ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(మూడవ సమావేశము : పద్నాల్గవ రోజు)

సోమవారం, 15 అక్టోబరు, 1990

(సభ ఉదయం 8.30 గంటలకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

సభా కార్యక్రమము

Sri K. Vidyadhara Rao (Chintalapudi): ' .r. Speaker, Sir, by now you might be aware of the fact that in this House that 54 Telugu Desam Legislature Party Members were suspended on an issue pertaining to an attempt by the Government to tarnish the image of our Leader Sri N.T. Rama Rao. Inspite of the categorical assurance given to us by both the Chief Minister and the Finance Minister that it is not the attitude of the Government to throw mud or harass the people. much less the Leader of Opposition, still proceedings are continuously going on. I would like to bring certain developments to the notice of the Government. After our giving notice under Rule 304...

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఇది హోంమినిస్టరు గారికి సంబంధించి ఉందా?

Sri K. Vidyadhara Rao: Yes, Sir, Let me complete the issue so that the Government may know what are the developments.

Mr. Speaker: Briefly. Today, we wanted to discuss only on the irrigation projects. If it is so important and urgent, tell briefly so that some answer may come.

Sri K. Vidyadhara Rao: A theft occured at Hotel Aahwanam of Rs.2.4 lakhs and a report was given in the police station. A bizarre item appeared in Deccan Chronicle that Sri N.T. Rama Rao has been snatched away Rs.1.7 crores at Nacharam and it has been covered up by giving a false report.

Mr. Speaker: What is the further latest development? You confine to it.

Sri K. Vidyadhara Rao: I will give a gist on the three points. On the very same day the paper writing came, the Commissioner of Police categorically stated that the theft had taken place at Hotel Aahwanam, the report was received, case has been registered, the accused arrested and the amount was recovered. Inspite of that, certain legislators raised a hue and cry in the Congress Party and the Chief Minister suo motto gave a

press statement that the CBCID enquiry will be ordered into it. On the same day CBCID enquiry has been ordered. In spite of that enquiry, we have not been objecting if the officers who started the enquiry were corrupt another officer could have been replaced. The CBCID's malafide intentions have gone to the extent of harassing people and changing their case from time to time to suit their taste in a far fetched idea to support their allegation that the theft of Rs.1.7 crores at Nacharam and not at Hotel Aahwanam.

Mr. SPEAKER: What are the latest developments?

SRI K.VIDYADHARA RAO: I will gave you two incidents.

MR. SPEAKER: If everybody wants to stick on to his guns, how to conduct the House?

SRI K.VIDYADHARA RAO: Clearly, I would like to mention two incidents. The very idea that the police is mala fide is clear from the facts as to how the victim in the police custody was made available to the press for interview? How the investigation that is going on is available to the press simultaneously? The Chief Minister makes a statement saying that we will prove the case at Nacharam.

Mr. SPEAKER: You are going into unnecessary details. What is the extraordinary thing that has happened to which you want to draw the attention of the Minister?

SRI K.VIDYADHARA RAO: Yesterday, the son of our party leader Sri Harikrishna was called to the Abids Police Station at 4.00P.M. and detained till 1.30P.M. without food in the name of interrogation and investigation. In spite of the fact that he has protested and said that he is prepared to come and cooperate with them and requested to leave him as he is not doing well, the police did not leave him but went on harassing him till 1.30 in the mid night. We did not see any case wherein the complainant was detained in the police station till mid night. You are much aware of Section 378 of Criminal Procedure Code, the complainant is investigated pertaining to the report, but the complainant was questioned about the theft at Nacharam which he stoutly denied.

MR. SPEAKER: Stop there. When was he summoned?

SRI K.VIDYADHARA RAO: On 13th at 4.00 P.M.

MR. SPEAKER: at what time was he left?

SRI K.VIDYADHARA RAO: At 1.30A.M. on the next day. i.e. in the mid night.

MR. SPEAKER: Please leave it there.

SRI D. SRINIVAS: We have already said, as alleged by them there is no political harassment or political vendetta in that. There was more than one reason in referring the issue to the CBCID.

MR. SPEAKER: Was he called at 4.00 P.M. and kept in the police station till 1.30? That is only relevant.

SRI D.SRINIVAS: I will find out about it. But, normally we do not involve.

MR. SPEAKER: By the end of session today, please find out and let them know.

ఉ. 8-40 మిస్టర్ స్పీకర్ :-ఇక వద్దండీ, మరల జీరో అవర్ చేస్తే ఎలా? మీరు ఒక బిజినెస్‌కు అగ్రీ అయినారు.

శ్రీ. పి. శేషిరెడ్డి (పత్తికొండ): అధ్యక్షా

(Interruption)

MR.SPEAKER : Let him say. The Minister is on his legs

శ్రీ కె. బాపిరాజు :- అధ్యక్షా , తమరి ఛేంబర్‌లో కూడా అడిగి వున్నాము. తమరు ఇక్కడ కూడ పూర్తిగా చెప్పకపోయినా, We expressed that we will try to help.సాయంత్రము మీరు ప్రత్యేకంగా ఏమన్నా అవకాశం ఇచ్చి ఇంట్రడ్యూస్ అయిన బిల్లు పాస్ చేసుకుంటే It will be helpful to the Government. I will be grateful.

MR. SEPAKER: Shall we meet in the evening?

SRi CH. VIDYASAGAR RAO (Metpalli): O.K.

MR.SPEKER : Yes, agreed.

SPIK. BAPIRAJU : Thank you.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :-(నర్సాపూర్) ఎనిమిది రోజుల నుంచి మసాల ఈరన్నగారు అమరణ నిరాహారదీక్ష చేస్తున్నారు.

మిస్టరు స్పీకర్:- విఠల్‌రెడ్డి గారూ ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చిన తరువాత మెన్షన్ చేయండి. I will permit you. I am also considered.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :- గీతారెడ్డిగారు వున్నారు. స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మీరేమో ఒకసారి ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చేవరకు వేచము మాట్లడనే మాట్లడం అంటారు.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి ముఖ్యమంత్రికి సంబంధంలేదు.

MR. SPEAKER : To the extent the Minister concerned.she has given a statement. For any modification, let the Chief Minister come. I will permit you. your mention should be of some purpose. The Minister has gone her Job. The presence of the Chief MInister is necessary for any modification.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :- ఇప్పుడు ఆర్థిక మంత్రిగారు వున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మీ ఇష్టం అండీ. మరల ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చిన తరువాత అడుగుతామంటే టైమ్. ఇవ్వను.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :- నేను అడిగేది ఆర్థిక మంత్రిగారిని.

MR. SPEAKER: Iam telling you. If you want now, I will permit, but I won't allow you after the Chife Minister comes.

శ్రీ ఎ. చంద్రశేఖర్ (వికారాబాద్):- ఇంతకుముందు మంత్రిగారు చెబుతూ ఈ నాచారం విషయంలో............

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇక అది వదిలి వెయ్యండి..

శ్రీ ఎ. చం :- సార్ మాకు క్లారిటీ లేదు. ఈ రోజు సెషన్‌లోపల చెబుతారా?

MR. SPEAKER : The only simplee point is whether so and so was called to the police station at 4 0' clock and detained till 1.30 is the question. By the end of session he will give a statement.

SRI K. VIDYADHARA RAO : When, Sir?

MR. SPEAKER: Today, before rising.

శ్రీ ఎ. చంద్రశేఖర్ :- ఈ రోజు అయినా..........

మిస్టర్ స్పీకర్ :- నేను చెబుతూ వుంటే మీరు ఎక్కడ వింటారు.

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు (పుత్తూరు):- అధ్యక్షా...........

MR. SPEAKER : Please don't waste time. Today there is no

question hour and there is no zero hour. Because the Deputy Leader Sri K. Vidyadhara Rao rose. I have given permission. If necessary, when he makes a statement, you can mention. నాం ప్రెస్టేజ్ కావాలండీ. ఆ సబ్జక్ట్ వచ్చినప్పుడు మరల అడగనిస్తాను అంటున్నాను గదా. కూర్చోవాలి. (అంతరాయం) ఎందుకు క్రొత్త పద్ధతి చేస్తున్నారు.

శ్రీ బి.బాల్‌రెడ్డి (కార్వాన్):- మా బాధలు చెప్పుకోనియ్యండి. సార్. మాకు అవకాశం దొరకదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- నాబాధలు.వినేవారు ఎవ్వరూ లేరా?

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి :- ఇప్పుడు సర్దార్‌ను కాల్చి చంపివేసిన తరువాత రాష్ట్రంలో 8 మంది ప్రాణాలు బలిగొన్నారు. సిటీలో హిందువులకు రక్షణ లేదు. దగ్గర, దగ్గర 40 మంది తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో వున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- బాల్‌రెడ్డిగారు ఈ డిస్కషన్ అయిన తరువాత ఏమైనా సమయం మిగిలితే ఎండ్‌లో చూస్తాను. ఇపుడు రెయిజ్ చేయకండి.

శ్రీ డి.ఎస్. రెడ్డినాయక్ :-(డోర్నకల్) అధ్యక్షా, కేంద్ర ప్రభుత్వము పెట్రోలియం వస్తువుల మీద 25 శాతం గల్ఫ్ సర్‌చార్జ్ విధించడం చాలా అన్యాయం. సరే డబ్బు వున్న వాళ్ళు కొనే పెట్రోల్ మీద విధిస్తే ఫరవాలేదు. కానీ మామూలు రైతాంగం వాడే డీజిల్ ముఖ్యంగా కిరోసిన్ మీద 25శాతం ఒకేసారి పెంచడం చాలా శోచనీయం. వెంటనే దీన్ని విత్‌డ్రా చేసుకోవలసిన అవసరం వున్నది.

MR. SPEAKER : This is not the forum. Today, the discussion should be only on the item mentioned in the agenda. Please don't divert and waste time.

శ్రీ పి. శేషిరెడ్డి :- నాచారంలో కానీయ్యండి, అహ్వానంలో పోయిన డబ్బు, నెల్లూరులో చేతులు మారింది........

MR. SPEAKER: I am not permiting you. Member is not supposed to answer. Please resume your seat.

SRI K. RAMACHANDRA RAO (Kollapur): The purpose of convening this session is to discuss the minor irrigation projects in Telangana area. The very purpose is marred. That is why I request you

MR. SPEAKER : It is the duty of the Chief Whip to prepare the list of speakers and give it. I am not getting it for the last three days. Whom shall I call? Suppose they won't give. I will call you as you catch my eye.

తెలంగాణాలో అపరిష్కృతముగా నున్న సాగునీటి ప్రాజెక్టులపై చర్చ

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి (చేవెళ్ల) :- ఈ రోజు ఇంత ముఖ్యమైన తెలంగాణా పెండింగ్ ప్రాజెక్టుల గురించి చర్చకు అవకాశం కల్పించడం, అదే విధంగా స్పీకర్‌గారు ముందుగా నాకు హౌస్‌లో మాట్లాడుటకు అనుమతి ఇచ్చినందులకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. తెలంగాణా ప్రజల జీవన్మరణ సమస్యగా మారిన నీటిపారుదల సమస్యలపైన చర్చ సందర్భంలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా సభలో వుంటే బాగుండేది.

SRI R.CHANGA REDDY:-I am taking down all the points. You want reply. The Chief Minister will definitely give reply.

MR. SPEAKER: - Several times I have given the ruling that so far as one Minister is available, I have no right to direct anybody.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి:- ఆయన వచ్చినప్పుడు.......

MR.SPEAKER:- (To Indra Reddy) Continue your speech. Who is there and who is not there is immaterial.

శ్రీ ఎన్.చంద్రబాబునాయుడు (కుప్పం) :-బి.ఎ.సి. లో అందరం అనుకున్నాము. చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు లేకపోవడం చాలా విచారకరం.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- ఏమి విచారకరమో నాకు అర్థం గావడం లేదు. ప్రతి దానికి విచారకరం ఏమిటి?

MR.SPEAKER:- Don't give mike to both of them. please resume your seat. I will answer Mr.Indra Reddy. Mr. Indra Reddy,you have drawn the attention of the House to the presence of the Chief Minister. You continue your speech. మీ ఇద్దరితో ప్రత్యేకంగా నా కోరిక ఏమిటంటే మీ ఇద్దరు ఎన్నో సార్లు బయట కలుసుకుంటూ వుంటారు. ఈ సంభాషణ అక్కడ చేసుకోవచ్చు కూర్చోండి.ప్రతిసారి లేస్తూ వుంటారు.

(అంతరాయం)

శ్రీ ఎన్. చంద్రబాబునాయుడు :-ఇది మంచి పద్ధతి కాదు. ఈ ముఖ్యమంత్రిగారి మాదిరి ఎవరు లేరు.

(అంతరాయం)

MR.SPEAKER:- I expect toleration from you.

శ్రీ పి.ఇంద్రారెడ్డి :- అనేక సం॥ ల నుంచి తెలంగాణా వెనుక ప్రాంతాలు చిరకాలంగా అనావృష్టితో శాశ్వత కరువు ప్రాంతాలుగా వున్న పరిస్థితి ప్రత్యేకంగా తెలియజేయవలసిన అవసరం లేదు. ప్రముఖ శాస్త్రజ్ఞులు ఈ మధ్య కాలంలో రెండు వేల సం॥ లు ఎ.డి. అనగా రానున్న 15సం॥ ల నాటి వరకు అనేక తెలంగాణా ప్రాంతాలు ఎడారిగా మారే ప్రమాదం వున్నదని వారు చెప్పిన విషయం అందరికీ తెలుసు. ప్లాన్ పీఠభూములుగా చెప్పబడే కరీంనగర్,వరంగల్, నల్గొండ, మెదక్,ఖమ్మం, ఆదిలాబాద్ ,సిరిసిల్లా,దేవరుప్పల్లి, వేములవాడ,గంగాధర,హుస్నాబాద్,హుజూరాబాద్, చెర్యాల, జనగామ, కొడకండ్ల, ఘనపురం, వర్ధన్నపేట, ఆలేరు, భువనగిరి, మోతుకూరు,రామన్నపేట, నకిరేకల్, సూర్యాపేట, తుంగతుర్తి,సిద్ధిపేట, గద్వేల్ మొదలగు తాలూకాలలో ఈ నాటికి మంచి నీరు త్రాగే పరిస్థితిలో లేవని వేరే చెప్పవలసిన పనిలేదు. అందుకే ఒక ప్రాంతం అభివృద్ధిని కానీ, ఆర్థిక వెనులుబాటు కానీ, వేరొక నాయకత్వాన్ని కానీ ఆసరాగా తీసుకోకూడదని ఈ సందర్భంగా మనవిచేసుకుంటున్నాను. మనం అందరం ఆంధ్రులమే. తెలుగు ప్రజలమే. సమైఖ్య ఆంధ్ర అనేది అన్ని ప్రాంతాల వారిగా సమాంతర అభివృద్ధి సాధించినప్పుడే సాధ్యపడుతుందని, ఈ సందర్భంగా చెప్పవలసిన అవసరం వున్నది. ఈ సందర్భంగా దాశరధి రంగాచారి తెలంగాణాకు పోరాట ప్రతిపత్తి, ఉద్యమ ప్రతిపత్తి, విప్లవ ప్రతిపత్తి వున్నదని అంతర్జాతీయంగా ప్రజాపోరాటాల ద్వారా విదితం అయిందని చెప్పడం జరిగింది.అనగా అనేక పోరాటాల చరిత్ర వున్నా ఉద్యమ చరిత్ర వున్నా, ఆర్థిక పుష్టిని సాధించలేదని వాసరాదిగారు చెప్పినమాట అదే విధంగా ఇంకో మాట చెప్పాలంటే నీరు మనదైనా ప్రాజెక్టు మనది కాదు. కరెంటు మనది అయినా కనెక్షన్ మనది కాదు. కోలు బావులు మనవి అయినా కాలువలు కావు. కాలేజీ మనది అయినా సీటు మనది కాదు. వనరులు మనవి అయినా ఓనరులం మనం కాదనే భావం కూడా తెలంగాణా ప్రాంతంలో వున్నది. చెంగారెడ్డి గారు దయచేసి తెలంగాణా ప్రాంతం గురించి మాట్లాడుతున్నపుడు వినాలి.

8-50
ఉ॥

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- మొత్తం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అనే సంగతి వారు మరచిపోతున్నారు.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :- ప్రత్యేక అంశం గురించి మాట్లాడుతున్నప్పుడు తెలంగాణా ప్రాంతం అంటే అంత చౌకగా తీసుకోవలసిన అవసరం లేదు. రాయలసీమ, తెలంగాణ,ఆంధ్ర సోదరులు అన్నదమ్ములు.

శ్రీ ఎ. మాధవరెడ్డి (భోన్‌గిరి):- ఆవేదనతో మాట్లాడుతున్న సందర్భములో వారు నవ్వుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- అది మంచిదే గదా. ఒకరు చాలా ఆవేదనతో మాట్లాడుతున్నప్పుడు యింకొకరు నవ్వుతూ వుంటే టెన్షన్ తగ్గుతుంది. ఈ ప్రాజక్టులఅన్నింటి పైనా డిస్కషన్ వుంటే బాగుండేది. కోస్టల్ డిస్ట్రిక్ట్స్ వారు కూడ నాకు నోటీసు యిచ్చారు. మా ప్రాజక్టులు కూడ చర్చించాలని.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి:- ఇప్పుడు అడిగింది, నోటీసులో ఇచ్చింది - పెండింగ్ ప్రాజక్ట్స్ ఆఫ్ తెలంగాణ అన్నారు. ఫర్దర్‌గా రాయలసీమ అని నిన్ననే చెప్పారు. నిన్న ఆదివార అయినా కూడ పాపం మా అధికారులందరు కూడ కష్టపడ్డారు, యింతవరకు కష్టపడుతున్నారు. నిజంగా వారిని ప్రతిపక్షాలు గాని మరొకరు గాని ఎప్రిషియేట్ చేయవలసింది పోయి మళ్లీ యిప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు రావాలని అనడం విచారకరం- చంద్రబాబు పక్షు నేను చెబుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :-చంద్రబాబు పేరు తీయనిదే నీకు నిద్ర పట్టదు, నీ పేరు తీయనిదే ఆయనకు నిద్ర పట్టదు. మధ్యలోమేము చస్తాం ఎట్లా యిది? I suggest to both of you to become very close friends outside.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :- ఛాంబరులో పిలిచి చెప్పండి, చెప్పేది ఏదో - ఒక ప్రాంతంలో వున్నటువంటి పరిస్థితిని గురించి మాట్లాడుతున్నప్పుడు వేరొక ప్రాంతానికి వ్యతిరేకము అనే భావన రావద్దు. ఈప్రాంతంలో అనాదిగా జరుగుతున్నటువంటి ఆర్థిక వెనుకబాటుతనానికి నీటి పారుదల ప్రాజె క్టులు ఎంతో ప్రాధాన్యతను సంతరిస్తుంది. మనది వ్యవసాయ దేశము. మన రాష్ట్రం కూడా. ముఖ్యంగా తెలంగాణ ప్రాంతములో వ్యవసాయానికి అవసరమైన నీటి పారుదల ప్రాజక్టుల పెండింగ్ వల్ల ఏ విధంగా యీ ప్రాంతానికి అన్యాయం జరిగిందనే దాని మీద చెప్పాలనే భావన. 1986 వ సం॥ లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన సమాచారము ప్రకారము మొత్తం ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో కోటి 4లక్షల 27,344 హెక్టార్ల విస్తీర్ణం గల భూమి కలదు. అందులో తెలంగాణా ప్రాంతంలో 42 లక్షల 29,927 హెక్టార్ల తెలంగాణా ప్రాంతములో సుమారు 40 పర్సెంటు విస్తీర్ణం గల భూమి కలదు. ఈ ప్రాంతములో 10 లక్షల 17,500 హెక్టార్లకు నీటి సదుపాయం లేనటువంటి పరిస్థితి వుండగా, రెండు నీటి పారుదల మేజరు ప్రాజక్టులకు అవకాశం వుంది. కృష్ణా,గోదావరి నదులు యీ ప్రాంతములో పారుతున్నవి. ఒక వాక్యములో చెప్పాలంటే, మొత్తం రాష్ట్రములో ఎసెస్ చేసిన వాటరు 3,076 టి.యం.సి.లు రాష్ట్రములో మొత్తం 40 రివర్సు వున్నవి.

330 టి.యం.సి. మిగులు జలాలు వున్నవి. గోదావరి ఆధారంగా తెలంగాణాలో ప్రతిపా దించినటువంటి ప్రాజక్టులు - ఐడెంటిఫైడ్ - అంటే తెలంగాణాకు హక్కుగా వున్నటువంటి ప్రాంతంలో 709 టి.యం.సి. వుంది. కృష్ణా నది నుండి ,క్యాచ్-మెంటు ఏరియా- డిపెండెబులిటి పైన ఐడెంటిఫైడ్ ప్రాజక్టులకు 266 టి.యం.సి. వున్న పరిస్థితి వుంది. అదే విధంగా యిందులో 50 పర్సెంటు షేర్ రికగ్నయిజ్డ డీజనరేషన్ వాటాను ఎంత రావడం జరుగుతుంది - 50 పర్సెంటు వాటా క్రింద 330 టి.యం.సి. నుండి 2000 ఎ. డి. వరకు ఎక్స్‌పెర్ట్ కమిటీ రిపోర్టు ప్రకారంగా యీ ప్రాంతానికి రావలసిన అవసరం వుంది. మొత్తం 1170 టి.యం.సి. నీరు కృష్ణా గోదావరి నదులు నుండి తెలంగాణా ప్రాంతానికి న్యాయంగా, ట్రిబ్యునల్ ఇచ్చినటువంటి హక్కు ప్రకారము రావలసి వుంటుంది. తెలంగాణా ప్రాంతములో గోదావరి నదీ పరివాహక ప్రాంతం 61,798 కిలో మీటర్లు వుంది. కోస్టల్ ఏరియాలో 16,428 కిలో మీటర్లు వుంది. వివరాల కొరకు చెప్పడం జరుగుతోంది. అదే విధంగా కృష్ణా నది కూడ 51,628 కిలో మీటర్ల కృష్ణా నది పరివాహక ప్రాంతము తెలంగాణా ప్రాంతములో వుంది. ఓవర్ హాల్‌గా 68 పర్సెంటు తెలంగాణా ప్రాంతములో కృష్ణా,గోదావరి నదుల పరివాహక ప్రాంతం ఉన్న పరిస్థితులలో 20 పర్సెంటు నీరు ఈ ప్రాంతానికి అందిచే పరిస్థితి వుంది. అందుకని ఈ ప్రాంతానికి అన్యాయము జరుగుతుందనే భావం వుంది. రాజకీయపరంగా గాని, పరిపాలనా పరంగా గాని, కేంద్రప్రభుత్వం గాని ప్రపంచ బ్యాంకు, సి.డబ్ల్యు.సి. గాని అనేక విధాల అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రీజన్స్‌తో యీ ప్రాంతములో వున్నటువంటి పెండింగ్ ప్రాజక్టులకు అనుమతించడం లేదని భావన యీ ప్రాంత ప్రజలలో వుంది. 1956 వ సం॥ లో రాష్ట్రాల పునర్విభజన తర్వాత సమగ్ర ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అవతరణ తరువాత - గతములో ఈ ప్రాంతములో వున్న నైజాం సంగతి తెలుసు, ఏవిధంగా నీటి పారుదల ప్రాజక్టులు చేశారో - యీ ప్రాంతంపట్ల పూర్తి నిర్లక్ష్య వైఖరి అవలంభించి, చట్టరిత్యా, ఒప్పందాల రీత్యా, రాజ్యాంగ రీత్యా మౌలికంగా వున్న మార్గదర్శక సూత్రాలను ఈ ప్రాంతములో ప్రాజెక్టులు తీసుక రావడంలో ఉల్లంఘించడం జరిగిందనే భావం యీ ప్రాంత ప్రజలలో ఉందని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజక్టు, నాగర్జున సాగర్ ప్రాజక్టు, తుంగభద్ర ప్రాజక్టులకు సంబంధించి చూచినా, ఉత్తర్వుల ప్రకారం మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో లక్షా 20 వేల ఎకరాలకు కాలువ నీరు ఆగిపోయిన పరిస్థితి వుంది. లక్షా 80 వేల ఎకరాలకు సాగు నీరు రావలసిన ఎగువ కృష్ణా ప్రాజక్టు నిర్మాణం ఆగిపోయింది. 4 లక్షల ఎకరాలకు నీరు యివ్వగల భీమా ప్రాజక్టు పునాదిలోనే నిలిపి వేయడం జరిగింది. నల్లగొండ జిల్లాకు నాగార్జునసాగరు ద్వారా మూడు లక్షల ఎకరాలకు పైగా రావలసిన నీటిని కుదించడం జరిగింది. ఏవిధంగా యీ ప్రాంతానికి అన్యాయం జరుగుతుందో చెప్పాలనే భావనలో చెప్పడం జరుగుతోంది. తెలంగాణ ప్రాంతానికి సంబంధించి న్యాయపరమైన, రాజ్యాంగపరమైన ఒడంబడికలు చేసి సంక్రమించినటువంటి

హక్కులను ఉల్లంఘించడం జరిగిందని ఇక్కడ చెప్పవలసిన అవసరం వుంది - అంతరాష్ట్ర ఒడంబడికల ద్వారా ఉదాహరణకు చెప్పలంటే, నాగర్జునసాగరు ఎడమ కాలవ ద్వారా తెలంగాణాకు చెందావలసిన 161 టి.యం.సి. వాటరును 87 టి.యం.సి. లకు కుదించడం జరిగింది. అదే విధంగా పోచంపాడు ప్రాజక్టుముందుగా 300 టి.యం. సి. లకు రూపకల్పన చేసిన ప్రాజక్టు అయితే ఈ రోజు112 టి యం.సి. లకు కుదించడం జరిగింది. శ్రీశైలం రిజర్వాయరులో కూడ 50 పర్సంటు తెలంగాణా హక్కు. మొత్తం ప్రాజక్టు నీరు ఒక ప్రాంతానికి యిచ్చి మరొక ప్రాంతాన్ని విస్మరించడం వల్ల యీ ప్రాంతానికి తీవ్రమైనటువంటి అన్యాయం జరుగుతోంది. అందుకని ప్రభుత్వము స్పష్టంగా మేజరు ప్రాజక్టులను, తెలంగాణాలో రావలసినవి, ప్రారంభించి, సర్వే పూర్తి చేసి టెక్నికల్‌గా ఫీజిబులిటి ఉన్నటువంటి ప్రాజక్టులను అసంపూర్తిగా వుంచడానికి గల కారణాలు చెప్పవలసి అవసరం వుంది. ఈ ప్రాంతంలో దశాబ్దాల తరబడి వున్న శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజక్టు, నాగర్జునసాగరు ప్రాజక్టు, జూరాల, సింగూరు, శ్రీశైలం ఎడమ కాలు వల నిర్మాణం పూర్తి అయితే దాదపు 20 లక్షల ఎకరాలకు నీరు అందించే పరిస్థితి వుంది. ఎక్కువ వివరాల్లోకి వెళ్ళకుండా, ఈ ప్రాంతములో ప్రాజక్టులు పెండింగ్‌లో వుండి, ఏవిధంగా అంచలవారిగా అన్యాయం జరుగుతుందనే దాని మీద రెండు మాటలు చెబుతాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో మొత్తం 40 రివర్సు వుంటే, వాటరు ఎస్టెడ్ 3076 టి.యం.సి. యింక్లూడింగ్ 330 టి.యం.సి. సర్‌ప్లస్ వాటరు వున్న పరిస్థితిలలో మొత్తం 1170 టి యం.సి. నీరు తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఇచ్చే పిరస్థితిలో కృష్ణా గోదావరిలో కేవలం 240 టి.యం.సి. నీరు మాత్రము యీనాడు వాడుకునే పరిస్థితి వుంది. మిగిలిన 900 టి.యం.సి. లకు మీడి యం ప్రాజక్టులను గానిమేజరు ప్రాజక్టులను గాని అంచనాల స్థాయిలోనే కుందిపు చేయడం జరిగింది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, సి డబ్ల్యు.సి. చర్చించి మిగాత 900 టి.యం.సి.ల వాటరును, యీ ప్రాంత న్యాయమైన హక్కులు రాకుండా చేశారనే భావన తెలంగాణ ప్రాంత ప్రజలలో వుంది. తెలంగాణా ప్రాంత రైతులలో వుందని మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. అదే విధంగా మీడియం, మరియు మేజర్ ప్రాజక్టుల కొరకు 74 టి.యం.సి. వాటరు 1956 కు ముందే యిక్కడ రావడం జరిగింది. 1956 తరువాత 168 టి.యం.సి. ల వాటరు రాష్ట్రాల పునర్విభజన తరువాత - మన రాష్ట్రానికి రావడం జరిగింది. ఆ తరువాత ఒక్క టి.యం.సి. వాటరు కూడా ఇవ్వక యీ మేజరు ప్రాజక్టులకు అంచనాలు పూర్తి చేసి మంజూరు ఇచ్చి పూర్తి చేయలేని పరిస్థితి ఉంది. రాష్ట్ర అవతరణకు ముందు మొత్తం 16 ప్రాజక్టుల 74 టి.యం.సి. లకు ,ఆంధ్రా రాష్ట్రఅవతరణ తరువాత ఆ ప్రాజక్టులకు అంటే నిజాంసాగర్ మేజర్ ప్రాజక్టు కొరకు అని గాని ఆదిబాదులో వున్న పోచారం గాని మహబూబ్‌నగర్‌లో గాని ఫతేనగర్ గాని, హల్దీ వాగు, దిండి, రామప్పలేక్, లక్నోవరం, మూనేరు ప్రాజక్టు, శనిగరం, పాలేరు, వైరా, భానపూర్, కోయిల్‌సాగర్,

సరళాసాగర్, ఇలాంటి ప్రాజక్టులకు కూడ ఏమాత్రం రూపకల్పన చేయనందువలన తీవ్రమైనటువంటి అన్యాయం జరుగుతోందనే భావన యీ ప్రాంతములో వున్న ప్రజలలో, రైతాంగములో వుందని తెలియజేస్తున్నాను. మీడియం ప్రాజక్టులకు 1956వ సం॥ లో ఫ్టిప్మెంట్సు సాధించిన తరువాత కడెం ప్రోజక్టు కాని రాజోలిబండ డైవర్షను స్కీము కాని ఇటువంటి వాటికి మొత్తం 34 టి.యం.సి. ల వాటరు ఈ ప్రాంతానికి తీసుకొని 34,734 హెక్టార్సు భూమికి వాడుకునే అవకాశం ఉన్నప్పటికి 16 వేల హెక్టార్సును వాడుకునే పరిస్థితి ఉంది. పెండింగులో ఉన్న 11 ప్రోజక్టులు చేస్తే 34 టి.యం.సి.ల వాటరు వాడుకునే అవకాశం ఉండగా ఇప్పటివరకు 14 టి.యం.సి.నీటిని కూడా సక్రమంగా వాడుకునే పరిస్థితి లేదు. ఈ విధంగా అన్యాయం జరుగుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. తెలంగాణాలో కనస్ట్రక్షనులో ఉన్నటువంటి పెద్ద ప్రాజక్టులు శ్రీరామసాగర్ ప్రోజక్టు కాని, జూరాల ప్రోజక్టు కాని, సింగూరు ప్రోజక్టుకాని శ్రీశైలం లెఫ్ట బ్యాంకు కెనాల్ కాని- వీటిద్వారా 267 టి యం.సి. ల నీరు వాడుకొనవలసి ఉండగా 80,90 టి.యం.సి. ల లోపలనే డిపెండబిలిటీ ఆధారంగా ఈ రోజున ఈ ప్రాంతంలో వాడుకొనడం జరుగుతున్నది. అనేక రాజకీయ ఉద్యమాల ద్వారా ప్రజాప్రతినిధుల చర్చలద్వారా, ఒడంబడికల ద్వారా, రాజ్యాంగ పరంగా, ఏవార్డ్సు ప్రకారంగా సాధించినటువంటి హక్కును, 267 టి.యం.సి. లలో కేవలం 80,90 టి.యం.సి. ల లోపలనే వాడుకొనడం జరుగుతుంది. దీనివల్ల తీవ్రమైన అన్యాయం జరుగుతున్నది. అందువల్ల మొత్తం 26 టి.యం.సి.ల నీరు పూర్తిగా వాడుకోవాలంటే, మిగిలిన టియం.సి.ల నీరు పూర్తిగా తెలంగాణా ప్రాంతానికి రావాలంటే 1100 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇంతవరకు ఈప్రోజక్టు ల మీద 370 కోట్లరూపాయలు ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఈ ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి., జూరాల, సింగూరు,శ్రీశైలం లెఫ్ట బ్యాంకు కెనాల్, నాగార్జునసాగర్ ప్రోజక్టు - తెలంగాణా ప్రాంతానికి వచ్చేటువంటి - నల్గొండ ప్రాంతానికి, మహబూబ్‌నగర్ ప్రాంతానికి వచ్చేటటువంటి ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ ప్రాజెక్టులపైనే వెంటనే చర్చ జరగాలి. అసంపూర్తిగా ఉన్నటువంటి ఈ ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి.లో 500 కోట్లు ఖర్చు చేయవలసిన అవసరం ఉంటే 56 శాతం పని ఇంకా చేయడం జరుగుతున్నది. దీనికి ఇంకా 500 కోట్ల రూపాయలు అవసరం ఉందని ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కల ప్రకారం తెలుస్తున్నది. మెదక్, కరీంనగర్, నల్గొండ, ఖమ్మం, అదిలాబాద్ జిల్లాలలోని మెట్ట ప్రాంతాలు అనాదిగా దోపిడికి గురి అవుతున్నాయి. వీటిలో కొన్ని ప్రాంతాలు శ్రీరామ్‌సాగర్ ప్రాజెక్టుపైన ఆధారపడిన పరిస్థితి ఉంది. అందుచేత ఈ ప్రాజెక్టును, మిగిలిన ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏవిధంగా చర్యలు తీసుకుంటారో

ప్రకటన చేయాలి. భవిష్యత్తులో రైతాంగం ఆర్థికంగా, వ్యవసాయకంగా ముందుకు పోతామనే విశ్వాసం కల్పించే రీతిలో ప్రభుత్వం ప్రకటన చేయవలసిన అవసరం వుంది. అదే విధంగా జూరాల ప్రాజెక్టు పరిస్థితి కూడా ఉంది. దీనికి ఇంకా 79 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇంకా 60 శాతం పని అసంపూర్తిగా ఉన్నటువంటి పరిస్థితి ఉంది. ఆర్థికంగా వెనుకబడినటువంటి, ఆకలిమంటలతో ఉన్నటువంటి ప్రజానీకానికి ఈ ప్రాజక్టు ఎంతో ఉపశమనం కలిగించేటటువంటింది. స్థానిక రైతుల నోరుకొట్టి సింగూరు ప్రాజక్టునుంచి హైదరాబాద్ నగరానికి నీరు తీసుకొని వస్తున్న పరిస్థితి ఉంది. ఈ మధ్య కాలంలోసింగూరు ప్రాజక్టులో భూములు కోల్పోయిన రైతాంగం యొక్క నోరు ఏవిధంగా కొట్టడం జరిగిందో మనకందరికి తెలుసు. అనేక కోట్ల రూపాయలు భూముల నష్టపరిహారం పేరిట దుర్వినియోగం చేయడం జరిగింది. ఈ భూములు కోల్పోయిన రైతాంగానికి ఇచ్చే నష్టపరిహారంలో కాని భూములు కోల్పోయిన రైతాంగానికి నీటివసతి అందించడంలో కాని ప్రభుత్వం స్పష్టమైన ప్రకటన చేయాలి. సింగూరు ప్రాజక్టులో కోట్లాది రూపాయలు కంపెన్‌సేషను పేరుతో ప్రభుత్వం ఇచ్చిన డబ్బును మధ్యదళారీలు, కొందరు ప్రముఖులు కూడా మేసివేయడం జరిగింది. రైతాంగానికి తీవ్రమైన అన్యాయం జరిగింది. దాని విషయంలో ప్రభుత్వం స్పష్టమైన ప్రకటన చేయాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా తెలంగాణా ప్రాంతంలో 160 టి. యం.సి. వాటరుకు సంబంధించిన పెండింగు ప్రాజక్టులు ఉన్నాయి. వీటిని ప్రభుత్వం చేయ వలసిన పరిస్థితి ఉంది. దీనిమీద ప్రభుత్వం స్పష్టమైన ప్రకటన చేయాలి. శ్రీశైలం లెఫ్టు బ్యాంకు కెనాలుకు సంబంధించి చెప్పాలి. ఇన్ని సం॥లు అయినా నల్గొండకు టెన్నెల్‌గా తీసుకొని వస్తునారా - ఏవిధముగా తీసుకొని వస్తున్నారు అనే విషయంలో స్పష్టమైన ప్రకటన చేయాలి. గత ప్రభుత్వం నల్గొండ ప్రాంతానికి సంబంధించి 98 కోట్లు అంచనాలు చూపించి 14 కోట్లు ఖర్చుచేసి కాలువల త్రవ్వకాలు ప్రారంభించిది. కాని ఇప్పుడు అవి పూర్తికాకుండా అసంపూర్తిగా ఉన్నాయి. దానివల్ల నల్గొండ రైతాంగం తీవ్రమైన అసంతృప్తితో ఉన్నటువంటి పరిస్థితి ఉంది. శ్రీశైలం లెఫ్టు బ్యాంకు కెనాలును త్వరితగతిన పూర్తి చేయాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాని కేంద్ర, ప్రభుత్వం కాని ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో కాని సి.పి.డబ్ల్యు.సి అంశంగా చర్చించి చేయాలి. దీని విషయంలో స్పష్టమై న ప్రకటన చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అదేవిధముగా మైనర్ ఇరిగేషనుకు సంబంధించి 13 ప్రాజక్టులు పెండింగులో ఉన్నాయి. ఈ 13 ప్రాజక్టులకు 20 టి.యం.సి.ల నీరు వాడుకోవలసి ఉంది. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో వెంగలరావుసాగరు, కరీంనగర్ జిల్లాలో బొగ్గులవాగు, వరంగల్ జిల్లాలో ముల్లూరువాగు, ఖమ్మం జిల్లాలో పెద్దవాగు, ముక్కమామిడి, సంజయ ప్రాజక్టు, అదిలాబాద్ జిల్లాలో స్వర్ణ, చెల్లిమల ప్రాజక్టు మొదలైనవి పెండింగులో ఉన్నాయి. ఇవన్నీ కూడా రైతాంగానికి సేవ చేసే ప్రాజక్టు, వీటిమీద ఆయా ప్రాంతవాసులు అనేక సం॥లుగా ఆశలు పెట్టుకున్నారు. 1987లో

వెలిమల వాగు ప్రాజక్టుకు అంచనాలు పూర్తి వేయడం జరిగింది. 18 కోట్ల రూపాయల అంచనాలో 2,400 హెక్టార్లు సాగులోనికి తెచ్చే పథకం అది. దానికి 2 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించడం కూడా జరిగింది. కాని ఈ బడ్జెట్ కాలంలో ఈ ప్రాజక్టును తీసుకొనడానికి ఏ మాత్రం స్పష్టమైన ప్రకటన చేయలేకపోయారు. దీని విషయంలో స్పష్టమైన ప్రకటన చేయాలని కోరుతున్నాను. మొత్తం 156 కోట్లు కావలసిన పరిస్థితులలో 84 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే ఈ 13 మీడియం ప్రాజక్టులకు ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఇంకా 75 కోట్లు ఖర్చుపేస్తే ఈ మీడియం ప్రాజక్టుల ద్వారా ఈ ప్రాంతానికి ఇప్పుడు అందుబాటులో ఉన్న ఆయకట్టుకన్నా 58,360 హెక్టార్లు భూమిని సాగులోనికి తీసుకొని వచ్చే అవకాశం ఉంది. దీనిని ఖమ్మం, అదిలాబాదు, వరంగల్, కరీంనగర్ జిల్లాలో అదనంగా సాగులోకి తీసుకొని వచ్చే అవకాశం ఉంది. అలాగే మేజర్ ప్రాజక్టు కూడా చాలా పెండింగులో ఉన్నాయి. శ్రీశైలం ప్రాజక్టు సెకండు ఫేజ్ పెండింగులో ఉంది. డ్రాట్ ప్రోన్ ఏరియాలో ఉన్నటువంటి కరీంనగర్, వరంగల్, నల్గొండ జిల్లాలకు న్యాయం చేయడానికి 1959లో 14 కోట్ల అంచనాతో ఒక స్కీమును రూపొందించడం జరిగింది. 14 టి.యం.సి.ల కోసం 656 కోట్ల అంచనాతో తయారు చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు సెకండు ఫేజ్ పెండింగులో ఉంది. శ్రీశైలం ఫేజు 2 వల్ల కాని ఈ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. కెనాల్ ఇరిగేషనుకు సంబంధించి కాని ఈ ప్రాంతంలో 2లక్షల 20 వేల ఎకరాలకు న్యాయం జరుగుతుంది. వరంగల్, మహబూబ్‌నగర్, కరీంనగర్ ప్రాంతాలకు న్యాయం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక్కడ సెకండ్ ఫేజ్‌లో ఏవిధంగా పూర్తిచేసారో చెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను. భీమా ప్రాజెక్టు కాని అదేవిధంగా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని కోయిల సాగర్ ప్రాజెక్టు కాని, గద్వాల్, అలంపూర్‌లకు న్యాయం చేసే నెట్టెంపాడుకు సంబంధించిన లిఫ్టు ఇరిగేషన్ పథకంకాని, కృష్ణా రివర్‌కు సంబంధించి నాగర్ కర్నూల్, కొల్లాపూర్ ప్రాంతాలలోని ఇరిగేషన్ ఫెసిలిటీస్ కాని పెండింగ్‌లో వున్నాయి. ఈ ప్రాంతానికి లిఫ్టు ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి. ఈ పెండింగ్‌లో ఉన్న ప్రాజెక్టులను ఈ ప్రభుత్వం ఎంతవరకు పూర్తి చేస్తుందో చెప్పవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రాంతంలో పెండింగ్‌లో ఉన్నటువంటి ప్రాజెక్టుల గురించి నేను రెండు విషయాలు మనవి చేస్తున్నాను.

ఆయా ప్రాంతములలో పెండింగులో ఉన్న అన్ని ప్రాజెక్టుల గురించి ఇరిగేషన్ సెంట్రల్ వాటరు కమీషను 10 సం.ల కొకసారి లేటెస్ట్ రిపోర్టు యిస్తుంది. గేజింగు సైట్ నుంచి 10 సం॥ల కాలంలో యిస్తుంది రిపోర్టు. కేంద్రం యిచ్చినటువంటి రిపోర్టు ఆధారంగా తెలంగాణా ప్రాంతములలో ప్రాజెక్టులకు అవకాశము కల్పించనంతవరకు దిగువ ప్రాంతాలలో తెలంగాణా ప్రాంతానికి అన్యాయం చేసే పరిస్థితి ఉంటుంది. దీని విషయంలో స్పష్టమైన

ప్రకటన ప్రభుత్వం చేయాలి. తెలంగాణా ప్రాంతములో పెండింగులో ఉన్న ప్రాజెక్టుల వివరాలకు సంబంధించిన రిపోర్టు ప్రభుత్వము ఇప్పుడే ఇచ్చింది. దాని వివాద స్పష్టమైన వైట్ పేపరు యివ్వవలసిందిగా కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. శ్రీ పాదరావు (మంథని):- అధ్యక్షా, మీకు తెలుసు ప్రత్యేక తెలంగాణా ఉద్యమంతో తెలంగాణా ప్రాంతము కరువు కాటకాలకు ఆలవాలయమైనదనే దానికి తమరు అభ్యంతరం చెప్పకపోవడమే కాకుండా నిజమనే భావానికి వస్తారని నాకుఆలోచన ఆ భావం ఉంది.ఆ ప్రాంతాలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడక పూర్వము -1956 సంవత్సరానికి ముందు తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని నిజాం ప్రభుత్వ కాలములో వారు తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని చాలా అభివృద్ధి చేయాలని వారు తీసుకున్న ప్రాజెక్టులు ఇప్పుడు తీసుకుంటే కనీసము దాని మీద ఎస్టిమేట్ తీసుకుంటే తెలంగాణా ప్రాంతములోని అన్ని జిల్లాలలో నీరు సాగుబాటుకు చేసే ఖర్చు ఏదైతే ఉందో దానిని ఒక ప్రాజెక్టు మీద ఈసారి ఖర్చుపెట్టి కొన్ని వందల యకరాలు సేద్యము కాకుండా చూస్తున్నారు. జూరాల ప్రాజెక్టుతీసుకోండి , భీమా ప్రాజెక్టు తీసుకోండి, నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు తీసుకోండి,ఆఖరికి నిజాంప్రభుత్వం నిర్మించాలనుకున్న ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు విషయం తీసుకున్నప్పుడు తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఎంతో అన్యాయం జరిగిందని వేరే మీకు చెప్పవలసిన అవసరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇందాక మిత్రులు ఇంద్రారెడ్డి గారు చాలా ప్రాజెక్టులు గురించి చెప్పారు. వాటిని తిరిగి రిపీట్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ, శ్రీశైలం కాలువ, తెలుగు గంగ గురించి ఖర్చు పెడుతూ తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఆ ప్రాంతము నుంచి వచ్చే నీరును తీసుకుని పోయి మద్రాసుకు త్రాగే నీరుగా యిస్తూ ఆంధ్ర ప్రాంతములో ఎక్కువ సేద్యము అయ్యేటట్లు చూసి తెలంగాణాలో ఎక్కువ సబ్ మెరి అయ్యే ప్రాంతము ఏదైతే ఉందో ఆ తెలంగాణా ప్రాంతానికి లాభం లేకుండా పోతున్నది. మీకు కూడా తెలిసే ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. యస్ ఆర్ యస్ ప్రాజెక్టు గురించి ఎన్నో సార్లు ఈ అంసెబ్లీలో ఆ ప్రాంతము మిత్రులు ఎప్పుడో చెప్పినారు. సిపిఐ నాయకులు శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు, శ్రీ డి. చినమల్లయ్య లిఫ్టు ఇరిగేషను ద్వారా ఉంటే హుస్నాబాద్ , చొప్పదండి,సిరిసిల్ల ప్రాంతాలకు వాటరు సప్లయి అవుతుందని, లేకపోతే సేద్యము కాదని చెప్పిన మాటలు ఈనాటికి కూడా రికార్డు అయి ఉందంటే అతిశయోక్తి కాదు. కొమ్ముపల్లి ప్రాంతానికి అప్పుడు ఎప్పుడో 1987-88 ప్రాంతములో లిఫ్టు ఇరిగేషను తీసుకుంటే 30 వేల యకరాల సేద్యము అవుతుందని అప్పుడుచెప్పినమాట నేటికి కూడా ఆచరణలోనికి రాలేదంటే. అక్కడ నీటి కొరత తీరలేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. కొమ్ముపల్లి లిఫ్టు ఇరిగేషను వల్ల సిరిసిల్ల చొప్పదండి ప్రాంతాలకు కూడా ప్రయోజనం చేకూరి ఉండేది. 30 వేల యకరాలు సేద్యము అయి ఉండేది. సెకండ్ ఫేజ్ తీసుకుని మెయిన్ రిజర్వాయరు నుంచి గాని, ఫ్లడ్ కెనాల్ నుంచి గాని లిఫ్టు ఇరిగేషను తీసుకుంటే హుస్నాబాద్ ప్రాంతములో30 వేల యకరాలు ఇరిగేట్ అయి ఉండేది. యస్ ఆర్. యస్.ప్రాజెక్టు

మొట్టమొదల పథకం తయారు చేసినప్పుడు కొన్ని వేల యకరాలకు ఆ ప్రాంతములో నీరు పారుతుందని అన్నారు కాని కరీంనగరు జిల్లాకు పూర్తిగా నీరు పారుటే లేదు. వారు ఇచ్చిన ఎస్టిమేట్ ప్రకారం నీరు వచ్చింది లేదు. దీనికి ఫస్ట్ ఫేజ్‌లో అయిదు లక్షల యకరాలకునీరు పారుతుందని చెప్పిన వారు ఇప్పుడు రెండు లక్షల యాభై వేల యకరాలకు నీరు పారుతున్నది. అది కూడా నీరు అందకపోవడం వలన పంటలు ఎండిపోతున్నాయి. ఏమిటి నీరు ఇవ్వడం లేదంటే టైల్ ఎండ్ అని, కెనాల్ ఎండ్ అని అంటారు. నీరు విడవడం లేదు. 10 టి.యం.సి.ల వాటరుకు ఒక లక్ష యకరాలకు నీరు వస్తుంది. ఇది అందరికి తెలిసిందే. 50 టి.యం.సిల వాటరు ఎప్పటికి ప్రాజెక్టులో ఉంటుందని అన్నారు. 10 టియంసి వాటరుకు ఒక లక్ష యకరాలు సాగు అవతుందటే 50 టియంసి.వాటరు యస్ ఆర్ యస్ ప్రాజెక్టు నుంచి నీరు సప్లయి చేసినట్లయితే అయిదు లక్షల యకరాలు నీరు పారవలసింది పోయి రెండు లక్షల చిల్లరే నీరు పారుతున్నది. పోయిన సంవత్సరము ఆంధ్ర ప్రాంతానికి నీరు తరలించినట్లు మంత్రి గారికే తెలియదు.ఎండాకాలంలో గోదావరిలో నీరు ఉండదు. శ్రీశైలం నుంచి నీరు విడవడం వలన గోదావరిలో ఆరు అడుగులు నీరు ఎండాకాలంలో కూడా పారింది. నీరును ఎందుకు ఆంధ్ర ప్రాంతానికి తీసుకుని పోతున్నారు? మా ప్రాంతానికి నీరులేదు. విడుస్తున్నామని అంటారు, నీరు అందడం లేదు అంటే టైల్ ఎండ్ అంటున్నారు. వరంగల్ కెనాల్‌కు నీరు ఇవ్వడం లేదు. మా ప్రాంతము కమాండ్ ఏరియా. కమాండ్ ఏరియలాస్ట్ బోర్డరు కాకపోయినా ఇప్పటికి నీరు అందడం లేదు. శ్రీరాంసాగరు ప్రాజెక్టు నుంచి ఎన్ని యకరాలు నీరు పారుతున్నదనే విషయం ఎప్పుడు అడిగినాఅధ్యక్షా, నేను ఉదాహరణ చెబుతాను -డి- 83 కెనాలు క్రింద 1000 యకరాలకు నీరు పారుతున్నదని 83 నుంచి 90 వరకు రిపోర్టు యిచ్చారు. కాని ఒక యకరానికి కూడా నీరు పారింది ఎప్పుడూలేదు.కాని 1000 యకరాలకు నీరు పారుతున్నట్లుగా రిపోర్టు యిచ్చినారు. అసలు ఓరిజనల్‌గా కాలువ త్రవ్వకుండానే త్రవ్వినట్లుగా డబ్బులు తీసుకున్నారు.కాలువ త్రవ్వినట్లుగా బిల్లు పెట్టిడబ్బులు తీసుకున్నారు. కాని ఒరిజినల్‌గా కెనాల్ లేదు. నేను మూడవసారి అసెంబ్లీలో చెబుతున్నాను, ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. ఒరిజినల్ కెనాల్ యిప్పటికి మొదలు పెట్టినది లేదు. అయిదు లక్ష యకారలు నీరు యిచ్చే దానికి 2లక్షల 50వేల యకరాలకు నీరు యిస్తున్నా అది కూడా టైల్ ఎండ్‌కు పారడం లేదు. ఈ విధంగా రికార్డు చూపించుతున్నారంటే అతిశయోక్తికాదు. ఒరిజనల్ కెనాల్ లేకుండా నీరు పారని చోట నీరు పారుతున్నట్లుగా చూపించుతున్నారు. ఫస్ట్ ఫేజ్ కాకపోయినా సెకండు ఫేజ్ తీసుకుని లిఫ్టు ఇరిగేషను ద్వారా ఈ జిల్లాకు నీరు అందించే ఏర్పాటు చేయకుండా ఆ విధంగా తెలంగాణా జిల్లాకు ఎంతో అన్యాయం జరుగుతోంది. ఇది కరీంనగర్ జిల్లాకు సంబంధించినటువంటి విషయం. 1956 సంవత్సరానికి ముందు ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు గురుంచి అప్పటి నిజాంప్రభుత్వం ప్రయిమ్ మినిస్టరు లాయక్ ఆలీఖాన్ 1947 సంవత్సరానికి 670 అడుగులు ఎత్తులోకి ప్రాజెక్టు సిద్ధం చేస్తే దీని ద్వారా హైదరాబాదు. మెదకు ప్రాంతాలకు త్రాగే నీరు యివ్వడానికి సేద్యము చేయడానికి పథకము

తయారు చేస్తే ఆతరువాత నిజాం ప్రభుత్వము పోయి 1956 తరువాత ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత దానిని 475 అడుగులకు కుదించి వేశారు. తరువాత ఎస్టిమేట్ చేయడానికి కష్టము అవుతుంది. కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని చెప్పి 370 అడుగులకు ఆ తరువాత 330 అడుగులకు తెచ్చారు. ఇన్వెస్టిగేషన్ చేస్తున్నారు యింకా ఇన్వెస్టిగేషన్ ఆఫీసు వరంగల్‌లో పెట్టావున్నారు. ఇది మా ప్రాంతములోకి వస్తుంది. కాని యింతవరకు ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయలేదు. నీరు వచ్చింది లేదు. కాని యింతవరకు ఇన్వెస్టిగేషన్ చేసిన పాపాన పోలేదు అంటే అతిశయోక్తి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, తమరికి తెలుసు. రెండు అణాలు అంటే యిప్పుడు 12 పైసలు. ఈ ప్రాజెక్టు కనుక వస్తే ఎలక్ట్రిసిటి యూనిట్ 12 పైసలు సప్లయి చేస్తామన్నారు. వారు అనుకున్న ప్రకారం ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు ప్రభుత్వం తయారు చేసినట్లయితే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అంతటా, హైదరాబాదు నగారానికి 12 పైసలకు ఒక యూనిట్ చార్జి నిర్ణయిస్తామని చెప్పారు. కాని యింతవరకు యిచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు ఇన్వెస్టిగేషన్ కాలేదంటే తెలంగాణా ప్రాంతానికి మీరు చేసే అభివృద్ధి ఏమిటని అడుగుతున్నాను. మైనర్ ఇరిగేషన్ గురించి చెప్పనక్కరలేదు. నా ప్రాంతములో 43 మైనర్ ఇరిగేషన్ టాంక్సు 1983 సంవత్సరములో మొదలు పెడితే ఈనాటికి ఒక టాంకు రిపేరు కాని రెస్టోరేషన్ కాని, ఇన్వెస్టిగేషన్ జరగలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు 1981-82 సంవత్సరములో కనీసం10, 15 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని తయారు చేసిన ఎస్టిమేట్ ఒక్కొక్క చెరువుకు ఈనాడు 150 లక్షల రూపాయలకు ఎస్టిమేట్ తయారు అవుతున్నది. ఈ ఎస్టిమేషన్‌లకు అప్పుడు అయితే 15, 20 చెరువులు తయారు అయ్యేవి. 43 చెరువులకు 1990 సంవత్సరము వచ్చినా ఎస్టిమేట్ తయారు అవుతూనే వున్నాయి. అట్లాగే ఎస్టిమేట్స్ పెంచుకుంటూ పోతున్నారే తప్ప 43 చెరువులు మొదలు పెట్టినది లేదు. నేను ఉదాహరణకు నాలుగు చెరువులు గురించి చెపుతాను అధ్యక్షా. 1979-80 సంవత్సరములో ఊరచెరువుకు 10,15 లక్షల రూపాయలు ఎస్టిమేట్ తయారు చేస్తే దానివలన తెలంగాణా ప్రాంతము ఏదైనా అభివృద్ధి చెందుతుందో ఆ చెరువుకు ఈనాడు రెండు కోట్ల 65 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని ఎస్టిమేట్ తయారు చేశారు. యిప్పటికి దానికి గవర్నమెంటు శాంక్షను లేదు. పి ఎ సి యో, పి యు సి యో ఏదో కమిటీ ఉంటుందట. ఆ కమిటీ శాంక్షను చేయాలని అంటున్నారు. 10,15 లక్షల రూపాయలతో అయ్యే చెరువులకు ఈ రోజున నాలుగు కోట్ల రూపాయలు వరకు ఎస్టిమేషన్ పెరిగింది. యఫ్.టి.యల్.రైజ్ అన్నారు. 10 లక్షల రూపాయల ఖర్చు పెడితే 1000 ఎకరాలు సేద్యము అయ్యే చోటన ఈ రోజున కోట్ల రూపాయల మీద ఎస్టిమేట్ తయారు చేశారు. ఎఫ్.టి.ఎల్ చెరువులు రు.10 లక్షల ఎస్టిమేట్స్‌తో తయారయ్యేది నేడు కోటి 20 లక్షల వరకు ఎస్టిమేట్స్ తయారు చేశారు. ఈ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి కాకుండా చూడటానికి కారణం ఏమిటి? అధికారులు కూడా ఈ విధంగా చూసుకుంటున్నారు. సెక్రటరీ మాధవరావు గారికి తెలుసు. మూడు నాలుగు సార్లు వారి దగ్గరకు నేను వచ్చాను. రెండు సంవత్సరాలయింది. మాధవరావు గారు వారికి వ్రాస్తానే

వున్నారు. ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తామని అన్నారు. ఇన్ని తూర్లు పెండింగ్‌లో వుంచే చాలా ఇబ్బంది అవుతుంది. ఒకటి రెండు డిపార్ట్‌మెంట్స్‌కు సరియైన సమన్వయం లేదు. ఒకటి మైనర్ ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటు. రెండవది ఫారెస్టు డిపార్ట్‌మెంట్, మూడవది రెవెన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్. ఈ మూడింటికి తెలంగాణాలో సమన్వయం లేదు. అందువల్లనే ఏ చెరువుకూడా తయారు కాందనే అతిశయోక్తి కాదు. ఏమైనా అంటే ఫారెస్టు క్లియరెన్స్ కావాలి అంటారు. ఫారెస్టు క్లియరెన్స్ లేకుండా ఏ చెరువు తయారు కాదు. సబ్‌మర్జెన్స్‌లో క్లియరెన్స్ వచ్చిన తరువాత కూడా పెండింగులో వున్నట్లుగా చూస్తున్నారు. ప్రాపర్‌గాచెక్ చేసి, రిపోర్టు ఇచ్చినట్లయితే ఇన్ని చెరువులు పెండిగుంలో వుండవు. 1979-80లో ఒక ఎకరాకు ఫారెస్టు క్లియరెన్స్ ఇస్తే, 1985లో మరొకసారి ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటుకు, మీరిచ్చిన క్లియరెన్స్ వాస్తవమా కాదా యని వ్రాశారు. ఆ విధముగా నాదగ్గర నాలుగు చెరువులు వున్నాయి. క్లియరెన్స్‌లేనివి చాలా పెండిగుంలో వున్నాయి. ఈ నాటివరకు క్లియరెన్స్ రాలేదని అంటున్నారు. పాత లెటర్సు చదవడం రాలేదని అంటున్నారు. 79లో క్లియరెన్స్ ఇచ్చిన దాన్ని తట్టెడుమన్ను పోస్తే పని అయిపోయేదాన్ని మీరు 89-90 నాటివరకు కూడా తెలంగాణాప్రాంతములో ఈ అన్యాయం మర్రి వాగు వుంది. పెద్ద ప్రాజెక్టు తయారు చేసే అవసరమున్నా, ఒకవేళ ఫారెస్టులో సబ్‌మర్జెన్స్ జరిగితే ఆ సబ్‌మర్జెన్స్ ప్రకారం, ఎబుల్ ది సబ్‌మర్జెన్స్ ఎకరాలను ఇస్తామని రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటునుండి ఒప్పించినా నేటి వరకు కూడా మీ దగ్గర నుండి క్లియరెన్స్ రాదే. పరిశీలన చేసి,కనీసం డిపార్టుమెంటుకు అప్పజెప్పరా? ఏ విధంగానూ మీరు 17 సంవత్సరాల నుండి ఈప్రాంతాన్ని ఏమియు పట్టించుకోలేదు. ఎందుకు? నేటి వరకూ పట్టించుకోకుండా ఉంటే ఇవి ఏమి కావాలి?43 చెరువులు నా ఒక నియోజకవర్గములోనే వుంటే,జిల్లాల వారిగా మైనర్ ఇర్రిగేషన్ ప్రాజెక్టులు ఎంత మేరకు పెండింగులో పెట్టారు? ఈ రిపోర్టు తెలంగాణా వారికి కావలెనని కోరుతున్నాను.అక్కడ నేను చూచిన ప్రాంతములో మీ దగ్గర వుంజే చిత్తూరూ ప్రాంతంలో గాని, వేరే ప్రాంతములో గాని, చిమ కుట్టిందంటే మందు పెడుతున్నారు. ఇక్కడ తేలుకుట్టినా మందు పెట్టడంలేదు. ఇక్కడ తేలుకుట్టిందంటే , పాము కరిచిందంటే మందు పెట్టడం లేదు. కనుక చెరువులు పెండింగులో వున్నాయి. చిన్న కాలువనో చెరువునో తెగితే,- లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్ కావాలంటే చెక్‌డ్యాంకావాలంటే రిపోర్టు తెప్పించండి, ఆ ప్రాంతములో ఈ ప్రాంతంలో కనీసము సిక్స్ పాయింట్స్ ఫార్ములా ప్రకారం తెలంగాణాకు చాలా అన్యాయం చేశారు..ఎవరు ముఖ్య మంత్రి అనేది నేను అనడం లేదు. ఏ ముఖ్య మంత్రి వున్నా తెలంగాణాకు అన్యాయమే జరిగింది. అది వాస్తవమని మరొకసారి మనవి చేస్తున్నాను. మీడియం ప్రాజెక్టు ఒకటే జిల్లాలో ఉంది. అది బొగ్గుల వాగు మీడియం ప్రాజెక్టు, మెన్షన్ చేశారు. వెంగళరావు గారు 1976లో ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చి ఎప్పుడయితే పునాది రాయి వేశారో, 1981-82,83 వరకు పూర్తిచేశారు. అప్పుడు 6.50 లక్షల ఎకరాలు ప్రాంతము

సేద్యము కావలెనని ఆ ప్రాంతములో నిర్ణయం చేశారు. ఎనిమిది రిజర్వాయర్స్ దాని క్రింద వచ్చేట్లు వేశారు. తుదకు అది నిర్మాణం అయ్యేసరికి 5 లక్షలని అన్నారు. ప్రాక్టికల్‌గా నీరు పారించేసరికి 3 లక్షల ఎకరాలకు వచ్చింది. ఇపుడు చూస్తే లక్ష ఎకరాలకు కూడ నీరు పారుడు లేదు, రిజర్వాయర్స్ క్రింద వచ్చే కెనాల్స్ ఏమయ్యాయని అంటే, ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది. మేము దీన్ని పూర్తి చేయలేము అని చెప్పి, రిజర్వాయర్స్ తీసుకొన్నారు. అవి ఒట్టిగా పెట్టారు. ఎస్టిమేట్స్ చేసింది -నా ప్రాంతములో ఎగ్జాంపుల్ ఇవ్వకూడదు కాని, మా ప్రాంతములో ధన్యవాడ అనే ప్రాంతాన్ని ఏరు కెనాల్ దగ్గర రిజర్వాయర్స్ చేస్తామని 1983లో చేసిన వాయిదా నేటికి అయిపోయింది. బొగ్గులవాగు ప్రాజెక్టు గాని, మేజర్ ప్రాజెక్టుగాని, మైనర్ ఇర్రిగేషన్ టాంక్స్ గాని, ఈ విధంగా కొన్ని సంవత్సరాలు పడి వుంటాయి అసలు రూ. లక్షకు అయ్యేది రూ.30 లక్షలకు పెరుగుతున్నది. ద్వేషములో మా ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయకూడదని చూస్తున్నారు. ఇప్పటికయినా ఏ ఎస్టిమేట్స్‌వున్నా, అసలు యూరోపియన్ ఎయిడ్ గాని, ప్రపంచ బ్యాంక్ ఎయిడ్ గాని, కాకుండా, మీ వద్దనున్న మైనర్ ఇర్రిగేషన్ ఫండ్సు నుండి డైరక్టుగా డైవర్ట్ చేసి - ఆంధ్ర ప్రాంతానికి ఇదివరకు ఇచ్చిన ప్రాంతాల నుండి కనీసం కేటాయించిన ఎమౌంట్‌లో మూడవ వంతు కేటాయిస్తే, ఇక్కడ అభివృద్ధి జరుగుతుందని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ డి. చిన్నమల్లయ్య (ఇందుర్తి) అధ్యక్షా, నీరు ప్రాణప్రదమైనది. నీరు లేనందువల్ల తెలంగాణా ప్రాంతములో అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కుంటుబడి పోతున్నవి. ప్రత్యేకంగా ఈ రోజు పెండింగు వున్న ప్రాజెక్టులపైన చర్చించడానికి అవకాశం కల్గించిన మీకు హృదయపూర్వకంగా అభినందనలు తెలియచేస్తూన్నాను. ఎందుకంటే చర్చించడం మా వంతు, దీన్ని సరిచేయుడం ప్రభుత్వం వంతు. మిగతా దానియొక్క కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించవలసిన అవసరాన్ని, బాధ్యతని గుర్తించాలని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పటికి తెలంగాణా ఏరియాలో ఈ ప్రాజెక్టులు చాలా వున్నాయి. అందులో అన్ని మాట్లాడను. కొన్ని మాత్రమే మాట్లాడుతాను. మిగతా వాటి గురించి మా డిప్యూటి లీడరుగారు మాట్లాడుతారు. నేను మాట్లాడేది ప్రధానంగా శ్రీరాంసాగర్ , ఇచ్చాపల్లి మున్నగునవి తెలంగాణా ప్రాంతములో ఎలా కుంటుబడి పోయినయే మనవి చేస్తాను. ప్రధానంగా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టును ఎందుకో, ఏమోగాని, గత నైజాం కాలంలో ఇది క్రిష్ణాపూర్ దగ్గర నిర్మాణం చేయవలసి ఉండేది. అక్కడ నిర్మాణం చేస్తే, ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల నీటి పారకం నల్గొండ, జనగామా, కరీంనగర్, ప్రాంతాల వారి, ఖమ్మంలో కూడా పారి 5-6 జిల్లాలను సస్యశ్యామలం చేసే ప్రాజెక్టుగా నైజాం కాలంలో ఆలోచన చేస్తే, అ తరువాతి పాలకులు స్వాతంత్ర్యము వచ్చిన తరువాత దాన్ని ఎందు కో, ఏమో ఏ బుద్ధితోనో కించపరచి, దాన్ని క్రిందకు తీసుకొని వచ్చి, పోచంపాడు వద్ద నిర్మాణం చేశారు. అక్కడ నిర్మాణం చేయడంవల్ల, 17 కి.మీ. సమాంతరంలో ఎత్తుప్రాంతానికి పోవలసిన

నీరును క్రింది ప్రాంతానికి తీసుకొని వచ్చినందున, మన ప్రాంతమునకు పోవలసిన అవకాశం ఏర్పడినది. అది అంతా మెట్ట ప్రాంతము. అఘాతం అయినా మంచి ఏది చేశారా, ఏమి అనా ? దుర్బుద్ధితో చేశారా ? ఉద్దేశపూర్వకంగా చేశారా ఆ విషయంలోకి పోవటంలేదు. ఎందుకో జరిగిపోయింది.అది జరిగినందువల్ల, నాయుడు మాట్లాడిన శ్రీపాదరావు గారు చెప్పినట్లుగా, ఇక్కడ తెలంగాణాలో నీరు లేక కటకటలాడిపోతున్నది. పరువు పోంది. నాసి గోదావరి నుండి ప్రవేశించిన నీరు క్రిందకు పోయి, అక్కడ నీరు పారడం లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. అంటే వీడి నోటిలో మట్టి వాడి నోటిలో నీరు పోసే పరిస్థితి జరుగుచున్నది. ఏమి జరుగుచున్నది దానివల్ల? క్రిందనేమో నీరు ఎక్కువయి, విపరీతంగా మందులు పంటలు కొట్టుకొనిపోయి, నాశనం అయిపోతున్నారు. తెలంగాణాలో ఎక్కడ నీటిలేక పంటలు మలమల మాడి అభివృద్ధి కుంటుబడి పోతున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం ఇప్పుడయినా, ఈ ప్రాంతము, ఆ ప్రాంతము అనే తేడా లేకుండా, దీనికి రావలసిన ఏర్పాట్లు చేసి, తెలంగాణలో ఉన్న ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయడానికి తగు నిర్ణయం తీసుకుంటుందనే ఆశను వ్యక్తం చేస్తూ, జరిగిన విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకురావాలని అనుకుంటున్నాను. ప్రధానంగా శ్రీరాంసాగర్ క్రిందకు వచ్చినందువల్ల, మాకు ఆ ప్రాంతానికి వచ్చిన నీరు ఎలా మాకా క్రింద ప్రాంతాలకు వెళ్లే దుస్థితి ఏర్పడింది. మా ప్రాంతానికి కూడా నిర్ణయించిన ప్రకారం శ్రీరాంసాగర్ నీరు సక్రమంగా అందించేందుకు, లిఫ్టును పెట్టినందువల్ల, ఈ ప్రాంతానికి జరిగిన నష్టాన్ని పూర్తి చేసుకునే అవకాశాలు చాలా ఉండేవి. అయితే దీనిని కూడా గత ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే, ఎన్.టి.రామారావు గారు "అవునండి, 35 సంవత్సరాలుగా నిర్లక్ష్యం చేశారు, వెనుకబడి పోయింది. ఈ ప్రాంతానికి నీరు ఇవ్వడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను" అనే మాట మనవి చేశారు. ఆ కృషి ఎంత దూరం పోకింది అంటే ఆనాడు ఉన్న ఎం.ఎల్.ఏలము, ఆ పార్టీ, ఈ పార్టీ అనే మీమాంస లేకుండా మెట్ట ప్రాంతాలకు నీరు ఇవ్వాలని, ఈ లిఫ్టులు ఇవ్వాలని అడిగాము. ఇప్పుడే శ్రీపాదరావు గారు చెప్పినట్లుగా, కొంపెల్లి వద్ద లిఫ్టు పెట్టాలని, తెలంగాణాలో ఎల్.ఎం.డి. వద్ద లిఫ్టు పెట్టాలని, ఈ ఎల్.ఎం.డి. లిఫ్టు ద్వారా ఇందుర్తి నియోజక వర్గంలోని నాలుగు మండలాలు - భీంపేదుపల్లి, హుజురాబాద్, సైదాపురంలోనూ, ఇంకా పైకి కూడా నీరు వెళ్లే అవకాశాలు ఉంటాయని చెప్పడం జరిగింది. దీనికి రూ.13 కోట్లు అవుతుంది. దానికి రూ. 45 కోట్లు అవుతుంది. ఎస్టిమేట్లు అయినాయి. ప్లాన్స్ అయినాయి. అయితే ఏ విధంగా, ఏం జరిగిందో తెలియదు. కృష్ణాపురంలో నిర్మించవలసిన ప్రాజెక్టులను, ఏ విధంగా, క్రింద నిర్మించారో - ఇక్కడ లిఫ్టు అడిగితే ఎందుకు అంగీకరించరో, ఈ పరిస్థితి ఏమిటో పరిశోధించాలి. ఈ లోపలవున్న లోపభూయిష్ట గుణము వల్లనో, ప్రభుత్వ ఆంక్షల వల్లనో, లేకపోతే ప్రపంచ బ్యాంకు ఆంక్షలు అనో అడ్డం పెట్టినందువల్ల, ప్రత్యేకంగా ఇంజనీర్లకు, ప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి లేనందువల్లనో జరుగుతోంది. అక్కడ నీరు లేదని, ప్రపంచబ్యాంకు ఒప్పుకోదని

చెబుతూ, ఈ లిఫ్టులకు అఘాతం ఏర్పాటు చేసిన ఘటన కూడా మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఎస్టిమేట్స్, ప్లాన్స్ అయిపోయిన తర్వాత, ఈ మాట చెప్పినందువల్ల ఆనాడు ఆగిపోయింది. ప్రారంభం కావలసిన లిఫ్టు పని ఆగిపోయింది. రు.12.50 కోట్లతో అయ్యే లిఫ్టు పనులు, ప్రస్తుతం ఏమయినా పెరిగితే రు.25 కోట్లకో, రు. 30 కోట్లకో పెరగవచ్చును. ఏది పెరిగినా, లిఫ్టు ఇవ్వరాదు, లిఫ్టు ఇచ్చినందువల్ల కరెంటు ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది, కరెంటు పెట్టలేము, ఇవ్వము అని అనేక సాకులు చెబుతున్నారు. కరెంటు ఇవ్వలేకపోతే, లిఫ్టులు ఇవ్వలేకపోతే, ఇదే ఇంజనీర్లు నగిరి, ఆ ప్రాంతాలకు 42 లిఫ్టులకు ప్రపోజల్ పెట్టారు. ఆ ప్రాంతానికి పెట్టినందువల్ల నాకు బాధగా లేదు. ఈ 42 లిఫ్టులు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం సాహసం చేసి పని చేయవలసిన అవసరం ఉంది కదా? అదే విధంగా తెలంగాణాలో లేదా శ్రీరాంసాగర్ - ఎల్.ఎం.డి వద్ద కూడా లిఫ్టులు పెట్టడం వలన....

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి:- అధ్యక్షా, నగరికి సంబంధించి ఏ లిఫ్టులు ప్రపోజల్‌లో లేవు. ఆయనకి ఎంత బాధగా ఉందో, నీటి వనరుల విషయంలో మాకూ అంతే బాధగా ఉంది.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య:- ఉన్నాయని మాకు తెలుసు. గాలేరు-నగరి ప్రాంతములో 42 లిఫ్టులు ప్రపోజల్‌లో ఉన్నట్లు మాకు అందిన సమాచారం ప్రకారం తెలిసింది. లేకపోతే అభ్యంతరం లేదు. మాకు అందిన సమాచారం ప్రకారంగా చెబుతున్నాను. అయితే లిఫ్టులు అవసరమయిన చోట పెట్టరాదని నా ఉద్దేశ్యం కాదు. లిఫ్టులు అవసరం ఉన్న చోట పెట్టాలి. జపాన్‌లో లిఫ్టులు పెట్టడం వలనే అక్కడ కొండల పైనుంచి మెట్ట ప్రాంతాలకు, అవతలి ప్రాంతాలకు నీరు ఇచ్చి దేశాన్ని అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. లిఫ్టులు పెట్టడం వలన అభివృద్ధి అవుతుందనే నా ఉద్దేశం కాని లిఫ్టులు పెట్టరాదని కాదు. కాబట్టి ఇక్కడ లిఫ్టులు పెట్టమంటే, లిఫ్టుల ఖర్చు ఎక్కువ అవుతుందనే కుంటి సాకులు చెబుతున్నారు. కొంపెల్లి వద్ద 100 అడుగుల లిఫ్టు పెడితే, 8 కి.మీ. 10 కి.మీలకు కనుక రెండు లిఫ్టులు పెడితే బృందావన, చొప్పదండి, గంగాధర, సిరిసిల్లా ప్రాంతాలు, సిరిసిల్లా నుంచి నేరెళ్ళ, నేరెళ్ల నుంచి మా ప్రాంతంవరకు కూడా నీరు ఆ ప్రాంతం నుంచి అందే అవకాశం ఉంది. మా దగ్గర ఎల్.ఎం.డిలో లిఫ్టు పెడితే నేను చెప్పిన ఆరున్నర, ఏడు మండలాలకు నీరు పారకం అయ్యేందుకు అవకాశం ఉంటుంది. ఈ మండలాలు మెట్ట ప్రాంతాలు, పూర్తిగా అటవిక ప్రాంతం. ఈ ప్రాంతాలకు నీరు ఇచ్చినందువల్ల, వ్యవసాయాభివృద్ధి జరిగినందువల్ల ఉపయోగం ఉంటుంది. మాకు ఇవ్వవలసింది 3 టి.ఎం.సి. నీరు మాత్రమే. అది కూడా వరదలు వచ్చినప్పుడు ఇవ్వమని అంటున్నాము. వరదలు వచ్చినప్పుడు మాకున్న కుంటలు, చెరువులు నింపితే, ఆ ప్రాంతంలో బావులలో ఊట పెరిగి, కుంటల క్రింద చెరువుల క్రింద ఉన్న పంటలు పండడం, మెట్ట ప్రాంతాలలో పంటలు పండడం జరుగుతుంది. దీని వల్ల ఆ ప్రాంతాలలో కరువు పరిస్థితులను తీర్చవచ్చు. 1983-86 ప్రాంతాలలో సుమారుగా ఆరు సంవత్సరాలు కరువు వచ్చింది. ఆరు సంవత్సరాల పాటు కరువును తట్టుకోవలసిన పరిస్థితి

ఏర్పడింది. అటువంటి కరువు రాకుండా, క్రిందకు వరదలు ఎక్కువగా రాకుండా కాపాడగలిగే పరిస్థితి అన్వేషించే ప్రయత్నాన్ని ప్రభుత్వం ప్రధానంగా చెయ్యాలి. ఇప్పటికే ప్రజలు హాహాకారాలు చేస్తున్నారు. మాట అన్న తరువాత ఎన్.టి. రామారావు గారు నిలబెట్టుకోలేకపోతే సభలు పెట్టారు, సదస్సులు ఏర్పాటు చేశారు. ధర్నాలు చేశారు, పికెటింగులు జరిపారు, రాస్తా రోకోలు చేశారు. ఇప్పటికి కూడా ఆ ప్రాంతంలో ఉండే ప్రజలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. నిన్ననే మగ్గిరాల వెంకటరావు గారిని - కాలువ తెస్తామని, ఎత్తిపోతల పథకాన్ని తెస్తామని చెప్పి, అప్పుడు అధికార పక్షంలో ఉండి కూడా చెయ్యనందువలనే చంపివేస్తామని రాడికల్ మిత్రులు చెప్పిన విషయం మాకు తెలుసు. ఆ ప్రాంతంలో అభివృద్ధి జరగడం లేదు కనుకనే వారు కూడా విధ్వంసక కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తున్నారు. అందుకోసమే సమైక్యంతో కూడిన ఒక ప్రదర్శనను 10 వేలు, 20 వేలమందితో చేయడం జరిగింది. ఈ పరిస్థితులలో మలమలా మాడుతున్న ప్రజలకు నీరు అందించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉందా లేదా? ఆ ప్రాంత ప్రజల ఉపయోగార్థం తప్పకుండా రెండు లిఫ్టులను ఇవ్వాలి. మేము అడిగేది 3 టి.ఎం.సిల నీరు మాత్రమే. అది ఇవ్వాలి. శ్రీరాంసాగర్ పరిస్థితి చూడండి. మాకు రావలసిన నీరు అంటే [illegible] రావలసింది 50 టి.ఎం.సి.లు. ఇందుకుగాను ఇప్పుడు 20 టి.ఎం.సి.లు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. ఇంతకు ముందు శ్రీపాదరావు గారు చెప్పారు. ఆయన వివరించడంతో పాటు మరొక విషయం కూడా చెప్పాలి. కాలువలు తోడని ప్రాంతాలకు నీరు పోతోంది అని వ్రాసుకోవడం, వారి వద్ద నుంచి 'మాల్‌గుజారి' వసూలుకు పూనుకోవడం భావ్యం కాదు. శ్రీరాంసాగర్ క్రింద కూడా చాలా సందర్భాలలో మా సహచర శాసన సభ్యులు చెప్పారు. మాకు సాగర్ వచ్చింది నిజమే కాని నీరు రావడం లేదు. పంట పొలాలు బీడు పడుతున్నాయి. పంటలు పండడం లేదు. మొరపెడుతున్నారు. అట్లా కాకుండా అన్ని ప్రాంతాలకు నీరు ఇవ్వాలి. 20 టి.ఎం.సి ఇస్తున్నారు. మిగతా 30 టి.ఎం.సి. కావాలని మేము అడగడం లేదు. కేవలం 3 టి.ఎం.సి.లే అడుగుతున్నాము. ఈ 3 టి.ఎం.సి.ల ద్వారా మెట్ట ప్రాంతాలన్నీ కూడా సస్య శ్యామలం అయి, ఒక పంటను పండించుకుని, కరువు లేకుండా చేయాలి. ఈ ప్రాంతంలో మంచినీరు కరువు విపరీతంగా ఉంది. ఎండా కాలంలో మంచినీరు దొరకక 'దాహం దాహం' అంటున్నారు. ఎన్ని బోర్లు వేసినా నీరు రావడం లేదు. నీరు పైకి రావాలంటే ఆ ప్రాంతంలోని కుంటలలో, చెరువులలో నీరు ఉండాలి. నీరు ఉంటే కనీసం మంచినీరు అయినా ఉండే అవకాశం ఉంటుంది. అన్ని గ్రామాలకి అన్ని ప్రాంతాలకు కూడా మంచినీరు ఇవ్వడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. ఆ ప్రాజెక్టును, ఆ ద్వారా అయినా తీసుకోవచ్చును. రు.12.50 కోట్లు గల ఆ ప్లాన్‌నే, రు.32 కోట్లు అయ్యే కొంపెల్లి ప్లాన్‌ని మట్టిపాలు చేసి, నీరు లేదనే సాకుతో వ్యవహరిస్తున్నారు కనుకనే ఆలస్యం జరుగుతోంది. ప్రజలు ఊరుకునేట్లు లేరు. ఈ

ప్రాంతానికి నీరు కావాలనే పోరాటంలో, లిఫ్ట్ కావాలనే పోరాటంలో దాదాపుగా నాలుగయిదు గ్రామాల కొప్పున ఒక నెల రోజులపాటు రాబోయే నవంబరు చివర మొదలుకుని, డిసెంబరు మొదటి వారం వరకూ కలెక్టరు ఆఫీసు ముందు ధర్నా చేయడానికి, సామూహిక సత్యాగ్రహాలు చేసి, జైళ్ళు నింపే కార్యక్రమాన్ని చేయడానికి కూడా సిద్ధంగా ఉన్నారు. నేను ఊరికే చెప్పడం లేదు. ప్రజావాదిగా, ప్రజల అభిప్రాయాన్ని ఇక్కడ వ్యక్తం చేస్తున్నాను. ప్రజా ప్రతినిధిగా చెబుతున్నాను. దయచేసి ప్రభుత్వం గమనించి, మెట్ట ప్రాంతాలకు నీరు అందించాలి. వారి మొరను ఆలకించి, పరిశీలించి, తప్పకుండా ఈ కార్యక్రమం చేపడితే తప్ప, ఆ ప్రాంతానికి నీరు వచ్చే అవకాశం లేదు. ఎస్టిమేట్స్ అయినాయి. ఎస్టిమేట్స్ పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి. మరొక విషయం. శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశ. దీనికి వరంగల్ ప్రాంతంలో నల్గొండ, ఖమ్మంలకు నీరు వెళ్లాలి. ఈ రెండవ దశకు ఇదివరకే ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు శంఖుస్థాపన చేశారు. రు.50 కోట్లు కేటాయించారు. రు.16 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చయింది. మిగలా డబ్బులు ఏమయినాయో తెలియకుండా పోయింది. ఇప్పటి వరకూ 16 లక్షల ఎకరాలకు నీరు ఇవ్వవలసి వుంది. కరీంనగర్‌లో 4 లక్షల ఎకరాలకు ఇవ్వవలసి ఉంటే, కేవలం రెండున్నర లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే ఇచ్చి సగం ఇర్రిగేటెడ్ డ్రై లనీ సగం వెట్ అని నానారకాలుగా నీరు అందకుండా చేసి, ఆ ప్రాంతంలో అయోమయ పరిస్థితిని సృష్టిస్తున్నారు. వరంగల్ నుంచి ఖమ్మంకు పోవలసిన నీటికి కాలువలు త్రవ్వడం లేదు. వరంగల్‌లో ఈనాటికి మంచినీరు సంపూర్ణంగా సరిపోయే పరిస్థితి లేదు. రెండవ దశ ఆ విధంగా ఆగిపోతూ ఉంది. వెంటనే రు.100 కోట్లు కేటాయించి రెండవ దశను వెంటనే, సత్వరంగా, పూర్తి చేసే బాధ్యతను ప్రభుత్వం తీసుకోవాలి. ఆ నాలుగు జిల్లాల మెట్ట ప్రాంతాలను కాపాడాలి. అక్కడుండే కరువు కాటకాలను పోగొట్టాలి. శ్రీరాంసాగర్ విషయంలో శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారు ఉండగానే శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు జనగామలో చేపట్టిన కార్యక్రమానికి వచ్చి, ఆమెగారు ఆ ప్రాంతాన్ని అర్థం చేసుకుని, ప్రధానమంత్రిగా ఆమె ఒక ప్రకటన చేశారు. అక్కడ నుంచి జనగామ, ఆలేరు, భువనగిరి వరకూ కూడా నీరు వచ్చే ఒక కార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు. ప్రధానంగా శ్రీరాంసాగర్‌కు వరదనీరు క్రింద పడకుండా చేసి, ఈ ప్రాంతాలకు తరలించడానికి కాలువ తెచ్చి, లిఫ్ట్ ద్వారా భువనగిరి వరకూ తీసుకువచ్చి, వరంగల్ నుంచి ఆ నీరు క్రింద విడిచేందుకు అవకాశం ఉంది. దానికి ప్లాన్ అయింది. ఎస్టిమేట్స్ అయినాయి. పెండింగ్‌లో ఉంది. ఇప్పటి వరకూ కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పంపింది. ఇంజనీర్ల వల్లనో లేక మరొక కారణం చేతనో కాని పెండింగ్‌లో ఉంది. త్వరగా ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలి. నేను చెప్పిన లిఫ్టులు ఈ కార్యక్రమంలో వస్తాయి. దానికి పారకం అయ్యే అవకాశాలుంటాయి. కనుక ఈ కాలువలు పూర్తి చేస్తూ, అవి అయ్యే వరకూ ఇది ఉపయోగించాలి. అదీ అయిన తరువాత, వీలయితే

ఈ లిస్టులు తీసివేయాలంటే తీసివేయవచ్చును. ఆ విధంగా నల్గొండ, మెదక్, ఖమ్మం, కరీంనగర్ ప్రాంతాలను బాగుచెయ్యడానికి, సస్యశ్యామలం చెయ్యడానికి గాను చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. కొ డెం కాలువను మంచిర్యాల వరకూ తీసుకురావచ్చు. ఈ మంచిర్యాల కాలువ ఏమయిందో, ఎక్కడ ఆగిపోయిందో ఆ విషయం కూడా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఏనాటికి పూర్తి చెయ్యగలరో చెప్పవలసిందిగా కోరుతూ నాకీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలతో సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

ఉ.9.40 డా. ఎస్. వేణుగోపాల చారి (నిర్మల్):- అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో దాదాపు 1 కోటి 4 లక్షల 27 వేల 344 హెక్టార్ల భూమి వుంటే తెలంగాణాలో 42 లక్షల 29 వేల 992 హెక్టార్లు అంటే కేవలం 40.70 శాతమే ఉంది. ఇరిగేషన్ ప్రకారం చూసుకుంటే తెలంగాణాలో ఈ ఏరియా కేవలం 28.76 శాతమే అని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను. రాజారావు గారి రిపోర్టు ఒకసారి మీకు చదివి వినిపిస్తాను.

"The Irrigation Commission of India in its report of 1972 has identified seven districts of Andhra Pradesh namely Ananthapur, Chittoor, Kurnool and Cuddapah in Rayalaseema region and Hyderabad including Ranga Reddy, Nalgonda and Mahabubnagar in Telangana region as drought affected. The percentage of Irrigation potential to (i) Culturable area and (ii) sown area in the order of lowest to highest below the state average is -
-

Percentage of

S.No.	Name of the District	Irrigation potential to culturable area	Irrigation potential to sown area 1978-79	Mean monsoon rainfall in m.m.
		cm	cm	cm
1.	Medak	10.7	17.0	886
2.	Warangal	19.9	13.6	990
3.	Anantapur	9.4	14.2	544

Following table indicate the region where extent of catchment area of river Krishna in Rayalaseema, Coastal Andhra and Telangana and waters allocated by the Tribunal.

S. No.	Particulars	Rayalaseema	Coastal Andhra	Telan-gana	Total
1.	Catchment area of Krishna Basin lying in the region Sq.Miles/ percentage	5414 ------- 18.39%	3860 ------- 13.11%	20.167 --------- 68.50%	29.441 ---------- 100%
2.	Allocation as per Krishna water disputes Tribunal Award (TMC/Percentage)	133.70 --------- 16.71%	388.44 --------- 48.56%	277.86 --------- 34.73%	800% -------- 100%
3.	Utilisation of water outside the Krishna Basin (TMC/Percentage)	53.60 ---------- 40.1%	362.60 ---------- 93.33%	NIL ---------- NIL	416.26 ---------- 52.02%

The closed examination of the above figures it is clear that although 68.50% of the catchment area is in Telangana area only 34.73% of the waters is allocated to various projects in Telangana area out of 800 TMC of waters allocated to the State 416.20 TMC of water is being utilised outside the Krishna Basin.

800 TMC waters allocated as detailed below the the State as its share in the dependable flow of 2060 TMC.

1.	Protected uses	749.16 TMC
2.	Srisailam Project	33.00 TMC
3.	Jurala Project	17.84 TMC

		800.00 TMC

అని చెప్పిన రాజారావుగారి రిపోర్టులో వెన్నస్ చేసినారు. ముఖ్యంగా

తెలంగాణాలో-ఆదిలాబాద్‌లో ఈ ఇర్రిగేషన్ పొటెన్షియల్ టు కల్టివబుల్ ఏరియా 10.3 ఉంటే పెర్సెంటేజి ఆఫ్ ఇర్రిగేషన్ పొటెన్షియల్ టు సోన్ ఏరియా 14.2 ఉంది. అదే విధంగా మెదక్‌లో ఇర్రిగేషన్ పొటెన్షియల్ కల్చరబుల్ ఏరియా 10.10 ఉంటే ఈ ఇర్రిగేషన్ పొటెన్షియల్ సోన్ ఏరియా 17.0 మాత్రమే. వరంగల్లులో 19.9 ఇర్రిగేషన్ పొటెన్షియల్ కల్చరబుల్ ఏరియా ఉంటే ఇరిగేషన్ పొటెన్షియల్ సోన్ ఏరియా 13.6 ఉంది. అదే విధంగా నల్గొండలో 20.8 ఉంటే సోన్ ఏరియా 30.8. ఈ విధంగా అధ్యక్షా, ఇర్రిగేట్ అయ్యే లాండు ఇంకా ఎంత ఉన్నప్పటికీ, ముఖ్యంగా కృష్ణ, గోదావరి నదులు తెలంగాణా గూండా ప్రవహిస్తున్నప్పటికి, ఇంకా ఈ ఏరియాకి ఎంతో అన్యాయం అవుతున్నది. ఈ కృష్ణా వాటర్ ఎలొకేషన్ పరిశీలిస్తే 68.5శాతం కేచ్‌మెంటు ఏరియా తెలంగాణాలో ఉంది. 34.73 శాతము తెలంగాణాకు అనేక ప్రాజెక్టులకు అని, ఇది మొత్తం స్టేటుకి ఎలాట్ చేయబడిన 800 టి.ఎం.సి.ల వాటర్ నుండి అని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. 416.20 టి.ఎం.సి.ల వాటర్ అవుట్‌సైడ్ కృష్ణా బేసిన్ అంటే దీంట్లో వాటర్ యుటిలైజేషన్ 33 టి.ఎం.సి.అనిమిత్రులు అందరు చెప్పారు. నాగార్జున సాగర్ గాని, శ్రీశైలము గాని, ఈ ప్రాంతాలలో సబ్‌మెర్జిడ్ విలేజస్ ఎక్కువ తెలంగాణాలో ఉన్నప్పటికీ, తెలంగాణాలో ఈ శ్రీశైలము, నాగార్జునసాగర్ మెయిన్ కెనాల్స్ చేయడం వల్ల ఎన్నో వందల ఎకరాలకు నీటి సౌకర్యం లేకుండా పోతున్నది. ఇంకా శోచనీయమైన విషయం ఏమిటంటే వెట్ నుండి ఐ.డి.కి క్రాప్ పాటర్న్ మార్చడం వల్ల కూడా రైతు చాలా నష్టపోతున్నాడు. ఒరిజినల్‌గా 2.5 లక్షలు ఆంధ్ర ఏరియాకి ఉంటే మరి దానిని దాదాపు 3,80,356 ఎకరాలకు ఇర్రిగేషన్ ఎక్కువ కావడం అంతేకాకుండా ప్రస్తుతం లెఫ్టు కెనాలుని కూడా మరింత పొడిగించాలని చూడడం చాలా శోచనీయమైన విషయమని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా నల్గొండ జిల్లా తీసుకుంటే ఈ జిల్లాలో సుమారు 11.24 లక్షల హెక్టార్లు కల్చరబుల్ ఏరియా ఉంటే కేవలం 2 లక్షల 8 వేల 330 హెక్టార్లు ఇర్రిగేట్ అవడం అంటే కేవలం 21.40 శాతము మాత్రమే ఇర్రిగేట్ కావడం జరుగుతుంది. మరి ఈ జిల్లాలో ఇంతకు మునుపు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్టు శ్రీశైలము లెఫ్ట్ బ్యాంకు కెనాల్ వల్ల ఇర్రిగేట్ అవుతుంది. దాని ఎస్టిమేటెడ్ కాస్టు కూడ 480 కోట్లు ఉంటే కేవలం ఫిబ్రవరి 90 వరకు 41 కోట్లు మాత్రమే స్పెండు చేశారు. మరి అదే సంవత్సరంలో ప్రారంభింపబడిన తెలంగాణేతర అంశాలకు దాదాపు 285 కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. మరి మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో ఎక్స్‌టెంట్ ఆఫ్ ఆయకట్టు ఏరియా 13.41 లక్షలు ఉంటే నెట్ ఏరియా మొత్తం జిల్లాలో 1,40,293 ఎకరాలు ఉంటే పెర్సెంటేజి చూస్తే 13.85 శాతము పెర్సెంటేజి వస్తుంది. హైద్రాబాద్ ప్రభుత్వ కాలంలో 3 పాయింటులకు దాదాపు 7 లక్షల ఎకరాలు ఇర్రిగేట్ చేయాలని రూపకల్పన చేయడం జరిగింది. దీంట్లో తుంగభద్ర లెఫ్టు

బ్యాంకు కెనాల్ ఒకటి. మరి దీంట్లో 1 లక్ష 20 వేల ఎకరాల ఏరియా పారకం చేయాలని చెప్పి రూపకల్పన చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా మరి భీమా ప్రాజెక్టు క్రింద కూడ 23 టి.ఎం.సి వాటర్ ఎలొకేట్ చేయడం జరిగింది. దీనివల్ల 4 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు మక్తల్ గాని, ఆత్మకూరు గాని వనపర్తి, కొల్లాపూర్ లలో మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో 27 టి.ఎం.సి.కి చేంజ్ చేయాలి. జూరాల ఇర్రిగేషన్ స్కీమ్ స్టేజి 1 చూడండి:

The observance of the Tribunal in the matter is --

"The State of Andhra Pradesh, no doubt, has been allocated enough water for historical reasons, but still telangana part of the State of Andhra Pradesh stands in need of irrigation. The area which we are considering for irrigation formed part of Hyderabad State there were better chances for the residents of this area to get irrigation facilities in Mahaboobnagar District. We are of the opinion that this area should not be deprived of the benefit of irrigation on account of the reorganisation of State. If properly managed Jurala Project Stage-1 can operate by utilising about 18 TMC. We, therefore, think it proper that 17.84 TMC of water at 75% dependability should be allocated for Stage-I of the Project.

అని ట్రిబ్యునల్ జూరాల ఇర్రిగేషన్ స్కీము స్టేజి-1కి ఎలోకేట్ చేసింది. అధ్యక్షా. అయినప్పటికి కూడ దాని ఎస్టిమేటెడ్ కాస్ట్ రూ.204.75 కోట్లు అయితే మరి ఎక్స్‌పెండించర్ ఫిబ్రవరి 90 వరకు కేవలం రూ.79 కోట్లు మాత్రమే జరిగింది. 90-91లో రూ. 24 కోట్లు పెట్టాలి. దాదాపు గద్వాల, ఆత్మకూరు, ఆలంపూరు, వనపర్తి, కొల్లాపూర్ ప్రాంతాలకు 25 లక్షల రెండు వేల రెండు ఎకరాలు ఇర్రిగేట్ అవుతుంది. అదే విధంగా రంగారెడ్డి జిల్లాలో రెయిన్‌ఫాల్ కూడ చాలా తక్కువ. అక్కడ మేజర్ ఇర్రిగేషన్ స్కీమ్స్ మీదే ఈ జిల్లాలో వ్యవసాయ భూముల ద్వారానే అక్కడ పారకం జరుగుతుంది. ఇంకొకటి. అక్కడ తెలంగాణా ప్రాంతాలు చూస్తే ఏవైతే బడ్జెట్‌లో మనం చూస్తున్నామో ఆ ప్రొసీజర్ అంతా ఖర్చు పెట్టకుండా కేవలం అంకెల్లో చూపించేసి ఖర్చు పెట్టేనాటికి మాత్రం అవి తక్కువ అవుతున్నది. గతంలో జరిగింది మీకు తెలుసు. అంతేకాకుండా తెలంగాణాలో ఏవైనా కొత్త ప్రాజెక్టులు చేపట్టాలి అంటే అనేక అడ్డంకులు. ప్రపంచ బ్యాంకు, పరిసరాల రక్షణ, అటవీశాఖ, లేకపోతే కోర్టు కేసులు, మిత్రపక్షాల సూచనలు శత్రుపక్షాల సూచనలు, హైపవర్ సూచనలు అని ఎన్నో సాకులు చెప్పి ప్రాజెక్టుల విషయంలో కాలయాపన జరుగుతున్నది. ముఖ్యంగా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు చూసుకుంటే అది ఎప్పటికి పూర్తి కావాలి అంటే 875 కోట్లు కావలసిన అవసరం వుంది. ఇప్పటివరకు రూ.775 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు అయినాయి. ఇంకా రూ.300 కోట్లు ఖర్చు పెడితే ప్రాజెక్టు పూర్తి అవుతుందని అధికారులు లెక్క ప్రకారం తెలుస్తున్నది. దురదృష్టం ఏమిటంటే అధ్యక్షా,

డిస్ట్రిబ్యూటర్స్‌కి కావలసినది రూ.257 కోట్లు అయితే కేటాయించి ఇప్పటివరకు ఖర్చు పెట్టింది రూ.85 కోట్లు మాత్రమే. ఫీల్డు చానల్సుకి రూ.76 కోట్లు అవసరం ఉంటే కేవలం రూ.14 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. దాని ద్వారా ఆ ప్రాంతానికి ఎంతో అన్యాయం జరుగుతోంది. 2.52 లక్షల హెక్టార్లు ఆ ప్రాజెక్టు క్రింద పొటెన్షియాలిటీ ఉన్న క్రియేట్ చేసి కేవలం 44 లక్షల హెక్టార్లు మాత్రమే అభివృద్ధి చేసినారు. ఇప్పుడు ఏమవుతున్నది సైల్ట్ అయినాయి. నీళ్ల బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్‌గా మాత్రము పెట్టినారు అని. దాని గురించి స్పెసిఫిక్‌గా గవర్నమెంట్ అది బేలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్‌గా మాత్రమే పనికి వస్తుందని చెప్పి స్పష్టమైన సమాధానం చెప్పమని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా శ్రీరాంసాగర్ వెల్డింగ్ డిజైన్ కెపాసిటి .30 టి.ఎమ్.సి పర్ ఇయర్ పెర్ 100 ఇయర్స్ ఉంటే అప్పుడే 26 టి.ఎమ్.సి. ఆల్‌రెడి సిల్ట్ అయినది. 14 సంవత్సరాల లోపలే. ఇంత ఈ ప్రాజెక్టు మీద దాదాపు రూ.600 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. 14 సంవత్సరముల లోపలే ఈ విధంగా జరిగితే మరి 100 సంవత్సరాలకు ఎంత సిల్టవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అసలు సిల్ట్ రిమూవల్ గురించి ఏ ప్రోగ్రాము తీసుకున్నారో స్పష్టమైన సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను.. డిసిల్టింగ్ ప్రాజెక్టులో ఏదయితే చెక్ డామ్స్, ఎఫారెస్టేషన్ మొదలైనవి చేపట్టాలని ఈ సందర్భముగా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తూ ఇవి త్వరగా చేపట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా శ్రీరాంసాగర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ సౌత్ కెనాల్ క్రింద ఇప్పుడు కూడా ఆ ప్రోజెక్టు కంప్లీట్ అయినా ఆ ఏరియాలో షట్టర్స్ లేవు. డిస్ట్రిబ్యూషన్ కాలువలకు షట్టర్స్ లేని పరిస్థితి ఉంది. అంతేకాకుండా సరస్వతి కెనాల్ కెపాసిటి లెవెల్ ఏదయితే ఉందో ఆ కెపాసిటి లెవల్ 7.5 డయామీటర్ కెపాసిటి లెవెల్ ఉంటే కేవలం 3.5 డయామీటర్ ఉంచబడింది. కడమ్‌కు వాటర్ కావాలంటే, ఇంకా ఆ ప్రాంతానికి వాటర్ కావాలంటే సరస్వతి కాలువ నుంచి రిలీజ్ చేయడం జరుగుతోంది. రెండు పెద్ద నదులయిన కృష్ణా, గోదావరి నదులు తెలంగాణా నుండి పోవుచున్నా 2.91 లక్షల హెక్టార్లకి కెనాల్ సిస్టమ్ ఉంది. మొత్తం తెలంగాణాలో 17.80 లక్షల హెక్టార్లు ఉంటే. ఈ ఇంబాలెన్సు కూడా తగ్గించమని కోరుతున్నాము. అంతేకాకుండా రెయిన్‌ఫాల్ ఎక్కువ ఉన్నప్పటికి కూడా క్రాపింగ్ పేటరన్ మాకు అర్థం కాదు. ఇడి క్రాపుకు 200 టియమ్‌సి వాటర్ ఉంటే 120 టియమ్‌సికే ఎందుకో రెస్ట్రిక్ట్ చేశారని ఈ సందర్భముగా అడిగితే గోదావరి నదిపై 75 ఉండి 78 సంవత్సరములలో దీనిపై అగ్రిమెంట్ కూడా అయింది. దీనిలో చాలా మీడియమ్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్సు చేపట్టాలని తీర్మానం చేసి ఒప్పుకోవడం జరిగింది. ముఖ్యంగా మహారాష్ట్ర, మధ్యప్రదేశ్, కర్నాటక, ఒరిస్సా రాష్ట్రాలవల్ల ఇప్పటివరకు దీనిలో ఒక్క కొత్త ప్రాజెక్టు తీసుకోలేదు. ఒక్కటి కూడా మొదలు పెట్టలేదు. కేవలం సుద్దవాగు మొదలుపెట్టి దానికి నామమాత్రపు డబ్బు ఎలొకేట్ చేయడం జరిగింది. దానిలో కూడా ప్రోగ్రెస లేదని చెప్పి ఈ సందర్భముగా మనవి

చేస్తున్నాను. ఎప్పుడు ఏది అడిగినా అండర్ ఇన్వెస్టిగేషన్ అంటారు. ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. అంతేకాకుండా మాకు తెలిసినంతవరకు టోటల్‌గా దాదాపు 30 మీడియమ్ ప్రాజక్ట్ స్కీమ్స్ అనేక స్టేజీలలో ఉన్నాయి. ఇంకా కొన్ని మీడియమ్ ప్రాజక్టు దాదాపు 37 మీడియమ్ ప్రాజెక్టు స్కీమ్స్ అన్ని జిల్లాలలోను యెట్ టు బి టేకెన్‌గా ఉన్నాయి. ఆ లిస్టు చదవాలంటే టైమ్ అవుతుంది. ఇంకోటి ముఖ్యంగా తెలంగాణా వాటర్ వాడకం ఒకటి గమనించాలి. ఈ తెలంగాణా వాటర్ హైదరాబాద్ రిజర్వాయర్‌మెంట్స్‌కి ఉపయోగపడుతోంది. ఉస్మాన్ సాగర్, మరి నీటికి డ్రింకింగ్ వాటర్‌కు, హిమాయత్‌సాగర్, మంజీరా స్టేజ్ 1,2 సింగూరు ఫేజ్ 1,2 – ఈ విధంగా తెలంగాణా వాటర్ కామన్ యుటిలైజేషన్ అవుతోంది. ఇంకా మా జిల్లా గురించి చెప్పాలి. సరస్వతి కాలువ క్రింద నిర్మల్ నియోజకవర్గంలో 40 వేల ఎకరాలకు పారకమని కమిట్‌మెంట్ చేయడం జరిగింది. ఆ ఒప్పందము మీద గ్రామ పెద్దలు, గ్రామ సర్పంచులు కాలవలు త్రవ్వుకోవడం జరిగింది. ఇప్పుడు సరస్వతి కాలవ క్రింద నిర్మల్ నియోజకవర్గములో పారకం జరుగుతున్నది కేవలం 15 వేల ఎకరాలుకు మాత్రమే అధికారులు 20 వేల ఎకరాలు అని చెపుతున్నారు కాని 15 వేల ఎకరాల కంటే లేదు. దీని గురించి మూడు సంవత్సరాల క్రితం ఒక ఎక్స్‌పర్ట్ కమిటి కమ్ ప్రయిజింగ్ సి.ఇ. శ్రీ రాంసాగర్ ప్రాజెక్ట్, ఎమ్.డి., ఐడిసి, సి.ఇ., మీడియమ్ ఇరిగేషన్ వారు ఆదిలాబాదు, నిజామాబాదు జిల్లాలలో విజిట్ చేసి గోదావరి బేక్ వాటర్‌తో ఎత్తిపోతల పథకములు చేపట్టాలని నిర్ణయం చేశారు. వెల్మల్, ముజ్జిగ, లోకల్‌హెంగి, బన్నవల్లి గ్రామాలకు గవర్నమెంట్‌కు రికమెండ్ చేసి దాదాపు 9 నెలలు అవుతోంది. ఇప్పటివరకు ప్రభుత్వం నుంచి స్పందన లేదు. ఇవన్నీ చేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. ప్రసాదరావు (సత్తుపల్లి): అధ్యక్షా, ఈరోజు తెలంగాణాకు సంబంధించి ఇరిగేషన్ ప్రాజక్టు మీద డిస్కషన్ పెట్టడం చాలా సంతోషం. ప్రత్యేకంగా ముఖ్యమంత్రిగారికి, మీకు అభినందనలు తెలియజేస్తూ మొట్టమొదటిసారిగా తెలంగాణాలో పెండింగులో ఉన్న ప్రాజక్టు గురించి డిసకస చేసుకోడానికి ఏర్పాటు చేసుకున్నాము. మరి ప్రత్యేకంగా ఖమ్మం జిల్లలో పులిగుండాల ప్రాజక్టుకు రూ.30 లక్షలు 1973లో సాంక్షన్ అయితే ఈ రోజువరకు దీనిని చేపట్టకపోవడం చాలా దురదృష్టకరం. మరి కేవలం 70 ఎకరాల ఫారెస్టు క్లియరెన్స్ కోసం సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ వారు ఏమన్నారంటే అల్టర్‌నేటివ్‌గా గవర్నమెంట్ లాండ్ చూపించి రూ.30 లక్షలతో ప్రాజక్టు కట్టుకోమని చెప్పరు. గత ఏడు సం॥లుగా ఉన్న ప్రభుత్వం కేవలం దీనిని పార్టీపరంగా తొక్కిపెట్టడం జరిగింది. ఆ 70 ఎకరాలు గవర్నమెంట్ లాండ్‌ను ఫారెస్టు డిపార్ట్‌మెంట్‌కి ఇచ్చి ఈ ప్రాజక్టును వెంటనే మొదలు పెట్టవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. గత ఏడెనిమిది నెలల నుంచి ప్రభుత్వం

దృష్టికి అనేకసార్లు తీసుకురావడం జరిగింది. అదే విధంగా ఎస్.ఎస్ కెనాల్‌లో ఫేజ్ 1,2 జోన్ 1,2,3. నెల రోజుల క్రితం ప్రభుత్వం ఒక ఉత్తరువు జారీ చేసింది. జోన్ 3 అంటే నూజివీడు ఏరియా వస్తుంది. జోన్ 3 లో చెరువులు నింపుకోవడం కోసం ఉత్తరువు జారీ చేసింది. అదే విధంగా జోన్ 2లో తెలంగాణా మొత్తం,నల్లగొండ,ఖమ్మం, జిల్లాలు రెండూ కూడా ఇమిడి ఉన్నాయి. దానిలో ఈ ఉత్తరువును జోన్ 2కి ఎందుకు వర్తింపచేయలేదో మరి ప్రభుత్వాన్ని మీ ద్వారా అడుగుతున్నాను. జోన్ 2 లో అనేక చెరువులు ఈ వేళ మంచినీటి కోసం ఇచ్చినటువంటి సంఘటనలు ఉన్నాయి. మరి జోన్ నెం. 3 ఏ ఉద్దేశముతో ఎందుకు చేశారో? నెల రోజుల క్రితం జి.వో. వచ్చినప్పుడు తెలంగాణాను దృష్టిలో పెట్టుకోలేదా? తెలంగాణాను దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు జోన్-2లో ప్రత్యేకంగా నల్లగొండ, ఖమ్మం,జిల్లాలు ఉన్నాయి. ఏదా. అన్‌లాండ్ ఏరియా ఉంది ఏదా- ఫిల్లింగ్ ఆఫ్ ది టాంక్సు అన్నప్పుడు వెనెవర్ రిక్వయిర్డ్, మీరు జీ.వోలో కూడా చూసుకోండి. వెనెవర్ రిక్వయిర్ వాటర్ ఫర్ ది అగ్రికల్చరిస్టు అని జి.ఓ. ఇష్యూ చేశారు. జోన్-2 కి వర్తింప చేయండి. దీనిలో అనవసరంగా తెలంగాణా, ఆంధ్ర అనే పొరపొచ్చాలు లేకుండా జోన్ 2, జోన్ 3 అని కూడా దీనిని సరిదిద్దుకోవలసిన అవసరం ఉంది. దానిని ఎక్స్‌టెండ్ చేస్తూ మరి ఆల్‌రెడీ సి.ఇ.ఎన్ .ఎన్.కెనాల్స్ నుంచి ఫిల్లింగ్ ఆఫ్ ది లంకా సాగర్‌ని బ్యాలన్సింగ్ రిజర్వాయర్ చేయాలని ప్రపోజల్స్ వచ్చాయి. గత రెండు సం॥ ల నుండి ప్రభుత్వాన్ని ఆల్‌రెడీ రిప్రజెంటేషన్స్ ద్వారా నేను ప్రత్యేకంగా కోరాను. బ్యాలన్సింగ్ రిజర్వాయర్‌గా లంకాసాగర్‌ను చేసినప్పుడు దాదాపు 14,15 వేల ఎకరాలు అక్కడ మీకు సేవ్ అవుతుంది. దానిని దాదాపు నూజివీడు వరకు, ఇటు ఖమ్మం జిల్లాకు వాటర్‌ను ఇచ్చి మనము ప్రత్యేకంగా 10 వేల ఎకరాలను ఉపయోగంలోకి తేవడానికి ఆ బ్యాలన్సింగ్ రిజర్వాయర్ కన్‌స్ట్రక్ట్ చేయాలని ప్రభూత్వాన్ని నేను మీ ద్వారా అడుగుతున్నాను. అదే విధంగా ఈ లంకా సాగర్ బ్యాలన్సింగ్ రిజర్వాయర్ నాగార్జునసాగర్ నుండి కెనాల్‌ను కలుపుతూ ఎస్టిమేట్ రూ. 40 లక్షలది కూడా పెండింగులో ఉండడం జరిగింది. దానిని మరి సెక్రటరీ, ఇరిగేషన్ క్లియరెన్స్ త్వరగా చేయాలని మీ ముందు ఉంచుతున్నాను. అదే విధంగా బేతుపల్లి, గంగారమ్ ప్రాజక్టు సత్తుపల్లి నియోజకవర్గంలో ఉన్నాయి. ఇవి రిమోడలింగ్ ఆఫ్ ది కెనాల్స్. ఇవి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం టైములోని అప్పుడు వారు ఈ రెండు చెరువులు తీసుకోవడం జరిగింది. రిమోడలింగ్ ఆఫ్ కెనాల్స్ చేసినప్పుడు,అప్పుడు చాలా తక్కువ ఆయకట్టు ఉంది. ఇప్పుడు అక్కడ రైతుల దెబ్బలాటలు, చాలా తీవ్రమైన గందరగోళం ఉంది. బేతుపల్లి, గంగారామ్, లంకాసాగర్ తీసుకోవాలి, రిమోడలింగ్ ఆఫ్ కెనాల్స్ పోచంపాడు క్రింద అక్కడక్కడ ఇచ్చారు. దీనికి ఇవ్వాలని నేను ప్రత్యేకంగా మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా దుమ్ముగూడెంలో బ్రిటిష్ వారి టైములో నేవిగేషన్ కోసం డామ్ కట్టారు. అక్కడి నుంచి కెనాల్ తీసుకుంటే ఛత్రాచలం,

కొత్తగూడెం, యెల్లందు ఏరియాలలో ఇరిగేషన్‌కి పనికి వస్తుంది. దాదాపు తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ఇరిగేషన్‌కి ఉపయోగపడేలా చేయవచ్చు. గత ప్రభుత్వంలో దీనిని సర్వే చేసి నాగార్జునసాగర్ కెనాల్‌తో కలపడం కోసం అన్న సర్వే పూర్తి అయింది. అది గవర్నమెంట్‌లో పెండిగులో ఉంది. దానిని క్లియర్ చేయాలి.దీని వల్ల కొత్తగూడెం ట్రయిబల్ ఏరియా,యెల్లందు లోని గిరిజనులు ఎక్కువగా కవర్ అవుతారు. ట్రయిబల్ డెవలప్‌మెంట్ కోసం ప్రత్యేకంగా దీనిని ప్రభుత్వం తీసుకుంటే ఇరిగేషన్ ఫెసలిటీస్‌కు ఎక్కువ అవకాశం ఉందని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా మొన్న ఫ్లడ్ సమయంలో ఖమ్మం జిల్లాలో అనేక చెరువులు తెగిపోవడం జరిగింది. మొదట వరల్డ్ బ్యాంక్ ఎయిడ్‌క్రింద చేపట్టే వాటిలో స్ట్రెంతెనింగ్ ఆఫ్ బాంక్స్ చేపట్టి.ఖమ్మం,అదిలాబాద్,వరంగల్ మొదలైన తెలంగాణా జిల్లాలను ఇంక్లూజ్ చేసి, ఆ తరువాత ఏ కారణంవల్లో తెలంగాణా జిల్లాలను మొత్తం డిలీట్‌చేసి కేవలం రాయలసీమ, ఆంధ్ర ప్రాంతాలను మాత్రమే ఎన్నుకున్నారు.ఖమ్మం,వరంగల్ మొదలైన జిల్లాలలో ట్యాంక్స్ స్ట్రెంతెనింగ్‌కు ఇంజనీర్స్ కూడా ఎస్టిమేట్స్ తయారుచేసి పంపించిన తరువాత, వరల్డ్ బ్యాంక్ స్కీమ్‌లో ఇంక్లూడ్‌చేస్తామని చెప్పి కేవలం జిల్లా పరిషత్ చెరువులను మాత్రమే ఇంక్లూడ్ చేసి మిగతావాటిని డెలీట్ చేసారు. దానికి కారణం ఏమిటి? ఇప్పటికైనా తెలంగాణా ప్రాంతంలోని చెరువులను వరల్డ్‌బ్యాంక్ స్కీమ్‌లో ఇంక్లూడ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు వాటిని వరల్డ్ బ్యాంకు స్కీములో తీసుకోకపోతే ఇంకో 10,12 సం॥ల వరకు ఆ చెరువులనుంచి నీరు తీసుకొనే అవకాశం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. వరల్డ్ బ్యాంక్ స్కీములో తెలంగాణాను డిలేట్ చేయడం చాలా అన్యాయంమని మరొకసారి మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఖమ్మం జిల్లాలోని గౌరారం, పెనుబల్లి మండలాలలోని లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్‌కు ప్రత్యేకంగా 25 లక్షల రూపాయిలు శాంక్షన్‌చేసి, అందులో ఏడు లక్షల రూపాయల మేరకు బిల్స్ పేమెంట్ చేసి.50 పర్సెంట్ వర్క్ కూడా కంప్లీట్ చేసిన తరువాత గత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం పార్టీని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆస్కీమును కేన్సిల్ చేయడం జరిగింది. దయచేసి తక్కిన 50 పర్సెంట్ వర్క్‌ను కూడా పూర్తిచేయవలసి అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇదివరకు 25 లక్షలు శాంక్షన్ చేస్తే 7 లక్షలు ఖర్చు పెట్టడం కూడా జరిగింది. దానికి ఇంకో 14లక్షలు కావాలి.ఫర్దర్ ల్యాండ్ ఏక్విడిషన్ లేకుండా ఆ స్కీమును పూర్తిచేసే అవకాశం ఉంది. ఆస్కీము పూర్తిచేసినట్లయితే 7,500 ఎకరాలకు రెండు క్రాప్స్‌కు నీరు వస్తుంది. ఎస్యూర్డ్ అయకట్టు వస్తుంది కాబట్టి దయచేసి వెంటనే దానిని తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇరిగేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్ సెక్రటరీగారిని కూడా పిలిపించి , మాట్లాడి వరల్డ్ బ్యాంకు ఎయిడ్ క్రింద ఖమ్మం జిల్లాల్లో కూడా స్కీమ్స్ చేపట్టబడతాయని అనౌన్స్‌చేసిన తరువాత తెలంగాణాలో ఒక్క జిల్లా కూడా లేకుండా డిలీట్‌చేయడం చాలా అన్యాయంమని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్ల తెలంగాణాలోని చెరువులను స్ట్రెంతెన

చేయండి. తెలంగాణా ప్రాంతంలో అంటే అప్పర్ రీచెస్‌లో ఉన్న చెరువులను, రిజర్వాయర్స్‌ను స్ట్రెంతెన్ చేసి నీరు నిలువచేయకపోతే ఫ్లడ్స్ వచ్చినప్పుడు క్రింద వున్న ప్రాంతాలకు దెబ్బతగులుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రత్యేకంగా పులిగుండాల ప్రాజెక్టు విషయానికి వస్తే 70 ఎకరాలకు ఇంతకుముందే ఫారెస్ట్ క్లియరెన్స్ ఉంది. మరో 70 ఎకరాలకు ఆల్టర్నేటివ్ ల్యాండ్ ఇచ్చినట్లయితే ఫారెస్ట్ క్లియరెన్స్ వస్తుంది. దానిని తొందరగా పూర్తిచేయవలసి అవసరం ఉంది. మన రాష్ట్రంలో చాలా తక్కువ డబ్బుతో ఎక్కువ భూమిని ఇరిగేషన్ చేసుకొనే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ఈస్కీమును పూర్తి చేయాలని ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్):- అధ్యక్షా, తెలంగాణా పెండింగ్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు తీసుకొంటే తెలుగు గంగ, శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ, శ్రీరాంసాగర్ రెండవ దశ ఈ మూడింటికి ఒకేసారి పునాది రాళ్ళు వేశారు. శ్రీరాంసాగర్ సెకండ్ ఫేజ్ అప్పటి నుండి ఇప్పటి వరకు ఒక్క ఇంచు కదలలేదు. మిగతావాటికి కొంత డబ్బు కేటాయించడం ఖర్చుచేయడం జరిగింది. దీనికి కేవలం 64 కిలోమీటర్ల పొడవు కాలువ త్రవ్వడం కావాలి. 64 కి.మీ.ల కాలువ త్రవ్వితే మూడు జిల్లాలలో అత్యధిక భాగం అంటే 5 లక్షల 60 వేల ఎకరాలు సాగు అవుతుంది. ఈ రకంగా తక్కువ ఖర్చుతో ఇది అయిపోతుంది కాబట్టి దీనికి పెద్దగా అభ్యంతరం వుండవలసిన అవసరం లేదు. అది కూడా ఎలా వుందంటే 1988లో కేంద్ర ప్రభుత్వం మమ్మల్ని అడిగితే మేము 1990లో లేఖ వ్రాసామని చెప్పారు. మీకు ఎంత శ్రద్ధ వుందో దీనివలన కనబడుతున్నది. లేఖ కొరకు కాలువ పని ఆపవలసిన పనిలేదు, ఎందుకు ఆపుతున్నారో అర్థం కావడంలేదు. ఇదివరకున్న కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇప్పుడు లేదు కేంద్ర ప్రభుత్వం అడ్డు పెడుతోంది అని చెప్పడానికి. మీరు వెంటబడి పర్స్యూ చేస్తే క్లియరెన్స్ ఇవ్వడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం కుతూహలంతో వున్నట్లు మనకు కనబడుతున్నది. ఎందుకంటే విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాజెక్టులకు తొందరగా క్లియరెన్స్ ఇచ్చారు. కాబట్టి వీటికి కూడా త్వరగా క్లియరెన్స్ ఇచ్చే అవకాశం వున్నప్పటికీ మీరు శ్రద్ధ వహించడంలేదని మిమ్ములను ఎందుకు బ్లేమ్ చేయకూడదని అడుగుతున్నాను. సిద్ధారెడ్డి గారు నీటిపారుదల శాఖా మంత్రిగా వుండగా సూర్యాపేటలో మీటింగ్ పెట్టి ఇదిగో నీరు తెస్తున్నామని చెప్పారు. వెంగళరావుగారు. ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత మీటింగు పెట్టి అదే మాట చెప్పారు. ఆ తరువాత అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రి అయినాక అదేమాట చెప్పారు. ఇప్పటికి ఆరు, ఏడు మంది ముఖ్యమంత్రులు పోయారు కాని నీళ్లు మాత్రం ఎక్కడివి అక్కడే ఉన్నాయి. ఇది కంటికి కనపడుతున్న ఉదాహరణ. ప్రభుత్వానికి శ్రద్ధ కొంతైనా ఉంటే వరద వచ్చినప్పుడైనా నీరు తేవడానిక వీలు ఉంది. ఇప్పుడు మీరు చెపుతున్నది. ఏమిటంటే మిమ్మల్ని నీళ్లు ఎన్ని ఉన్నాయో చూడమన్నారు. మీరు లెక్కచేసి 171 టియం.సి.ల వరకు ఉన్నట్లు ఉందని

అనుమానం వస్తే, తరువాత క్లియర్‌గా చూసి 177 ఉన్నాయని లెక్క పంపడం జరిగిందన్నారు. అలా లెక్క పంపినప్పుడు వెంటనే క్లియరెన్స్ తీసుకొంటే ప్రయోజనకరంగా ఉండేదని మనవి చేస్తున్నాను. వెంటనే ప్రభుత్వం క్లియరెన్స్ తెచ్చి నల్లగొండ,ఖమ్మం,వరంగల్ - కరువుకు గురిఅయ్యే ఈ మూడు జిల్లాలను సస్యశ్యామలం చేయడానికి పూనుకొంటుందని ఆశిస్తున్నాము.

ఇక శ్రీశైలం లెఫ్ట్ బ్యాంకు కెనాల్ సంగతితీసుకుంటే మరీ విచిత్రంగా ఉంది. దీనికి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు 46 కోట్లు ఖర్చు పెట్టిందని చెపుతున్నారు. రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్ ప్రకారం ఈ ప్రాజెక్టు కాస్ట్ 850 కోట్లు అయింది. మొదట ఎస్టిమేటెడ్ కాస్ట్ 480 కోట్లు రూపాయలు వుండి ఇప్పుడు 850 కోట్లు రూపాయలకు పెరిగితే మీరు కేవలం 46 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడితే - ఈ లెక్కన ఈ ప్రాజెక్టును నా మునిమనుమడే చూస్తాడో,వాడి కొడుకే చూస్తాడో తెలియని పరిస్థితి ఉంది. మొన్నటిదాకా లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా వచ్చే సం॥ నీరు వస్తుందని ప్రభుత్వం చెప్పింది. కాని ఇప్పుడు మీరు వచ్చి టన్నెల్ త్రవ్వుతామంటున్నారు. కాని టన్నెల్ త్రవ్వేందుకు ఏ విధమైన పని అయినా ప్రారంభించారా? ఇదివరకు టన్నెల్ కొరకై ప్రపంచ వ్యాపితంగా టెండర్స్ పిలిస్తే, జర్మనీవారు టెండరు వేశారు, తాము ఇక్కడికి వచ్చి పరిశీలన చేస్తాము, అయితే తమకు 100 కోట్లు రూపాయలు ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజ్ చూపించమని అడిగితే,కేంద్రప్రభుత్వం ఫారిన్ ఎక్స్ఛేంజ్ ఇవ్వనంటున్నది కాబట్టి మేము దీనిని తీసికొనే స్థితిలో లేము అని అనాడు ప్రభుత్వము మాకు చెప్పింది. కాని ఈ వేళ పరిస్థితి ఏమిటి? కనీసం టెండర్సు పిలిచి పరిశీలన చేయడానికైనా మీరు సిద్ధంగా లేరే. పది నెలల కాలంలో ఏ పనీ చేయలేదు.అసలు అక్కడ మీరి పని మొదలుపెట్టాక అది పూర్తి చేయడానికి 10,15 సం॥లు పడుతుంది. ఇప్పుడు టన్నెల్ పనిని ప్రారంభిస్తే అది 15 సం॥ లకైనా పూర్తి అవుతే సంతోషించవలసిందే. అయితే అసలు మొదలే పెట్టలేదు, 'ఆలులేదు, చూలు లేదు... అన్నట్లు ఉంది. టన్నెల్ పనిని మొదలుపెట్టడానికి మీరు చాలా సమయం తీసుకొనేట్లు కనపడుతోంది కాబట్టి తక్షణం పంద కోట్లు కేటాయించి పంపులు ఏర్పాటు చేసి నాగార్జునసాగర్ ఫోర్‌షోర్ ఏరియా నుంచి నీరు తీసుకొంటే లిఫ్ట్ ద్వారా ఈ సం॥50 వేల ఎకరాలకు నీర్ను ఇచ్చే అవకాశం ఉంది. మీరు మోటార్స్ ఏర్పాటుచేస్తే అవి 10,15 ఏళ్ళు పనిచేస్తుంటాయి.ఈ లోగా మీరు టన్నెల్ త్రవ్వకం ప్రారంభించి గ్రాడ్యువల్‌గా చేస్తూపోతే బాగుంటుంది. మీరు ఆ పనిచేస్తే తప్ప ప్రయోజనం ఉండదు.అంతేకాకుండా ఈ సం॥ 10 కోట్లు కైటాయిస్తే అందులో 5 కోట్లు మాత్రం ఇచ్చారు. 5 కోట్లు వాపస్ పంపామని అంటున్నారు. మీకు శ్రీశైలం

10.10 ఉ. ఎడమకాలువమీద ఎంత శ్రద్ధ ఉన్నదో తెలుస్తున్నది. ఈ ప్రభుత్వం తెలంగాణాను అభివృద్ధి పరుస్తామని ఇదివరకే చెప్పకున్నారు. అసలు తెలంగాణాను ఉద్ధరించడం దేవుడు

ఎరుగు- ఇది కరువుకు గురి అయిన ప్రాంతం. మంచినీరు కూడా లేని పరిస్థితిలో మేము ఉన్నాము. చాలా గ్రామాలు ఫ్లోరోసిస్‌కు గురై కాళ్లు చేతులు వంకర పోయి నానా కష్టాలు పడుతున్నారు. ఈమంచినీటి పథకాలు సాధ్యం కానటువంటి పరిస్థితి ఒకవైపున, రెండవ వైపున హైదరాబాదుకు కూడా లింకు పెట్టారు - హైదరాబాదుకు మంచినీరు మీరు కూడా మొన్నయీ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఇదే సభలో హైదరాబాదు కు కృష్ణా నుంచి నీరు తెస్తారని అన్నారు.ఎక్కడ నుంచి? అక్కంపల్లి రిజర్వాయరు నుంచి తీసుకు వస్తామన్నారు. అక్కంపల్లి రిజర్వాయరు క్రింద భూములకు ఇప్పటివరకు కూడా కాంపెన్సేషన్ ఇవ్వలేదు. అసలు హైదరాబాదుకు నీరు ఎప్పుడు తెస్తారు? హైదరాబాదుకు నీరు తెస్తామని చెప్పడం తప్ప అక్కంపల్లి రిజర్వాయరుపై మీయొక్క శ్రద్ధ కనిపిస్తున్నది. ఏమైనా గా.., ప్రజలను మభ్యపెట్టి చప్పుడు చేయకుండా కూర్చోన్నాం అనే ధోరణి తప్ప ఏమీ లేదు. ఏమి కేటాయింపు? హైదరాబాదుకు నీరుగాగాని లేక పోతే యీ ఎడమకాలువ కు గాని మీరు కేటాయించిన కేటాయింపు ఎంత? ఎంత కేటాయించారు? ఏవిధంగా పూర్తి చేయబోతున్నారు మంత్రిగారు వివరంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. నల్లగొండ జిల్లాకు నాగర్జునసాగర్ కాలువ వస్తుంది. నల్లగొండ జిల్లాలో 1115 గ్రామాలు ఉంటే, కేవలం 165 గ్రామాలే కవర్ అయితుంది. 28 లక్షల భూమికిగాను, ఒక లక్షా 75 వేల ఎకరాల భూమి మాత్రమే కవర్ అవుతుంది.మిగాతా భూమి, మొత్తం కరువు పాతపడి యీ సం॥ కూడా ఇతవరకు మైనస్ వర్షపాతమే ఉన్నది. మొన్న మొదలు అయిన వర్షం తప్ప ఏమీ లేదు.మూసీ ప్రాజెక్టు - హైదరాబాదు గండిపేట చెరువు నిండింది. డిండి ప్రాజెక్టు వర్షంతో వచ్చిన నీరు తో నిండింది. నల్లగొండలో చెరువులు నిండిన పరిస్థితి ఇప్పటికీ లేదు. చెరువులో నీరు లేకుండా వేసవికాలం గడిచిన పోతుంతేమో అనే పరిస్థితిల్లో ఉన్నాం అనే సంగతి గుర్తించాలని నేను ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాంటి స్థితిలో ఇంకా ఎక్కడ కేటాయిస్తారు। అసలు తెలుగు గంగతో సమానంగా నీటిని పూర్తి చేస్తామని,1990లో నీరు ఇస్తామని వాగ్దానంచేయబడింది. శ్రీశైలం లెఫ్ట్ కెనాల్, పోచంపాడు రెండవ దశ,తెలుగు గంగ మూడింటిని 1990-91లోనీరు పారకానికి ఇస్తామన్నారు. వాస్తవానికి 1990 వచ్చింది. ఇదివరకు కేంద్రము అడ్డుపడినది. ఈవాళ కేంద్రము అనుకూలంగా ఉండే మీరు ఎందుకు జాప్యం చేస్తున్నారని అడుగుతున్నాను. మిగిలినదిజూరాల ప్రాజెక్టు దీనికి రూ. 286 కోట్లకు ఇప్పటికి ఖర్చు పెట్టింది అంతా కలిపితే, రూ. 87 కోట్లు చిల్లర ఖర్చు చేశామన్నారు. ఇది ఎన్నాళ్లకు పూర్తి చేయబడుతుది? అసలు మహబూబ్‌నగర్ కరువు ప్రాంతమని, వర్షపాతసంగతి మీకు కూడా తెలుసు. మంత్రిగారు రాయలసీమ వాసులు. ఎనక రాయలసీమ తరువాతమహబూబ్‌నగర్ వస్తుంది.ఆతరువాత రంగారెడ్డి,నల్లగొండ వస్తుంది.ఎందుకంటే,500-600 వర్షపాతం సం॥కి ఉన్నది. మూడు జిల్లాలలో కూడా

ఆలస్యాలు ఉన్నప్పటికీ మీరు వాటిని కూడా దృష్టి లో పెట్టు కోవాలి. ఆలస్యాన ఏమి చేశారు మహాబూబునగర్‌కు అనేది ప్రశ్న. ఎందు కంటే ఈ మహాబూబునగరు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాడిన నాడు నిజంగా నష్టపోయిన జిల్లా. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు రావలసింది. అదేవిధంగా భీమా ప్రాజెక్టు రావలసినటు వంటిది అసలు భీమా ప్రాజెక్టు లేకుండాపోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. పోయిన ముఖ్యమంత్రి -శ్రీ ఎన్.టి. రామారావుగారి దృష్టికి వచ్చినపుడు మేము శాంక్షన్ చేయించి, ఆస్కీముమ కూడా ప్రయత్నం తేస్తామని చెప్పారు. శ్రీశైలం ఎత్తిపోతల స్కీము, కల్వకుర్తి సర్వే ఎక్కడ ఉన్నది? ఇంతవరకు మహాబూబ్‌నగర్ ప్రాంతానికి జరిగింది ఏమీ లేదు. దీన్ని బట్టి ఈ ప్రభుత్వానికి -కరువు జిల్లాల మీద, తెలంగాణా ప్రాంతం మీద ఉన్న శ్రద్ధ ఏమిటో కనిపిస్తున్నది. ఇవాళ,జూరాల, భీమా ప్రాజెక్టులు చూసిన, పోచంపాడు రెండవ దశ చూసినా అదేవిధంగా నిర్లక్ష్య ప్రాంతాలుగా ఉన్న ప్రాజెక్టులు చూసినా ప్రభుత్వం కనీసం పర్స్యూయెన్సు లేదని తెలుస్తున్నాది.మీరు లెటర్స్ 1988లో వ్రాస్తే ఆప్రభుత్వం తరిగి మీకు సమాదానం పంపించడానికి 1990 దాకా అక్కడ ఉన్నది. 1990లో పంపారు. అది కూడా ఇప్పుడికి 1990 లో పంపితే ఏమి పర్స్యూయెనుస్ చేశారు? ఎన్ని పంపించారు? వారు అడిగింది ఎప్పుడు ?మీరు పంపించింది ఎప్పుడు? దయచేసి ఆవివరాలు కూడా చెప్పాలని అడుగుతున్నాను. అందుకు, ఈ ప్రాజెక్టులు గురించి ప్రధానంగా ఎప్పటికైనా మీరు చెప్పవలసి ఉంటుది. శ్రీశైలం ఎడమ కాలువకు నీరు క్లియరెన్సు లేదు. జూరాలకు ఉన్నది. దానికి ఏమీ ఇబ్బంది లేదు. అది ప్రారంభం చేయవచ్చు. నీరు క్లియరెన్సు తెలుగు గంగాకు లేకున్నా మీరు చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు మూడు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులతో కూర్చుని తెలుగు గంగకు 29 టి యం.సి.న నీరు చాలు అన్నారు. శ్రీశైలం లెఫ్ట్ కెనాల్ కెనాల్ వదిలిపెట్టి వచ్చారు. కాశికి పోయినవారు ఏదో ఒకటి వదిలి పెట్టాలి అన్నట్లు వదిలేశారు. నీకు అత్యంత ప్రియమైన దాన్ని వదిలి పెట్టాలి. అంటే నా భర్తను వదిలి పెడతాను అన్నదట -ఎందుకంటే నాకు అత్యంత ప్రియమైనది - తెలంగాణా ప్రాజెక్టు దీన్ని వదిలి పెట్టి వచ్చారు. అట్లాగే, ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడకిపోయి తెలుగు గంగను పట్టుకుని,దీన్ని వదిలి పెట్టి వచ్చారు. శ్రీశైలం,భీమా రెండిటిని వదిలి పెట్టి వచ్చారు. ఇది నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఇది ఎందుకు కనిపించడంలేదు. దీనిపై రూ.46 కోట్లు ఖర్చు చేశాము. ఇది కరువు ప్రాంతం-అందులో వారికి ప్రత్యేకంగా బాగా తెలుసు. అటువంటి ప్రాంతాన్ని గురించి ఆలోచన చేయకపోవడం ఆశ్చర్యం కలుగుతున్నది. ఈ నీరును 10 ఏళ్లవరకు వాడుకునే హక్కు ఉన్నది. 10 ఏళ్లలో ఇవి నిర్మాణం చేయకపోతే నిజంగా, ఆ నీటిని ఉపయోగించుకోలేని వారి క్రింద మారతాముఅని అర్థం చేసుకోవలసి ఉంటుంది. వరద నీటిని రిజర్వాయరు ద్వారా చెరువులు నింపి, వాటర్ టేబుల్ నిలబడడానికి, కరెంటు నీటి ద్వారా తిరిగి గ్రౌండు వాటర్‌ను ఉపయోగించుకోవడానికి వీలుంటుందని నల్లగొండ జిల్లా ప్రజలు ఆశిస్తున్నారు. ఈ కడప ప్రాజెక్టులలో కూడా ఆశిస్తున్నారు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో

ఈ ప్రాజెక్టులను నిర్మించాలని కోరుతున్నాను. వీటిని నిర్మించడంలో అశ్రద్ధ జరుగుతున్నది. ఇదివరకే చెప్పాము ప్రభుత్వానికి - పెండిగు ప్రాజెక్టులు మీరు చేయడానికి ప్రజల నుంచి డబ్బు అప్పు తీసికొండి. - ఒకవేయి, రెండువేల కోట్లు తీసుకొని ఆ రకంగా పూర్తిచేయండి. వాటిని పూర్తి చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మీకు వచ్చే ఆదాయం సరిపోదు. ఆదాయం ఎక్కువ వచ్చిన తరువాత కాదు: ఆదాయం అనేది వివిధ పన్నుల రూపంలో వస్తుంది. సేల్సు టాక్సు - పండించిన పంటల మీద వస్తుంది. వ్యాపార వృత్తి వస్తుంది - కమ్మర్షియల్ టాక్సు వస్తుంది - ఆదాయం పన్ను వస్తుంది - అన్ని రకాల పన్ను దాని మీద వస్తుంది. పరోక్షంగా మీకు వచ్చే ఇన్‌కం చాలా ఉంటుంది. అల్లాగే, ఈ ఉపాధి కల్పించ కలుగుతాము. మీరు కేటాయించిన రూ.25 కోట్లు 100కోట్లు ఎవరికో కలిగిస్తుంది. అనుమానం లేదు కాని ఇది మాత్రం ఉపాధి కూడ కల్పించడం జాయం. అటువంటి పథకాలను కూడ - యీ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను పూర్తిచేయడానికి త్వరలో సాధ్యపడుతుంది కనుక వీటి మీద శ్రద్ధ వహించాలి. అవసరమైతే, మీరు పబ్లిక్‌లోన్ తీసుకుని అయినా దీన్ని పూర్తిచేయడానికి పూనుకోవాలి. ఈ ప్రాజెక్టులకు ప్రయారిటి ఇచ్చి పూర్తచేయాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు ధన్యవాదములు తెలియచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

ఉ॥ 10.20 శ్రీ పి. వెంకటేశ్వర రావు (కొత్తగూడెం):- తెలంగాణా జిల్లా అయిన ఖమ్మం జిల్లాలో దాదాపుగా 30 మండలాలున్నాయి. అక్కడ అనేకమైన ప్రాజెక్టులు పెండింగులో ఉన్నాయి. ఈ జిల్లాకు చాలా అన్యాం జరిగింది. ఈ మధ్యనే పెద్ద తుఫాను రావడం, దాంతో పాటు మలేరియా వ్యాధి సోకడం జరిగింది. వరదల వల్ల ఖమ్మం జిల్లా పూర్తిగా దెబ్బతింది. దీనిని వరల్డ్ బ్యాంకు స్కీములో మొట్టమొదటిసారిగా ఇంక్లూడ్ చేశారు. తరువాత తీసివేశారు. ఇది చేలా అన్యాయం . తుఫానుకి మిగతా జిల్లాల మాదిరిగానే నష్ట పడింది. ఖమ్మం జిల్లాలో ప్రాజెక్టుల విషయంలో, తెగిన బ్యాంకుల విషయంలో సహాయం కోసం ప్రపంచ బ్యాంకు స్కీములో ఇంక్లూడ్ చేయాలి. తప్పకుండా సహాయం చెయ్యలి. ఖమ్మం జిల్లాలో పాల్వంచలో కిన్నెరసాని ప్రాజెక్టు 'ఉంది. ఇది శాంక్షన్ అయితే 10 వేల ఎకారాలకు నీరు అందే అవకాశం ఉంటుంది. రు. 11 కోట్లు ఎస్టిమేట్ చేశారు. గత ప్రభుత్వంలో శాంక్షన్ చేసి, శంఖుస్థాపన చేసి, ఫౌండేషన్ స్టేజికి వచ్చింది. దీని విషయంలో పట్టించుకోవడం లేదు. ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల 10 ఎకరాల భూమి సాగయి, గిరిజనులకు సహాయం జరిగుతుంది కనుక తప్పకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు దీని విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుని శాంక్షన్ చెయ్యాలి. రాతంచెరువు లిఫ్టు ఇరిగేషన్, పెనుబల్లి మండలంలో ఉంది. రు.23.50 లక్షలు శాంక్షన్ చేసి కేవలం రు.5 లక్షలే ఖర్చుచేశారు. గత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం రాజకీయ కారణాల వల్ల క్యాన్సిల్ చేశారు. ఆ

ప్రాంత గిరిజనులకు అన్యాయం జరిగింది. దయచేసి వెంటనే రాతంచెరువు లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్ స్కీంను శాంక్షన్ చేయాలని, పూర్తి చెయ్యాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా మర్రిపువ్వు చన్నూగొండ మండలంలో ఉంది. ట్రయిబల్ ఏరియా ఇది. ఇక్కడ లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్‌కు రు.30 లక్షలు శాంక్షన్ చేశారు. ఇది కూడ తప్పకుండా పూర్తి చెయ్యాలి. కొత్తగూడెం వద్ద పెనుబల్లి గ్రామం ఉంది. హరిజనులు, గిరిజనులు ఉన్నారు. ఇక్కడ ముర్రేడువాగు ఉంది. లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్‌కు రు.12 లక్షలు శాంక్షన్ చేశారు. కాని ఇది కూడ పెండింగులో ఉంది. చిట్టారామూరు అనే గ్రామంలో సుగాలీలు, లంబాడీలు ఉన్నారు. గిరిజనులున్నారు. ఇక్కడ లిఫ్టు ఇర్రిగేషన్ ప్రపోజల్ ఉంది. ఇది కూడ పెండింగులో ఉంది. రు.12 లక్షలు శాంక్షన్ చెయ్యాలి. తప్పకుండా ఖమ్మం జిల్లాను వరల్డ్ బ్యాంక్ స్కీములో చేర్చాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలతో, సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :-సమయం చూడాలి కదా?

శ్రీ మొహమ్మద్ అమానుల్లాఖాన్ (చాంద్రాయణగుట్ట):- సాయంత్రం వరకూ కూర్చోవచ్చు. మీకు లాంగ్వేజ్ అర్థం అవడం లేదు. అందుకే నేను ఏమి చెప్పేది మీకు తెలియడం లేదు.

شری محمد امان اللہ خان :- جناب ڈپٹی اسپیکر صاحب، تلنگانہ ایک بدبخت علاقہ ہے۔ یہ علاقہ پہلے نظام کی حکومت میں تھا۔ سابق حکومت میں کرناٹک، مہاراشٹرا کے چند علاقے بھی اسی سرکار میں شامل تھے۔ لیکن سیاستدانوں نے لسانی بنیاد پر انسانوں کو تقسیم کیا۔ جہاں پر کنڑی بولی جاتی تھی وہ علاقہ کرناٹک میں چلا گیا اور جس علاقہ میں مرہٹی بولی جاتی تھی اس علاقہ کو مہاراشٹرا میں ملا دیا گیا اور یہاں پر تلگو بولی جاتی تھی اسلئے تلنگانہ علاقہ کو آندھرا کے ساتھ ملا دیا گیا۔ لیکن اس زمانے میں تلنگانہ کی تہذیب الگ تھی۔ لیکن زبان کی حیثیت سے آندھرا میں ملا دیا گیا۔ اسکے چند سال بعد یہاں پر طلباء کی ایک تحریک شروع ہوئی اس زمانے میں سمجھتا ہوں کہ ڈاکٹر چنا ریڈی صاحب کو اچھا یاد ہوگا۔ اڈلی، سامبر اور وڈا (go back) کا نعرہ لگایا گیا تھا۔ پنڈت جواہر لعل نہرو کی پالیسی پر سارے ہندوستان میں لسانی بنیادوں پر ریاستیں تقسیم ہوئیں۔ اسوقت آندھرا پردیش وجود میں آیا۔ حیدرآباد ریاست ۱۹۵۶ء میں ہی کئی پراجکٹس مہاراشٹرا کرناٹک اور آندھرا پردیش [illegible]

ساتھ ناانصافیوں کا دور دورہ رہا۔ تلنگانہ کے ساتھ ناانصافیاں ہوتی رہی ہیں تلنگانہ
کے ہر محکمہ اور ہر حیثیت سے ناانصافیاں کی گئیں اسکے بعد ایجیٹیشن چلا اسوقت ایک
شریفانہ معاہدہ (Six Point Formula) طے پایا گیا۔ جسکے آج کے ہمارے چیف
منسٹر مسٹر ایم چنا ریڈی صاحب بھی ایک فریق تھے۔ چھ نکاتی فارمولہ کی بنیاد پر تلنگانہ
سے وہ نمائندگی کرتے ہوئے ڈاکٹر چنا ریڈی صاحب نے اسمیں تلنگانہ والوں کا تحفظ ضروری
سمجھا۔ لیکن اسکے باوجود تلنگانہ والوں کے ساتھ ناانصافیاں ہوتی رہی۔ تلنگانہ والوں کے
پاس سینکڑوں ایکڑ زمینات تھیں۔ جاگیردار تھے، رجواڑہ تھے، دیشمکھ تھے، راجو تھے لیکن اسکے
باوجود بھی انکے پاس ذاتی گاڑی نہیں تھی۔ آندھرا کے لوگوں کے پاس ۵ ایکڑ زمین ہوتی

ہے تو انکے پاس موٹریں ہوتی ہیں اور بلڈنگ ہوتے ہیں۔ تلنگانہ والوں کے پاس سینکڑوں
ایکڑ زمینات رکھنے کے باوجود کھانے کھانے کیلئے محتاج ہیں۔ تلنگانہ میں پروجکٹس کے کام
نہیں ہورہے ہیں۔ محبوب نگر ڈسٹرکٹ ایک پسماندہ علاقہ ہے وہاں سے کنالس جارہے
ہیں۔ سری سیلم وہاں سے جارہی ہے۔ کرشنا کا پانی جارہا ہے۔ اسی طریقہ سے نلگنڈہ میں
بھی قحط سالی ہوتی رہتی ہے۔ ورنگل میں کاکتیہ کنال ہے لیکن اسکے باوجود بھی علاقہ تلنگانہ
کے ساتھ برابر انصاف نہیں ہورہا ہے۔ ہمیشہ سے اس علاقہ کے ساتھ ناانصافی ہورہی ہے۔
ڈاکٹر چنا ریڈی اس ناانصافیوں کو دیکھ کر ۱۹۶۸ء ۱۹۶۹ء اور ۱۹۷۰ء میں علاقہ
تلنگانہ کیلئے ایک پرجا سمیتی بنائی (ڈیو) علاقہ تلنگانہ کے انصاف کیلئے ایک تحریک شروع کی
تھی۔ ہندوستان کے حکمرانوں نے تلنگانہ کے تعلق سے بالکل خاموش رہے۔ اس زمانے
میں علحدہ تلنگانہ کی بات کرنے لگے۔ ہندوستان کی سیاست پلٹا کھائی اور کہا کہ چھوٹی
چھوٹی ریاستوں کی وجہ سے ہندوستان تقسیم ہوجائیگا۔ ہم بالکل تلنگانہ کے ساتھ انصاف
کرینگے ناانصافی نہیں کرینگے۔ اسی بنیاد پر تلنگانہ پرجا سمیتی کی تحریک کو ختم کردیا گیا۔

متحدہ آندھرا پردیش کی تائید کی گئی اور آندھرا کے بڑے بھائیوں کے ساتھ ملکر ہم سمجھنے لگے کہ وہ ہمارے ساتھ انصاف کرینگے۔ بڑی بدبختی کی بات ہوئی کہ پھر وہی سیاست کا شکار ہوئے۔ جب رائلسیما کا معاملہ آتا ہے تو ایک ہنگامہ کھڑا ہوجاتا ہے۔ تلگو گنگا پروجکٹ پر ایک ہنگامہ ہوتا ہے۔ وزیر اعلیٰ اور کئی وزراء تلنگانہ علاقہ سے تعلق رکھتے ہیں لیکن تلنگانہ کے انصاف کے تعلق کچھ نہیں کہتے ایسا معلوم ہوتا ہے جیسا سانپ سے ڈرتے ہیں کہ کہیں ڈس نہ لیں۔ اسی طریقہ سے تلنگانہ کے تعلق سے کچھ کہنے سے ڈرتے ہیں۔ تلنگانہ میں جو بھی پروجکٹس ہوتے ہیں انکے (Head Account) تبدیل کردیئے جاتے ہیں۔ تلنگانہ کے ساتھ ہر محاذ پر ناانصافی ہورہی ہے۔ ملازمتوں کے معاملہ میں پروجکٹس کے معاملہ میں

بہرحال ہر مسئلہ پر ناانصافی ہورہی ہے۔ سری سیلم، کاکتیہ کنال، ناگرجنا ساگر پروجکٹس کے ساتھ ناانصافی ہورہی ہے۔ تلنگانہ کے نوجوان پھر یہ سوچنے پر مجبور ہورہے ہیں کہ ہمیں متحدہ آندھرا پردیش میں رہنے سے کوئی فائدہ نہیں ہورہا ہے۔ تلنگانہ کے کسان اور زمیندار یہ سوچ رہے ہیں کہ متحدہ آندھرا پردیش میں ہم رہنے کے حقدار ہیں یا نہیں کیونکہ یہاں کے کاشتکار کھانے کے محتاج ہیں۔ آپ جاکر دیکھیں کہ تلنگانہ کی سرحد کہاں سے ختم ہوتی وہاں سے ہرا بھرا اور کنال ہی کنال نظر آتے ہیں۔ اگر کسی کے پاس ۵ ایکڑ زمین ہوتی ہے تو اسکے پاس کروڑہا روپیہ ہوتا ہے۔ انکے پاس بڑے بڑے بلڈوزرس اور بڑے بڑے ٹراکٹرس ہوتے ہیں۔ بڑی بڑی کاشت انکے پاس ہوتی ہے۔ لیکن آج یہاں پر ۲۰۰، ۴۰۰ ایکڑ زمین رکھنے کے باوجود فاقہ کشی میں رہتے ہیں وہ اپنے بچوں کو تعلیم نہیں دلا سکتے ہیں اور کوئی ذاتی گاڑی نہیں ہوتی ہے۔ یہاں پر چھ لکاتی فارمولہ رکھنے کے باوجود بھی ہمارے ساتھ ہر محاذ پر ناانصافی ہورہی ہے۔ میں محترم ڈاکٹر ایم چنا ریڈی صاحب سے درخواست کرتا ہوں کہ وہ خود جواب دیں۔ میں (Business Advisory Committee) میں کہا تھا کہ پروجکٹس پر ہی نہیں بلکہ تلنگانہ کے سارے مسائل کے تعلق سے بات ہونا چاہیئے۔ ڈاکٹر چنا ریڈی صاحب

فیصلے کر رہے ہیں تو تلنگانہ کے تعلق سے بھی فیصلہ کریں کیونکہ تلنگانہ میں ہر محاذ پر ناانصافیاں ہو رہی ہیں ۔ ملازمتوں کے معاملہ میں آندھرا سے تعلق رکھنے والوں کی بھرتی ہو جا رہی ہے اور ان کو کوارٹرز مل رہے ہیں۔ ملازمتیں مل رہی ہیں۔ آج تلنگانہ والوں کو ملازمتیں نہیں مل رہی ہیں۔ یہ لوگ تجارت بھی نہیں کر پا رہے ہیں۔ تلنگانہ والوں کے ساتھ ناانصافیاں بڑھتی جا رہی ہیں۔ ایسا محسوس ہوتا ہے کہ تلنگانہ والے آندھرا پردیش کے شہری نہیں ہیں۔ جب وہ اپنے حقوق مانگتے ہیں تو انھیں یہ کہا جاتا ہے کہ جتنے بھی پروجکٹس ہیں اسکی ایک رپورٹ

منگوا کر تفصیلی جائزہ لیا جائیگا۔ شہر حیدرآباد ایک کاسموپولیٹن سٹی ہے یہاں پر ڈاکٹر چنا ریڈی صاحب رہنا چاہتے ہیں اور ہم بھی رہنا چاہتے ہیں لیکن پینے کے پانی کے مسئلہ کو حل کرنا نہیں چاہتے۔ ہم نے گذشتہ حکومت سے پینے کے پانی کے تعلق سے لڑ لڑ کر بیزار ہو گئے تھے ۔ اب ہماری حکومت آئی ۔

Mr. Deputy Speaker :- Please Conclude -----

شری محمد امان اللہ خان :- آج پینے کے پانی کا مسئلہ کب ہوگا۔ ڈاکٹر چنا ریڈی صاحب نے پانی کے تعلق سے ایک میٹنگ بلوائی تھی اسکے بعد ایک ایکسپرٹ کمیٹی قائم کی تھی۔ اس میں دہلی کے آفیسرس تھے۔ انھوں نے بھی یہی کہا تھا کہ کرشنا سے ہی حیدرآباد کیلئے پانی لایا جا سکتا ہے گوداوری سے نہیں ۔ ڈاکٹر چنا ریڈی صاحب کرشنا سے پانی لانے کیلئے راضی تو ہو گئے ہیں لیکن سابق حکومت نے اکمپلی میں کام بھی شروع کیا تھا آپ کے آرڈر کے بعد وہ کام بند ہو گیا۔ ایسا معلوم ہوتا ہے کہ اکمپلی میں کام نہیں چل رہا ہے۔ ناگرجنا ساگر سے آپ پانی لانے والے نہیں ہیں ۔ کتنی ناانصافیاں تلنگانہ والوں کے ساتھ ہو رہی ہے تلنگانہ والے کسی اقدام پر سوچنے سے پہلے حکومت کوئی اقدام کرے تو اچھی بات ہوگی ۔ حکومت کا مزاج آجکل ایسا بن گیا ہے کہ حکومت آندھرا پردیش ہی کا نہیں بلکہ سارے ہندوستان کی حکومت کا مزاج ہی ایسا بن گیا ہے کہ ایجیٹیشن سے پہلے کچھ نہیں کرتی ہے ۔ جب ایجیٹیشن

میں کئی جانیں جانیکے بعد اور کئی کروڑ ہا روپیئے کا نقصان ہونیکے بعد ہی انکے حقوق
ماننے کیلئے سیاستدانوں غور کرتے ہیں۔ میں بزرگ سیاستدان ڈاکٹر ایم چنا ریڈی صاحب
سے درخواست کرتا ہوں کہ آنیوالے ذہن کو پڑھیں ۔ آج کا نوجوان انقلابی ذہن
رکھتا ہے۔ وہ تشدد اور ٹرریزم کو کیوں اپنا رہے ہیں۔ ان لوگوں کے جو حقوق ہیں وہ
دیں ۔ واقعی آندھرا پردیش میں تلنگانہ والوں کے ساتھ ناانصافیاں ہورہی ہیں ۔

Mr. Deputy Speaker :- Please conclude ----

شری محمد امان اللہ خان :- ڈاکٹر ایم چنا ریڈی صاحب تلنگانہ والوں
کے ساتھ انصاف کریں ۔

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- మీరు మంచి పాయింట్స్ చెబుతున్నారు. మాకు అర్థం అవుతోంది అందరికీ అర్థమవుతోంది.అందరూ మంచి పాయింట్స్ చెబుతున్నారు. కానీ అందరికీ సమయం ఇవ్వాలిగదా?

శ్రీ పి. జనార్ధన రెడ్డి (ఖైరతాబాదు) :-అధ్యక్షా, దేశానికి స్వతంత్రం వచ్చిన తరువాత అప్పుడు ఉన్న ప్రధాన మంత్రి పండిట్ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ గారు స్టేట్ రీ ఆర్గనైజేషన్ ఫజల్ అలీ అధ్యక్షతన 1953లో ఒక కమిటీ వేయడం జరిగింది. 1955 లో భాషా పరంగా కొన్ని రాష్ట్రాలు విభజించడంజరిగింది. ఆరోజులలో తెలంగాణా ప్రాంతం....

శ్రీ వి. వెంకటేశ్వర రావు (మధిర):- అమానుల్లా ఖాన్ గారు ఇంకా ఏవో ముఖ్యమయిన విషయాలు చెప్పదలుచుకున్నారు. కొంచెం అవకాశం ఇవ్వండి.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ (మధిర) మూడు నిముషములలో మీ పాయింట్స్ ఉంటే చెప్పండి. మీరింకా ఏమైనా చెప్పదలుచు కుంటే మీ మిగతా సభ్యులకు చెప్పి మాట్లాడమనండి. లిమిట్ లేకుండా మాట్లాడితే ఎలా?

శ్రీ మహ్మద్ అమానుల్లా ఖాన్ :- మీకు అర్థం కాకపోతే నేను ఏమి చెప్పలేను. టైం వేస్ట్ చేయడం లేదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- మీదగ్గర పాయింట్లు చాలా ఉన్నాయి. మా దగ్గర కూడా చాలా పేర్లున్నాయి. సమయం చూడాలి కదా.

శ్రీ మహ్మద్ అమానుల్లా ఖాన్ :- ఐయామ్ సారీ సర్.

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :- ఐ యామ్ సారీ. మీకు ఎప్పుడైనా కో ఆపరేట్ చేస్తారు.

శ్రీ మహ్మద్ అమానుల్లాఖాన్:- ఇది చాలా బర్నింగ్ ఇష్యూ. అందుకే చెప్పి పోతున్నాము.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- 2,3 నిముషాలలో చెప్పి ముగించండి

10·40
ఉ·

شری محمد امان اللہ خان : کرشنا اور گوداوری کا جو مسئلہ پیدا ہوا تھا۔ آج حکومت سے پانی لانے کیلئے فیصلہ کیا ہے سابق حکومت نے اسمبلی سے حیدرآباد کو پانی لانے کے تعلق ایک آڈر جاری کی تھی اور وہاں پر سنگ بنیاد بھی رکھی گئی تھی اور کام بھی شروع ہو گیا تھا۔ اسکے بعد موجودہ حکومت نے اسی پراجکٹ کے کام کو رکوا دیا اس میں کیا مصلحت ہے یا کیا دوسری طرف سے دباؤ آیا معلوم نہیں۔ جو کام شروع ہو چکا تھا وہ اب چھ مہینے پیچھے ہو چکا ہے۔ اکسپرٹ کمیٹی نے فیصلہ دیا کہ کرشنا سے پانی لانے میں کم خرچہ ہوگا بنسبت گوداوری سے پانی لانے میں۔ اور یہ بھی کہا کہ کم مدت میں پانی حیدرآباد کو لایا جاسکتا ہے۔ اسی ایوان میں اعلان کیا گیا کہ پانی کرشنا سے لایا جائیگا لیکن اسکے باوجود آج تک کام شروع نہیں ہوا۔ سنگور پراجکٹ فیس ایک دو اور تین کب تعمیر ہونگے ایسا معلوم ہوتا ہے کہ بچہ کے ہاتھ میں للی پپ دے کر خاموش بیٹھا دیا جاتا ہے اسی طریقہ سے ہمیں خاموش بیٹھایا جارہا ہے۔ اب سنگور سے تلنگانہ کو پانی آنے والا

نہیں ہے۔ عثمان ساگر اور حمایت ساگر نظام حکومت کے زمانے میں بنایا گیا تھا اس پانی سے رنگا ریڈی کے تھوڑے سے کاشتکار سیراب ہو رہے ہیں وہاں پر ایک آئی کٹ نہیں بنایا گیا۔ تلنگانہ میں جتنے بھی پنڈنگ پروجکٹس ہیں اس کا حل جلد سے جلد نکالا جائے۔ این ٹی راما راؤ صاحب کے زمانے میں دو روپے کیلو چاول غریب لوگوں کو دیا جاتا تھا آپ نے سیاسی حیثیت سے اس کو ایک روپیہ ۹۰ پیسے کر دیا اس سے غریب کو کوئی فائدہ نہیں ہوا۔ میں کہونگا کہ منسٹر کے بجائے چیف منسٹر صاحب تلنگانہ کے مسائل کے تعلق سے اپنا جواب دیں تو بہتر ہوگا۔ آپ نے مجھے جو موقع دیا میں اسکا شکریہ ادا کرتا ہوں۔

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :- అధ్యక్షా, తెలంగాణా ప్రాజెక్టుల గురించి మాట్లాడడానికి నాకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. పండిట్ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ ప్రధాన మంత్రి అయిన తరువాత 1953 లో ఫజల్ అలీ అధ్యక్షతను స్టేట్ రీ ఆర్గనైజేషన్ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. భాషా ప్రాతిపదిగపైన అనుకోండి, తెలుగు మాట్లాడే వారు అనుకోండి ఈ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడక ముందు తెలంగాణా ప్రజలు ఎన్నో ఇబ్బందులకు గురి అయ్యారు. నిజాం పరిపాలనతో కూడా ఒక్క హైదరాబాద్‌నే అభివృద్ధి చేయడం జరిగింది.తప్ప మిగతా తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయలేదు. అందుకొరకు అప్పుడు కూడా రైతాంగం పోరాటం జరిగింది. అదే విధంగా దేశ స్వాతంత్ర వచ్చిన తరువాత,ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడ్డ తరువాత, హైదరాబాద్ రాజధాని కాకముందు అక్కడ 5 లక్షల జనాభా వుంటే వారికి హిమాయత్ సాగర్ ,ఉస్మాన్ సాగర్ నీరు సరిపోయేది. అప్పటి పద్ధతిలోనే అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజ్ వేయడం జరిగింది.అప్పుడే గాంధీ హస్పటల్, ఉస్మానియా హస్పటల్, టి.బి.హస్పటల్ ఇలాంటి పెద్ద హోస్పటల్స్ ఉండేవి. మరి హైదరాబాద్ రాజధాని అయిన తరువాత సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత ఇక్కడ మంచి నీటిసమస్య ఏర్పడుతుందనే ఉద్దేశంతోనే మంజీరా ఫేజ్ మొదటి దశకు శంఖుస్థాపన చేయడం జరిగింది. ఫేజ్ రెండు దశకు కూడా నీరు రావడం జరుగుతూ ఉంది. 1976వ సం॥ లో సింగూరు ప్రజెక్టుకు శంఖుస్థాపన చేశారు. మూడు సం॥లలో ఈ ప్రాజెక్టుపూర్తి అవుతుందని చెప్పడం జరిగింది. కాని పూర్తి కాలేదు. 1983వ సం॥ లో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నపుడుకూడా జంటనగరాలలోని ప్రజలు మంచి నీటికి ఎంతో కటకటలాడి పోయారు. రెండు రోజులకు ఒకసారి ఏ అర్థ రాత్రో ఒక గంట నీరు వచ్చేది.ఎన్నో ఇబ్బందులకు గురిఅవుతున్న సమయంలో రాజధాని ని ప్రజలు ఎంతో ఆందోళన చేసి, ధర్నాలు చేసి, నిరాహార దీక్షలు చేసి తరువాత 1988లో కృష్ణా నుండి నీరు తీసుకువస్తామని చెప్పడం జరిగింది. అంతకుముందు కృష్ణా నుండా గోదావరి నుండి అని ఒక 4,5 సం॥ లు డిలే చేయడం జరిగింది. ఈ హైదరాబాద్ నగరంలో ఒక్క తెలంగాణా ప్రాంతం వారే గాకుండా రాయలసీమ ప్రాంతము వారు, ఆంధ్ర ప్రాంతం వారు నివసిస్తున్నారు. అందరికీ ఆస్తులు,ఇండస్ట్రీలు ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ కూడా హైదరాబాద్‌కి నీరు రావలని అంటే కొద్ది మంది కృష్ణా నుండి వద్దు అని, కొందరు గోదావరి నుండి వద్దు అన్న సందేహాలు

తెలుపుతున్నారు. నల్గొండ జిల్లా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఆ ప్రాంతం కాంగ్రెస్ గవర్నమెంటు లక్ష్మంపల్లి రిజర్వాయర్ పనిని మొదలు పెట్టడం జరిగింది. ఆ రిజర్వాయర్ ద్వారా ఎంతో మంది రైతులు భూములను కోల్పోయారు. వారికి కాంపెన్సేషన్‌గా ఇచ్చే డబ్బులు ఆపి వేయడం జరిగింది. పనికూడా ఆపడం జరిగింది. కృష్ణా నీటిని హైదరాబాద్ కు ఇవ్వాలని, నల్గొండ ప్రాంతాన్ని ఇరిగేషన్ చేయాలనే ఉద్దేశంతో చేసిన తరువాత మరల నాగార్జున సాగర్ అధికారంలోకి వచ్చిన తురువాత కృష్ణానుండి తీసుకోవాలనా, లేక గోదావరి నుండి తీసుకోవాలనా అని ముఖ్యమంత్రిగారు మరల ఒక ఎక్స్‌పర్ట్ కమిటీని వేశారు. కమిటీ వారు కృష్ణా నుండే తీసుకోవాలని చెప్పడం జరిగింది. నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఇప్పుడు కూడా అమానుల్లాఖాన్‌గారు మాట్లాడుతు చెప్పినారు. మరి ఎక్కడి నుంచి హైదరాబాదుకు నీరు తీసుకు రావలసినది ఇప్పటికి నిర్ణయం తీసుకోలేదుఅంటే హైదరాబాద్ ప్రజలను పూర్తిగా నెగ్లెక్ట్ చేస్తున్నారని అర్థ అవుతోంది.ఇప్పుడు ఆ లక్ష్మంపల్లి రిజర్వాయర్ పని పూర్తిగా ఆగిపోవడం జరిగింది. రైతాంగానికి డబ్బులుకూడా ఇవ్వలేదు. ఇది చాలా అన్యాయం. కృష్ణా నుండి 16 టి.ఎం.సి. తీసుకువస్తామని అసెంబ్లీలో మంత్రిగారు ప్రకటన ఇచ్చారు. ఇప్పుడు చెంగారెడ్డిగారు మునిసిపల్ మినిస్టరుగా ఉన్నారు. ఇపుడు సుమారు 6,7 నెలలు అయినా ఎలాంటి నిర్ణయం తీసుకోలేదంటే చాలా ఆశ్చర్యంగా వున్నది. అదేగాకుండా ఈరోజు సింగూరు ప్రాజెక్టు ఫేజ్ త్రీ గేట్లు ఫిక్స్ చేయడం జరిగింది. మొన్నటి వర్షానికి గేట్లు కొట్టుకుపోవడం జరిగింది.ఇంకొక రెండు నెలలు అయితే జంట నగరాల ప్రజలకు నీరు దొరకడం కష్టం ఆరోజు రామారావుగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నపుడు ఈసింగూరు ప్రాజక్టు ఎప్పుడు వస్తుందని అంటే 1988సం॥లో వస్తుందని అసెంబ్లీలో చెప్పడం జరిగింది.చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత, ఆయన చెంగారెడ్డిగారు ఇప్పటూ ఆగస్టు 1990 వ సంవత్సరానికి సింగూరు ప్రాజెక్టు వస్తుందని చెప్పారు.మరి ఇంతవరకు ప్రాజెక్టురాలేదు. వీరు అదికారుల మాటలు విని అసెంబ్లీలో చెబుతున్నారా, లేక ప్రాక్టికల్‌గా తెలుసుకొని చెబుతారా,లేదా అనే అనుమానం గలుగుతుంది.ఈ హైదరాబాద్ జిల్లా తెలంగాణా ప్రాంతానికి చెందిందా, లేక ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు చెందిందా అది ప్రభుత్వం తేల్చి చే ప్పాలని కోరుతున్నాను.-ఎందుకంటే హైదరాబాద్ జిల్లా ఇటు తెలంగాణా ప్రాంతం అని తెలంగాణా ద్వారా కూడా ఏమి డబ్బులు దొరకడం లేదు. అటు రాజధాని అని రాష్ట్రము తరఫున కూడ డబ్బులు అలాట్ కావడం లేదు. ఈరోజు 35 లక్షల మంది జనాభా వున్న ఈ హైదరాబాద్ సిటీలో అంతకు ముందు 5 లక్షల మంది జనాభాకు వున్న హాస్పటల్సే వున్నవి. అదే డ్రైనేజ్ సిస్టమ్ వున్నది. ఎలాంటి మార్పు లేదు. ఆరోజు గ్రామ పంచాయితీలు వుండేవి. ఇప్పుడు గ్రేడ్ వన్ మున్సిపాలిటీలు వున్నాయి. నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే హైదరాబాద్ సిటీలో డ్రైనేజ్ సిస్టం మీద, డ్రింకింగ్ వాటర్ సిస్టం మీద తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. 1957సంవత్సరంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత మరల 1969లో తెలంగాణా పోరాటం జరిగిన సంగతి అందరికి తెలుసు. ఏ రాష్ట్రం అయినా, ఏ ...

అయినా అభివృద్ధి కావాలంటే వ్యవసాయ పరంగా కానీ, లేక పారిశ్రామికంగా కానీ అభివృద్ధి కావాలి.కానీ ఇక్కడ తెలంగాణా ప్రాంతంలో వ్యవసాయపరంగా కానీ, పారిశ్రామికంగా కాని అభివృద్ధి గావడం లేదు. 1969వ సంవత్సరంలో తెలంగాణా పోరాటం జరిగింది. ప్రత్యేక తెలంగాణా కావాలని 350 మంది ఎన్నో త్యాగాలు చేసి మరణించిన సంగతి అందరికి తెలుసు. అలాంటి సమయంలో ప్రత్యేక తెలంగాణాకు బదులు తెలంగాణా రీజనల్ బోర్డును అబాలిష్ చేయడం జరిగింది. ఆ రీజనల్ బోర్డ్ వున్నప్పుడు తెలంగాణా ఎం.ఎల్.ఎ.లు కలిసి తెలంగాణాకు ఎంత బడ్జెట్ కావాలనేది ఆలోచించేవారు. ఎన్ని ప్రాజెక్టులు కావాలనేది మాట్లాడేవారు. కాని అలాంటిది ఏమీ లేకుండా 6 పాయింట్ ఫార్ములా అని పెట్టారు. దీనివలన ఏమి లాభం చేకురుతుందో మాకయితే తెలియదు. ఇంతమంది ప్రాణ త్యాగం చేసిన తరువాత కూడ ఈ తెలంగాణా ప్రాంతం అభివృద్ధి కావడం లేదంటే దీనికి ఎవరు బాధ్యులనేది ఒక్కసారి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా జూరాల ప్రాజెక్టు కాని, శ్రీశైలం లెఫ్ట్ బ్యాంక్ కెనాలకాని, భీమా ప్రాజెక్టు కాని ఇవన్నీ పెండింగ్ ప్రాజెక్టులే. తెలంగాణాలోని 4,5 జిల్లాలు ఖమ్మం, వరంగల్, అదిలాబాద్, మెదక్, నిజామాబాద్ జిల్లాల్లోని యువకులు ఉద్యోగాలు లేక, తెలంగాణా అభివృద్ధి చెందడం లేదని ఈ రోజు వారు ఏ విధంగా ప్రవర్తిస్తున్నారో గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఇవన్నీ పోవాలంటే వారికి సరైన ఉద్యోవకాశాలు కల్పించాలి. తెలంగాణాలో వున్న పెండింగ్ ప్రాజెక్టులను త్వరలో పూర్తి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా హైద్రాబాద్ రాజధాని అయినప్పుడు దీనిని ఫ్రీ జోన్‌లో పెట్టినప్పుడు స్పెషల్‌గా డబ్బులు అలాట్ చేసి హైద్రాబాద్ జిల్లాను ప్రత్యేకంగా అభివృద్ధి చేయాలి. హైద్రాబాద్ జిల్లాకు కృష్ణా నుంచి మంచి నీరు తీసుకురావడం జరుగుతుందని చెప్పినారు. ఒక్క హైద్రాబాద్ జిల్లాకే గాకుండా, నల్గొండ, రంగారెడ్డి జిల్లా వారికి కూడా నీరు యివ్వాలి. కాబట్టి యీ మంచి నీళ్లు చాలా ముఖ్యము. మంత్రిగారికి మనవి చేసేదేమంటే, కృష్ణా జలాలను నాగార్జునసాగరు నుండి తరలించాలని ఏదైతే వుందో, దానికి మళ్లీ శంఖుస్థాపన చేస్తారా? లేకపోతే అక్కంపల్లి రిజర్వాయరు నుండి తెస్తారా? ఎక్కడి నుండి తెస్తారో, అది తేల్చి చెప్పాలని మనవి చేస్తున్నాను. సింగూరు ప్రాజెక్టు అట్లాగే పెండింగ్‌లో వుంది. సెప్టెంబరు 1990లో రిలీజ చేస్తామని చెప్పారు వీరు. హైద్రాబాద్ చుట్టుప్రక్కలా తొమ్మిది మునిసిపాలిటీలకు కూడ సింగూరు ప్రాజెక్టు నీరు యిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. మాటలే గాని పనులు కావడం లేదు. నీరు యివ్వడం లేదు. ఈ కార్యక్రమాన్ని తొందరగా చేపట్టి జంట నగరాలకు, రంగారెడ్డి జిల్లా ప్రజలకు, తెలంగాణా ప్రజలకు న్యాయం చేకూర్చేట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి అధ్యక్షా:- 1956లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పుడు పెద్దలు కొంతమంది ఒప్పందం పైన సంతకం చేశారు. దాని మీద సంతకం చేసినవారిలో, ఆంధ్ర నుండి బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, నీలం సంజీవరెడ్డి, గౌతు లచ్చన్న, అల్లూరి సత్యనారాయణ రాజు గారు, తెలంగాణా నుండి బూర్గుల రామకృష్ణారావు, కె.వి. రంగారెడ్డి, మర్రి చెన్నారెడ్డి, జె.వి. నర్సింగరావు గార్లు వున్నారు. అయితే తెలంగాణ ప్రాంతానికి చెందిన రామకృష్ణారావు, కె.వి. రంగారెడ్డి, జె.వి. నర్సింగరావు గార్లు స్వర్గస్తులైనారు. ఇప్పుడున్న ముఖ్యమంత్రి గారు మన అదృష్టంకొద్ది వున్నారు. ఆనాడు ఒప్పందం మీద సంతకం చేసిన వ్యక్తి ఆయన. ఆయన రెండవసారి ముఖ్యమంత్రి కావడం పట్ల ఆంధ్ర ప్రజలు ఎంతో గర్విస్తున్నారు. కాని తెలంగాణాకు ఒరగబెట్టింది ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఆనాడు ప్రజా ఉద్యమాలు నడిపి మహా నాయకుడుగా పేరు పొందినటువంటి మర్రి చెన్నారెడ్డి గారు యీనాడు తెలంగాణాకు ఎందుకు అన్యాయం చేస్తున్నారని అడుగదలచుకున్నాను. ఇంతవరకు వచ్చిన ముఖ్యమంత్రులు ఏ ముఖ్యమంత్రి కూడా తెలంగాణాకు మేలు చేసినటువంటి సంఘటన కనబడడం లేదు. రెండవసారి ముఖ్యమంత్రి అయిన చెన్నారెడ్డి గారు మేలు చేస్తారా అంటే ఆ మేలు ఎంతవరకు చేతల ద్వారా చూపాలని వారిని కోరుతున్నాను. నిజంగా యీనాడు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఢిల్లీలో డాక్టరు నెల్సన్ మండేలా గారికి స్వాగతం చెప్పే కార్యక్రమాన్ని రద్దు చేసుకొని యీనాడు తెలంగాణా ప్రజల యొక్క బాధలను కనీసం వినడానికి యీ సభలో పాల్గొంటున్నందుకు మా పార్టీ తరపున వారిని అభినందిస్తున్నాను. పోతే ఒక విషయం తెలుసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రములో తెలంగాణా జనాభా 38 పర్సెంటు వుంది. విస్తీర్ణంలో 44 పర్సెంటు వుంది. తెలంగాణా నుండి వస్తున్న ఆదాయం 42 పర్సెంటు వుంది. కాని తెలంగాణ అభివృద్ధి మాత్రము శూన్యం. ఇక్కడ ఏ మాత్రము అభివృద్ధి జరగడం లేదని మనము చూస్తున్నాము. ఇవాళ ప్రత్యేకంగా తెలంగాణ ఇరిగేషను ప్రాజెక్టులమీద మాట్లాడాలనుకుంటున్నాము. ప్రాజెక్టుల విషయం ఆలోచించినప్పుడు, తెలంగాణాలో వున్నటువంటి ప్రాజెక్టులు అన్నీ కూడా చాలా వరకు పెండింగ్‌లో వుండడమే గాక తక్కువ బడ్జెటు యిచ్చి పనులను కూడ కుంటిసాకుతో నడుపుతూ తెలంగాణ ప్రజలను మోసం చేస్తున్నారనే విషయాన్ని ధైర్యంగా మీ ముందు చెప్పదలుచుకున్నాను. ఇక్కడ ఒక విషయం చెప్పక తప్పదు. హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు జంట నగరాలకు నీళ్లు అందిస్తామని గత తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసింది. ఈ ప్రభుత్వం కూడ వచ్చినప్పటి నుండి వాగ్దానం చేస్తున్నది. కాని వాగ్దానం చేసిన ప్రకారం నీళ్లు అందించడానికి కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. ఆనాడు రామారావు గారు కృష్ణా జలాలను నాగార్జున సాగరు నుండి అక్కంపల్లి ద్వారా జంటనగరాలకు తరలిస్తామని కార్యక్రమాన్ని చేపట్టి శంఖుస్థాపన చేయడం జరిగింది. ఆ శంఖుస్థా

అక్కడ ల్యాండు ఎక్విజిషను కొరకు గాని, మిగతా త్రవ్వకపు పనులు ప్రారంభించి గాని ఇప్పటి వరకు ఆయిదు కోట్లు రూ.లు ఖర్చు పెడితే మర్రి చెన్నారెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చి యీ ప్రాజక్టు విషయంలో నీరు కారుస్తున్నారు. ఒకసారి కృష్ణా నీరు కావాలా, గోదావరి నీరు కావాలా అనేది మీ అభిప్రాయనికే వదిలిపెడుతున్నాను అన్నారు. మరొకసారి నిపుణుల కమిటీ ద్వారా యీనీళ్ళ విషయం ఆలోచిస్తాను అన్నారు. నిపుణులు ఇచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారము కృష్ణాజలాల గురించి భారతీయ జనతా పార్టీ ఎన్నో ఉద్యమాలు నడిపింది, జైలుపాలు అయినాము. హైదరాబాదు నగరానికి నీరు అందించడానికి చెన్నారెడ్డి గారు ఎందుకు భయపడుతున్నారో అర్థం కావడం లేదు. భయపడవలసిన అవసరం లేదు. బచావతు ట్రిబ్యునల్ ఎవార్డు ప్రకారము 3.9 టి.ఎమ్.సి. వాటరు అనాడే కేటాయించడం జరిగింది. కాని ఈనాటి వరకు ఆ 3.9 టి.యం.సి.నీటిని వాడుకోలేకపోయామంటే అది మన యొక్క అసమర్థత అని ఇప్పటికైనా చెన్నారెడ్డి గారు గుర్తించాలని కోరుతున్నాను. అయితే ఈనాడు జంట నగరాల ప్రజల దహాన్ని తీర్చడానికి నల్గొండ ప్రజల దాహాన్ని తీర్చడానికి రంగారెడ్డి జిల్లా ప్రజల దాహాన్ని తీర్చడానికి 16.5 టి.యం.సి. వాటర్ కేటాయించడం జరిగింది. కాని చెన్నారెడ్డి గారు వచ్చిన తరువాత, 16.6 టి.యం.సి. వాటర్ అని నేను యిప్పుడు ఖచ్చితంగా చెప్పలేను, గాని గోదావరి నీరు తరలించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను, అయితే 5.5 టి.యం.సి. మాత్రము తప్పకుండా ఫస్ట్ ఫేజ్ ఏదయితే నిర్ణయం తీసుకున్నారో - మీరు అనుకున్న ప్రకారం - అక్కంపల్లి రిజర్వాయర్ నుండి నీళ్ళ అందిస్తామని ప్రజలకు వాగ్దానం చేశారు. 10 నెలలు అయిపోయిందికాని 10 పైసలు ఖర్చు పెట్టలేదు. ఇది ఎక్కడి న్యాయం? వారు రెండవసారి ముఖ్యమంత్రి అయితే మేము అదృష్టం అని భావిస్తే, దురదృష్టం ఏమిటి? ఈనాడు జంటనగరాల ప్రజల కష్టాలను తీర్చడానికి ఎందుకు అధైర్యపడుతున్నారని నేను సూటిగా అడగదలుచుకున్నాను. కరువు కాటకాలతో, క్షామముతో ఈనాడు మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా ప్రజలు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. వారిని ఆదుకోవలసిన ఆవశ్యకత ఎంతో వుంది. తెలంగాణా ముఖ్యమంత్రిగా వున్నటువంటి వ్యక్తి వారిగురించి ఏమయినా ఆలోచన చేస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. నిజాం ప్రభుత్వంలో ఏనాడో భీమా ప్రాజెక్టు గురించి సర్వే జరిగింది. ఇంతవరకు దానిమీద ఒక రూపాయి కూడా ఖర్చు పెట్టకుండా కేవలం సర్వే చేసి ఆ రిపోర్టును పెండింగ్‌లో పెట్టడం జరిగింది. ఆ భీమా ప్రాజెక్టు విషయంలో ఎవరూ శ్రద్ధ వహించడంలేదు. అంతేకాదు, మనకున్నటువంటి శ్రీశైలం ఎడమకాలువ విషయం ఆలోచించినట్లయితే, కృష్ణా వాటర్‌ను తెలుగు గంగకు ఏరకంగా అయితే వాడుకుంటున్నారో = ఎస్.ఆర్.బి.సి. ద్వారా తెలుగు గంగకు వాడుకుంటున్నారో - ఆ రకంగా ఎడమకాలువ ద్వారా నీరు వాడుకోవాలంటే, టన్నల్ ద్వారానా, పంపింగ్ ద్వారానా అని తర్జనభర్జన చేశారు. ఆనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఏడు సంవత్సరాలలో ఏడ్చినట్లుగానే తెలంగాణాకు అన్యాయం చేసింది. కేవలం

ఉన్నారా, పంపింగా అనుకుంటూ ప్రతిపక్షాల అభిప్రాయ సేకరణ పేరుతో తేల్చివేయడం జరిగింది. కాని చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చిన తర్వాత టన్నెల్ ద్వారా అందిస్తామని చెప్పుతున్నారు. టన్నెల్ ద్వారా అందించడానికి ఎన్నాళ్ళు పడుతుంది? దానికొరకు బడ్జెట్‌లో ఎంత కేటాయించారని సూటిగా అడుగుతున్నాను. కేవలం చెప్పడం కాదు. పనిచేసి చూపించాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఆ 30 టి.ఎం.సి. వాటర్‌ను త్వరగా అందించడానికి ఈ ప్రభుత్వం ముందుకు రావాలని కోరుకుంటున్నాను. అంతేకాకుండా, ఇక్కడ ప్రాజెక్టుల విషయం ఆలోచిస్తే నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయం తీసుకుంటే, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 6 లక్షల 60 వేల ఎకరాలకు అందించవలసిన నీరు ఈనాడు 5 లక్షల 72 వేల ఎకరాలకు కుదించడం జరిగింది. అంతేకాదు, ఆంధ్ర ప్రాంతానికి లక్షా 80 వేల ఎకరాలకు నీటిని అందించవలసి వుంటే 3 లక్షల 78 వేల ఎకరాలకు అందిస్తువుంటే – కేవలం 21 టి.ఎం.సి. నీరు అందించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి వుంటే 32.20 టి.ఎం.సి. నీరు వారికి అందిస్తున్నారు. ఈ విధమైన తారతమ్యం ఎందుకు అని అడుగుతున్నాను. తెలంగాణాకి ఎప్పుడు కూడా అన్యాయం తలపెడుతున్నారు, దాని విషయంలో మీరు ఆలోచన చేయడంలేదా అని అడుగుతున్నాను. శ్రీరాం సాగర్ ప్రాజెక్ట్ నుండి ఇక్కడ 40 లక్షల ఎకరాల భూమికి నీరు అందించే నిర్ణయం తీసుకుని కేవలం 16 లక్షలకు కుదించడం జరిగింది. ఆ 16 లక్షలకు కూడా 5 లక్షలకే అందజేస్తున్నారు. వరంగల్‌కు అని కాకతీయ కెనాల్ అని పేరు పెట్టడం కాదు. కాని నీరు అందించే పథకానికి పూనుకున్నారా అని అడగదలచుకున్నాను. పెట్టుకోవడం తెలంగాణాలో ఉన్నటువంటి ప్రతి ప్రాజెక్టుకు తీరని అన్యాయం తలపెడుతున్నారు. ఆనాడున్నటువంటి ప్రభుత్వాలు ఇక్కడున్నటువంటి జనాభాను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఏవైతే ప్రాజెక్టులకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి తెచ్చిపెట్టారో ఆ ప్రాజెక్టులను కూడా పూర్తి చేయలేకపోతే మేము ఇక్కడ ఎట్లాగ బ్రతకాలి. ఇక్కడున్నటువంటి రైతులు ఎట్లాగ ఉండాలి. ఇక్కడున్నటువంటి ప్రజలు ఏమిపోవాలా అని అడుగుతున్నాను. కాని ఒక విషయం మాత్రం నేను స్పష్టంగా అర్థం చేసుకున్నాను. హైదరాబాద్ ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు రాజధాని. ఫ్రీ జోన్‌గా ఉన్నటువంటి హైదరాబాద్ జిల్లాను తెలంగాణాలో కలపరు, ఆంధ్రలో కలపరు. ఇక్కడున్నటువంటి సౌకర్యాలు అందరూ అనుభవిస్తూ వుంటారు. దీనికున్నటువంటి బడ్జెట్ తక్కువ. ఆనాడున్నటువంటి జనాభా 5 లక్షలు, ఈనాడున్నటువంటి జనాభా 30-40 లక్షలు. రాబోయే రెండువేల సంవత్సరాలనాటికి 50 లక్షలకు పైగా పెరుగుతుంది. అందువల్ల ఈ 16 టి.ఎం.సి. వాటర్‌ను అందించడానికి ప్రభుత్వం యుద్ధప్రాతిపదిక మీద చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పటికి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో ముగ్గురు మంత్రులు వచ్చారు ఏమీ కూడా చేపట్టలేదు. చివరకు శ్రీ నరసింహారెడ్డిగారు మంత్రిగా వచ్చారు. వారు ప్రస్తావించి

నాగార్జునసాగర్ వద్ద వున్నటువంటి అక్కంపల్లి రిజర్వాయర్ దగ్గర నుండి నీరు తీసుకొని వచ్చుటకు ఏదైతే శంఖుస్థాపన చేశారో - దానివలన హైదరాబాద్ ప్రజలకు, ముఖ్యప్రస్తున ఉన్నటువంటి రంగారెడ్డి జిల్లా ప్రజలకు, నల్గొండ జిల్లా ప్రజలకు త్రాగే నీటిని అందించడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలని తమ ద్వారా కోరుతున్నాను. దీనిలో ప్రభుత్వం ఏమాత్రం నిర్లక్ష్యం చేసినా 1969లో డా. చెన్నారెడ్డి గారు తెలంగాణా ఉద్యమం ఎలాగ నడిపారో అదే పద్ధతిలో ఇవేళ హైదరాబాద్ భాగ్యనగరంలో భారతీయ జనతా పార్టీ ఈ ప్రభుత్వంపైన దండయాత్ర చేస్తుంది, ప్రభుత్వంపైన యుద్ధం ప్రకటిస్తుంది, ప్రభుత్వంపైన తీవ్రమైన పోరాటం జరుపుతుందనే విషయాన్ని మీద్వారా తెలియచేస్తూ, తమరు నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అభినందనలు తెలుపుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- అధ్యక్షా. వారు మిత్రపక్షాలుగా ఏడు సంవత్సరాలు వుండి ఈ మాటలు అప్పుడు ఎందుకు చెప్పలేదు.

శ్రీ వి. బాల్‌రెడ్డి: అప్పుడు కూడా చెప్పావము. అప్పుడు ధర్నాలు చేశాము. అప్పుడు ఉద్యమాలు చేసాము. అప్పుడటువంటి పోరాటాలు చేసాము.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి: శ్రీ బాల్‌రెడ్డిగారు ఉద్యమం తీస్తామని అంటున్నారు. ఆ ఏడు సంవత్సరాలు ఆయన ఎందుకు ఉద్యమం చేయలేదో అర్థం కావడంలేదు.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ వి. జగపతిరావు (కరీంనగర్): అధ్యక్షా, తెలంగాణా ప్రాజెక్టులపైన చర్చ జరపడానికి గత మూడు వారాల క్రితం ఈ అసెంబ్లికి సంబంధించిన 80, 90 మంది శాసనసభ్యులు స్పీకర్‌గారికి నోటీసు ఇవ్వడం జరిగింది. దీనిని ఇంతకుముందు మూడుసార్లు పోస్ట్‌ఫోన్ చేసి చివరకు ప్రభుత్వం సంబందించిన ఒప్పుకున్నందుకు ప్రభుత్వానికి, మీకు అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. తెలంగాణాకు చెందిన ఏ సమస్యపైన అయినా, ప్రాజెక్టులకు గాని, విద్యకు గాని, వైద్యానికిగాని, విద్యుత్‌కుగాని సంబంధించిన సమస్యలు వచ్చినప్పుడు అదేదో ప్రత్యేక తెలంగాణాకు సంబంధించిన వివాదం లాంటిది అనుకొని అందరు బుజాలు ఎగురవేయడం, అనుమానాస్పదంగా చూడడం, సంకుచిత రాజకీయ ప్రత్యేక ప్రాంతీయ పార్టీ దురభిమానం క్రింద జమకట్టడం పరిపాటే అయిపోయింది. నేను చాలా బాధతో చెపుతున్నాను. ఈరోజే కాదు, గతంలో తెలంగాణా ఉద్యమం తర్వాత ఎప్పుడయినా తెలంగాణాకు సంబంధించిన ఏ సమస్య అయినా మాట్లాడుతాము. అప్పుడప్పుడు కూడా ఏ ముఖ్యమంత్రియొక్క ప్రతిస్పందన చక్కగా లేకపోవటంచే ఈ రోజు వాస్తవిక

విషయాలపైన పరిశీలన చేయడానికి మాకు సమయం కేటాయించడంలో కొంత సందేహం ఏర్పడటం జరిగింది.

Mr. Speaker: You are a Senior Member. You represent indepen dent group, no doubt. తక్కినవారు చాలామంది ఉన్నారు. అయినా మీకు ఎక్కువ టైమ్ యిస్తున్నాము..

Sri V. Jagapathi Rao: It has nothing to do with the indepenaent group or anything. I am representing my constituency. therefore, deserve the time. ప్రత్యేకంగా ఒక సుహృద్భావ వాతావరణం ఈ సభలో ఉండాలని మనవిచేస్తున్నాను. మాకు సర్కారు ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి మెట్ట ప్రాంతంవారి పట్ల, లేక రాయలసీమ క్షామ ప్రాంతం వారి పట్ల పూర్తి సింపతీ ఉంది. వారు సత్యాగ్రహం చేయునప్పుడు కూడా మేము వారి క్యాంపుకు వెళ్లడం జరిగింది. ఒకవేళ మా చర్చలలో ఎక్కడైనా ఏదైనా పోల్చడానికి లేకపోతే ఉదాహరణకు ఏదైనా ప్రాంతాన్ని కొన్ని జిల్లాను కాని తీసుకున్నప్పుడు దానిమీద ఎటువంటి చెడ్డ భావన వారికి మా మీద ఉండకూడదని మనవి చేస్తున్నాను.ఇది ఒక కంపారిజన్ కోసం తప్ప మరొక దానిని తీసుకోవలసిన అవసరం నాకు లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్య చూసాము. చాలా రాజకీయ ప్రాజెక్టులు వచ్చాయి. ఎలక్షన్ ప్రాజెక్టులు, ఒత్తిళ్ళకు యిచ్చినటువంటి ప్రాజెక్టులు, సభలు, సన్మానాలు పెడితే యిచ్చిన ప్రాజెక్టులు వున్నాయి. 1980 వరకు రాష్ట్రంలో మూడువేలు ప్రాజెక్టులు అమలులోవుంటే 1980 నుంచి 1990 వరకు 11,100 ప్రాజెక్టులు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో శాంక్షన్ చేయడం, రాళ్లు పాతడం జరిగింది. మొత్తం భారతదేశంలో ఇన్నివేల కోట్ల రూపాయల ప్రాజెక్టులు 5,10 సంవత్సరాల కాలంలో ఒత్తిళ్ళకు లొంగో లేకపోతే రాజకీయ కారణాలతోనో శాంక్షన్ చేయడం అన్నది చాలా దురదృష్టకరం అని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, ఆర్థికపరమైన అవసరాలు, క్షామ ప్రాంతాలకు కాని, కరువు ప్రాంతాలకు కాని యివ్వడం చాలా అవసరమే. అధికారంలో వున్నటువంటి పార్టీ కొంత చొరవ తీసుకొని ప్రజలకు సంబంధించిన సమస్యలు వచ్చినప్పుడు వాటి విషయంలో తొందరగా నిర్ణయము తీసుకోవడానికి కొన్ని అడ్డంకులు ఎదిరించి చేయడంకూడా అవసరమే. కాని దీనిలో ఎన్ని ప్రాజెక్టులు ఫీజబుల్ అవుతాయి, అనే విషయం చూడవలసి ఉంటుంది. దీనిలో గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా, స్టేట్ గవర్నమెంట్, డిపార్ట్‌మెంట్, టెక్నికల్ కమిటి, ఇన్ని కమిటీలు వున్నాయి. దాదాపు 15,20 కమిటీలకు ఏదైనా ప్రాజెక్టు క్లియర్ చేయాలంటే అది వెళ్ళవలసి వుంటుంది. అదీ కాకుండా ఫీజిబులిటి ఉందో లేదో చూడకుండా కొన్ని ప్రాజెక్టులు శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. వాటర్ ఎలాట్ చేయబడిన ప్రాజెక్టులు చేపట్టకుండా వెనుకబడిన ప్రాంతానికి అమలు చేయవలసిన ప్రాజెక్టులను కుంటుపడకొట్టి కొన్ని అవసరం ప్రాజెక్టులు చేపట్టారు. వాటి అవసరము ప్రభుత్వానికి ఎక్కువ తెలుసు కనుక నేను ఎక్కువ చెప్పవలసుకోలేము.

చాలామంది తెలంగాణా వెనుకబడిందని మరచిపోయి ఉంటారు. నేను చెప్పిన ప్రతి విషయానికి నేను డాక్యుమెంటు యిస్తున్నాను అధ్యక్షా. స్టాటిస్టికల్ ఇన్‌ఫర్మేషన్ ద్వారా నేను మాట్లాడిన ప్రతి పదానికి మీముందర డాక్యుమెంట్ యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. దాదాపు 20 డాక్యుమెంట్లు వరకు మీముందు ఉంచుతాను. తెలంగాణా వెనుకబడిన తనం విషయంగా నిజం చెపితే చాలామందికి బహుశా తెలియకపోవచ్చు. చాలా బాధపడిపోతారు. ఈరోజు హైదరాబాద్ జిల్లా కాని, రంగారెడ్డి జిల్లా కాని, మెదక్ జిల్లా కాని, అదిలాబాద్ జిల్లా కాని, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా కాని ఈ జిల్లాలతో ఏ ప్రాంత జిల్లాలతో పోల్చినా ఇంతకన్నా వెనుకబడినతనం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక్కడ వాటర్ యుటిలైజేషన్ కాని వాటర్ పొటెన్షియల్ డెవలప్‌మెంట్ కాని ఇక్కడ ప్రాజెక్టులపైన పెట్టుబడులుకాని, ప్రజల కష్టసుఖాలు ఆలోచించినప్పుడు బహుశా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనే కాదు సదా మొత్తం భారతదేశంలోనే ఇంతకన్నా వెనుకబడినతనం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక్కడ 16.8 శాతం ఏవరేజి potential created in the above four districts. Here is a comparision with the other districts whereas it is only 166.60 T.M.C. water is proposed for the utilisation which is not actually utilised that comes to 16.8%.

23.86 లక్షల ఎకరాలు కల్చరబుల్ ఏరియా ఉంటే దాదాపు నాలుగు లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే పొటెన్షియల్ క్రియేట్ చేయడానికి ఇక్కడ ఆదేశాలు యివ్వబడ్డాయి. బ్యాక్‌వర్డ్‌నెస్ ఎంతవరకు ఉన్నది, ఏ లెవల్ వరకు వున్నది, ఇతర క్షామ ప్రాంతాల జిల్లాలతో పోల్చినప్పుడు ఎంత అధ్వాన్న పరిస్థితిలో ఈ జిల్లాలు ఉన్నాయి అనే విషయం మీ దృష్టికి తీసుకునిరావడానికి ఈ డెక్యుమెంట్ మీముందు ప్రవేశపెడుతున్నాను. (ఒక డాక్యుమెంట్‌ను డెప్యూటి స్పీకర్‌గారికి అందజేయడమైనది.) గోదావరి వాటర్ విషయం వుంది. కొంతమంది టెక్నికల్ ఎక్స్‌పర్ట్ పేరుతో మార్కెట్‌లో చెలామణి అవుతున్నారు.వారు చెప్పేవి అసలు నిలుస్తాయా అనేది తెలియదు. వారి పేర్లు అక్కరలేదు. ఈ ప్రక్కన ఉన్నారు, ఆ ప్రక్కన ఉన్నారు. వారు చెలామణి అవుతూ కొన్ని ఆర్గ్యుమెంట్స్ పెడుతున్నారు. హైదరాబాద్ రాష్ట్రానికి మంచినీరు యివ్వాలని అనుకున్నప్పుడు దాదాపు 20 డాక్యుమెంట్స్ తీసుకుని వచ్చి పెడుతున్నారు. - హైదరాబాద్ జంటనగరాలకు వాటర్ ఫలానా జాగా నుంచి తీసుకొనివచ్చి ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదని ఇదిచాలా శోచనీయమైన విషయం. మేమంతా చాలా బాధపడుతున్నాము. జంటనగరాలకు ఉమ్మడి ప్రాజెక్టులనుంచి నీరు తీసుకోవడానికి అభ్యంతరం తెలిపారు. ఈరోజు గోదావరి విషయం మీద మహబూబ్‌నగర్‌కి గాని నల్గొండకు కాని ఇతర కృష్ణా వాటర్స్ అవసరం ఉన్నటువంటి జిల్లాలకు సంబంధించి ప్రాజెక్టుల విషయంగా అక్కడ పోరాటం సలిపినప్పుడల్లా మీకు గోదావరిలో చాలా నీరువుంది, గోదావరి నీరు మీరు వాడుకోండి, మీకు మస్తుగా నీళ్ళు వున్నాయని వారు

చెప్పడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రులు చెప్పారు. మంత్రులు చెప్పారు. శాసనసభ్యులు చెప్పుతున్నారు. టెక్నికల్ ఎక్స్‌పర్ట్స్ పేరుతో డాక్యుమెంట్స్ ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఉ.11.10 గోదావరిలో చాలా నీరు ఉందని చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రులు చెబుతున్నారు. మంత్రులు చెపుతున్నారు, శాసనసభ్యులు చెబుతున్నారు. వాడుకోవచ్చునని చెబుతున్నారు. టెక్నికల్ ఎక్స్‌పర్ట్సు ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఎక్కడ నీరు ఉందో తెలియజేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. గోదావరిలో నీరు ఎక్కడ అయితే వాడుకోలేని పరిస్థితి ఉందో అక్కడ గోదావరిలో నీరు ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. గోదావరిమీద చేపట్టిన ప్రాజెక్టులు గతి ఏమిటి? 1969-70 సం॥లనుంచి గోదావరి ట్రిబునల్ ఎవార్డు నుంచి ఆ తేది నుంచి అంతకు ముందునుండి ఏమైనా ప్రాజక్టులు చేపట్టాలనే ఉద్దేశంతో మంజీరా బేసిన్‌లో ఉండే నీరును నిజాంసాగర్ లో ఉండే నీరు దాదాపు 58.75 టి.యం.సి. వాటరులో సాగుబడి చేసుకుంటూ వస్తున్నాము. కాని రోజున నిజామ్‌సాగర్ దాదాపు సిల్ట్‌లో పూడుకుపోయింది. అది పూడిపోవడానికి కారణం ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణమని నేను ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే ఆంధ్ర రాష్ట్ర అవతరణ జరగపోయినట్లుఅయితే అంతకు ముందు నిజాంసాగర్ మీద బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ను కట్టాలనే ప్రపోజలు ఉండేది. అదే హైదరాబాదు స్టేట్ ఉన్నట్లయితే నిజాంసాగర్ పూడిపోయి ఉండేదికాదు. స్టేట్స్ అర్గనైజేషన్ అయిన తరువాత ఆ ప్రాంతం ఇతర రాష్ట్రాలకు పోయిన తరువాత మనం బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ కట్టుకోలేని పరిస్థితులు వచ్చేవి. దీనికి సింగూర్ ప్రాజెక్టు కట్టి స్టెబిలైజేషను పర్పస్ కొరకు మెదక్ జిల్లా క్షామ ప్రాంతము అయినందు వలన వ్యవసాయ అవసరముల కొరకు కట్టాలని అనుకున్నాము. ఏదైతే గోదావరి ట్రిబ్యునల్ ద్వారా యిచ్చినటువంటి నీరును సింగూరుంగీరం ప్రాజెక్టు ద్వారా 30 టి.యం. సి. వాటరును మెదక్ జిల్లాలో ఉండే ప్రజల కొరకు నిజాంబాదు జిల్లాలో ఉండే అయకట్టు స్టెబిలైజేషన్ కొరకు ప్రతిపాదించారో దురదృష్టవశాత్తూ ఆ ప్రాజెక్టుల నుంచి వచ్చే నీరును ఫేజ్ 1 ఫేజ్,2, ఫేజ్ 3 అని చెప్పి ఒక చుక్క నీరు లేకుండా జంట నగరాలకు త్రాగే నీటి గురించి తరలించి వారికి ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ రోజు వరకు - గత 20,30 సంవత్సరాలుగా మెదక్ జిల్లా గురించి ప్రపోజ్ చేసినటువంటి నీరును ఎందుకు ఇరిగేషన్ పర్పస్ గురించి వాడుకోనివ్వడం లేదు? మెదక్ జిల్లాలో 40,50 వేల ఎకరాలకు సరిపడ్డ 2 టి యం సి నీరును ప్రాజెక్టులో నీరు ఉండగా ఎందుకు నీరును విడిచే ఏర్పాటు చేయడం లేదు. గ్రామీణ ప్రాంతములో ఉండేటటువంటి గ్రామీణ ప్రాంతానికి అందచేయవలసినటువంటి నీరును జంటనగరాలకు మరలించే ప్రతిపాదన కావాలని కుత్సిత దుర్బుద్ధితో చేసినదని నేను యీ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఒక ప్రాంతానికి సంబంధించిన ప్రాజెక్టు నుంచి మెదక్ జిల్లాకు అందించవలసిన వాటరును తీసికుని పోయి యింకో కచోటా డ్రింకింగు వాటరు పర్పస్ కం వాడడం

న్యాయబద్ధం కాదు. నేను యీ సబ్జక్టు వచ్చినప్పు వేరే చెబుతాను. ఇండస్ట్రియల్ పర్పస్‌కి కాకుండా తెలంగాణా వ్యవసాయానికి సంబంధించి ఎంత వాడినారనేది, ఎన్ని ప్రాజెక్టులు చేసినరనే విషయంలో ఆ సబ్జక్టు వచ్చినప్పుడు డాక్యుమెంట్సు యిస్తాను. గోదావరి నీళ్లు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. వారు వాడుకోవచ్చునన్నారు. శ్రీరాంసాగరు 330 టి.యం.సి వాటరుతో హైదరాబాదు రాష్ట్రములో ప్రజలు ఉండేది. అటువంటిది 300 కు. తరువాత 330 కు, తిరిగి 250 కు, తిరిగి 200కు తుదకు 170 -160-112 కు దిగింది. యిప్పటికి 65 టి.యం.సి. వాటరు కంటె ఎక్కువ వాడకములో లేదు. ఇప్పుడు నిజాంసాగరు ఎండిపోయింది. సిల్ట్ అయింది. మంజీరా వాటరు తీసుకొని పోయి డ్రింకింగు పర్పస్‌కు ఇండస్ట్రియల్ పర్పస్‌కు వాడుతున్నారు. పోచంపాడు ఫేజ్ 2 క్లోజ్‌చేసి ఫేజ్ 1తో 200 టి.యం.సి.కి రెస్ట్రిక్ట్ చేసి 112 టి.యం.సి.కి అపుచేసినారు. దానిక్రింద ఉన్నటువంటి శ్రీరాంసాగరు ప్రాజెక్టు క్రింద టెకప్ చేయవలసింది. ఆలోచించవలసి వచ్చినప్పుడు ఇప్పుడు ఫేజ్ 2 లేదు. అది ఏదో అన్ఎకనమిక్‌తో ప్రయారిటి క్రింద ఎవరుచేశారో తెలియదు. అది క్లోజ్ చేశారు. ఫేజ్ 2 గురించి పంచవర్ష ప్రణాళికలు ప్రయారిటి యిచ్చి వార్షిక బడ్జెట్‌లలో , ఇరిగేషన్ ప్రణాళికలలో ప్రతిచోట మెంషన్ చేస్తునే వున్నారు. కాని ప్రవేటుగా ఇది ప్రయారిటి ప్రాజెక్టుకాదని మాట్లాడుతున్నారు. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు గురించి 4,5,6,7 పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఒక ఫేజ్ నిండా ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు గురించి వ్రాస్తున్నారు. అట్లాగా వ్రాసుకుంటు కేటాయించే విషయానికి వచ్చేటప్పటికి 50 లక్షలు, ఒకకోటి రూపాయలు కేటాయిస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు గురించి ఒక సారి సర్కిల్ ఆఫీస్ ఓపెన్ చేశారు. ఒకసారి బోర్డుపెట్టావుని అన్నారు. నిజంగా గోదావరిలో నీరు ఉంచే ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు గత మూడు దశాబ్దాలుగా అవవలసిన అవసరం లేదు. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు కాదు. ఆదిలాబాదు జిల్లాకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. అదిలాబాదు జిల్లాలో ఒక వాగు మీద ప్రాజెక్టు, దిండి ప్రాజెక్టు, ఈ రకంగా చాలా ప్రాడెక్టులు ఉన్నాయి. రోయురు పెన్నా ప్రాజక్టు ఉంది. గోదావరి జలాలపైన అంతర రాష్ట్రాల వివదాంలో కూడుకున్న ప్రాజక్టులు కలవు. అధ్యక్షా, తమరికి తెలుసు. తెలంగాణా ప్రాంతములో ఎక్కడైతే 300 కంటే తక్కువ లెవల్ కాంటూర్స్ ఉన్నచోట నీరు పారదు.300నుంచి 2000 లెవల్ వరకు కాంటూర్స్ ఉన్నాయి కాబట్టి లిఫ్టు ఇరిగేషన్ తప్ప డైరక్టుగా గ్రావిటీ మీద పారే అవకాశం లేదు. ఏ ప్రాజెక్టు అయినా గ్రావిటీ మీద పారే అవకాశం ఉందో ఆ ప్రాజెక్టు తక్కువ ఎక్కువ వెల్సు ఉన్నాయి కబట్టి వాటి మీద తలపెట్టిన ప్రాజెక్టులు క్లోజ్ చేసారు. యస్.ఆర్.యస్. ప్రాజక్టుఫేజ్-1 కానియండి, ఫేజ్ 2 కానియండి, ఫ్లడ్ కేనాల్ కానియ్యండి. ఇచ్చంపల్లి కానీయండి, వీటివలన ఎక్కువ సాగుబడి బాగా జరుగుతుందో వాటి మీద ప్రయారిటి ఇవ్వలేదు. వేటిద్వారా పారడానికి వీలుంటదో, ఏవైతే వేల కోట్ల రూపాయలు

ఖర్చుఅయ్యే లిఫ్టు ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయని వాటిని ప్రణాళికలలో పెట్టి నామమాత్రముగా చూపించడం తప్ప చిత్తశుద్ధితో వాటిని అమలు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. గోదావరి మీద 6,7 ప్రాజెక్టుల గురించి చెప్పారో అవి మూడు దశాబ్దాలు పెండింగ్ లో ఎందుకు ఉన్నాయని విషయము గురించి ప్రభుత్వానికి నిజంగా చిత్తశుద్ధి ఉంటే వీటి అమలు కార్యక్రమాలు గురించి చెప్పాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. వాటిని ఇప్పటివరకు ఎందుకు చేపట్టలేదో చెప్పాలి. వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలైన ఆదిలాబాదు, మహబూబ్‌నగర్, నల్గొండ ప్రాంతాలకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టులు కాబట్టి వీటికి ప్రియారిటి నిర్ణయించాలని కోరుతున్నాను. కృష్ణా నీరు విషయంలో దాదాపు 460 టి.ఎం.సి వాటరు కాగితం మీద ఉన్నది. కాగితం మీద ఉండే నీరు విషయంలో - ఇంతకు చెప్పాను - నీరు లేని చోట ప్రాజెక్టులు కట్టాలని అనుకుంటున్నారు మీరు, అది మీ యిష్టం . అవసరాలను లిస్టులో పెట్టుకోండి. కృష్ణా టిబ్యునల్ వలన 266 టి.ఎం.సి వాటరు వచ్చింది. సర్‌ప్లస్ వాటరు భాగస్వామ్యంగా సగ భాగం మొత్తం 460 టి.ఎం సి.వాటరు మీరు తెలంగాణా లెక్కలో చూపించారు. దీని మీద మీరు ఏమి ప్రాజెక్టులు చేపట్టినారు? జూరాల ప్రాజెక్టు విషయంలో 1990 సంవత్సరములో నీరు అందిస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు ఎనౌన్సు చేసినారు. 1990 సంవత్సరము నాటికి కాదు సరా, 1995 సంవత్సరమునాటికి కూడా నీరు ఇచ్చే అవకాశం లేదు. శ్రీశైలం లెఫ్ట్ కెనాల్ గురించి మాట్లాడుతున్నారు. 2,000 సంవత్సరంనాటికి కాని వాటరును లీగల్‌గా వాడుకొనే అవకాశం లేదు. దీనిమీద ప్రతి సంవత్సరం 100 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడితేగాని శ్రీశైలము లెఫ్టు బ్యాంక్ కెనాల్ పని పూర్తికాదని నేను ఈ సందర్భముగా మనవి చేస్తున్నాను. మీరు నమ్మించమండి: నమ్మకద్రోహం చేయకండి: అని తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి ప్రయారిటి ప్రాజెక్టు కృష్ణానది మీద మొదలు పెట్టాలేదు. 2,000 సంవత్సరం నాటికి సర్‌ప్లస్ వాటరు ప్రాజెక్టు చేపడతామని డాక్యుమెంటు చేసింది. ఈ డాక్యుమెంటులో తెలంగాణాలో 4 ప్రాజెక్టులు అప్పటికు రానివి, కాని పోనివి 40 టి. ఎం.సి వాటరు ప్రపోజ్ చేశారు. 105 టి.ఎం.సి ప్రపోజు చేసి వాటిమీద డబ్బు పెడుతున్నారు. ఇంకొక ప్రక్కన యస్.ఆర్.బి.సి ఇంకొకప్రక్కన 4 ప్రాజెక్టులు వీటితోపాటుగా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో చెప్పాబడిన లిఫ్టు ఇరిగేషన్ కొరకు గత 3 దశాబ్దాలుగా చేపట్టకుండా - ప్రతిసారి ముఖ్యమంత్రులు అక్కడికి వెళ్లినప్పుడు అక్కడ సమావేశాలలో మాట్లాడటం వీటి గురించి, అసెంబ్లీలో వీటి గురించి చెప్పడం, ప్రణాళికలలో వ్రాయడం, పంచవర్షప్రణాళికలలో చెప్పడం, పత్రిక బడ్జెటులలో చేర్చడం తిరిగి వాటిని తీసి పారవేయడం జరుగుతున్నది. 460 టి.ఎం. సి వాటరుతో కనీసం ఒన్‌ఫోర్త్ వాటరు కూడా నేటివరకు ఉపయోగంలోనికి రాలేదని నేను ఈ సభకు మనవి

చేస్తున్నాను. అందుకు సంబంధించిన డాక్యుమెంట్సు మీ ముందు పెడుతున్నాను. (ఉపసభాపతి గారికి డాక్యుమెంట్స్ అందచేశారు) యికపోతే వాటరు విషయంలో 1170 టి.ఎం.సి వాటరు కాగీతలమీద తెలంగాణాకు ఉంది. అందులో 709 టి.ఎం.సి వాటరు గోదావరి నుంచి వచ్చినటువంటింది, 266 టి.ఎం.సి వాటరు కృష్ణా ట్రిబ్యునల్ వలన వచ్చినటువంటి , ప్లస్ 165 టి.ఎం.సి. సర్‌ప్లస్ వాటరు వలన వచ్చేది వుంది. మొత్తం 1170 టి.ఎం.సి వాటరు ఈ రోజున తెలంగాణాకు వచ్చే అవకాశం ఉంది. 1170 టి.ఎం.సి. వాటరులో నేటివరకు మనము వాడుకొన్న నీరు చూస్తే సిగ్గుతో తలవంచుకోవలసిన పరిస్థితి వుందని మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రమంత సమైక్యంగా ఉండాలనీ, వెనుక బడిన ప్రాంతాలకు నిజంగా సేవ చేస్తున్నామా అనే విషయం చూస్తే వాటికి అవసరం బడ్డ ప్రాజెక్టులు గురించి మనము నిజంగా ఎప్పుడైన విచారించామా అనే విషయం ఆలోచిస్తే అందుకు నేను బాదపడుతున్నాను. నేను సమగ్రవాదిని. నేను ఇంటిగ్రీషన్‌నిస్ట్. ప్రత్యేక వాదిని కాను. ఈరోజున చేపట్టిన పనులు చూస్తే సిగ్గుతో తలవంచుకోనేటట్లు చేస్తూన్నారు. వాటరు యుటిలైజేషన్ విషయంలో తెలంగాణా భాగం గురించి మీ ముందు పెడుతున్నాను. 16 మిడియం ప్రాజెక్టులు 1956 సంవత్సరమునకు ముందు పూర్తి చేయబడ్డాయి. 48 టి.ఎం.సి వాటరు వాడకానికి వచ్చింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణకు ముందే నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తిచేయబడినది. ఈ రోజు వరకు ఒక మేజరు ప్రాజెక్టు పూర్తికాలేదు.19,20 మేజరు ప్రాజెక్టుకు కొన్ని ఆధునీకరణ జరిగినవి, కొన్ని డెవలప్‌మెంట్సు జరిగినవి. కొన్ని క్రొత్త ప్రాజెక్టులు ఒక దశ నుంచి రెండవ దశ , రెండవ దశనుంచి ఇంకొక దశ అట్లాగా 28 దశలకు, 250 టైమ్స్ ప్రాజెక్టు క్యాపాసీటిలో పెంచినటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నవి. ఒక్కటే ఒక్కటి తెలంగాణాలో శ్రీరాం సాగరం ప్రాజెక్టు ఉంటే దానికి రెండు దశలు ఉంటే దానిని కదిలించి ఒక పథకం మార్చారు. ఒకే ఒక మేజరు ప్రాజెక్టు 1956 సంవత్సరానికి ముందు పూర్తి అయిన శ్రీరాంసాగరం ప్రాజెక్టు వలన 32 టి.యం.సి. వాటరు వాడడానికి వచ్చింది. 11 మీడియం ప్రాజెక్టులు 1956 సంవత్సరానికి ముందు పూర్తి అయినవి. దాని వలన 15 టి.యం.సి. వాటరు వాడడానికి వచ్చింది. రెండు సబ్‌సిడిరీస్ అర్.డి.సి. కడియం యివి రెండు తుంగభద్రతో, యన్.అర్.ఎన్.పి. కో-సబ్‌సిడిరీన్ కాబట్టి 20 టి.యం.సి. వాటరు వాడకానికి వచ్చింది. 13 మీడియం ప్రాజెక్టు కన్‌స్ట్రక్షనంతో ఉన్నాయి. యీవి అట్లాగే కన్‌స్ట్రక్షన్సులో ఉంటూ 1971 సంవత్సరము నుంచి నేటి వరకు వాటికి యింకా పనులు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఏవైతే 13 ప్రాజెక్టులు కన్‌స్ట్రక్షనులో ఉన్నాయో ఈనాటి వరకు ఈ 19 సంవత్సరాల నుంచి కేవలం 6 టి.యం.సి. వాటరు మాత్రమే వాడడానికి వచ్చింది. రెండు మేజరు ప్రాజెక్టు ఏవైతే ఉన్నాయో - నాగార్జునసాగరం శ్రీశైలం వీటి వలన 128 టి.యం.సి. వాటరు మాత్రమే యింతవరకు వాడకానికి వచ్చింది.

ఉ. 11-20 - ఈ రకంగా మైనర్ ఇరిగేషన్ పైన 11.70 టి.ఎం.సి. నీరులో 3.89 టి.ఎం.సి. నీరు మాత్రమే ప్రజలకు ఉపయోగకరంగా వ్యవసాయ అవసరాన్ని తీర్చడానికి వచ్చింది. దానికి సంబంధించి డాక్యుమెంట్‌ను తమరికి పంపిస్తున్నాను. (డాక్యుమెంట్ స్పీకర్‌గారికి అందచేశారు) తెలంగాణాలో కొన్ని ప్రాజెక్టులపైన నీరు తగ్గించడం జరిగింది. టెక్నికల్ కారణాలు, రాజకీయ కారణాలు...(ఇంటరప్షన్స్) నేను ఇంకో డాక్యుమెంటును తమరికి ఇస్తాను. ఈ డాక్యుమెంటు ప్రకారం 1956 నుండి ఇప్పటివరకు నీరు తగ్గించారు. నిజాంసాగర్ పైన 58 టి.ఎం.సి. వాడకానికి వస్తే ఈ రోజు 32 టి.ఎం.సి. నీరు వాడుతున్నాము. కడెం ప్రాజెక్టుపైన 14.6 టి.ఎం.సి. వస్తే 11.49 టి.ఎం.సి. మాత్రమే వాడుకుంటున్నాము. రాజోలి బండపై 15.90 టి.ఎం.సి. తెలంగాణా ఖాతాలో వాడుకుంటున్నట్లు వుంటే దాదాపు 7 1/2 టి.ఎం.సి. కంటే కూడా ఎక్కువ నీరు వాడుకోడానికి రాలేదు. 16 మీడియం ప్రాజెక్టులపైన రిపేరు చేయకుండా, మెయింటెనెన్స్ చేయకుండా, ఎలాంటి ఆధునీకరణ ఖర్చు చేయకుండా 42 టి.ఎం.సి.ల నీటికి బదులు 32 టి.ఎం.సి.లు మాత్రమే వాడుతున్నాము. 11 ప్రాజెక్టులపైన ఏవైతే కంప్లీట్ అయ్యాయో వాటిపైన 15 టి.ఎం.సి. నీరు అవసరం వుండగా 12 టి.ఎం.సి.లు మాత్రమే వాడుతున్నాము. శ్రీరాంసాగర్ గ్రేటర్ ప్రాజెక్టు 350 టి.ఎం.సి.గా ఉంటే 1956లో దాన్ని 300 టి.ఎం.సి.గా పేర్కొన్నాము. తర్వాత ఇంటర్‌స్టేట్ అగ్రిమెంట్‌లో 200 టి.ఎం.సి. నీరు అని చెప్పాము. అయితే 112.27 టి.ఎం.సి.నీటిని దానిమీద వాడుకునే అవకాశం ఏర్పడింది. నాగార్జునసాగర్ దానిపైన తమరికి తెలుసు. ఒరిజినల్‌గా 160 టి.ఎం.సి., తర్వాత 133 టి.ఎం.సి. తర్వాత 121 టి.ఎం.సి., తర్వాత 116 టి.ఎం.సి., ఆ తర్వాత 106 టి.ఎం.సి. ఈరోజు కూడా లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రపోజల్ ప్రక్కకు పెడితే కేవలం 87.5 టి.ఎం.సి.మాత్రమే ఇక్కడ వాడుకోడానికి వస్తున్నది. మిగతా వాటర్ ఇతర ప్రాంతాలకు పోతుందని చాలా బాధగా చెపుతున్నాను. జూరాల ప్రాజెక్టు కూడా అంతే. ఇతర అవసరాలకు పోతుందని చాలా బాధతో మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు అంతే, సింగూరు ప్రాజెక్టు అంతే. 13 మీడియం ప్రాజెక్టులు ఇవన్నీ కలిపితే 753.34 టి.ఎం.సి. నీరు కన్‌స్ట్రక్టెడ్ అండ్ అండర్ కన్‌స్ట్రక్టెడ్ ప్రాజెక్టులపైన దాదాపు 352 టి.ఎం.సి.కి తగ్గించబడింది. ఆ తగ్గించిన దానిపైన ఉద్యమాలు జరిగాయి. పోరాటాలు సాగాయి. సంక్షోభం వచ్చింది. తెలంగాణా ప్రజలు, తెలంగాణా విద్యార్థులు నీరు ఎందుకు తగ్గిస్తున్నారని బాధపడుతున్నారు. మాకున్న ప్రాజెక్టులపైన 750 టి.ఎం.సి. నీరుకు కన్‌స్ట్రక్షన్స్ చేకప్ చేసారు. దాదాపు 350 టి.ఎం.సి.కి తగ్గిపోయింది. ఇప్పుడు కన్‌స్ట్రక్షన్‌లో కొన్ని ప్రాజెక్టులు వున్నాయి. ఆ ప్రాజెక్టులు దాదాపు 1953 ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. ప్రాజెక్ట్, జవహర్‌లాల్ నెహ్రూగారు దానికి శంఖుస్థాపన చేసారు. 112 టి.ఎం.సి. నీటిని వాడే అవకాశం వుంటే నేటివరకు దానిలో రబీ ఖరీఫ్ అన్నీ కలిపి 71 టి.ఎం.సి. మాత్రమే వాడే అవకాశం వచ్చింది. 35 సంవత్సరాల సుదీర్ఘ కాలంలో ఈ ప్రాజెక్టు ఒకే ఒక ఆవశ్యకతగల తెలంగాణా

ప్రాజెక్టు. దానిమీద 44 శాతం మాత్రమే పని ఈరోజు వరకు పూర్తి అయింది. జరిగిన పనిలో 40 శాతము మెషినరీ పైన, జీతభత్యాలపైన, ప్రాజెక్టులపైన ఖర్చు పెట్టారు. ఈ ప్రాజెక్టుకు తెలంగాణా నిధులు, వెనుకబడిన ఏరియా నిధులు, సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ అసిస్టెన్స్ నిధులు, ప్రపంచబ్యాంక్ నిధులు కూడా వచ్చాయి. అయితే రాష్ట్ర నిధులకు నోచుకోలేదు. జూరాల ప్రాజెక్టు అంతే. దాదాపు రెండు దశాబ్దాలు క్రింద స్టార్ట్ వేయవలసిన ఈ ప్రాజెక్టు ఆలస్యంగా స్టార్ట్ చేసి టెక్నికల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ శాంక్షన్ వచ్చినతర్వాత కూడా 4-5 సంవత్సరాల తర్వాత స్టార్ట్ చేసారు. సింగూరు ప్రాజెక్టుపైన కూడా ఇలాగే చెప్పాను. ఎస్.ఎల్.బి.సి. పైన ఇదే చెప్పాను. ఉమ్మడి ప్రాజెక్టుపైన ఒక ప్రక్క వీరు పని స్టార్ట్ చేసి ఇంకొక ప్రక్క పనిచేయక, ఒకప్రక్క డబ్బు కేటాయించి, ఇంకొక ప్రక్క, ప్రపంచ బ్యాంక్ ఎయిడ్ తెచ్చి దానిపైన ఖర్చుచేసి, ఇంకొక పక్క టెక్నికల్ మ్యాటర్స్ తీసుకొనివచ్చి ప్రజలకు, ప్రతిపక్షాలకు తెలపాలి. ప్రపంచ ఎక్స్‌పర్ట్స్‌ని పిలవాలి. కాని దానిపైన టన్నెలా, లేకపోతే ఇంకొకటినా? ఇది చాలా దురుద్దేశంతో చేశారు. ఎస్.ఎల్.బి.సి ప్రాజెక్టును ఇది ఒక పొలిటికల్ ప్రాజెక్టుగా మార్చడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టులోని నీటిని వాడుకోడానికి వీలు లేకుండా పన్నిన పన్నాగంగా భావిస్తున్నాను. ఏదైనా టెక్నికల్ మ్యాటర్స్ ఉంటే 5-10 నిమిషాలలో డిసైడ్ చేసే వీలువుంది కాని, ఏళ్ళు తరబడిగా, అదా ఇదా అని చెప్పడం చూస్తే ఇది చాలా పెద్ద విషయంగా 295 టి.ఎం.సి. నీరు కన్స్ట్రక్షన్‌లో వుంటూ, 5 మేజర్ ప్రాజెక్టులపైన ఉండే వాటిమీద కేవలం 167 టి.ఎం.సి.ని మాత్రమే ఈరోజు వాడుకోడానికి వచ్చింది. ఇంకా 125 టి.ఎం.సి.నీరు 1208 కోట్లు ఖర్చు చేస్తే వాడుకోడానికి వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. దాదాపు 30 సంవత్సరాల తర్వాత ఇంకా 1108 కోట్లు ఖర్చు చేస్తే ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తి అయి 167 టి.ఎం.సి. నీరు ప్రజలకు ఉపయోగపడ్తుంది. 50 శాతము నీరు వ్యవసాయానికి ఉపయోగానికి రాలేదని మనవి చేస్తున్నాను. దానికి సంబంధించిన ఈ డాక్యుమెంట్ కూడా తమరికి పంపిస్తున్నాను. (డాక్యుమెంట్ను పంపారు) ఆంధ్ర రాష్ట్రావతరణ తర్వాత 15 ప్రాజెక్టులకు 12 టి.ఎం.సి. నీరు సరిపోయేట్లుగా పూర్తి చేశారు. ఇంకా 13 ప్రాజెక్టులు కన్‌స్ట్రక్షన్‌లో వున్నాయి. ఇంకా కొన్నిటిలో పని పూర్తి కాలేదు. 1976లో 4, 78లో 2, 85లో 2, 77లో 3, 87లో 1, ఇట్లా ఈ ప్రాజెక్టులన్ని కలిపితే దాదాపు 156 కోట్ల రూపాయల ప్రాజెక్టులు ఇవి. 1959 నుంచి 1990 వరకు మీడియం ప్రాజెక్టులు 13 వీటిపైన ఎంత వాటర్ వాడుకుంటున్నాము. ఎంత నీరు ప్రక్కకు పెట్టారు? ఎంత డబ్బు ఖర్చు చేయాలి? ఎంత ఖర్చుచేస్తే పూర్తిగా ఉపయోగంలో వస్తాయి? వీటికి సంబంధించిన డాక్యుమెంట్లను చూసాను. 87.74 కోట్లు దీనిమీద ఖర్చు చేసారు. 75 కోట్ల రూపాయలు ఇంకా ఖర్చు చేయవలసి వుంది. 20 టి.ఎం.సి. నీరు వాడకానికి వస్తుందని చెప్పారు. దానిలో 6 టి.ఎం.సి. మాత్రమే స్వల్పదీర్ఘ కాలంలో నీరు ఉపయోగించటానికి తీసుకొనివచ్చారు. ఈ డాక్యుమెంటును తమరికి

పంపిస్తున్నాను. (డాక్యుమెంట్‌ను స్పీకర్‌గారికి పంపారు) ఫైనాన్షియల్ రిక్వైర్‌మెంట్ ఆఫ్ తెలంగాణా ప్రాజెక్టు తమరి దృష్టికి తెస్తున్నాను. 37 ప్రాజెక్టులు ఇప్పుడు పెండింగ్‌లో వున్నాయి. వాటిమీద ప్రాజెక్టు రిపోర్టు రాలేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపలేదు. ఎస్టిమేట్ చేయలేదు. టెక్నికల్ అప్రూవల్, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ అప్రూవల్ ఇవ్వలేదు. ఏటేటా వాటిని చూపిస్తున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టు ప్రియారిటి ప్రాజెక్టులని, ట్రయిబల్ ప్రాజెక్టులని దాదాపు 37 ప్రాజెక్టులు 80 టి.ఎం.సి. కెపాసిటిగల వాటర్ ఫెసిలిటి వుంటే ప్రజలకు అవసరంగా అవసరమయిన ప్రాజెక్టులు ఇవే అని మనవి చేస్తున్నాను. గత 3 దశాబ్దాలుగా వీటిని తొక్కి పెట్టారు. ఈ 37 ప్రాజెక్టులపైన 521 కోట్ల రూపాయలు ఇంకా ఖర్చు చేయవలసి వుంది. మేజర్ ప్రాజెక్టులలో లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్సు వున్నాయి. మహబూబ్‌నగర్‌కు సంబంధించి ఉన్నాయి. ఇచ్చంపల్లి, హైదరాబాద్‌కి సంబంధించి వున్నాయి. ఈ 9 ప్రాజెక్టులు సెపరేట్‌గా మీకు ఇస్తున్నాము. దీంట్లో 300 టి.ఎం.సి.ల నీరు వాడుకునే అవకాశం వుందని ట్రిబ్యునల్స్ చెప్పినాయి. మన ప్రభుత్వం కూడా ఒప్పుకుంటున్నది. ఈ ప్రాజెక్టుపైన 468 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే తప్ప అవి ఉపయోగానికి రావు. దాదాపు 20 లక్షల ఎకరాలు సాగుబడి చేయగలిగినటువంటి సామర్థ్యం కలిగినటువంటి ఈ 37 మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులు, ఈ పది మేజర్ ప్రాజెక్టులు ఏవైతే ఉన్నాయో అవి దాదాపు ఐదు వేల కోట్లు రూపాయలు ఖర్చులో 20, 30 సంవత్సరాల క్రిందట చేసినట్లయితే దాంట్లో 1/4 ఖర్చుతో అవి పూర్తి అయి దాదాపు తెలంగాణా సస్యశ్యామలము అయిపోయి 25,30 లక్షల ఎకరాలు సాగుబడికి వచ్చేది. వాటిని ఏ కారణాల చేత తొక్కిపెట్టారు, ఎందుకు తొక్కిపెట్టారు అవి అవసరం లేదు అనుకున్నారా నాకు తెలియదు. అదీ కాకుండా 5 మేజర్ ప్రాజెక్టులు అండర్ కన్‌స్ట్రక్షనులో ఉన్నాయి, ఇందాక నేను చెప్పాను. ఈ 5 మేజరు ప్రాజెక్టులపైన ఇంకా 1108 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే దాదాపు 140 టి.ఎం.సి.ల నీరు వాడకానికి వస్తుంది. అదే రకంగా 13 మీడియం ప్రాజెక్టులు ఏవైతే పెండింగు ఉన్నాయో వాటి మీద 75 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడితే ఇంకా 14 టి.ఎం.సి.ల నీరు వాడకానికి వస్తుంది. ఈ రకంగా 534 టి.ఎం.సి.ల నీరు 5849 కోట్ల రూపాయల ఖర్చుతో అండర్ కన్‌స్ట్రక్షన్‌లో ఉండి, పెండింగులో ఉండే ప్రాజెక్టులు పైన ఒక నివేదిక మేము తయారు చేసినాము. ఒక డాక్యుమెంటు మాత్రము ఈ రోజు మీ ముందు పెడుతున్నాము. అధ్యక్షా. (డాక్యుమెంటు ఇచ్చారు) ఇంకా ప్రాజెక్టులు ఆంధ్రరాష్ట్ర అవతరణ తరువాత 23 మేజరు ప్రాజెక్టులు కంప్లీట్ అయినాయి. కొన్ని కన్‌స్ట్రక్షనులో ఉన్నాయి. కొన్ని పూర్తి అయినాయి. అన్నీ పూర్తి అయినాయని నేను చెప్పడం లేదు. కాని ఏవైతే తెలంగాణాలో మేజరు ప్రాజెక్టులు నడుస్తున్నాయో అవి ఎన్నటికి పూర్తి అయ్యేటటువంటి అవకాశమే కనబడడం లేదు. ఏ ఒక్క మేజరు ప్రాజెక్టు కూడ నేటి వరకు పూర్తి కాలేదు. నాగార్జున సాగర్ క్రింద కూడా ఇంకా 20 టి.ఎం.సి.ల నీరు వాడకానికి రావాలి. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. క్రింద ఇంకా 70 టి.ఎం.సి.

వాడకానికి రావాలి. ఇంకా ఎమర్జెంటు స్పెండు చేయాలి. 30, 40 సంవత్సరాల క్రింద చేపట్టినటువంటి ప్రాజెక్టు. ఈ రకంగా 23 మేజరు ప్రాజెక్టులు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కన్‌స్ట్రక్షన్‌లో వుంటే - ఎన్నో ఆధునీకరణలు కూడ జరిగిపోయినాయి. కొన్ని ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయిపోయినాయి. వాటి మీద మోడర్నైజేషన్ జరిగింది. మళ్లీ వాటిమీద ఇంప్రూవ్‌మెంట్‌లు జరుగుతున్నాయి. మెయిన్‌టెనెన్సు జరుగుతున్నది. కాని ఇక్కడ ఏ ఒక్క ప్రాజెక్టు కూడ పూర్తి కాలేదు. కాబట్టి నేను తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. 39 మేజర్ ప్రాజెక్టులు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 1956 తరువాత పూర్తి అయినాయి. దాంట్లో 28 ప్రాజెక్టులు ఒక ప్రాంతంలో 11 ప్రాజెక్టులు ఒక ప్రాంతంలో ఉన్నాయి అని చెప్పారు అధ్యక్షా. 37 ప్రాజెక్టులు ఈ రోజు పెండింగు ఉన్నాయి. దాంట్లో 24 తెలంగాణాలో పెండింగు ఉన్నాయి. 13 ఇతర ప్రాంతాలలో పెండింగ్ ఉన్నాయి, 40 ప్రాజెక్టులు గవర్నమెంటు కన్సిడరేషన్‌తో ఉన్నాయి. ఈ 40 ప్రాజెక్టులలో 33 తెలంగాణావి ఒక ఏడు మాత్రం ఇతర ప్రాంతాలవి. కాబట్టి అండర్ కన్సిడరేషన్‌లో ఉన్న ప్రాజెక్టు దాదాపు 33, 37 ప్రాజెక్టులను మెన్షన్ చేసి వాటిని చెకప్ చేయనటు వంటి ఇన్‌స్టెన్సెస్ నేను తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ డాక్యుమెంటు ద్వారా. (డాక్యుమెంటు ఇచ్చారు)

(ఇంటరప్షన్సు)

సర్, ఇక్కడ తెలంగాణా సేద్యపు నీరును ఎట్లా ఇతర అవసరాల కొరకు ఏ ప్రకారంగా ఖర్చు పెట్టారో నేను మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. మీకు తెలుసు అధ్యషా. ఉస్మాన్‌సాగర్ నీరు హైదరబాదుకి వచ్చింది. మంజీరా ఫేజు-1 నీరు వచ్చింది. మంజీరా ఫేజు 2 నీరు వచ్చింది. హుస్సేన్ సాగర్ నీరు మనం వాడుతున్నాము. అది కాకుండా మరి ఇక్కడ ఎన్.టి.పి.ఎ.కి సంబందించినవి తెలంగాణా ప్రజలు నోరు కొట్టి కడుపు కొట్టి 10 టి.ఎం.సి.ల నీరు వ్యవసాయానికి సాగుకి లక్షల ఎకరాల భూమిని బందు చేయించి ఎన్.టి.పి.సి ఇండస్ట్రియల్ పర్పస్ కొరకు కామన్ యూస్ కొరకు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ ఇచ్చిన రోజున ఒక ఎగ్రిమెంటు చేశారు. రెండు సంవత్సరాల లోపల ఎల్లంపల్లి బ్యారేజి కట్టి ఈ 10 టి.ఎం.సి.లు మీకు కాంపెన్‌సేట్ చేస్తాము అన్నారు. లక్షల సాగుబడి అయ్యే భూమి రైతులకు నష్టం జరిగింది. దాని మీద వంద కోట్లు అయినా సరే రెండు వందల కోట్లు అయినా సరే ఖర్చు పెడతాము, కాంపెన్‌సేట్ చేస్తాము అని చేప్పారు. దాదాపు 10 సంవత్సరాలు అవుతుంది. దానిని మరల తిరిగి చూడలేదు. ఈ పది టి.ఎం.సి.ల నీరు అయితే ఆయకట్టు డెవలప్ అయి ఉంటే దానిని ఈ రోజు ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంటుకి వాడి, ఇంకో పర్పస్ కొరకు వాడి తెలంగాణాకు సంబందించిన సేద్యపు నీరు, 8 ప్రాజెక్టుల పైన నీరు కామన్ పర్పస్ కొరకు ఇండస్ట్రియల్ పర్పస్ కొరకు , డ్రింకింగు వాటర్ కొరకు ఇతర అవసరాల కొరకు మనం డైవర్టు చేశాము. ఒకే ప్రాంతంలో ఉండేటటువంటి 8 ప్రాజెక్టుల నీరు డైవర్టు చేస్తే ఇంక ఆ

రైతులు ఎలా బాగుపడాలో ఆలోచించండి. మీకు తెలుసు కృష్ణా వాటర్ ఉమ్మడి ప్రాజెక్టులు ఉన్నటు వంటి శ్రీశైలం నుంచి గాని, నాగార్జున సాగర్ నుంచి గాని తేవాలని చెప్పారు. మనం చెప్పింది కాదు. ట్రిబ్యునల్ చెప్పింది. ఈ వేళ కాదు. దాదాపు రెండు దశాబ్దాల క్రిందట చెప్పింది. చెబితే దాని పైన కాంట్రవర్సీ లేపారు. ప్రజాభిప్రాయం కావాలి అన్నారు. ప్రతిపక్షాలు విచారణ చేయాలి అన్నారు. కానీ ఈ కాంట్రవర్సీ వారు ఒకరే చేశారని నేను అనడం లేదు. చాల మంది చేశారు. కాబట్టి ఎప్పుడైనా ఉమ్మడి ప్రాజెక్టుల నుంచి కామన్ పర్పస్ కొరకు నీరు వాడుదాము అన్నప్పుడు కాంట్రవర్సీ లేపి ఒకే ప్రాంతం నీరును ఇన్ని అవసరాలకు, రాజధాని అవసరాలకు, ఇండస్ట్రీల అవసరాల కొరకు ఎలక్ట్రిసిటీ అవసరాల కొరకు వాడడం మీరు దీనిని కూడ విచారణ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నారు. దీనికి కూడ మీకు ఈ డాక్యుమెంటు అందజేస్తున్నాను. (డాక్యుమెంటు ఇచ్చారు) ఇక పోచంపాడు పైన కొన్ని సమస్యలు. ఏ రోజు స్టార్టు చేశాము గాని దాని మీద ప్రభుత్వం వైపునుంచి ఎన్నో అవాంతరాలు సృష్టించబడ్డాయి. గత కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం దీనిని వరల్డు బ్యాంకు ఎయిడు క్రింద కూడ తీసుకురావడం జరిగింది. దీని పైన తెలంగాణా రీజనల్ కమిటీ ఫండ్సు కూడ పెట్టాము. మరి బ్యాక్‌వర్డు డెవలప్‌మెంటు ప్రోగ్రాము క్రింద **6** పాయింట్సు ఫార్ములా వచ్చినప్పుడు కూడ దానికి డైవర్టు చేయడం జరిగింది. అయితే ప్రాజెక్టులకు **44** శాతం పని మాత్రమే పూర్తి అయినది. ఇంకా **56** శాతము పని పూర్తి కావాలి. అయితే **1986-87** లో దీని క్రింద **40** వేల హెక్టారుల భూమిని ఇరిగేషన్ పోటెన్షియల్ డెవలప్ చేస్తాము అని చెప్పి ప్రభుత్వం ఇదే హవుస్‌లో చెప్పింది. కాదా మీటింగులో, ప్లానింగు కమీషన్ మీటింగులో చెప్పడం జరిగింది. వరల్డు బ్యాంకు కూడ చెప్పడం జరిగింది. కాని తీరా చూస్తే **1987** నుంచి **90** వరకు **5** వేల హెక్టార్లు భూమి కూడ దీని క్రింద డెవలప్ కాలేదు. అయితే అక్కడ కాలువలు త్రవ్వి మైనర్ కెనాల్సు గాని ప్రజలకు నీరు అందించే విధంగా కాకుండా నిరుపయోగం అయినటువంటి కార్యక్రమాలు పైన స్పెండు చేయడం వల్ల మధ్య మధ్య కొన్ని కట్టకపోవడం వల్ల అవి నేటి వరకు ఉపయోగానికి రాలేదు. వరల్డు బ్యాంకు ఉ.**11-40.** దగ్గరకు వెళ్లి ఒక ఎగ్రిమెంటు చేసి వచ్చాము. ప్రపంచబ్యాంకు దగ్గరకు వెళ్లి ఒక అగ్రిమెంటు చేసి వచ్చారు. సెవంత్ ప్లాన్ పూర్తి అయ్యేలోగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టు పైన మ్యాచింగ్ గ్రాంటు ఎంత అవసరమైతే అంత మేము రాష్ట్రనిధుల నుండి సమకూరుస్తాము అనేది ఆ అగ్రిమెంటు సారాంశం. ఈ విషయంలో వరల్డ్‌బ్యాంకు వారు తమ డౌటును ఎక్స్‌ప్రెస్ చేసారు. మీ దగ్గర డబ్బులేదు కదా, యిదంతా ఏలా సాధ్యం అవుతుంది అని ప్రశ్నిస్తే, మేము నీటి తీరువాను రెట్టింపు చేస్తాము అని చెప్పడం జరిగింది. నీటి తీరువాను ఎందుకు డబుల్ చేసారు. ఎవరు డబుల్ చేసారు. అని మేము ప్రశ్నిస్తే మేము చేయలేదని వారు అన్నారు.వరల్డ్ బ్యాంకు వారు తమ డౌటును ఎక్స్‌ప్రెస్‌చేసి, ఈ కార్యక్రమం నిర్ణీతపద్ధతిలో నడవడం లేదు కనుక యిది మేము నమ్మడం లేదు, అయినప్పటికి రెండు మూడు సం॥ల వ్యవధి ఇస్తామని

చెప్పడం జరిగింది. అక్కడకు వెళ్లి మరో ఘోరఅన్యాయం చేసి వచ్చారు. 23 సం॥ల క్రితం పోచంపాడు ప్రాజక్టుకు క్రింద వెట్ కల్టివేషన్ లోకలైజేషన్ జరిగింది. మొదటి పంటకు రెండవ పంటకు ఎంతనీరు ఇస్తారనే విషయం లోకలైజేషన్ జరిగింది. వీరు వరల్డ్ బ్యాంకు దగ్గరకు వెళ్ళి లోకలైజేషన్ రద్దు చేసి వెట్ కల్టివేషన్‌ను డ్రై కలివేషన్‌గా మారుస్తామని వారికి అగ్రిమెంటు ఇచ్చారు.ఇది ప్రింటెడ్ ఫారం మేము వేయించాము. సర్క్యులేషన్ కూడా అయింది. ప్రభుత్వ దృష్టికి కూడా వచ్చింది. ఈ పాంప్లెట్‌లో శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద వరి సాగును ఎందుకు వేయనివ్వరు, మేము ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నాము అని తెలియజేయడం, తెలంగాణా బంద్ కూడా జరపడం జరిగింది. కరీంనగర్, వరంగల్, నిజామాబాద్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాలలో దాదాపు 6 లక్షల 66 వేల ఎకరాలలో 2 లక్షల 23 వేల ఎకరాల భూమిని 23సం॥ల క్రితం లోకలైజేషన్ చేసి వెట్ కల్టివేషన్ చేస్తున్నా దానిని,సుమారు 200 కోట్ల దాకా పెట్టుబడి పెట్టి సాగుబడి చేయడం సుమారు 150 నుండి 200 దాకా రైస్ మిల్సు కూడా వచ్చిన తరువాత,వాటన్నింటిని రద్దు చేసి ఈనాడు మీరు దీన్ని ఐ.డి.గా మార్చడానికి పన్నాగం పన్నారని ఈ సదర్భంగా చెబుతున్నాను. వరల్డ్ బ్యాంక్ విషయం చెప్తాను. Sec.2(c) of the minutes of recently concluded World Bank agreement speaks of phased programme of conversion of 62,000 hectares (1 53 lakhs acres) or irrigated wet into irrigated dry. Beginning with 1987 to be concluded by 1991.The world bank has expressed doubt conversion programme, though the Government of Andhra Pradesh has expressed its intention to complete by 1991. సర్, ఇది అన్యాయం కాదా చెప్పండి. దాదాపు 23 సం॥ల క్రితం వెట్ కల్టివేషన్‌ను లోకలైజేషన్ చేసినప్పుడు, రైస్ పండించే వారిని పిలువకుండా, ప్రజా ప్రతినిధులను సంప్రదించకుండా, ప్రజలకు తెలియజేయకుండా మీరు రీకన్వర్షన్ చేయడం ఎంతద్రోహం. World Bank has commented on the financial inadequacies of State Government to meet the capital cost of the Project. Section 2(b) deals with Government of Andhra Pradesh's assurance to double the water charges now Levied to meet 20% of the capital cost of the project. World Bank has also expressed its apprehension about the phased vii plan expenditure, because the State Government has spent less than 40% of the earmarked 3 crores in the first four years and yet to spend 60% of the plan allocation. These are the world bank comments. రూ. 300కోట్లు మీరు 7వ ప్రణాళికలో పోచంపాడు కేటాయించి, కేవలం 40 శాతం మాత్రమే ఖర్చు చేశారు.అలాంటప్పుడు ప్రాజెక్టు ఎలా పూర్తి అవుతుందో ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయంలో కూడా చాలా అన్యాయం జరిగింది. అక్కడ ప్రభుత్వం దాదాపుగా నాలుగు సార్లు ఆర్డర్స్‌ను ఛేంజ్ చేసింది.ఈ విషయంలో మిత్రులు రాఘవరెడ్డిగారు తదితరులు చెప్పడం కూడా జరిగింది. అక్కడ ఒక ప్రాంతానికి రావలసిన నీటిని రాకుండా చేయడం కోసం ఎన్నో పన్నాగాలు పన్ని, రకరకాలుగా ఆర్డర్స్‌ను మార్చడం జరిగింది. 1954లో 161 టి.యం.సి.ల నీటి ద్వారా

దాదాపు 6.75 లక్షల ఎకరాల ఒక పంటకు,1 లక్షా 20 వేల ఎకరాలు రెండవ పంటకు నీటిని ఎడమకాలువ ద్వారా ఇచ్చి సాగుబడి చేయవలసిందిగా చెప్పడం జరిగింది. దీన్ని 1956లో 132 టి.యం.సి. చేసి అందులో 111 టి.యం.సి.నీరు తెలంగాణాకు,22 టి.యం.సి.ల నీరు నందిగామ తాలూకాకు అని చెప్పడం జరిగింది. దీన్ని 1969లో, 1970 లో, 1974లో, 1975లో మార్చడం జరిగింది. తుదకు ఏమిచేశారంటే, దాదాపుగా మనకు రావలసినటువంటి 6 లక్షలు 75 వేల ఎకరాల మొదటి పంటకు, 1 లక్షా 20 వేల ఎకారాల రెండవ పంటకు రావలసిన నీటిని తారుమారు చేసి ఈనాడు కేవలం 87 టి.యం.సి.ల నీరు ఇవ్వడం వలన కనీసం 4 లేదా 5 లక్షల ఎకరాల భూమి కూడా సాగుబడి కాని పరిస్థితి ఏర్పడింది. అధ్యక్షా, లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ కార్యక్రమాలన్ని కుంటుబడ్డాయి. కనీసం మరో 50,60 కోట్ల రూ.లు ఖర్చు చేస్తే కాని లిఫ్టి ఇరిగేషన్ కార్యక్రమాలు పూర్తి అయ్యే అవకాశం లేదు. ఈ ప్రోగ్రామ్స్ అన్ని పెండింగ్ పడడం వల్ల అభివృద్ధి కుంటుబడిపోయి, రాష్ట్రంలో పునాదులు కూడా కదిలిపోయే పరిస్థితి ఉంది. ప్రజల సహనానికి కూడా ఒక హద్దు ఉంటుంది. ప్రజలకు సంభందించిన విషయం కనుక ప్రజా ప్రతినిదిగా స్పందించక తప్పడం లేదు. కడెం ప్రాజెక్టు విషయంలో కూడా యింతకు ముందు చెప్పినడిజైన్సులో డిఫెక్ట్, ప్రభుత్వం యొక్క పొరబాటో తెలియదు గాని సాగుబడి మాత్రం సరిగా జరగడం లేదు. ఆర్.డి.యస్. విషయంలో పైన ఉన్న రాష్ట్రాల వారు నీరు ఇవ్వడం లేదో,కాలువల మరమ్మత్తు జరుగనివ్వడంలేదో, లేక తూముల దగ్గర అడ్డుకుంటున్నారో, లేదా మన రాష్ట్రంలోనే పైన వున్న ప్రాంతాల వారు, ఈ ప్రాంతానికి నీరు రానివ్వకుండా చేస్తున్నారో, కారణం ఏదైనప్పటికీ మహబూబ్‌నగర్ తదితర ప్రాంతాలలో 80 వేల ఎకరాల భూమి సాగుబడి కావలసి ఉండగా కేవలం 30 వేల ఎకరాల భూమి మాత్రమే సాగుబడి అవుతోంది. సాగుబడి విషయంలో ప్రభుత్వం నిమ్మకు నీరు ఎత్తినట్లుగా చడీ చప్పుడు లేకుండా కూర్చుంటున్నది. 30, 40 సం॥ల కాలంలో ఒక ప్రాజెక్టు ద్వారా రావలసిన నీరు ఆగిపోయినప్పుడు ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుందనేది ఆలోచించవలసిందిగా మనవి చేస్తున్నాను.

నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయం మనవి చేస్తాను, ఇది తెలంగాణాలో మొట్టమొదటి మేజర్ ప్రజెక్టు. దీని విషయంలో డెవలప్‌మెంట్ కార్యక్రమాలను చేపట్టవలసిందిగా రెండు దశాబ్దాల కాలం హంగేరీ స్ట్రయిక్ చేస్తే, అసెంబ్లీలో పోట్లాడితే, కేవలం రూ.30 కోట్లను డెవలప్‌మెంటల్ కార్యక్రమాలకు గాను కేటాయించవలసిందిగా కోరితే, రెండు దశాబ్దాల తరువాత కేవలం రూ. 15 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. కేవలం మేజర్ ప్రాజెక్టుగా లిస్టులో చూపడం మాత్రమే జరుగుతోంది. 15 సం॥లుగా ఈ ప్రాజెక్టు యొక్క ఆధునికీకరణకు, రిమోడలింగ్‌కు కేవలం రూ.5 కోట్లు ఖర్చు చేయడం సిగ్గుచేటు. ఈప్రజెక్టు క్రింద రైతులు ఎంతో బాధ పడుతున్నారు. మనం వాస్తవానికి ఏన్నో ప్రాజెక్టులను ఆధునికీకరణ

డెల్టా ప్రాంతంలోని ప్రాజెక్టుల విషయంలో, కొన్నింటిని టైమ్ ప్రకారం,మరి కొన్నింటిని టైమ్ కంటే ముందే పూర్తి చేసాము. కొన్ని వందల కోట్ల రూ.లను ఆయా ప్రాజక్టులకొరకు ఖర్చు చేసాము. చిన్న ప్రాజెక్టు విషయములో, డెవలప్మెంట్ కార్యక్రమాలకొరకు రూ. 15 కోట్లు కూడా ఇవ్వకుండా వుండడం ఎంత న్యాయమో ఆలోచించవలసిందిగా ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తునాను.ఇదొక్కటే కాదు, ఎన్నో విచిత్రమైన విషయాలను గురించి చెప్పడం అవసరం, భావ్యం అని నేను అనుకొంటున్నాను. ఆ మధ్య కాలంలో డ్రాట్ వచ్చింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు మొత్తం మీద రూ.58.30 కోట్లు ఖర్చు చేసారు. మహబూబ్‌నగర్,నల్గొండ,ఖమ్మం, అదిలాబాద్, నిజామాబాద్,రంగారెడ్డి జిల్లాలకు డ్రాట్ నిధులు నుండి కొంత డబ్బు కేటాయిండం జరిగింది. అయితే అందులో నుండి రూ.12 కోట్లు రాగా డ్రైట్ ప్రోగ్రామ్స్ క్రింద డెవలప్మెంటల్ కార్యక్రమాలకొరకు కలెక్టర్ గారి కమిటీ ద్వారా, ఛీఫ్ మినిష్టరుగారి కమిటీ ద్వారా ఇవ్వబడిన ఫండ్సును నామమాత్రంగా జీవోలను పెట్టి రూ.12 కోట్లు యితర ప్రాంతాలకు డైవర్ట్ చేసినట్లుగా మేము సమాచారం సేకరించగలిగాము. డ్రాట్ ప్రోగ్రామ్స్ క్రింద ఖర్చు చేయవలసిన నిధులను డ్రా చేసి, ఇతర ప్రాంతాలకు, ఇతర అవసరాలకు ప్రభుత్వం వాడిందని చెప్పడానికి నేను సిగ్గు పడుతున్నాను. బాదపడుతున్నాను. 12 జీవోల ద్వారా నిధులను ఏవిధంగా డైవర్టుచేశారనే విషయాన్ని తమ దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. ఈమధ్య ప్రభుత్వం వారు ప్రపంచబ్యాంకు దగ్గరకు వెళ్లి కొన్ని వందల కోట్ల రూ.లను శాంక్షన్ తీసుకురావడం జరిగింది. ఇందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను.ఆ ప్రాంతంలో జరిగిన దుర్ఘటన వల్ల ఆప్రాంత ప్రజలు కష్టనష్టాలకు గురిఅయినారు.వందల మంది చనిపోయారు. కోట్ల రూపాయల ఆస్థి నష్టం జరిగింది. నేను ఈ విషయం ప్రత్యేకంగా ఎందుకు ప్రస్తావిస్తున్నానంటే, తెలంగాణా ప్రాంతంలో కూడా 1983లో తీవ్రమైన వరదలు వచ్చాయి. 5 జిల్లాలలో సుమారుగా 30 కోట్ల రూ.లు ఆస్తి నష్టం జరిగింది. 1986లో వరదల కారణంగా రూ.16 కోట్లు రూ.లు 1988లో వచ్చిన వరదల కారణంగా రూ.67 కోట్లు ఆస్థినష్టం సంభవించింది. 4 సార్లుగా జరిగిన ఆస్థినష్టం రూ.300 కోట్లు వుంది.చిన్న,పెద్ద చెరువులు తెగిపోవడం,కమ్యూనికేషన్స్, వాటర్ సప్లయ్స్ పాడుకావడం, లక్షలాది గొర్రెలు చనిపోవడం, 30,40 మంది మనుషులు చనిపోవడం కూడా జరిగింది.నష్టానికి సంభంధించి జిల్లా కలెక్టర్ల ద్వారా, జిల్లా ప్రజాపరిషత్ చైర్మన్‌ల ద్వారా, జిల్లాపరిషత్తుల ద్వారా తీర్మానాలు చేయించి, పంపడం కూడా జరిగింది. ఫ్లడ్స్‌కు సంబంధించిన డిటెయిల్స్ అన్నీ రిలీఫ్ కమీషనర్ నుండి తెప్పించుకొని, ప్రభుత్వం నిధులను కేటాయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. 4 దఫాలుగా సుమారు రూ.300,400 కోట్లు దాకా నష్టం జరిగితే మాటిమాటికి రూ. ఒక కోటి, రూ.2కోట్లు ఆ విధంగా ఇచ్చుకుంటూ పోతే ఎన్ని సం॥లకు అధ్యక్షా,మొత్తం యిచ్చేది? తెగిపోయిన కుంటలు, చెరువులు, రోడ్లు, ప్రాజెక్టులు, వాటర్ సప్లయ్ స్కీములు, వీటన్నింటిని నష్టం ఎన్ని సం॥లలో పూడుస్తారు? మీరు

మరో వంక రూ.2 వేల కోట్ల నష్టం జరిగితే రూ.700 కోట్లు ఇచ్చినట్లే, రూ.350 కోట్లు నష్టం జరిగిన ప్రాంతం వారికి కూడా ప్రపంచబ్యాంకు నిధులనుండి 150 కోట్లు లేదా రూ.200 కోట్లు ఫ్లడ్ రిలీఫ్ కార్యక్రమం క్రింద యివ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

రిలీఫ్ కమిషనర్‌గారి దగ్గరకి కలెక్టర్ గారి ద్వారా పంపినటువంటి రిపోర్టులను 1983లో కాని, 1986లో కాని, 1988లో కాని ఏదయితే నష్టం వాటిల్లిందో......

MR. SPEAKER :- May I know, if any Minister is taking notes please. Mr.Chenga Reddy was sitting here from the beginning.

(Mr. Chenga Reddy was entering the House) నేను మీరు పోయినందుకు అభ్యంతరం అనడం లేదు. ఇంక ఎవరయినా నోట్ చేస్తున్నారా అని అడిగాను.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- ఎంతమంది ఏమి మాట్లాడారో చెపుతాను అధ్యక్షా. వారు ఎందుకు అంత ఆందోళన పడుతున్నారో నాకు అర్థం కాలేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడ వింటున్నారు. నేను అన్నీ ఇక్కడ నోట్ చేసుకుంటున్నాను.

MR.SPEAKER:- Yes, from you I expect that.

శ్రీ ఎ.మాధవరెడ్డి:- ఎంతమంది ఏమి మాట్లాడారో చెపుతాను అన్నారు, చెప్పమనండి. వారే ఛాలెంజ్ చేసారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- జగపతిరావుగారు ప్లీజ్ కన్‌క్లూడ్, మీకు టైమ్ చాలా ఇచ్చాను. -క్లోజ్ చేయండి.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- ఏది రిలవెంట్ అయితే అది చెపుతాను. మీరు చెప్పిన కథలన్ని కాదు. ఆ కథలన్నింటికి సమాధానం అంటే .....

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ప్రతి మాటకు పట్టుదలకు పోకండి.

శ్రీ వి.జగపతిరావు :- అధ్యక్షా,ఈ ప్రాజక్టుల విషయం చెప్పాలంటే ఒక్కొక్క ప్రాజెక్టు పైన ఒక్కో పెద్ద పుస్తకం అవుతుంది. మరి జరిగిన అన్యాయలాను గురించి చెప్పాలంటే ఈ మధ్యన కొన్ని ప్రాజక్టులలోని వాటర్ కూడా డైవర్ట్ చేశారు. మీ దృష్టికి కూడా తీసుకు వచ్చాము అప్పుడు దాదాపు ఒకప్రాజక్టు రిజర్వాయర్‌లో ఒక్కచుక్క నీరు లేకుండా మూడు తేపలు ప్రజాప్రతినిధులకు తెలియకుండా అర్ధరాత్రి పూట ప్రాజక్టు నీరు మొత్తం ఖాళీ చేసి 300,400 కిలోమీటర్స్ దూరంలో ఉండేటటువంటి ఇల్లీగల్ సాగు

కొరకు తీసుకు వెళ్లారు. అభ్యంతరం లేదు. కాని కనీసం ప్రజా ప్రతినిధులతో చెప్పినా ఫరవాలేదు. మీరు సాగు చేసుకొనేటటువంటి భూవములకు నీరు తక్కువ పడితే ఇచ్చేటటువంటి నైతిక బాధ్యత మా పైన ఉంది. కాని, మీరు చెప్పకుండా మా దృష్టికి తీసుకురాకుండా ఒకసారి కాదు, రెండు సార్లు కాదు, మూడు తేపలు ప్రాజక్టులో నుండి ఒక్కచుక్క నీరు లేకుండా తీసుకొని పోవడం వల్ల మరి అక్కడ జరిగేటటువంటి ప్రాజక్టు కుంటుబడి పోయింది.దాని క్రింద ఆయకట్టు దెబ్బతినిపోయింది. చాలా మంది మిత్రులు హైదరాబాదు సిటీ గురించి చెప్పడం జరిగింది. మరి హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్ జంట నగరాలు కలసి ఉన్న సిటినీ ఏదయితే కపిటల్‌గా భావిస్తున్నామో అది తెలంగాణా ప్రజల ఇక్కడి శ్రమశక్తిని, ఇక్కడి సంపదను; గ్రామసీమలలో ఉండేటటువంటి సంపదను, సందను వేలాది కోట్ల రూ.లు కొల్లగొట్టి ఈ రాజధాని నిర్మాణం జరిగింది.రాజధాని దాదాపు 6,7 లక్షల ప్రజలకు సదుపాయాలు కలుగచేయడానికి, నిర్మాణం చేసారు. కాని మన రాష్ట్రం నిర్మాణం జరిగిన తరువాత మరి ఎప్పుడతే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అవతరణము జరిగిందో దీని మీద వేల కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడి జరిగింది.ఆ పెట్టుబడికి కేంద్ర ప్రభుత్వం కాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాని, ఈ డెవలప్‌మెంట్ కొరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. ఈ రోజు రాజధానిలో ఉండేటటువంటి వసతులు అన్ని కూడా మేము ఓపెన్ చేశాము. మీరు కోరినారు. ఆంధ్ర సోదరుల మనోభావాలను గుర్తించి ఇక్కడ ఉండేటటువంటి హైదరాబాదు పట్టణములో విధ్య, వైద్యం వసతులతోపాటు అన్ని విషయాల పైన హైదరాబాదు సిటీ ఓపెన్ చేయడానికి అంగీకరించాము. కాని హైదరాబాదు సిటీ ఇంప్రూవ్‌మెంటు ఈ వేళ ఏమి జరుగుతుందో, దాదాపు కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడితే కూడా ఈ రోజు మన హైదరాబాదు సిటీ ఇంప్రూవ్ అయ్యేటటువంటి అవకాశం లేదు. ఇక్కడ గత 30,40 సంవత్సరాలుగా మరి తెలంగాణా ప్రత్యేక నిధుల క్రింద వచ్చినటువంటి రు.5 కోట్లు, రు.6 కోట్లు, రు.10 కోట్లు ఇక్కడి పెట్టుబడుల లేవే. కాబట్టి ఈ రోజు తెలంగాణా సమస్యను, 35 లక్షల జనాభాకు ఇప్పుడు వసతులు ఉండేలా ఇక్కడ దీనిని ఇంప్రూవ్ చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. తుదకు విద్య విషయం ఇప్పుడు ఉండేటటువంటి జూనియర్ కాలేజీలు కాని, డిగ్రి కాలేజిలు కాని 64 శాతం ఒక ప్రాంతములో ఉంటే 36 శాతం ఒక ప్రాంతములో ఉన్నాయి. జూనియర్ కాలేజీలను ఈ మంద్య ప్రభుత్వం అపుచేసింది. డిగ్రి కాలేజిలు ఇవ్వడం అపేసారు. ప్రైవేటు కాలేజిలు పెట్టుకోమంటున్నారు. ఒక ప్రక్క 64 శాతం జూనియర్ కాలేజిలు, డిగ్రీ కాలేజీలు ఉంటే ఇంకొక ప్రక్క 36 శాతం జూనియర్ కాలజీల,డిగ్రీ కాలేజీలు ఉంటే ఈ పిల్లలందరు ఎలా చదువుకోవాలి? కాబట్టి నేను ప్రభుత్వానికి గుర్తు చేస్తున్నాను. విద్య విషయములో తప్పకుండా అభివృద్ధి చేయాలి. అదే కాకుండా మేము కొన్ని సూచనలు ఒక కమిటి ద్వారా చేయడం జరిగింది. అవి కూడా రెండు మాత్రం మీ దృష్టికి తీసుకువచ్చి నేను మనగిస్తాను. అవి ఏమిటంటే, మా సూచన ప్రభుత్వానికి ఏమిటంటే, గత 10

నేను ముగిస్తాను. అవి ఏమిటంటే, మా సూచన ప్రభుత్వానికి ఏమిటంటే, గత 10 సంవత్సరాలలో తెలంగాణాలో జరిగిన అభివృద్ధి కార్యక్రమాల అమలు తీరుపై ప్లానింగ్ కమిషన్ నిర్ణయించిన ఆర్థిక లక్ష్యాల అమలుపై ఒక నిపుణుల కమిటి ఆరు మాసాలలోగా సమగ్ర నివేదిక ప్రచురించాలి. వనరుల పంపిణీ తీరు, వాటి ఉపయోగం, వివిధ కీలక రంగాలలో సాధించిన ప్రగతి వగైరా అములుపైన సర్వే జరిపి ప్రస్తుతం ఉన్న ఆర్థిక స్థితిగతులను అంచనా వేసి వాటిని ఇతర అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాల స్థాయికి తీసుకు రావడానికి ప్రణాళికలు తయారు చేయాలి. కుంటుపడిన కీలక రంగాలకు కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నిదులు సమకూర్చాలి. రాష్ట్రపరిపాలనా వ్యవస్థలో తెలంగాణా ప్రాంతపు అభివృద్ధి కార్యక్రమల అమలు మరి నిధుల విడుదల విషయములో ప్రతి 6 మాసాలకు ఒకసారి సమీక్షించాలి.

శ్రీ టి.జీవన్ రెడ్డి (జగిత్యాల):- అధ్యక్షా, జగపతిరావుగారు తెలంగాణా ప్రాంతానికి నీటి పారుదల విషయం కానివ్వండి, ఇతర విషయాలు కానివ్వండి జరిగిన నష్టాన్ని లెక్కలతో సహా చెప్పడం జరిగింది. నేను ఇప్పుడు ఆ లెక్కల జోలికి పోకుండా ఒక్కటి మాత్రం ఈ సందర్భముగా తమ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడడం తెలంగాణా ప్రాంతం యొక్క దురదృష్టమో ఏమో కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడినప్పటి నుంచి ఏ ప్రభుత్వం పరిపాలించినా తెలంగాణా ప్రాంతం పట్ల పక్షపాత దోరణి వహించిందని చెప్పక తప్పడం లేదు. రాయలసీమ ప్రాంతానికి మరి సరియైన వర్షపాతం లేక కానివ్వండి, నీటి పారుదల సౌకర్యాలు లేక కానివ్వండి, అక్కడ కావలసిన ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు చేపట్టలేకుండా పోతే మరి తెలంగాణా ప్రాంతంలో, రాష్ట్రంలోనే కాదు, దేశంలోనే పెద్ద నదులైన కృష్ణా, గోదావరి నదుల బేసిన్, కేచ్‌మెంట్ ఏరియా అత్యధికంగా ఉంటే- కృష్ణా 68.5 శాతం పైగా, గోదావరి నది 70 శాతం పైగా కేచ్‌మెంట్ ఏరియా తెలంగాణా ప్రాంతములోనే ఉండి కూడా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత ఒక్క శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుకాక ఏవిధమైన ప్రాజెక్టులు కూడా చేపట్టబడలేదని మనవి చేయడానికి నేను విచారిస్తున్నాను. ఆ శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు కూడా వాస్తవంగా హైదరాబాదు రాష్ట్రం ఉన్నప్పుడు ఏదయితే 30 లక్షల ఎకరాలకు తెలంగాణా ప్రాంతములో నీటి సౌకర్యం కలుగచేయాలని చెప్పి ప్రణాళిక రూపొందిస్తే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత దానిని 16 లక్షల ఎకరాలకు కుదించడమే కాకుండా దానిని ఫస్టు ఫేజ్, సెకండు ఫేజ్‌గా మార్చి ఫస్టు ఫేజ్‌లో 16 లక్షల ఎకరాలకు నీటి పారుదల సౌకర్యం కలుగచేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. అది ఇంతవరకు మరి రికర్డుకు రాలేదు. పేపరుపైన 5లక్షల ఎకరాలకు నీటి సౌకర్యం కలుగజేస్తామని మాత్రము చెప్పడం జరుగుతోంది. మరి వాస్తవానికివస్తే 5లక్షల ఎకరాలకు కూడ ఇంతవరకు నీరు అందడంలేదు. ఆ 5లక్షల ఎకరాలలో ఒక 3లక్షల ఎకరాలకంటే

లోపే నీరు అందటం జరుగుతోంది కాని మరి ఎంత మాత్రము ఎక్కువ కాదు. దీనికి అంతటికి, ఈ అసమానతకు కారణం ఏదైయినా కానివ్వండి, ఇప్పుడు ఈ అసమానతలు తొలగించి తెలంగాణా వాస్తవ్యులకు కూడా విశ్వాసం, నమ్మకం కలుగచేయవలసిన భాద్యత ఈ ప్రభుత్వంపైన ఉందని నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యమైన విషయము మంత్రివర్యులకు తమ ద్వారా తెలియచేయునది ఏమనగా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేసినప్పుడు ప్రతి సంవత్సరము 30 టి.ఎమ్.సి. సిల్ట్ పేరుకొంటు వంద సంవత్సరాలకు 30 టి.ఎమ్.సి. సిల్ట్ మాత్రము వస్తుందని చెప్పి అంచనా వేయడం జరిగింది. అది ఇప్పుడు మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇంజనీరింగ్ వారు 1984లో 14 సంవత్సరాలకు పేరుకున్నటువంటి సిల్ట్ లెక్కలు తీస్తే అప్పటివరకు 28 టి.ఎమ్.సి సిల్ట్ వేరుకావడం జరిగింది. ఈవిధంగా ఈ సిల్ట్ పేర్కొంటు పోతువుంటే 10 సంవత్సరాలలోపల 2,000ల సంవత్సరం పూర్తిఅయ్యేనాటికి మరి శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు కానరాకుండా పోయేటటువంటి ప్రమాదం ఉందికాబట్టి మరి ఈ సిల్ట్ రాకుండా ఏవిధంగా నిర్వహించాలి. పేర్కొనటువంటి సిల్ట్‌ను తీసివేయలి అన్నదాన్నిగురించి ప్రభుత్వం మరి తప్పనిసారిగా ఆలోచనచేసి అందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా మరి గత 8 సంవత్సరాలకాలంలో శ్రీరాంసాగర్ సెకండు ఫేజ్ కొరకు 1984 సంవత్సరంలో ఏదైతే పునాది రాయి వేయడం జరిగిందో ఆ పునాదిరాయి ఉన్నది ఉన్నట్లు గానే ఉందికాని కనీసం ఒక్క అడుగు పని కూడా జరగడంలేదని చెప్పడానికి నేను బాధపడుతున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం మ.12.00 ప్రజల ఆశయాలతో వచ్చింది కాబట్టి గతంలో మాదిరిగా కాకుండా సెకండు ఫేజ్ నిర్మాణ కార్యక్రమం త్వరితంగా చేపట్టాలి. అంతేకాకుండా ఫస్ట్ ఫేజ్‌లో5 లక్షల ఎకరాలకు నీరు ఇస్తామని రికార్డులో ఏ విధంగానయితే మీరు చెప్పుతున్నారో ఆ నీరు పూర్తుగా రాకపోవాడానికి గల కారణం ఏమిటి? డిస్ట్రిభ్యూటరి కేనాల్స్ సక్రమంగా లేకపోవడం మూలంగా టేల్ ఎండ్ ప్రాంతములోనే దాదాపు 25 శాతం లోకలైజ్‌డ్ ఏరియాకు నీరు రావటంలేదు. అందువల్ల టేల్ ఎండ్ ప్రాంతములోని రైతుల ఇబ్బందులను దృష్టిలో పెట్టుకొని కాలువలకు సిమెంటు లైనింగ్ చేయించి లోకలైజ్డ్ ఏరియా మొత్తము ఇరిగేట్ అయ్యేట్టు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక అతి ముఖ్యమైన విషయము ఏమిటంటే తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఎక్కడైతే ప్రాజెక్టుల నీరు వస్తుందో ఆ ప్రాంతాలలో వాటర్ టేబుల్‌పైకి వచ్చి ఇరిగేటెడ్ డ్రై కల్టివేషన్‌కు అనుకూలంగా లేకుండా పోతోంది. వరల్డ్ బ్యాంకు ఎయిడ్‌తో శ్రీరాంసాగర్ ప్రజెక్టు పనులు చేపడుతున్నారు కాబట్టి ఐ.డి. క్రాప్ మాత్రమే పెట్టాలని అధికారులు వత్తిడి చేయకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను. గతంలో శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద ఉన్న భూములలో ఏవిధమైన పంటలు వేస్తే సాగు అవుతాయో లెక్కలు వేయడానికి రిలోకలైజేషన్ కమిటీని అపాయింట్ చేయడం జరిగింది. ఆ కమిటి ఇప్పటివరకు రిపోర్టు సబ్‌మిట్ చేయలేదు. నేను మనవి చేసేది వెంటనే మీరు రిపోర్టు

తెప్పించుకొని ఐ.డి. క్రాంప్ మాత్రమే ఉండాలని వత్తిడి చేయకూండా ఎక్కడైతే నీరు వస్తుందో అక్కడ వెట్ కల్టివేషన్‌కు కూడ అనుమతించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అంతే కాకుండా ఈ ప్రాజెక్టువల్ల కరీంనగర్ జిల్లాకు నీరు వస్తోంది. వరంగల్ జిల్లాకు దీనినుంచి మంచినీటిని మాత్రమే ఇవ్వడం జరిగింది. వరంగల్ జిల్లాకు ఇరిగేషన్ కొరకై ఇంతవరకు నీరు రిలీజ్ చేయ్యడం జరగలేదు. ఈ ప్రాజెక్టు సెకండ్ ఫేజ్‌ను త్వరితగతిని చేపట్టి స్టిప్యులేటెడ్ టైములో పూర్తి చేయాలి. ఇందుకు సెంట్రల్ వాటర్ కమీషన్ వారినుంచి అభ్యంతరము ఏమిలేదు. కావలిసింది రాష్ట్రప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి. రాష్ట్రప్రభుత్వానికి చిత్తశుద్ధి ఉన్నట్లు అయితే ఏలాంటి అభ్యంతరం లేకుండా ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వెంటనే చేపట్టడానికి అవకాశం వుంది. 1992 లోపల సెకండు ఫేజ్ కంప్లీట్ చేసి వరంగల్‌జిల్లాకే కాదు ఖమ్మం, నల్గొండ ప్రాంతాలలోనే పంటపొలాలకు నీరు ఇస్తామన్న వాగ్దానాన్ని ఈ సభకు కల్పించవలసిన అవసరం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా 1975,1980 లో అంతర్ రాష్ట్ర కమిటీలలో కొన్ని విషయాలు చర్చించి గోదావరి నదిపై 35 మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు చేపట్టడానికి వారు నిర్మాణానికి అనుమతి నొసంగడం జరిగింది. 35 మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి అనుమతి లభిస్తే ఒక్క శుద్ధవాగు నిర్మాణం మాత్రం జరుగుతోంది కాని మిగతావాటి పని ప్రారంభం కాలేదు. అందులో 13 ప్రాజెక్టుల ఇన్వెస్టిగేషన్ పనిని మాత్రం ఆరంభించారు. మిగతా ప్రాజెక్టులగురించి ఎలాంటి ఆలోచన చేయడం లేదు. మిగతా ప్రాజెక్టుల గురించి కూడా వెంటనే ఆలోచించి వాటి నిర్మాణం జరిగేట్టు చూడాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే కృష్ణానది పరివాహక ప్రాంతం తెలంగాణా ప్రాంతాంలో ఎక్కువగా వున్నప్పటికి దానివల్ల తెలంగాణా ప్రాంతంలోని మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాకు గాని మరే ప్రాంతానికి గాని నీటి సౌకర్యం కల్పించడంలేదు. భీమా, జూరాల ప్రాజెక్టు గురించి తగు శ్రద్ధ వహించి త్వరలో అవి పూర్తి అయ్యేట్లు చూడవలసిందిగా ప్రభూత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఇక శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ విషయానికి వస్తే టనీలా,పంపాలన్న ఆలోచన గత 8 సంవత్సరాలగా జరుగుతువుంది. టనల్ ద్వారా నీరు తేవడానికి నిర్ణయం చేయడం జరిగిందని నిన్ననే సభలో చెప్పారు. మీరు ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నారు కాబట్టి త్వరలో పని ప్రారంభమయ్యేటట్టు చూసి రాష్ట్ర పురోభివృద్ధికి పంటపొలాలకు నీటి సౌకర్యం కలుగచేయులని కోరుతున్నాను. ఇక నేను మనవి చేసేది ఏమిటిఅంటే ఏ ప్రభుత్వము వచ్చినప్పటికి తెలంగాణా ప్రాంతాన్ని చిన్నచూపు చూస్తున్నారన్న అభిప్రాయముంది, ఆ అభిప్రాయాన్ని తొలగించి ప్రజలకు విశ్వాసము కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను.తెలంగాణ ప్రాంతంలో ప్రాజెక్టు నిర్మించిన చోట్ల అయకట్టు రోడ్స్ వేయడం జరిగింది. అయితే ఇతర ప్రాంతంలలో అయకట్టు రోడ్స్‌ను పంటలను మార్కెట్లకు తీసుకొని పోయేందుకు ఉపయోగ పడే విధంగా బ్లాక్‌టాప్ చేసి ఆర్ అండ్ బి డిపార్టమెంటు వారికి అప్పగిస్తే తెలంగాణా ప్రాంతములోని రోడ్స్‌ను మాత్రము పూర్తి చేయుకూండా

మధ్యలో వదిలివేసి ఆర్ అండ్ బి. వారికి అప్పగించే ప్రయత్నం చేస్తే అవి కంప్లీట్‌గా లేవు. వాటిని కంప్లీట్ షేపులో అప్పగిస్తే తీసుకోవడం జరుగుతుందని ఆర్ .అండ్ బి వారు అన్నారు. మా దగ్గర వున్న అయకట్టు డివిజన్‌ను పూర్తిగా ఎత్తివేశారు. అయకట్టు డివిజన్‌ను తిరిగి ఏర్పాటుచేసి అంసపూర్తిగా వున్న అయకట్టు రోడ్లను పూర్తిచేసి అర్ అండ్ బి డిపార్ట్‌మెంటుకు అప్పగించాలని మనవి చేస్తు, ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి. వేంకటేశ్వరరావు :- అధ్యక్ష , ప్రధానంగా ఈ రోజు తెలంగాణాలో పెండింగులో వున్న ప్రాజెక్టుల గురించి చర్చించడం కోసం అవకాశం ఇవ్వమని కోరడం, తమరు అందరి అభిప్రాయాలు విన్న తరువాత అందుకు అంగీకరించడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా అందుకు అంగీకరించినందుకు వారికి ధన్యవాదాలు చెప్పంతు నేను కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి లేదలచుకున్నాను . ప్రధానంగా ఇటు ప్రాజక్టులు తెలంగాణ ప్రాంతములోని వెనుకబడి వుండడానికి గాని, అటు రాయలసీమ , ఆంధ్ర ప్రాంతంలోగాని- అసలు మూల సమస్యలు ఎక్కడ వున్నయో వాటిని పరిష్కరించడానికి పూనుకొంటే తప్ప ఈ సమస్యలు పరిష్కారము కావని చెప్పదలచుకున్నాను. ఎందుకంటే నేను తెలంగాణా వాడినే. తెలంగాణాకు చెందిన గౌరవ సభ్యులలో అత్యధిక భాగం తెలంగాణా ప్రాంతం. నెగ్లెట్ చేయబడినదనే పద్ధతులలో మాట్లాడారు. నేను చెప్పేది రాగద్వేషాలకు అతీతంగా వినండి. ఏనాడో కాటన్ మహాశయుడు కట్టించిన కృష్ణా బ్యారేజి, గోదావరి బ్యారేజి మినహాఇస్తే కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత చెప్పుకోదగిన ప్రాజెక్టులు ఎమైనా వున్నయా? ఇక శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ఇన్‌కంప్లీట్ అవే భావము వుంది. ఓ నాగర్జునసాగర్ ఉంది. దానికి కారణాలు అనేకం. ఇపుడు కొంత అదనంగా సేద్యం కావడానికి వీలు వుంది. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశ క్రింద 64 కి. మీటర్ల పొడగింపు విషయంలో ఇదే బడ్జెటు సేషన్ సందర్భంలో సెంట్రల్‌క్లియరేన్సు వచ్చిందని గౌరవనీయులైన చెంగారెడ్డిగారు చెప్పారు. అది పూర్తిచేసినట్లుఅయితే మూడు జిల్లాలలో 5 1 / 2 లక్షల ఎకరాలు సాగులోకి వస్తుందని చాలామంది గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. అది పూర్తిగా తెలంగాణాకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టుకు ఇక నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు తీసుకొంటే అది ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలకు సంబంధించి ఇది యదార్థమైన విషయం పోతే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు హైడెల్ ప్రాజక్టుగా అనాడు ముఖ్యమంత్రిగా వున్న సంజీవరెడ్డిగారు ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకొని చేశారు. అది హైడల్ ప్రాజెక్టు కాకుండా, దానితో పాటు వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడే ప్రాజెక్టుగా రూపొందించబడింది . ఈనాడు దాని మంచి తెలంగాణా ప్రాంతములోని నల్గొండ జిల్లాకు, రాయలసీమ ప్రాంతానికి గాని ఇంక నీరు ఇవ్వలేని పరిస్థితి. మొత్తనికి అనాడు కాటన్ మాహాశయుడు కట్టిన రెండు ప్రాజెక్టులు మినహా యిస్తే అచ్చం ఆంధ్రప్రాంతానికి, అచ్చం తెలంగాణా ప్రాంతానికి సంబంధించిన ప్రాజెక్టులు చెప్పుకోదగ్గవిలేవు. కట్టిన మూడు పెద్ద ప్రాజెక్టులలో శ్రీరాంసాగర్ తెలంగాణాకు

సంబంధించినది. నాగార్జునసాగర్ ఉమ్మడి ప్రాజెక్టు. అదే విధంగా శ్రీశైలము హైడల్ ప్రాజెక్టుగా కట్టినా వ్యవసాయ అవసరాలను తీర్చే ప్రాజెక్టు పూర్తిగా వెనుకబడిన జిల్లాలు ఉన్నాయి. మ. 12-10 ఎలాంటివనతులు లేకుండా వున్న వాటిలో మహబూబునగర్ జిల్లా ఒకటి. దాని ప్రక్కనే కృష్ణానది పోతుంది. జూరాల, భీమ దీని గురించి అనేక సందర్భాలలో చెప్పుతున్నారు. క్లియరెన్సు వచ్చిన ప్రాజెక్టు పనులు చేయడం లేదు. క్లియరెన్సు రాని ప్రాజెక్టులు పని చేయడం లేదు. అనేక ప్రభుత్వాలు మారాయి. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలే అత్యధిక భాగం-35 ఎళ్లు అధికారంలో వున్నాయి. 6 1/2 సంవత్సరాలు తెలుగుదేశం అధికారంలోవుంది. తెలంగాణాలో ఉన్న దీనికి కారణం ఏమిటి? చరిత్రలోఫ్యూడల్ ప్రభుత్వం వున్నది. అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశాలను కల్పించబడలేదు. దాని కారణంగా వెనుకబడింది. మన ప్రభుత్వం చేసేది ఏమైనా వుందా? ఈ ప్రాంతాన్ని నిర్లక్ష్యం చేశారు. అందుకని ప్రధానంగా అధికారంలో వున్న ప్రభుత్వాలు ఎక్కడ ఏ రకంగా వెనుకబాటుతనం ఉన్న దాన్ని తొలగించడానికి పరిష్కారము చేయడానికి పూనుకోవాలి. దానికి – మనస్సువుంటే మార్గం వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్రులు అనేక పోరాటలు చేసి మనము తెలుగువారమంతా ఒక రాష్ట్రంగా వచ్చాము – అక్కడ, ఇక్కడ వెనుక బాటుతనాన్ని తొలగించడానికి ప్రభుత్వ రంగాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి ఉమ్మడిగా అందరము కల్సి అందోళన చేస్తే తప్ప వీటిని సాధించలేము. ఉదా:- శ్రీ శైలము లేఫ్ట్ కెనాల్ టన్నలా? ఎత్తుపోతులా? టన్నలా? అన్ని చర్చించు స్తున్నారు. శ్రీరాంసాగర్ రెండవదశ లాంటి ప్రధానమయినా సమస్యను చేపట్టాలి. ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వము – ఈ రాష్ట్ర ప్రజలు కూడా కొన్ని కీలకమైన ప్రాజెక్టులను సెంట్రల్ గవర్నమెంటు టేకప్ చేయ్యలని ఆందోళన చెయ్యవలసిన అవసరము వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు ఉన్నది. అనాటి ఈనాటికి తేడా ఏమిటంటే – రూ॥ 1477 కోట్లు కొత్త ఎస్టిమెట్ అయితే తప్ప సాధ్యంకాదు. ఇది మల్టిపర్పస్ ప్రాజెక్టు . విద్యుత్‌శక్తి ఉపయోగుపడుతుంది– వ్యవసాయనికి ఉపయేగుపడుతుంది. దీనికి సంబంధించి నోటు వచ్చింది. దీనిలో మహారాష్ట్రా, మధ్యప్రదేశ్ గవర్నమెంట్సుతో మాట్లాడవలసి వుంటుందని పరిశీలన చేయవలసి ఉంటుందని అన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వమే ఈ ప్రాజెక్టును తీసుకోవాలి. కేంధ్ర ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని గోల చేయవలసిన అవసరం వున్నది. శ్రీ సనర్దార్‌సింగ్ ప్రాజక్టు. డెహారాడామ్ ఈ రెండు కూడా కేంద్ర ప్రభుత్వం, చేసిన పని చెస్తుంది. కీలకమైన విషయాలని రోశయ్య, చెంగారెడ్డి, దీవాకర్ రెడ్డి మంత్రులు నోటు చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇది చాలా అన్యాయము. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టుకు సంబందించి కేంద్రప్రభుత్వము టేకప్ చేయాలని మనము అందోళన చేయాలి. డబ్బులు చాలవు – వీరిలో తెలంగాణా, రాయలసీమ, ఆంధ్ర ప్రాంతానికి సంబంధించిన సమస్య పరిష్కారం కావాలంటే పోలవరం ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన చేశారు. అనాడు రు.వెయ్యి కోట్లు అనుకుంటె, ఇవాళ 3 వేల కోట్లు అయినా పూర్తికాకుండా ఉన్నది. మన విశాఖ ఉక్కు-ఆంధ్రుల హక్కు పోరాటం – దానికి నీరు ఇవ్వాలన్నా, – అదేవిధంగా ఆ నీరును తీసుకొచ్చి

కృష్ణానదిలో కలపడం ద్వారా ముఖ్యంగా, కోస్తల్ జిల్లాలు అయిన తూర్పుగోదావరికి నీరు ఇవ్వడంతోపాటు ఇక్కడ కృష్ణానదికి తీసుకొంటే, రాయలసీమను బాగు చేయడానికి అవి రూపొందించిన ప్రాజెక్టు. అందుకని, ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతా రంగాలను నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నదని నా ఆరోపణ. కాంగ్రెసు గవర్నమెంటు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం మీద ఆరోపణ చేశారు. శ్రీశైలం గురించి, దీని గురించి పట్టించుకోలేదని కొన్ని కేటాయింపులు కేటాయించారని ఇదే శాసనసభలో ఫైనాన్సు మినిస్టరుగారు చెప్తుంటూ, ఒక వైటు పేపరు ఇస్తూ చెప్పారు. నేను అడుగుతున్నాను - శ్రీశైలం ఎడమ కాలువకు సంబంధించినంతవరకు రు.10 కోట్లు కేటాయించి 5 కోట్లు ఇచ్చి అందులో రెండున్నర కోట్లు సిబ్బంది జీతభత్యాలకు పోతే, రెండు కోట్లు పని జరిగింది. వీటికి ఇచ్చిన ప్రాధాన్యతను ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. అందుకని, ప్రతి సంవత్సరం ప్రభుత్వం వెయ్యికోట్లు రూపాయలు ప్రజల నుంచి అప్పు తీసుకోవాలి; దాని ద్వారా యీ హైడల్ ప్రాజెక్టు, థర్మల్ప్రాజెక్టు చేపట్టాలి. హైడల్ ప్రాజెక్టుకు ఖర్చు తక్కువ. నేను చెప్పిన తీరులో తీసుకుంటే, ఇక్కడ ఎలక్ట్రిసిటీకి ఉపయోగపడుతుంది. వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడుతుంది - ఆ రకంగా ప్రభుత్వం చేస్తే రెండురకాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. బెల్లంపల్లిలో ఇవాళ నిన్న చర్చలు జరిపాము. 70వేల మంది సింగరేణి, బెల్లంపల్లి, గోదావరిఖనిలో - బొగ్గుగనుల్లో పని చేయడం లేదు. గ్రామాల్లో సగం పవర్ కట్ చేశారు. రోశయ్యగారు థర్మల్ పవర్ స్టేషన్స్‌ను నడుపుతామని చెప్పవచ్చు. కాని వాస్తవం అది. ఇలాంటి అధ్వాన్న స్థితిలో వ్యవసాయానికి, రెండు విద్యుత్‌కు రెండురకాలుగా ఉపయోగపడే ప్రాజెక్టులు చేపట్టడానికి ఒకవెయ్యి కోట్ల రూపాయలు ప్రజల నుంచి అప్పు తీసుకోవాలి. కేంద్రప్రభుత్వం తీసుకునేటట్లు ఒత్తిడి చేయాలి. ఈ రకమైన పద్ధతిలో మన సమస్యలు పరిష్కారం చేసుకొడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. జూరాలగాని, భీమాగాని, శ్రీశైలం ఎడమ కాలువగాని, శ్రీరాంసాగర్‌గాని వీటికి ప్రాధాన్యం ఇస్తామని చెప్పడం తప్ప దీనికి సరైన బాధ్యత వహించడం లేదు. ఏజెన్సీ ఏరియాను బాగు చేస్తామంటున్నారు. ఖమ్మం జిల్లాలో కిన్నరసాని క్రింద 10 వేల ఎకరాలకు ఉపయోగపడే చెరువు ఒకటి ఉన్నది. ఎక్కడకు పోతుంది అది ? ఎప్పటినుంచో ఎక్స్‌టెన్షన్ జరిగినప్పటికీ దాని క్రింద నీరు ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉంటుంది. 10వేల ఎకరాలు సేద్యం కావడానికి అవకాశం ఉంటుందని చెప్పడం తప్ప దానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం లేదు. అట్లాగే, మున్నేరు ఖమ్మం జిల్లాలో ఉన్నది. 24 వేల ఎకరాల సేద్యం అవుతుంది. ములుగునూరులో - పూర్తిగా ఏజెన్సీఏరియా ట్రైబల్ ప్రాంతం - దానికి తగిన ప్రాధానత ఇస్తారా ఇవ్వరా అని అడుగుతున్నాను. అట్లాగే, భద్రాచలం డివిజన్‌లో శ్రీశైలం డివిడనల్‌లో 13840 ఎకరాలు సేద్యం కావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మల్టి పర్పస్ ప్రాజెక్టు 32 మె.వా. ఉత్పత్తి అయ్యే స్కీమ్ ఉన్నదని నోట్‌లో ఇచ్చారు. ఎపి ఎస్ ఇబి నుంచి క్లియరెన్సు రావలసి ఉంటుంది. మాకు ఇచ్చిన నోటులో ఉన్నది. ఏజెన్సి ఏరియా ప్రాధ్యాత ఎందుకు ఇవ్వకూడదు? ఇట్లాంటివి ఎందుకు తీసుకోవడం లేదు. మాకు ఇచ్చిన నోటుకు సంబంధించినంతవరకు మైనర్ ఇరిగేషన్‌లో

-9 జిల్లాలలో 25 వేల ఎకరాలు సేద్యం కావడానికి స్కీమ్స్ ఉన్నాయని మరొక 93 కోట్లు ఖర్చు అయ్యే ప్రాజెక్టులు తీసుకోవలసినటువంటి తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్నాయని చెప్పారు. సంతోషం - యీ లెక్కల ఇవ్వడం కాదు. ఏ ప్రభుత్వాలు వచ్చినా, ఏ ప్రభుత్వాలు మారినా, ఏమిటి ప్రాధాన్యతా రంగాలు? ఏమిటి? అనే పద్ధతి లో ఆలోచన ఉండి, ఆ పద్ధతికి అనుగుణంగా వనరులు సమీకరించి పని చేస్తే తప్ప సమస్య పరిష్కారంకాదు. తెలంగాణా, రాయలసీమ, ఆంధ్ర యీ తగాదాలతో కొట్టుకొని చచ్చాము. దీనకి అనేక కారణాలు ఉన్నాయి. ఎంతో నష్టపోయింది రాష్ట్రం. తక్కిన ప్రాజెక్టులు ఎవ్వైనా ఉన్నాయనా అంటె ఒకే ఒకటి - అది ఆంధ్రప్రాంతంలోఅధనంగా కట్టింది లేదు.రెండవది-తెలంగాణా ప్రాంతానికి దానికి పనికి వచ్చే నాగర్జునసాగర్ ప్రాజక్టు-థర్మల్ హైడల్ విధ్యుత్తుకు ఉపయోగపడే శ్రీశైలం ప్రాజక్టు తెలంగాణాప్రాంతంలో శ్రీరాంసగర్ ప్రాజెక్టు యీ స్కీమ్స్ అన్ని కాగితం మీదనే ఉన్నాయి. తెలంగాణాకు గాని,·ఆంధ్రప్రాంతానికి గాని నేను చెప్పేప్రాజెక్టులకు సంబంధించి వనరులను సమీకరించి, ప్రజల నుంచి అప్పుతీసుకుని అయినా సరే చేపడితే రెండురకాలుగా ము12.20 ఉపయోగపడుతుంది. ప్రభుత్వం ఇటువంటి పనులు చేపట్టడానికి పూనుకోవలసిన అవసరం ఉందని విజ్ఞప్తి చేస్తు, తప్పనిసరిగా అన్ని పార్టీలను సమీకరించి, డిప్తీ డ్యాం, సర్దార్ సరోవర్‌లను కేంద్రం చేపట్టేటట్లుగా, ఆందోళన చేయాలని చెబుతూ, నాకీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలతో సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. కోదండ రెడ్డి (ముషీరాబాదు):- అధ్యక్షా, తెలంగాణా జిల్లాలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాల గురించి మాట్లాడేటప్పుడు, ముఖ్యంగా జంట నగరాల గురించి రెండు విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. రాజధాని నగరంలో హుస్సేన్‌సాగర్ కాలుష్యం ఎక్కువగా ఉంది. వర్షాకాలంలో వర్షాలు ఎక్కువగా వచ్చినప్పుడు, ఆ కాలువ వెంట వందలాది, వేలాది ఇళ్లు కొట్టుకుపోవడం జరుగుతుంది. వారికి ప్రభుత్వం ద్వారా తిరిగి పునరావాసం కల్పించడం, పేద ప్రజలకు నష్టం కావడం జరుగుతుంది. ముఖ్యంగా హుస్సేన్‌సాగర్ గురించి మీ దృష్టికి తేవలసిన సమస్యలు రెండున్నాయి. బాలానగర్ నుంచీ ఇంకా ఇతర ప్రాంతాల ఇండస్ట్రీస్ నుంచీ కాలుష్యపు నీరు వల్ల హుస్సేన్ సాగర్ గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా కాలుష్యంవడంతో జంట నగరాల ప్రజలకు ఇబ్బంది కలుగుతోంది. అందువల్ల ఈ కాలువకు రెండు వైపులా గోడకట్టి, స్టిర్‌తీసి, అవసరం అయితే కప్పు వేసి, కాలుష్యం వల్ల, దోమల వల్ల ప్రజలు పడుతన్న బాధలను తీర్చాలని మునిసిపల్ కార్పోరేషన్ ఆనాడు పథకం వేసింది. కానీ ఇప్పటివరకూ ఆ కాలుష్యాన్ని తొలగించనందువల్ల, ఇండస్ట్రీస్ నుంచి వచ్చే ఆ కాలుష్యపు నీరు ప్రవాహంగా హుస్సేన్‌సాగర్‌కు రావడం, అక్కడ నుంచి చివరకు ఉప్పల్‌వరకూ ప్రవహించడం జరుగుతోంది. దీని విషయంలో మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌కు యివ్వకుండా ప్రభుత్వమే ఒక పథకం తయారుచేసి, ప్రజలకు ఇబ్బంది లేకుండా, ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకొని, చుట్టు ప్రక్కల నివశించే ప్రజలకు సౌకర్యం కలిగించవలసిన

అవసరం వుంది. హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు జంట నగరాలకు సంబంధించి డ్రింకింగ్ వాటర్ సమస్యపై చాలా మంది మాట్లాడారు. నాగార్జున సాగర్ నుంచి నీటిని జంట నగరాలకు తేవాలనే ప్రభుత్వ నిర్ణయం మేరకు, ఆ నీరు వచ్చే సమయానికి ఆటంకం ఏర్పడింది. జంటనగరాలకు మెట్రో వాటర్ ద్వారా నీరు లభిస్తోంది. పైపులైన్స్ వేసి చాలా కాలం అయింది. అవి చిల్లులు పడి, లీకేజి కావడంలో కూడా నీరు కలుషితం అవుతోంది. ఈ విషయం మేము చాలా సార్లు డ్రయినేజి బోర్డుకు, మున్సిపల్ కార్పొరేషన్‌కు చెప్పడం జరిగింది. వందల సంవత్సరాల క్రితం వేసిన ఈ డ్రయినేజీ, వాటర్ పైప్సను సమూలంగా తొలగించి క్రొత్తవి వేస్తే తప్ప, ప్రజలకు కాలుష్యం నీటి బాధ పోదు. డ్రయినేజికి సంబంధించి, కేవలం కాగితాల మీదనే రీమోడలైజేషన్ గురించి చెబుతున్నారు కాని కార్యరూపంగా, ఇంతవరకూ రెండు సంవత్సరాలయినా రాలేదు. ఏ కార్యక్రమం కూడా తీసుకున్న పాపాన పోలేదు. డ్రయనేజి పైప్సని పూర్తిగా, సమూలంగా మార్చాలి. ఆనాటి 5 లక్షల జనాభాకి సమకూరే విధంగా వేశారు. మార్చాలి. హైదరాబాదులో మల్టీస్టోరీడ్ బిల్డింగ్స్ చాలా వచ్చాయి. డ్రయినేజి నీరు ఎక్కడ చూసినా కూడా పొంగిపోతున్నాయి. దాని వల్ల ప్రజలకు ఇబ్బందే కాకుండా , రకరరకాల రోగలకు గురి ఆవుతున్నారు. దీనినే ఒక పెద్ద ఎత్తున యుద్ధప్రతిపదికమీద తీసుకొని , చేయవలసిన అవసరం ఉంది. వీటిని అప్పుడప్పుడు రిపైర్ చేస్తే, సమస్య తీరదు. ముఖ్యంగా సువరేజ్ బోర్డు, వాటర్ వర్క్స్ సమన్వం చేసి, రెండు సంస్థలు కూడా, డ్రయినేజి, వాటర్ పైప్స సమూలంగా వెయ్యకపోతే ఎన్ని కోట్లు ఖర్చు చేసినా, ఎన్ని రిపైర్స్ చేసిన లాభం లేదు. హైదరాబాదులో రద్ది బాగా పెరుగుతోంది. మద్రాసులో కాని కలకత్తాలో కాని పెద్ద పెద్ద నగరాలలో పేల్లయ్ ఓవర్స్ చాలాకట్టి, జనాభాకు ఇబ్బంది లేకుండా చేసేందుకు చాలా స్కీములు తూసుకున్నారు. మన హైదరాబాదులో ఇంత పెద్ద మునిసిపల్ కర్పొరేషన్ ఉన్నా కూడా, ఇంత పెద్ద వ్యవస్థ ఉన్నా కూడా, ఎంత సిబ్బంది ఉన్నా, ఇప్పటివరకూ పెరుగుతున్న జనాభాని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఫ్లయ్ ఓవర్స్ నిర్మాణం కానీ, రోడ్లు వెడల్పు కాని జరపాలి అనే అవగాహన లేదు. ఏదెమయినా ఎం సి.హెచ్ . చాలా నిర్లక్ష్యంగా ఉంది. ఇక్కడ శాసన సభ్యులలో చాలా మందికి హైదరాబాద్‌లో స్వంత ఇళ్లు ఉన్నాయి. టాక్సుల వల్ల వచ్చే నిధులతోనే నగరం అభివృద్ధి చెందదు. ఆరు సూత్రాల కార్యక్రమము ద్వారా ప్రత్యేకంగా నిధులు మంజూరు చేస్తే తప్ప అభివృద్ధి చెయ్యడానికి అవకాశం లేదు. వనరులు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. రాజధానిని ప్రత్యేక దృష్టితో అభివృద్ధి చేయడానికి కొన్ని వందల, వేల కోట్ల రూపాయలు అవసరం. దానికి గాను ప్రణాలికా బోర్డులు పెడతారా ? ఏం చేస్తారు అనేది ఆలోచించి, అన్ని ప్రాంతాలకు చెందిన వారు రాజధానిలో ఉంటున్నారు కనుక, ఇప్పుడయినా ఆలోచించాలి. ప్రణఆలికా బోర్డును ఏర్పాటు చేసి నిధులు కేటాయిస్తే తప్ప, హైదరాబాదు నగరాన్ని రక్షించే అవకాశం ఉండదు.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- జంట నగరాల విషయం మాటాలడుతున్నారు. పెండింగ్ ప్రాజెక్టుల మీద మాట్లాడాలి కానీ......

శ్రీ ఎం. కోదండరెడ్డి :- ప్రణాళికలు వేశారు కాని అభివృద్ధి జరగలేదు. అందువల్ల పకడ్ బందిగా ప్రణాళిక వేసి ప్రత్యేక అవకాశాలు ఇస్తే తప్ప, జంట నగరాల అభివృద్ధి జరగదు. జంట నగరాల ప్రక్కనే గల రంగారెడ్డి జిల్లాలో త్రాగే నీటి సమస్య ఎక్కువగా ఉంది. నాగర్జున సాగర్ ప్రక్కనే ఉన్నాకూడా ఆజిల్లా వారికి త్రాగడానికి నీరు లేదు. ఏదేమయినా రంగారెడ్డి జిల్లాకు నాగార్జునసాగర్ నుంచి నీరు వచ్చే విధంగా ఒక స్కీము ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :- అధ్యక్ష, శ్రీశైలము ఎడమకాలువ గురించి హైదరాబాదు రాష్ట్రం ఉన్నప్పుడు ఒప్పందం జరిగింది. ఆ ఒప్పందాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత కుదించడం కాని, ప్రాజెక్టులు మూల పడటం కాని జరిగింది. సమైఖ్య రాష్ట్రంగురించి కమ్యూనిస్ట్ పార్టి పోరాటం చేసిన సగంతి తమకు తెలిసు. రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత అన్ని రాష్ట్రాలలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలన్ని సస్యశ్యామమవుతాయని ఆసించాము కానీ ఇప్పటివరకూ తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్న ప్రాజెక్టులకు పర్మిషన్ ఇవ్వకపోవడమే చాలా శోచనీయమైన విషయం. శ్రీశైలం ఎడమ కాలువ సొరంగం ద్వారా నల్గొండ జిల్లాకు నీళ్లు ఇచ్చే దానిని ఆపేసారు. నల్గొండ జిల్లా క్షామంతో దుర్భిక్షంతో బాధపడుతున్న జిల్లా. 1987-88 బడ్జెటులో రు.100 కోట్లు కేటాయించారు.కానీ, రూ॥ 8 కోట్లు ఖర్చు చేసారు.1990-91లో రూ॥ 10 కోట్లు కేటాయించారు. అది ఈ మధ్యలో ఇతర ప్రాతాలకు డైవర్షన్ చేసినట్లుగా స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చి మళ్లీ రు.5 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నామని తిరిగి వాగ్దానం చేసారు. దురిబక్ష ప్రాంతాలయిన నల్గొండ, ఖమ్మం జిల్లాలను ఈనాడు ఎంతో చిన్నచూపు చూస్తున్నారు. అర్ధ చేసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. నాగర్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టును నిర్మాణం చేసేటప్పుడు ఒక ఒప్పందం జరిగింది. తెలంగాణాలో 6.60 వేల ఎకారాలకు నీరు ఇస్తామని అన్నారు. ఆ ఒప్పందం ప్రకారం ఇవ్వవలసి వుంది. దానిని కుదించి ఎస్టిమేట్ కూడా కుదించి వేసారు. కొన్ని ప్రాంతాలకు కెనాల్ ఎక్కువ చేసి నీరు ఎక్కువ ప్రవహింప చేసి ఇవ్వడం, తెలంగాణా ప్రాంలకు తగ్గించడం అన్యాయమయిన విషయం. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు కేనాల్ ద్వారా లిఫ్టు ఇరిగ్రేషన్స్ ఇస్తామని అన్నారు. లిఫ్టు ఇరిగేషన్ ఏ దశలో ఉందో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. దీనిని వెంటనే చేపట్టి 70 వేల ఎకరాలకు లిఫ్టు ఇరిగేషన్ ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. 11.9.90 నాడు జోన్-3 ప్రాంతాలకు చెరువులు కుంటలూ నింపుకోవడానికి ఇష్యూ చేసారు. క్షామ ప్రాంతమయిన తెలంగాణా ప్రాంతం జోన్-2 కు ఎందుకు ఇవ్వరు. ఇంతటి పక్షపాత వైఖరి ఎందుకు? విచక్షణా రహితంతో కూడుకున్న విషయం అని స్పష్టంగా చెప్పదలచుకున్నాను.

జూరాల ప్రాజెక్టు : హైదరాబాదు రాష్ట్రం ఉన్నప్పుడు జూరాల ప్రాజెక్టు గురించి ఒప్పందం జరిగింది. ఆ ఒప్పందంలో 15.8 టి.ఎం.సి లు ఇవ్వడానికి ప్రాజెక్టు కట్టడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతించింది. తరువాత దానిని కుందించవలసిన పరిస్థితి ఎందుకు వచ్చింది?

ఇప్పుడు అక్కడ 10 టి.ఎం.సిలు ప్రాజెక్టు అది చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. దుర్భిక్ష ప్రాంతం. దానిన తగ్గించడానికి ఎందుకు పూనుకున్నారో చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. జూరాల ప్రాజెక్ట చాలా ప్రాముఖ్యతగల ప్రాజెక్టు. అది రూ.250 కోట్ల ప్రాజెక్టు. కాని దానికి ఇప్పటివరకు ఖర్చు చేసినదిమాత్రం రూ.76 కోట్లు. దానిని ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారు? ఏవిధంగా పూర్తిచేస్తారు? ఎన్ని సంవత్సరాలలో పూర్తిచేస్తారో స్పష్టంగా చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది.

భీమా ప్రాజెక్టు. దాని ఎస్టిమేటు ఎక్కడ ఉంది. ఏ పరిస్థితిలో ఉంది దానిని మీరు తీసుకుంటారా ? లేక మూల పడేసారా? ఈ భీమా ప్రాజెక్టు చాలా అత్యంత ప్రాధాన్యత కలిగిన ప్రాజెక్టు. వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు నీరు ఇచ్చే ప్రాజెక్టు. మహబుబ్‌నగర్ జిల్లా. కొల్లాపూర్ క్షామ పిడిత ప్రాంతాలు, దుర్భిక్షంతో భాధపడుతున్న ప్రాంతాలు. భీమా ప్రాజెక్టు ఏ స్టేజీలో ఉందో చెబుతారా ? లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ తీసుకుంటారా లేదా ? చాలా విచిత్రమైన విషయం ఏమంటే జూరాల ప్రాజెక్టు గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతినిచ్చింది. క్లియరెన్సు వచ్చింది. కానీ ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఇచ్చిన నోటులో దానిని తిరిగి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించామని అన్నారు. ఈ వషయం నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఎన్నడో క్లియరెన్సు వచ్చిన సంగతి మన అందరికి తెలుసు. అప్పర్ కృష్ణాలో కన్‌స్ట్రక్షన్ జరుగుతోంది. బచావత్ తీర్పుకు వ్యతతిరేకంగా అదనపు నీళ్లు పెంచి అప్పర్ కృష్ణా ప్రాజెక్టు నిర్మిస్తున్నారు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ం యొక్క అభిప్రాయం స్పష్టంగా చెప్పవలసిన అవసరం ఉంటుంది.

శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశ:- మనకు ప్రపంచ బ్యాంకు లోన్ ఇచ్చింది. దానిని కూడా సక్రమంగా ఉపయేగించుకోవడం లేదు. 1990-91 బడ్జెటులో రు.50 కోట్లు కేటాయించారు. కేటాయించిన దానిని ఇంతవరకూ రిలీజ్ చేయలేదు. ప్రపంచ బ్యాంకు ఇచ్చిన లోను, సహాయాన్ని మీరు సంపూర్ణంగా ఎందుకు ఉపయోగించుకోవడం లేదని అడుగుతున్నాను. అదే విధంగా మెదక్ జిల్లాలో సింగూర్ ప్రాజెక్టు ఉంది. నిర్మాణం జరిగింది. రెండవ దశ పూర్తయింది. మూడవ దశ ప్రారంభం కావలసి ఉంది. సింగూరు ప్రాజెక్టు గురించి చెన్నారెడ్డి గారు ఆనాడు 40 వేల ఎకరాలకు నీరు ఇస్తామని జి.ఓ ఇష్యూ చేసారు. దుర్భిక్ష ప్రాంతమయిన జోగిపేట, సంగారెడ్డి, సదాశివపేట ప్రాంతాలకు 40 వేల ఎకరాలకు నీళ్లు అందించే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం పైన ఉంది. రాజధానికి నీళ్లు ఇస్తుంటే మేము అడ్డం పడడం లేదు. కానీ ఇప్పటికయినా ప్రభుత్వం ఆలోచించి చేయలని మనవి చేస్తున్నాను.

నా ప్రపోజల్ ఏమంటే ఫ్లడ్ వచ్చినప్పుడు నీళ్లు చెరువులలో నింపుకోవడానికి అవకాశం కలిగిస్తామన్న వాగ్దానాన్ని నిలుపుకోవాలని స్పష్టంగా చెప్పదలచుకున్నాను. కేనాల్స్ త్రవ్వుకోవడానికి, వరద ప్రవహిస్తున్నప్పుడు ట్యాంక్సు నింపుకోవడానికి అవకాశం కలిగించాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

రెండవది హల్దీ నది గురించి 1976 వ సంవత్సరంలో మన ముఖ్యమంత్రిగారు వున్నప్పుడు ఫౌండేషన్ వేశారు. ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం జరిగింది కానీ నిరుపయోగంగా పడి వున్నది. ఇప్పటికి హదినదికి కెనాల్ త్రవ్వకం గురించి బడ్జెట్‌లో రు.2 కోట్లు కూడా పెట్టకపోవడం చాలా విచిత్రకరం. రు.2 కోట్లు బడ్జెట్‌లో పెట్టికెనాల్ త్రవ్వినట్లయితే 23 వేల ఎకరాలకు నీరు అందే అవకాశం వుండేది. కాబట్టి ఇది గమనించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నాది. వెంటనే డబ్బు అలాట్ చేయవలసిన అవసరం వున్నది. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు ముఖ్యమైనది. దీని వలన కరీంనగర్, వరంగల్, ఖమ్మం జిల్లాలకు నీరు వచ్చే అవకాశం వుంటుంది కాబట్టి కనీసం ఈ ప్రాజెక్టులనయినా చేపట్టగలిగితే మంచిదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. లక్ష్మయ్య జనగాం:- ప్రప్రధమంగా ఈ చట్ట సభలో తెలంగాణాప్రాంతపు పెండింగ్ ప్రాజెక్టుల చర్చలో పాల్గొనడానికి అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ ఇది నా అదృష్టంగా భావిస్తూ ప్రారంభిస్తున్నాను తెలంగాణాప్రాంతం ముఖ్యంగా దాదాపు 1250 అడుగుల ఎత్తులో వుండి.అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత కలిగి వుండి సాలీనా 500 మిల్లీమీటర్ల కంటే తక్కువ వర్షపాతం వున్న ప్రాంతం. 1940-44 వ సంవత్సరం లోపలనే నిజాం ప్రభుత్వం లోయర్ గోదావరి వ్యాలీ ప్రాజెక్టును ఈ ప్రాంతంలో 44 లక్షల ఏకరాలకు సాగు నీరు అందించే విధంగా రూపకల్పన చేసినప్పటికి కూడ ఈ 45 సంవత్సరాల తరువాత ఈ ప్రాజెక్టు కుదించబడింది. ప్రస్తుతం 16 లాక్షల ఎకరాల కోసం నిర్మించబడ్డ శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ఈనాడు 6 లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే నీరు అందిస్తూ వుంటే ఇది ఎంత నిర్లక్ష్యానికి గురి అయిందనే విషయం వాస్తవంగా గుర్తించాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ఈ ప్రాంతంలోపల ముఖ్యంగా సిరిసిల్లా, భీందెవరపల్లి, వేములవాడ, గంగాధర, ఉస్నాబాద్, చెర్యాల, జనగామ,కొడకల్లు, ఘనపురం, ఆలేరు, భువనగిరి, మేతుకూరు, రామన్నపేట, నకిరెకల్, తుంగతుర్తి, సిద్దిపేట, గజ్వేల్, తాలూకాలు ముఖ్యంగా చాలా రోజుల నుంచి వర్షపాతం లేక కరువుకు గురిఅవుతున్నాయి. ఈ ప్రాంతాలకు వచ్చే 15 సంవత్సరాలలో నీటి వసతులు కల్పించకపోయినట్లయితే ఇది శాశ్వత కరువుగా గుర్తించబడుతుందని శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పిన మాట గమనించాలని కోరుతున్నాను. 1984 వ సంవత్సరంలో దివంగత ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి ఈ ప్రాంతాన్ని సందర్శించి ఇక్కడ ఎత్తుపోతల పథకం తప్పనిసరిగా అవసరం వుందని అప్పటి ముఖ్యమంత్రి సమక్షములో చెప్పినప్పటికి కూడా ఈ ప్రాజేక్టుల విషయంలో ఏ మాత్రము అంట్టిపెట్టనట్లు వున్నారు. ఈ ప్రాంతమును ఎదో సర్వే చేస్తున్నాము, ఇన్‌వెస్టి గేషన్ చేస్తున్నాము అనే మాటలే కాని ఇప్పుడు ఈ నిర్ణిత సమయంలో ఈ ప్రాజేక్టులు పూర్తి అవుతుందనే మాటకాని, ఈ ప్రాంతము ప్రజలకు అసరాగా నిలుస్తుందని మాటకాని ఈ రాష్ట్రప్రభుత్వము ఇచ్చిన రిపోర్టులో ఎక్కడలేదు. రాష్ట్రఅంతటకూడ 42 శాతము దాదాపు నీటిపారుదల క్రింద వచ్చేసింది. కాని తెలంగాణా ప్రాంతములో 17 శాతము మాత్రమే. దీనితో ఈ ప్రాంతము ఎంత నిర్లక్ష్యనికి గురి అయిందనేది అర్థం అవుతుంది.

ఈ చర్చలో భాగంగా కాకపోయిన కూడా మరి విద్యావిషయంలోనే కాని, వైద్యవిషయములోకాని, ఇతర రంగాలలోనే కానియుండి ఈ ప్రాంతము తప్పనిసరిగా నిర్లక్ష్యానికి గురి అయింది. తెలంగాణాలో 38 శాతము పాపులేషన్ వుంటే 29 శతము ప్రయిమరి స్కూల్స్ వున్నాయి. మరి 68 శాతము పాపులేషన్ వున్నచోట 71 శాతము ప్రమయిరి స్కూల్స్ వున్నాయి. అదేవిధంగా ప్రమయిరి టీచర్స్ తెలంగాణాలో 23 వేలమంది వున్నారు. మిగిలా ప్రాంతాలలో 70 వేలమంది వున్నారు. ఈ విధంగా అన్నిరంగాలలో నిర్లక్ష్యము చేయబడినది. ముఖ్యముగా ఈ రోజులలో పత్రికా ప్రకటనలు చూసినట్లయితే ఉద్యోగాల అప్పాయింట్‌మెంట్స్‌లోను, ప్రమోషన్స్‌లోనే గాకుండా, డిప్యుటేషన్‌లోను 6 పాయింట్ ఫార్ములా క్రింద అన్యాయము జరిగిందనే మాట గుర్తుకు వస్తువున్నాది. ఆంధ్రప్రదేశ్ గెస్టుహౌసులు ఒక్క తెలంగాణా ఉద్యోగి కూడా కనిపించటంలేదు. అదేవిధంగా సెరికల్చర్ డైరెక్టరెట్, అయిల్ సీడ్స్ ఫెడరేషన్ ఆఫీసులలో 6 పాయింట్ ఫార్ములా ప్రకారంగా తెలంగాణా నుంచి కూడా ఉద్యోగులను నియమిస్తారనేమాట చెప్పినప్పటికి ఏ ఒక్క ఉద్యోగికూడా తెలంగాణా ప్రాతంము నుంచి కనిపించటంలేదు. ఇది గుర్తించాలి. ఈ ప్రాంతము నిర్లక్ష్యనికి గురి కాకుండా వుండలంటే

I wish the state men and all of us to rise and all the politicians should try to do Justice to the Telangana region.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్):- అధ్యక్షా, ఈ తెలంగాణా ప్రాంతానికి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంలో చాలా అన్యాయము జరిగిందని విషయాన్ని చాలామంది సభ్యులు ఈ సభలో ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకున్నారు. ఈ సందర్భములో నేను కూడా వారితో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. మన జగపతిరావుగారు చాలా విపులంగా ఒక ప్రాజెక్టును గురించి దాన్ని వ్యయాన్ని గురించి దాని నిర్మాణ దశ గురించి చెప్పి రిపోర్టుకూడా అందిచటం జరిగింది. మరల నేను అ సందర్భములో ఎక్కువ మాట్లాడకుండ ఒక విషయం ఈ సభకు గుర్తుచేయదలచు కున్నాను. ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పడకముందు 1956వ సంవత్సరములో విశాలాంధ్ర కావాలని కొంతమంది కార్యకర్తలు, కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలతో కూడా మేమంతా ఉద్యమములో పాల్గొనడం జరిగింది. అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారి అధ్యక్షతన, పాగ పుల్లరెడ్డిగారు సెక్రటరీగా వుండి, మేమంతకూడా ఆ సంఘములో చేరి, తెలుగు మాట్లాడేవారంత ఒకచోటవుంటే బాగుంటుందని, విశాలాంధ్ర ఏర్పడితే బాగుంటుందని పోరాటం జరిపినాము. ముఖ్యమంత్రిగా వున్నా డాక్టర్ చెన్నారెడ్డిగారు, వారి సహచరులు ఆ రోజు దానికి వ్యతిరేకం పలికినారు. ఆ రోజు వారు వ్యతిరేకం పలికింది, మేము అనుకూలం పలికింది, ఈ రోజు పరిణామం చూసినట్లయితే దాని నష్టము ఎంతవరకు తెలంగాణాకు జరిగిందిఅనేది చెప్పాలంటే అది గంటలతరబడి చెప్పాల్సిన అవసరం వస్తుంది. కాని ఒక మాటలో చెప్పాలంటే మేము జరిపిన పోరాటం తప్పుఅని మాత్రము మేము తెలుసుకోగలిగినాము. కాని తెలంగాణా ఆంధ్రలో

కలిసి ఎంత పోరపాటు చేసినాము. ఎంత తప్పు చేసినామో ఈ రోజు లక్షము వేసుకొని బాదపడటం తప్ప మాకు మిగిలింది ఏమిలేదు. సరే ఏదో జరిగింది జరిగిపోనియ్యండి. ఆ తర్వాత పెద్దమనుష్యుల ఒప్పందం జరిగింది. దానిలో ఆంధ్రరాష్ట్రములో తెలంగాణా పేరుతో ఒక అన్నదమ్ములాగా అందరము కలిసి ఉమ్మడి కుంటుంబముగా ఈ రాష్ట్రపరిపాలన సాగించవచ్చు. భారతదేశంలో కూడా ఇతర పెద్దరాష్ట్రాలమాదిరిగా యు.పి, బీహార్, మొదలైన రాష్ట్రాల మాదిరిగా ఒక ముఖ్యమైన ప్రాముఖ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వంలో వుంటుందని ఒప్పందం జరిగింది. రోశయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రక్కన కూర్చోవడంతో చాలా ఇబ్బంది కలుగుతున్నది అధ్యక్ష.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- నేను నోటు చేసుకుంటున్నాను. గౌరవనీయులైన నర్సిరెడ్డిగారు చెప్పిన పాయింట్స్ అన్ని నోటు చేసుకుంటున్నాము.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- నేను ముఖ్యమంత్రిగారికి చెప్పాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. రోశయ్య :- నేను సహాయము చేస్తువుంటే కూడ వారు వద్దు అంటే నేను ఏమి చేసెది.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- అధ్యక్ష, నాకు జవాబు చెప్పడానికి రోసయ్యగారి సహాయము వారికి అవసరం లేదు. ఆ విషయము నాకు బాగా తెలుసు. వారు ఎంత సమర్థులంటే ఇలాంటి రోసయ్యలు 90 మంది సహాయము అవసరం లేకుండా వారు సమర్థవంతంగా ఈ రాష్ట్రన్నే కాదు దేశాన్నికూడ పరిపాలించే అర్హత వారికి వున్నది.

శ్రీ కె. రోశయ్య :- అధ్యక్ష,అప్పుడప్పుడు సత్యాన్ని అంగీకరిస్తూ వున్నందుకు వారికి ధన్యవాదములు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- అధ్యక్ష, పెద్దమనుష్యుల ఒప్పందం ఒకటి జరిగినది. ఈ రాష్ట్రం చిన్నది అయినప్పటికి , ఆంధ్ర పెద్దది అయినప్పటికి దీనిని దానిలో కలిపి వేస్తే దానితో సమానంగా ఈ వెనుక పడిన ప్రాంతాన్ని కూడ అభివృద్ధిచేసి లాభం చేకూర్చాలని భారతదేశంలో తెలుగువాళ్ళు అంత ఒక పటం లో ఉండలని, వారికి ప్రత్యేకమయిన ప్రాముఖ్యతను ఈ దేశంలో సంపాదించాలని ఉద్యేశముతో ఆ రోజు పెద్దమనుషుల ఒప్పందం జరిగింది.మ.12-50 ఆ పెద్ద మనుష్యుల ఒప్పందం మీద బెడవాడ గోపాల రెడ్డి గారు, నీలం సజీవరెడ్డి,గౌతు లచ్చన్న గారు, అల్లూరి సత్యనారాయణ రాజు గారు ఆంధ్ర ప్రాంతము నుండి సంతకం చేసిన వారిలో వున్నారు. ఈరోజు అల్లూరి రాజు గారు తప్ప మిగిలిన ముగ్గురు సజీవులై వున్నారు. పోతే తెలంగాణా ప్రాంతము నుండి బూర్గులరామకృష్ణారావుగారు కె.వి.రంగారెడ్డిగారు మర్రి చెన్నారెడ్డి గారు, జె.వి.నర్సింగరావుగారు సంతకం చేసారు.

ఆనలుగురిలో ఒక చెన్నారెడ్డి గారు మాత్రం యీనాడు మనకు వున్నారు. ఈపెద్ద మనుష్యుల ఒప్పందాన్ని కాపాడవలసిన బాధ్యత సంపూర్ణంగా వారిమీద వుందని తమ ద్వారా వారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఈరోజు ఈసభలో మాట్లాడిన సభ్యులు చెప్పే మాటలు వింటుంటే, నాకు ఏమి కనబడుతున్నదంటే, అయ్యా, మా ప్రాంతం వెనుకబడి వుంది, మేము బ్రతిమిలాడుతున్నాము, దానం, ధర్మం ఏదైనా యిచ్చి మమ్ములను బాగు చేయుమని కోరినట్లుగా కనబడుతున్నది. మాకు హక్కు వుంది, యితరులతో సమానంగా జీవించే హక్కు వుంది. మాప్రాంతం కూడ యితర ప్రాంతాలతో సమానంగా అభివృద్ధి చెందాలని గట్టిగా మాట్లాడలేని దీన దశలో వున్నందున కూడ చాలా విచారపడుతున్నాను. అందుకని నాకు ఒక్కొక్కసారి అనిపిస్తుంది, మేము పొరపాటు చేశామేమో ఆరోజు విశాలాంధ్ర కావాలని-విశాలాంధ్ర కావాలన్న వారిలో నేను ఒకడిని. మా ముఖ్యమంత్రి గారు కాదు, వద్దు అన్నారు ఆరోజు వారు చెప్పిన మాట నిజం అనిపిస్తుంది యీ రోజు. ఆపొరపాటు చేశాము. ఇప్పుడైనా కూడ విడిపోతే తప్ప వేరే మార్గం లేదేమో యీ ప్రాంతం అభివృద్ధి కావడానికి అని నాకు మనస్సులో అప్పుడప్పుడు బాధ పుడుతుంది. దానికి ఇప్పటికైనామనమందరము మానుకొని ఆపని చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. నేను కేవలంప్రాంతీయ.....

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- అధ్యక్షా, పెండింగ్ ప్రాంజక్టుల గురించి మాట్లాడమని చెప్పండి.

శ్రీ సి. నర్సి రెడ్డి:- పెండింగ్ ప్రాజక్టుల గురించి మాట్లాడుతాను. ప్రాంతీయ భావాలు రేకెత్తించడానికి కానే కాదు. ఎంతసేపు ప్రాంతీయ భావాలు రేకెత్తింతే ప్రయత్నం ఆంధ్ర ప్రాంతం వారు, రాయలసీమ వారు చేస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, యీప్రాంతాన్ని సమానంగా వారితోపాటు అభివృద్ధి చెందే అవకాశం కలగనివ్వక పోవడం దానికి కారణమని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేగాదు, ఇంకా గట్టిగా చెప్పాలంటే. 1956 లోఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినది మొదలుకొని ఈ రోజు వరకు-1990 లో వున్నాము, దాదాపు 34 సం॥ సంలు గడచిపోయినప్పటికి- తెలంగాణప్రాంతం వున్న చోట నే వుందంటే దానికి అర్థంఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఒక్క ఆంధ్రుడు అయినా గాని యీ సభలో నిలబడి గాని బయటగాని, తెలంగాణ ప్రాంతం వెనకబడి వుంది. దానిని అభివృద్ధి చెందించవలసిన బాధ్యత మాపైన వుంది. దాని కొరకు మేము ముందుకు వస్తామని మాట్లాడిన వాడు యీ రోజు నాకు ఎక్కడా కనబడడంలేదు. దాని అర్థం ఏమిటి అని తమ ద్వారా యీ ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఈరాష్ట్ర సమగ్రతను కాపాడాలంటే, ఈ రాష్ట్రము నిజంగా బాగుపడాలంటే, ఈ ప్రాంతం నిజంగా బాగుపడాలంటే, ఇలాంటి ఆలోచన అందరికి వున్న రోజే యిది బాగు పడుతుంది. ప్రాంతీయ దురభిమానాలు తొలగిపోతయి. అది లేకుండా కేవలం బాగు చేస్తాము, కేవలం వాగ్దానాలు మాత్రం చేస్తాము. మీరు బాధపడవలసిన అవసరం లేదని చెబితే లాభం లేదు. ప్రాక్టికల్‌గా జరిగింది ఏమిటి అని అడుగుతున్నాను. ఈరోజు ప్రాక్టికల్‌గా యీ ప్రాంతానికి కేటాయించిన డబ్బు

ఎంత అని అడుగుతున్నాను. విశాలాంధ్ర ఏర్పడిన తరువాత ఖర్చు పెట్టిన మొత్తం డబ్బులో ఆంధ్ర ప్రాంతానికి ఎంత ఖర్చుపెట్టారు. తెలంగాణాకు ఎంత ఖర్చు పెట్టారు. అనేది ఒకసారి లెక్కలు తీయమని అడుగుతున్నాను. చాలా అన్యాయం జరిగింది. అన్నింటిలో అన్యాయం జరిగింది. అటు ఉద్యోగాల విషయములో అయితేనేమి, ఇటు భూముల విషయంలో అయితేనేమి ఏ కార్యక్రమం తీసుకున్నా కూడా అన్యాయం తప్ప న్యాయం జరిగిందని లేదు. ఈ అన్యాయం గురించి ఏ ఒక్క ఆంధ్రుడు కూడా మాట్లాడ లేదని మరొకసారి మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మీరు కంటిన్యూ చేయండి. Come to the subject.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- సమగ్రత కాపాడాలంటే, యింటిగ్రేషన్ వుండాలంటే ఒక తెలంగాణా వారికి వుంటే సరిపోదు. వీరు ఒక్కరే చాలా బలహీనంగా వున్నారు, ఏమిచేసినా పడి వుంటారు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో అనే భావం వస్తే సరిపోదు. వీళ్ళను మేము చాలా వతి పెట్టాం, వీరిని చాలా అడుగంట చేస్తున్నాము, వీరిని పైకి తీసురావాలని అందరం కలిసిమెలసి వుండాలనే అభిప్రాయం వుంటే తప్ప, పెద్ద అన్నగారు చిన్న తమ్ముడిని దోచుకునే అభిప్రాయం వుంటే మాత్రము ఎప్పుడు కూడ సమగ్రత వుండదు. ఒక చోట కలసి వుండడానికి అవకాశం వుండదనే విషయాన్ని గమనించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక ప్రాజెక్టుల విషయానికి వస్తే, ముఖ్యంగా తెలంగాణ ప్రాజెక్టుల విషయానికి వస్తే, ముఖ్యంగా తెలంగాణ ప్రాజక్టులు....

మిస్టర్ స్పీకర్ :- జూరాల...

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- జూరాల వుంది.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :- భీమా, జూరాల, ఆరెండు ఆయనకు....

శ్రీ సి. రామచంద్రారెడ్డి (అదిలాబాదు):- అధ్యక్షా, తెలంగాణా గురించి మాట్లాడుతు వుంటే భీమా, జూరాల అని అపహాస్యం చేస్తే ఎట్లా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- లేదు, కాదు. Please, That is not the intention. చెన్షన్ వుంటే నేనే యూజ్ చేశాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి:- ఈ హౌస్‌లో ఉదయం నుండి చూస్తున్నాను. చర్చలు జరుగుతున్నాయి. కాని మంత్రి గారికి సీరియస్‌నెస్ లేదు. సభ్యులకు సీరియస్‌నెస్ లేదు. ఈసభలో యీరోజు ఆంధ్రుల సంఖ్య చూడండి, ఎంత మంది వున్నారు. ఎంత యింటరెస్టు వుంది యీ సమగ్రతను

కాపాడడానికి అని అడుగుతున్నాను. ఉదయము నుండి చూస్తున్నాను. ఎందుకంటే ...

మిస్టర్ స్పీకర్:- దయచేసి మీరు ప్రాజెక్టుల గురించి రండి. దాని మీదనే మళ్ళీ మళ్ళీ ఎందుకు చెబుతారు?

శ్రీ సి.నర్సిరెడ్డి అధ్యక్షా, ఈ తెలంగాణ వెనుక బడినతనాన్ని కనీసం గ్రహించడానికి , అర్థం చేసుకోడానికి కూడ నిరాకరిస్తూన్నారనే భావవము నాకు కలుగుతుంది. అది భరించరానటువంటి విషయమని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :- నర్సిరెడ్డి గారు, మీరు ఒకసారి చెప్పారు, రిపిటేషను ఎందుకు ? సబ్జెక్ట్ మీద చెప్పేది వుంటే చెప్పండి. రెండు నిమిషాల్లో ముగించండి.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- అట్లా అంటే ఎట్లా తమరు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- టైము లేదు ఏమి చేస్తాము ? ముఖ్యమంత్రిగారు రిప్లయి ఇస్తారు. మీ కోరిక ప్రకారము ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పబోతున్నారు. కనుక టైము ప్రకారం చేయడం మంచిది.

శ్రీ పి. వీరన్న (మహబూబ్‌నగర్):- అధ్యక్షా, చాలా మంది చెప్పాలి. మహబూబ్‌నగర్ నుండి ఎవరు మాట్లాడ లేదు.

Mr. SPEAKER: I am going to call you next please.ఇట్లా టైము వేస్టే యింకా కొంత టైము పోతుంది. I will try my best to accommodate all (Sri Veeranna stood up) వీరన్న గారు మీ పేరు వుంది. I can't help it now.మూడు పేజీల లిస్టు యిచ్చారు మీ ఛీఫ్ విప్ గారు, వీలు కాదు. I cannot help. How I can I manage when I am given a list of three pages? I will try my best to accommodate everybody. Yes, you conclude it in two minutes.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- ఎట్లా? అసలు యింకా ప్రాజెక్టులోకే రాలేదు. నేను పార్టీ వ్యూను ప్రజంట్‌చేస్తున్నాను. ''ఎక్స్‌పెర్ట్ కమిటి, on utilisation of water in Andhra Pradesh" అని యిచ్చిన ఒక రిపోర్టు వుంది. దానిలో ఏమి చెప్పారంటే - on page 14 'catchment area or Krishna basin lying in the region'.అని చెప్పిన దానిలో రాయలసీమ ఏరియా 5,414 స్క్వేర్‌మైళ్లు వుంది. పర్సంటేజ్‌లెక్క చూస్తే 18-30 పర్సెంట్ వుంది. అదే విధంగా కోస్టల్ ఆంధ్రలో చూస్తే, 3,860 స్క్వేర్ మైళ్లు వుంది. పర్సంటేజ్ చూస్తే It is only 13.11% అదే తెలంగాణా ఏరియాలో క్యాచ్‌మెంటు ఏరియా ఎంత వుందనేది చూస్తే,

20,167 స్క్వేర్ మైళ్లు వుంది. పర్సంటేజ్ గనుక చూస్తే 68.50 పర్సంటు వుంది. అంటే దాదాపు 69 పర్సంటు. కృష్ణాబేసిన్‌లో వుండే తెలంగాణా ఏరియా యింత వున్నప్పటికీ యుటిలైజేషను లెక్క చూస్తే, ఎంత యీ ప్రాంతాన్ని యిరిగేషనులోకి తీసుకు వచ్చాము. ఎంత లాభం చేకూర్చామనేది చూస్తే, లెక్కలు వేస్తే Allocation as per Krishna Water Dispute Tribunal award.

దాని ప్రకారం చూస్తే 133.73 టి .ఎం.సి రాయలసీమకు ఎలాట్ చేశారు. కోస్తల్ ఆంధ్రకు 388.44 టి యం సి, తరువాత తెలంగాణాకు 277 టి.యం.సి. ఎలాట్ చేయుటం జరిగింది. ఇంకా క్రిందికి దిగి చూస్తే, యుటిలైజేషన్ ఆఫ్ వాటర్ ఔట్‌సైడ్ ది కృష్ణా బేసిన్ అంటే కృష్ణా బేసిన్ గాకుండా వుండే ఏరియాకు యీ సిటిని ఎంత వాడారు అనే లెక్క ఒకసారి చూస్తే రాయలసీమకు 53.60 టి యం.సి. వాడారు, అంటే దదాదాపు 40.1 పర్సంటు అదే విధంగా ఆంధ్ర రీజీయన్‌ను తీసుకుని చూస్తే 362.60 టి.యం.సి. నీరు, అవుట్‌సైడ్ ది కృష్ణా బేసిన్‌లో వుండే ఏరియాలో వాడారు. తెలంగాణాకు వస్తే నిల్ వుంది. ఒక్క టి.ఎమ్.సి నీరు వాడినట్లు మ:1.00 ఎక్కడా కనిపించడం లేదు లెక్కలను బట్టి ఇది న్యాయం అంటారా? ఇది అన్యాయం కాదంటారా? ఇది మాట్లాడే సభ్యులకు తెలియదా? అడగరా? నిజమైన విషయాలు చెబితే చాలా కటువుగా ఉంటాయి అంటే మమ్ములను ఎప్పుడూ బ్రతిమాలుతూ ఉండమని అంటారా? ఎప్పుడూ మమ్ములను హక్కుగా అడగవద్దని అంటారా? ఈనాడు ముఖ్యమంత్రిగా తెలంగాణావారు వచ్చారు. వారిని నేను తెలంగాణా పక్షపాతం వహించమని నేను కోరడం లేదు. వారు తెలంగాణా మనిషి కనుక మాకు కావలసింది ఇమ్మని కోరడం లేదు. నేను న్యాయం చేయండి,తెలంగాణాకు జరిగిన అన్యాయాన్ని దూరం చేయమని మాత్రమే అడుగుతున్నాను.మా మనిషి ఒక తప్పు పని చేసాడు అని అపకీర్తి పాలు చేసేటటువంటి ఉద్దేశం ఒక ప్రాంతీయునిగానాకు మాత్రంలేదని తమద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీశాలం ఎడమ కాలువ గురించి చాల మంది స్నేహితులు చెప్పారు. ఈరోజు వరకు ఎడమ కాలవపని అసలు టన్నెలా, లిఫ్టా అని నిర్ణయం చేయలేక పోయారు. కుడి కాలువ మనం చూస్తే , తెలుగుగంగ మనం చూస్తే ఏలాగ చేస్తున్నారో తెలుస్తుంది. నేను మొన్న అక్కడికి వెళ్ళి చూపి వచ్చాను. కండలేరు రిజర్వాయరు అని కట్టారు. 11 కిలోమీటర్లు ఒక పెద్ద కట్ట పోసారు. వాగు లేదు. వంపులేదు. అక్కడ నీరు లేదు. సోమశిల పేరుతో ప్రాజెక్టు కట్టారు నీళ్ళు లేవు. అక్కడ ప్రాజెక్టు నిండలేదు. 10సం॥ ల నుంచి ఎన్నడూ బ్రహ్మం గారి మఠం దగ్గర ఒక రిజర్వాయరు అనికట్టపోసారు.9 కి.మీ.ల10 కి.మీ.ల కట్టపోసారు.వందలాది కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టారు. ఎక్కడైతే నీళ్ళు ఉన్నాయో ఎక్కడ అయితే నీళ్లు ఇవ్వగలుగుతామో ఏ ప్రాంతానికైతే నీరుకేటాయించబడిందో అక్కడ నీళ్లు ఇవ్వలేదు. ఉదాహరణకు చెబుతారు. ఆర్.డి.ఏస్.కెనాల్ ఉంది. బచావత్ కమిషన్‌వారు దాదాపు 15.9 టి.యం.సి నీరు ఆర్.డి. కెనాలుకు ఎలాట్ చేసారు. ఈనాడు యుటిలైజేషను చూస్తే ఎంత ఉంది? 7,8 టి.ఎమ్.సి.కన్నా ఎక్కువ నీరు

లేదు. దానిని కూడా సరిగా గానీడం లేదు. ఆగష్టురెండవ తేదీన రాయలసీమ ప్రాంతంనుంచి దాదాపు వెయ్యిమంది వచ్చి హెడ్ వర్క్సు ఎక్కడైతే ఉన్నాయో అక్కడ తుంగభద్రకు ఉన్నటువంటి ఆనకట్టు పెంచి ఆనీరు ఈ ప్రాంతానికి రాకుండా తుంగభద్రలోకి ప్రవేశించేటట్టుగా ప్రయత్నం చేస్తున్నారంటే ఎంత అన్యాయం? ఈ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి నేను తీసుకొని పోవడంజరిగింది. వారు ఒక కమిటి వేసారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- శ్రీ నర్సిరెడ్డిగారూ - మీకు 20 నిమిషముల టైము ఇచ్చాను, ఇక తొందరగా పూర్తి చేయండి.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- అధ్యక్షా, తొందరగా పూర్తి చేస్తాను. గవర్నమెంటువారు పట్టించుకోలేదు. ఆ వచ్చే నీరు, మాకు ఎలాట్ అయినా నీరు కూడా రాకుండా చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం పట్టించుకోకపోతే ఏమి అనాలో చెప్పండి. ఒక ఆంధ్రుడు అయినా ఈ విషయంలో అన్యాయం చేసారని చెప్తారా అని అడుగుతున్నాను. ఈనాడు మన స్టేట్ ఏవరేజి ఇరిగేషను పర్సంటేజి లెక్కలు చూస్తే 42 శాతము ఉంది. కాని మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా మాత్రం జూరాల ప్రాజెక్టు పూర్తి అయినా కూడా 15 శాతం కన్నా మించిపోవడం లేదు. జూరాలకు 17.84 టి.ఎమ్.సి. నీరు కేటాయించారు. అయతే రిజర్వాయరు ఎంత కడుతున్నారు? కేవలం 10.5 టి.ఎమ్.సి. రిజర్వాయరు మాత్రమే కడుతున్నారు. ఎభీమ ప్రాజెక్టుఇస్తామని శ్రీ ఎన్.టి.రామరావుగారు చెప్పారు పోయినసారి ఇదేవిధంగా జరిగితే. చాలా సంతోషించాము. మేము చేసివేస్తాము, భీమా అయిపోయిందని చెప్పారు. సంజం నుండి ప్రాజక్టుకు పునాదిరాయి పెడాతామని చెప్పారు. ఉంచే చేద్దురో ఏమో తెలియదు కాని వారు పోయారు. ఈ రోజు కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చింది. ఈ ప్రాంతానికి ఈ ఇబ్బందులు, ఈ ఇక్కట్లు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటిని తీర్చడానికి ఈ ప్రభుత్వం చేయాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- శ్రీ నర్సిరెడ్డిగారూ - మీరు దయచేసి కోఆపరేట్ చేయాలి. టైము లేదు. మీరు అన్ని విషయాలు చెప్పలేరు. ఇక కన్‌క్లూడ్ చేయండి.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- చెప్పవలసినవి ఇంకా చాలా విషయాలు ఉన్నాయి. టైము లేదని అంటున్నారు. కనుక మీకు అభినందనములు తెలుపుతూ కూర్చుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- థాంక్యు.

శ్రీ పి.వెంకట్రావు (నూజివీడు):- అధ్యక్షా, ఎక్కడైతే అభివృద్ధి లేదో, ఎవరైతే అభివృద్ధి లేదని ఆ సభ్యులు చెబుతున్నారో, వారియొక్క ధోరణి చూసిన తరువాత తప్పకుండా వారితోబాటు మనం కూడా నిలబడి చెప్పాలనే ఉద్దేశంతో గత రెండు గంటలుగా మిమ్ములను

వారితోబాటు మనం కూడా నిలబడి చెప్పాలనే ఉద్దేశంతో గత రెండు గంటలుగా మిమ్ములను కోరడం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు శ్రీ నర్సిరెడ్డిగారు చెప్పినదానిలో ఎక్కడానిజం లేదు. ఎందుకని అంటే ఈ రాష్ట్రం మొత్తం మనది.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:- శ్రీ వెంకట్రావుగారూ - మీరు సబ్జక్టు మీద పెట్టండి. A member has no right to reply to any Member. You speak on subject and facts.

శ్రీ పి. వెంకట్రావు :- నేను ఎలిగేషన్ ఎవరి మీద చెయ్యడంలేదు. ఇప్పుడు మాకుకూడా అంతే బాధ్యత, అంతే కన్సరన్ వుంది. ఇక్కడజరగనటువంటి అభివృద్ధిపైన మేము కూడా ఫీల్ అవుతున్నామని చెప్పేదాని కోసం నేను చెబుతున్నాను. మీరు అర్ధము చేసుకోలేకపోతే ఎవరూ ఏమి చేయలేరు. స్వాంతత్ర్యం వచ్చినప్పుడు పూర్వం పెద్దలు చెప్పారు. మా తెలంగాణా కోట రత్నాల వీణ అని. అది అప్పుడు ఎంత నిజమో నాకు తెలియదు కాని ఇప్పుడు మాత్రముit is pleaded every day.

అందుకు నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రాజక్టు కావాలని కోరేటప్పుడు ముఖ్యముగా మనం ఒక విషయందృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. గ్రామ వ్యవస్థలో సామాన్య మానవుని యొక్కపర్చైజింగు కెపాసిటి, ఫుడ్ వ్యాలూ పెరగాలని అనుకొంటున్నాము. ఈ ప్రాజెక్టు రానిదే ఈ తరతమ భేదాలు ప్రాంతాలవారిగా పోయే అవకాశం లేదు. ముఖ్యంగా గ్రామాలలో ఏదైన ఒక మేలు జరగాలని అనుకొంటే మనం వారి ప్రక్కనే ఉన్నటువంటి ఆ భూమిని అభివృద్ధిచేయవలసిన అవసరము ఈ ప్రభుత్వము మీద ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. దీనిని అభివృద్ధిచేయడానికి మనము ఈవేళ ఈ ప్రాంతము మొత్తం తీసుకుంటే - కొన్ని ప్రాంతాలలో కొన్ని జోన్స్ తప్ప మిగిలిన ప్రాంతాలలో 20 % ఎస్యూర్డు వాటర్ రాలేదు. డక్కన్ ప్లాటోలో మిగిలిన ప్రాంతాలఎక్కువ ప్రాంతానికి నాన్ ఎస్యూర్డు సోర్సు ఆఫ్ వాటర్ క్రింద, రెయిన్ఫెడ్ క్రింద వారు కల్టివేట్ చేయడం జరుగుతున్నది. కాని ఈ లోపం అంత ఎక్కడ జరిగినదిఅంటే - ప్లాన్స్లో సరిగా రావందువల్ల అగ్రికల్చర్ సెక్టరు ఖర్చుపెట్టవలసిన డబ్బు సరిగా ఎలోకేట్ చేయలేకపోవడంవల్ల ఈ ప్రమాదాం జరిగింది. దానిని ఇప్పటికైనా మనం సరిచేసుకొని, ఈ ప్రాజెక్టుఏ దైనా ఇరిగేషన్కు తీసుకొని పూర్తిచేసుకొని రావాలని అనుకొంటున్నాం. ఈ ప్రాజక్టు ఆ మొత్తం లాండ్స్యును క్రింద, ఎస్యూర్డు సోర్సెఫ్ వాటరుక్రింద తీసుకొని వచ్చినట్లయితేనే ప్రజలకు మేలు జరగడానికి వీలుంది. ఎక్కడో రామగుండములోనో లేకపోతే సంగారెడ్డిలోనో, హైదారాబాద్లోనో ఇండస్ట్రీస్ వచ్చినంత మాత్రాన మొత్తం తెలంగాణా అభివృద్ధి చెందిదని అనుకోవాడానికి అవకాశం లేదు. లేకపోతే విశాఖపట్నంలో స్టీల్ప్లాంట్ వచ్చి 6 కోట్ల రూపాయాలు ఖర్చు చేశారు కనుక ఆ ప్రాంతము అంతా అభివృద్ధి చెందినదని అనుకోవడానికి అవకాశం లేదు. శ్రీకాకుళంలో మైనర్ ఇరిగేషను మీద సాధించే ఇరిగేషన్ వర్క్సు తప్ప ఇంక

వేరే లేనటువంటి బ్యాక్‌వర్డు ఏరియాస్ అక్కడ వున్నాయి. కనుక దీనిని ఒక సమగ్రమైన దృక్పథంతో ఆలోచించాలి. ఈ రాష్ట్రాన్ని మనము అర్థము చేసుకొని ఈ ప్రాజెక్టును మనం ముందుకు తీసుకొని పోవాలి. అసలు ఈ ప్రాజక్టును మనం ఓల్డు కాన్‌సెప్ట్‌లోనే తీసుకొని మనం ఎక్కువ ఖర్చు పెడుతున్నాము అనిపిస్తుంది. తక్కువ ఖర్చు పెట్టి ఎక్కువ లాభాన్ని పొందే పరిస్థితులలో మనం టెక్నికల్ నోహౌ మీద ఇంకా ఎక్కువ ఎడ్వాన్సు కాకుండా పూర్వపు పద్ధతులలోనే ప్రాజెక్టు కట్టుకొంటూ ఇరిగేషను ఛానెల్సును చేసుకొంటున్నాము అనిపిస్తున్నది. ఇప్పటికైనా సరే - దేశంలో

మ.1.10 రీసెర్చ్ ఆఫీసెస్ ఉన్నాయి. కాబట్టి రాష్ట్రము ఎగ్రికల్చరు విషయంలో క్రొత్త దృక్పథాన్ని తీసుకుని తక్కువ డబ్బుతో ఎక్కువ నీరును అందించే విధంగా డెవలప్ చేసుకుంటే ఖర్చు తగ్గుతుంది. ఆ ప్రాంతాలు అభివృద్ధి చెందటానికి అవకాశం వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. నేను ఒక ప్రాంతంనుంచి వచ్చిన శాసనసభ్యునిగా మాట్లాడటం లేదు. వెనుకబడినతనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈరోజు వరకు కూడా బీదవాడి పొట్టకు భోజనము సరిగ్గా అందించలేని పరిస్థితిలో ఉన్నామనే ఉద్దేశంతో మాట్లాడుతున్నాను. కరీంనగర్ ఒకరిదని, మహబూబ్‌నగరు ఒకరిదని, శ్రీకాకుళం యింకొకరిదని రాయలసీమలోని కడప ఇంకొకరిదని అనుకుంటే లాభం లేదు. మొత్తం అంతా ఒకటే అనుకుని ఏవో రాజకీయ ధ్యేయాలతో కాకుండా ఏ ప్రాంతము అయితే వెనుకబడి వుందో ఆ ప్రాంతంలో ప్రాజెక్టులు సత్వరంగా పూర్తి చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- నేను యిందాక ఒక విషయం చెప్పడం మరిచాను. ముఖ్యమంత్రిగారే సమాధానం చెపుతారు. నేను వారిని కోరేదేమీటంటే తెలంగాణాలోని ప్రాజెక్టులు ఏమి చేపట్టారో, వాటి నిర్మాణాలు ఏఏ దశలో ఉన్నాయో ఎప్పటికప్పుడు రెవ్యూ జరగుతూ వుండవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. సమీక్ష జరగవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. తెలంగాణా సభ్యులతో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి తెలంగాణాలోని ప్రాజెక్టులు ఏవిధంగా అభివృద్ధి చెందుతున్నాయో ఆ కమిటీ రాసేందుకు మూడు నెలలకో ఆరునెలలకో ఒకసారి సమావేశమై సమీక్ష చేస్తే చాలా మంచిగావుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యం.రఘుమారెడ్డి:- రూలింగ్ పార్టీవైపు మాట్లాడడానికి 9 మందికి అవకాశం ఇచ్చి మావైపు ముగ్గురికి అవకాశం ఇచ్చారు....

శ్రీ బి. జనార్ధన్:- అధ్యక్షా....

మిస్టర్ స్పీకర్:- జనార్ధన్, నీకు టైమిస్తాను క్లోజ్ చేయడానికి, టైంవేస్ట్ చేయకండి. టైం సేవ్ చేయండి. ఆల్‌రెడి 1-10 అయింది. ముఖ్యమంత్రిగారిని 1 గంటకు మాట్లాడమన్నాను. కాని ఇప్పుడు వారు 1-30 గం.లకు మాట్లాడుతారు. ఈలోగా విద్యాసాగర్‌గారు మాట్లాడండి.

శ్రీ సి.హెచ్.విద్యాసాగర్‌రావు:- ఇప్పుడు టైం అయిపోయింది. లంచ్ తరువాత పెట్టండి. ఈవినింగ్ కూర్చుందాం. కనీసము నాకు అర్థగంట కావాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- విద్యాసాగర్ గారు ముందు మీరు మొదలు పెట్టండి. ఐయామ్ హెల్ప్‌లెస్. మీరు అయిదారు నిమిషాలలో పూర్తిచేయండి.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్‌రావు:- నాకు అర్థగంట కావాలి సార్.....

మిస్టర్ స్పీకర్: అయిదారు నిమిషాలలో పూర్తిచేయండి. బాల్‌రెడ్డిగారు మాట్లాడలానని చెపినారు ఉదయం. తర్వాత మీ ఎడ్ చేసారు. రిపిటీషను అవైడ్ చేయండి.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్‌రావు :- చాలా విషయాలు సభ్యులు చెప్పినారు ప్రాంతీయ భావంతో. ఒక ప్రాంతంగురించి ఈనాడు మాట్లాడుకోవలసిన దుస్థితి ఏర్పడింది. అసలు తెలంగాణా పోరాటానికి సారధ్యం వహించిన ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డిగారు సైలెంట్‌గా వున్నారు. నాకు కూడా భాగం వుంది.... ఇంతకుముందు మాట్లాడిన సభ్యులు నర్సిరెడ్డిగారు, మిగతా సభ్యులు తెలంగాణా ప్రాంతము విషయంలో వివక్షత చూపడం జరిగిందని చెప్పడం జరిగింది. కృష్ణా బేసిన్‌లో బేసినవైజు తీసుకున్నప్పుడు నేషనల్‌గా, ఇంటర్‌నేషనల్‌గా బేసిన్‌వైజు చూస్తారు. ఇక్కడవున్న నీరు ఉపయోగించలేదని అభియోగం వుంది. ఏది ఏమైనప్పటికి కనీసం అన్ని ప్రాంతాలలో తెలంగాణా, రాయలసీమ, ఆంధ్రా ప్రాంతాలలో రిమోట్ వెస్లన్ ఉన్నాయి. అభివృద్ధి కానటువంటి ప్లేసెలు తెలంగాణాలో అధికంగా వున్నాయి. లందుగురించి హైలెవల్ కమిషన్‌ను వేయాలని కోరుతున్నాను...... అధ్యక్షా అటువైపు ఎవరు రాసుకోవటంలేదు.

Mr. Speaker: The Chief Minister is noting.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగర్‌రావు: ఇరిగేషన్‌లో చూసుకుంటే తెలంగాణా ఏరియాకు వచ్చినప్పుడు - నాదగ్గర కొన్ని ఫిగర్‌లు ఉన్నాయి. అవి ఇప్పుడు ఇస్తున్నాను. ప్రాంతాలలోని దుర్భిక్ష ప్రాంతాలను గుర్తింది వాటిగురించి ఒక హైలెవల్ కమీషన్ ఏర్పాటుచేసి మూడు ప్రాంతాలలో వెంటనే ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయించాలి. ఒక హైలెవల్ కమీషన్ ఏర్పాటు వేయించండి. ఉన్నటువంటి ఫీలింగ్స్ అన్ని పోతాయి. ఆంధ్రా, తెలంగాణా, రాయలసీమ అని విభజించి మాట్లాడకూడదు. అది బాగుండదు. ఆఫీసర్‌లలో కాని, రాజకీయ నాయకులలోగాని ఇటువంటి అభిప్రాయాలు ఏర్పడ్డాయి కాబట్టి, మూడు ప్రాంతాలలోని దుర్భిక్ష ప్రాంతాలను గుర్తించి దానిగురించి ఒక హైలెవల్ కమిషన్ ఎర్పాటుచేసి వేరే బడ్జెట్ కేటాయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల విషయంలో తెలంగాణా ఏరియాలో ఇప్పుడున్న ఆయకట్టు స్టెబిలైజ్ కావడం గురించి ఫుల్ ఆయకట్టు కల్టివేషనులోకి తీసుకురావాలంటే 24 కోట్ల రూపాయలు తెలంగాణా ప్రాంతానికి కావాలి. దానివలన 1 లక్షా 6 వేల ఎకరాలు

సాగులోనికి వచ్చే అవకాశం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇరిగేషన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ స్కీమ్స్‌కు సంబంధించి 30-1-1988 నాటికి సంబంధించిన లెక్క వుంది నాదగ్గర. మొత్తం రాష్ట్రంలో 126 స్కీమ్స్ వుంటే తెలంగాణా ఏరియాలో 48 స్కీమ్స్ చేపట్టారు. ఈ విధంగా వివక్షత చూపబడింది. దీన్ని ప్రభుత్వం దృష్టిలోకి తీసుకోవాలి. గ్రౌండ్ వాటర్ స్కీమ్స్ సంబంధించి మొత్తం 7191 ఉన్నాయి. వాటిలో 2450 స్కీమ్స్ తెలంగాణాలో తీసుకున్నారు. ఆవిధంగా గ్రౌండ్‌వాటర్ స్కీమ్‌లో వివక్షత చూపబడింది. వరదలవలన చాలా చెరువులు తెగిపోయినవి. వాటి రెస్టోరేషన్ విషయంలో ఒక చెరువును మరమ్మత్తు చేయాలంటే, దాన్ని పూడ్చాలంటే 10 సంవత్సరములవరకు కాంట్రాక్టర్స్, ఇంజనీర్స్ ఇండెంట్ పెడుతునే ఉన్నారు. పూడ్చుడం అంటారు, మరల కట్టడం అంటారు కాని ట్యాంక్ రిపేర్ పూర్తికావడం లేదు. అన్‌రిస్టోర్డ్ ట్యాంకులు 1-4-80 నాటికి 33,891 వుంటే, అవి రిస్టోర్ కాకపోవడం వలన 5,02,690 ఎకరాలు సాగులేకుండా పోయాయని మనవి చేస్తున్నాను. తెలంగాణా ఏరియాలో 10,951 చెరువులు రిస్టోర్ చేయవలసివుంది కాని వాటిని రిస్టోర్ చేయలేదు. అందువలన దాదాపు 1,04,096 ఎకరాలు సేద్యంలోకి రాలేదు. అంతేకాదు యస్.టి. పాప్యులేషన్ కానివ్వండి, యస్.సి. పాప్యులేషన్ కానివ్వండి రాష్ట్రంలో చూసినట్లయితే తెలంగాణాలో 52% ట్రైబల్ పాప్యులేషన్ వుంది. యస్.టి పాప్యులేషన్ 42% వుంది. వీటికి ఏ.పి.ఐ.డి.సి. ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు ప్రియారిటి ఇవ్వాలని వుంది. ఆ ఏరియాలో ప్రియారిటి ఇవ్వాలని గైడ్‌లైన్స్ ఉన్నప్పుడు 35% ప్రియారిటి ఇవ్వబడింది. ఆ విధంగా దానికి వివక్షత జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మ్ అయినతర్వాత డిస్క్రిమినేషన్ విషయంలో జనరల్‌గా చూస్తే అప్పటి నిజాం ప్రభుత్వం కట్టింది తప్ప మరే ఏ ప్రాజెక్టు కట్టలేకపోతున్నారు. గోదావరి, కృష్ణా వాటర్ యుటిలైజేషన్ జరగలేదని మనందరికి తెలిసిన విషయమే. రెండు ప్రాజెక్టుల విషయంలో, శ్రీరాంసాగర్, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుల విషయంలో ఈ సభలో ఎన్నోసార్లు ప్రస్తావనకి వచ్చింది. అయినప్పటికి మీరు దాని గురించి చెప్పింది ఏమీ లేదు. అధికారులు ప్రభుత్వ పరంగా చెప్పింది ఏది లేదు. వారి దగ్గరనుంచి ఏమీ సమాధానం రాలేదు. అందుకొరకు చాలా విచారకరమైన పరిస్థితులు నెలకొనివున్నవని మనవి చేస్తున్నాను. 1975వ సంవత్సరంలో మధ్యప్రదేశ్, కర్ణాటక అప్పటి ప్రభుత్వాలతో అప్పటి మన ప్రభుత్వం 35 న్యూమీడియం ఇరిగేషన్ స్కీమ్స్ తీసుకుందామని అగ్రిమెంట్ చేసుకున్నారు. దాని ప్రకారం అదిలాబాద్ జిల్లాలో సుద్దవాగు మీద స్కీమ్ తీసుకున్నారు. అందులో 15 స్కీమ్స్ గురించి ఇన్వెస్టిగేషన్ చేస్తున్నారు. మిగలా వాటిగురించి ఆలోచనే చేయలేదు. ఇది చాలా గ్లేరింగ్ డిస్క్రిమినేషన్ తెలంగాణా విషయంలో అని మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు గురించి వచ్చినప్పుడు నిజాం ప్రభుత్వంలో 40 లక్షల ఎకరాలు సేద్యం అవుతుందని రూపురేఖలు దిద్దారు. ఈ ప్రాజెక్టులవలన అదిలాబాద్, వరంగల్, కరీంనగర్ జిల్లాలకు లాభం చేకూరుతుందని, మూసీనదికి కలిపి నల్గొండ కలపాలనే సంకల్పంతో 40 లక్షల ఎకరాలు సాగు అవుతుందని

మ.1.20 ప్రారంభం చేశారు. ఫస్ట్ ఫేజ్ 16 లక్షల ఎకరాలు తీసుకున్నారు. మొత్తం 16 లక్షలకు కుదించబడింది. 16 లక్షలలో ఫస్టు ఫేజులో 10 లక్షల ఎకరాలు ఇర్రిగేట్ చేస్తామని అన్నారు. ఇపుడు 5 లక్షల ఎకరాలు ఇర్రిగేట్ అవుతున్నదని అన్నారు. అయితే 5 లక్షల ఎకరాలలో 2 లక్షల మాత్రమే ఇర్రిగేట్ అవుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. కేవలం 2 లక్షల ఎకరాలు ఇర్రిగేట్ చేయడానికి కారణం ఏమిటి ? ఈ అంశం వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వపరంగా ఒక రిపోర్ట్ ఇచ్చారు. దానిలో టూ లైన్స్ ప్రాజెక్టు గురించి చదివి వినిపిస్తాను. అప్పుడు సరియైన అవగాహన వస్తుంది. The actual area cultivable is only 2,60,251 acres leaving a overall gap of 3,12,000 acres. This is the report given by the Government. కారణం ఏవిధంగా చెప్పారంటే చాలా హాస్యాస్పదంగా, ఆ ప్రాంత ప్రజలు తలలు వంచుకొనే విధంగా, ఈ కారణాలు ప్రభుత్వ రిపోర్టులో వున్నాయి. ఇంతవరకు దీనిని గురించి ఒక సమగ్రమైన నివేదిక అందించి, ఈ శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టులో జరుగుచున్న ఈ అన్యాయాల గురించి తీసుకొని రాకపోవడం చాలా విచారకరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. దానిలో కారణం ఏమి చెప్పారంటే .....

Negligence of Pattedars :- About 51,692 acres of ayacut in K.C. is being irrigated under the command of several distributaries due to the negligence of pattedars.సాగులోకి రాకపోవడానికి కారణం ఏమిటంటే This is the negligence of pattedars.అని అన్నారు. ఈ శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టులో నీరు పొంగి పొర్లుతున్నది గత 20 సంవత్సరాల నుండి నీరు వున్నప్పటికి 10 లక్షల ఎకరాలు సాగు కావలెను. 10 లక్షల ఎకరాలలో 2 లక్షల ఎకరాల, పైచిలుకు సాగవుతున్నాయి. దానికి కారణం ఏమిటంటే రైతులే బాధ్యులని చెప్పారు. అందులో

Negligence of pattedars : About 51,693 acres of ayacut in KC is irrigated under the command of several distributaries due to the negligence of pattedars.అనేది నెంబర్ వన్ పాయింట్. రెండవది Water not reaching : About 1,50,080 acres not being irrigated. This huge gap is due to paucity of funds..... then maintenance grant alloted at Rs.20/- is hardly sufficient for the salaries of workcharged establishment.... Hence no note is available....దాని తరువాత యింకో ఎగ్జిస్టెన్స్ ఆఫ్ స్ట్రక్చర్స్ అన్నారు. ఇతర కారణాలు అన్నారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఈ అన్ని రీజన్స్ వచ్చి, దాదాపు 3,12,044 ఎకరాలు సాగుకు రావడంలేదని అన్నారు. ఈ రిపోర్టు ఇస్తే, దీనికి ప్రత్యామ్నాయంగా ఇది సాగుకు రావడానికోసము ప్రభుత్వపరంగా ఏమి చర్యలు తీసుకొన్నారో స్పష్టము చేయవలసిన అవసరముంది. శ్రీ రాం సాగర్ ప్రాజెక్టులో మీరు వినండి సార్. We want to draw your attention Sir. ఇపుడు 20 రూపాయలు పర్ ఎకర్ ఇస్తున్నారు. అక్కడ జీతాలకు సరిపోవడం లేదు. శ్రీరాంసాగర్‌లో వున్న ఇంజినీర్స్, ఎస్.ఇ.లు

హైదరాబాదుకు పరుగెత్తుకు వస్తున్నారు. ఇది వరకు ఇది ప్రభుత్వ రిపోర్టులో చెప్పారు. This was already stated in the Government Report. ఇంతవరకు ప్రభుత్వము ఏమి చేస్తున్నది ? అధికారులు పాపం వాళ్ల తప్పులేదు. వాళ్లు ప్రభుత్వముతో మొరపెట్టుకొంటున్నారు. Even they have clarified in their report; that is the main reason for the neglience. ప్రపంచ బ్యాంకుతో టైఅప్ అయినప్పుడు ఒక జి.ఒ.ఇష్యూ చేశారు. దానిలో నీరుని ఆదాచేసుకుందామని ఒక కమిటీని వేశారు. అప్పుడు జి.ఒ.లో కేవలం ఐ.డి.కి ఇస్తామనే సందర్భంలో అప్పుడు ప్రభుత్వమిచ్చిన జి.ఒ.కు తాత్కాలికంగా మీరు స్టే ఇచ్చి ఒక కమిటిని వేశారు. ఆ కమిటి రిపోర్టు ఇవ్వలేదు. దానిని గురించి స్పష్టము చేయవలసిన అవసరం వుంది. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టులో డ్యాం డిజయిన్ చేసేటప్పుడు వారు ఒక విషయం గురించి - అంటే సిల్ట్‌ను గురించి చెప్పారు. ఆ సిల్ట్ ప్రతి సంవత్సరం **0.30** టి.ఎం.సి.పర్ ఇయర్ ఎక్యుములేట్ అవుతున్నదని చెప్పారు. ఈ రేటు ప్రకారం అయితే వంద సంవత్సరాలలో ఆ ప్రాజెక్టు పూడిపోయే పరిస్థితి వుందనే అంశాన్ని గురించి చెప్పడం జరిగింది. దురదృష్టవశాత్తు ఇంతవరకు ఈ ప్రాజెక్టులో **20** టి.ఎం.సి. సిల్టింగ్ వచ్చిందిట. **1984** నుండి చూస్తే, అల్‌రెడి **100** సంవత్సరాలకు దాదాపు సరిపోయే సిల్టింగ్ ఇదివరకు వచ్చింది. ప్రాజెక్టు పూడిపోయే ప్రమాద పరిస్థితి నుండి ప్రత్యామ్నాయ చర్యలు ఏమి తీసుకొంటున్నారో ప్రభుత్వము ఆలోచన చేసుకోవలసిన సమయం ఆసన్నమైందని మనవి చేస్తున్నాను. సిల్టింగ్ రాకుండా చూడడం కోసము ప్రికాషన్స్ తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఏ.పి. ఇంజినీరింగ్ రీసర్చ్ లాబొరేటరీ వారు స్పష్టము చేశారు. దానిలో సెడిమెంట్ ప్రాబ్లంను ఓవర్‌కమ్ చేయడానికి ఏదయితే క్యాచిమెంట్ ఏరియా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు వుందో, వారు కనీసం కన్‌స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ చెక్ డ్యామ్ చేసేది వుంటే. రెండవది క్యాచిమెంట్ ఏరియా ట్రిట్‌మెంట్ అనేది. మూడవది అప్పర్ స్టేషన్ అనేది. ఈ మూడు చేయలేదు. దీనికి కేంద్ర ప్రభుత్వ గ్రాంటు పుల్‌గా వచ్చేది వుండె ఆ గ్రాంటును మీరు ఉపయోగించలేదు. ఒక నయా పైసా ఖర్చు పెట్టలేదు. దీనివల్ల శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద అసలు ఏరియాను ఇర్రిగేట్ చేయని ప్రమాదముంది. అన్నింటికంటె మించిన ప్రమాదమొకటుంది. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టులో టెయిలెండ్ ప్రాబ్లం ఒకటుంది. అక్కడకు నీరుతీసుకొని పోలేదు. దాన్ని జిల్లా కలెక్టరు గారు పరిశీలన చేసి, టెయిలెండుకు నీరు పోవడం కోసము, ఏ.పి.ఐ.డి.సి. ద్వారా లిఫ్ట్ ఇర్రిగేషన్ స్కీము తీసుకొందామని కలెక్టరు గారు ప్రతిపాదిస్తే, దానికి ఎస్. ఆర్.ఎస్.పి అధికారులు ఏమంటారంటే, మేము నీరు ఇచ్చినా ఇవ్వకపోయినా, దానిలో వ్రాసే వుంది కాబట్టి It must be deemed that we have supplied the water అని అంటారు. కలెక్టరు గారు శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ఏరియాను డిలీట్ చేసి, ఏ.పి.ఐ.డి.సి. స్కీముద్వారా ప్రత్యామ్నాయంగా నీరు ఇచ్చే పద్ధతి కూడా లేదు. ఇటువంటి అనిశ్చిత పరిస్థితి అందులో వుంది కాబట్టి వాటన్నింటిని పరిశీలన చేయవలెనని నేను మనవి

మ.1.30 చేస్తున్నాను. శ్రీశైలం గురించి చెప్పి నేను కంప్లీట్ చేస్తాను. అధ్యక్షా, శ్రీశైలము ప్రాజెక్టు

గురించి గతములో కూడ మీకు నోటీసు ఇవ్వడం జరిగింది. ఒకసారి ఒక ప్రభుత్వం ద్వారా అనడం ఇంకొకసారి టన్నెల్ కాదు, లిఫ్టు ద్వారా అనడం.

Mr. Speaker:- It is already told by four members.

Sri Ch. Vidyasagar Rao:- It is relevant, you will appreciate, I am giving new point and Government should reply. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత మళ్లీ టన్నెల్ ద్వారా అని ఒక స్టేటుమెంటు ఇచ్చినారు. ముఖ్యమంత్రి గారు ఇప్పుడు మైసూరులో has mentioned about 30 T.M.C- water. ఈ 30 టి.ఎం.సి . ఎస్యూర్డు వాటర్ ఏ విధంగా ఇస్తున్నారు? 1984 లో సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ క్లియరెన్సు ఇచ్చింది కేవలం హెడ్ రిగ్యులేటర్ కట్టడానికి, దాదాపు రూ. 30 నుంచి రూ 35 లక్షలే ఖర్చు పెట్టాలి హెడ్ రిగ్యులేటర్మీద, మన రాష్ట్రప్రభుత్వము ఇదివరకు సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ క్లియరెన్సుకి పోయింది. ఒక హెడ్ రెగ్యులేటర్ కొరకే అయితే అది వారు త్రిప్పి పంపినారు. నాయనా మీరు కేవలం హెడ్ రెగ్యులేటర్ కొరకే ఇస్తే ప్రయోజనం లేదు. మీరు మొత్తం టన్నెల్ కోసం ఇన్వెస్టిగేట్ చేయమని అది పంపితేనే క్లియరు చేస్తాము అన్నారు. అది చాల ముఖ్యమైన విషయము. మీరు అది పంపకుండా, అసలు మీరు ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్కి ఒక రిపోర్టు పంపకుండా నేను 35 టి.ఎం.సి. ఎస్యూరెన్సు ఇచ్చి రెఫ్టు కాలుకు నీరు తీసుకుపోతాను అని అనడం ఎంత హాస్యాస్పదం, ఎంత బాధ్యతారహితం ఆలోచించండి. ఈ టన్నెల్ ఇన్వెస్టిగేట్ చేయడానికి ఫారన్ ఎక్చేంజ్ కావాలి, సెంట్రల్ నుండి క్లియరెన్స్ రాలేదు. ఫారన్ ఎక్చేంజ్ కోసం ఇన్వెస్టిగేట్ చేయడానికి ప్రపోజల్ లేదు. ఏ స్థాయిలో ఉందో మీరు ఆలోచించండి; టన్నెల్ పరిస్థితి ఆ విధంగా ఉన్నది. టన్నెల్ అంటే కేవలం రెండు మాసాలలో చేయవచ్చు. నేను ఈనాడు అధికారులను, ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. మీరు క్రస్టు గేట్లు పెట్టినప్పుడు మొత్తం వాటర్ రెట్ అవుట్ చేస్తేనే బయటికి వస్తుంది కదా ? శ్రీశైలం లెఫ్టుకెనాల్కి మీరు ఎస్యూర్డు వాటర్ ఇవ్వలేదు. ఎస్యూర్డు వాటర్ ఇస్తేనే సరిపోతుంది. మీరు నీళ్లు ఇస్తే రిజర్వాయర్లలో స్టోరు చేసుకుని ఆ స్కీముని తీసుకునే అవకాశం కలుగుతుంది. ఎస్యూర్డు వాటర్ ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు ఎస్యూర్డు వాటర్ కోసం మైసూరులో మాట్లాడినారు. 30 టి.ఎ.సి. వాటర్ ఏ విధంగా ఇస్తారో చెప్పాలి. ఫారిన్ ఎక్స్చెంజి క్లియరెన్సుకి కూడ మీరు ఏమి ప్రపోజలు పంప లేదు. మీ పొరపాటువల్ల 84 లో క్లియరెన్సుకి పంపి కూడ అది రిటర్న్ అయిపోయింది. ఇప్పుడు దానిని ఏ విధంగా పంపుతారు. 30 టి.ఎం.సి.ఎస్యూర్డు వాటర్ ఏ విధంగా ఇస్తారు అనేటువంటి అంశాన్ని ఇప్పుడు చెప్పాలి.

శ్రీ సి.రామచంద్రా రెడ్డి :- అధ్యక్షా నేను మొన్నే పోట్లాడాను దీనిని గురించి, తెలంగాణాలో ఉన్న పెండింగు ప్రాజక్టుల గురించి చర్చ జరపాలని పట్టుదలలోటి తెలంగాణాలో ఉన్న 108 శాసనసభ్యులు, ఈశాసన సభలోఉన్న అందరు స్పదించి

కోరిన మీదట ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి మీరు ఈ చర్చకు అవకాశము ఇచ్చినందుకు మొట్టమొదటిసారి మీకు ధన్యవాదాలు తెల్పుకుంటున్నాము. ఇప్పుడు ముఖ్యమైన సమస్య ఏమిటంటే మనదగ్గర తెలంగాణా ప్రాంతములో అన్ని విధాలైన వసతులు, సంపదలు ఉన్నాయి. కాని వాని ఎక్స్‌ప్లాయిటేషన్, ఉపయోగము ఎంతవరకు జరగాలో అంతవరకు జరగడంలేదు. తెలంగాణాలో ఒక మోటు సామెత ఉంది. అంగట్లో అన్ని ఉన్నాయిగాని అల్లుడినోట్లో శని ఉన్నది అని. సామ్ముకడిది షోకు ఒకడిది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో నల్ల బంగారము, అడవి సంపద ఈనైజాము రాష్ట్రవిభజన కన్నా ముందు 1956 కన్నా ముందు కాలేజీలు తీసికొన్న మెడికల్ సీట్లు తీసికొన్నా ఇక్కడ తెలంగాణా వాళ్లకు దక్క కుండా, ఇక్కడ ఉన్న ఖనిజ సంపద గాని నీటివసతిగాని తెలంగాణా ప్రాంతాలకు చెందకుండా బయటి ప్రాంతాలకు పోతుంది. మీకు తెలుసు. ఒక ఉదాహరణకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌కు నీటి వనరులతో 48% ఏవరేజి వుంది. కాని ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో 14% ఇరిగేషన్ పర్సంటేజి వున్నా అక్కడ మిగులు జాలు వుండి కూడా ఆ జలాలను మా రైతుల పొలాలకు అందించలేని పరిస్థితి మనకు వుంది. స్వతంత్రం వచ్చినప్పటినుండి లేకపోతే సమైఖ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పటినుండి జలాల పంపిణీ సరిగ్గా జరగటంలేదని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. పోయిన ప్రభుత్వంతో మా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్ట్‌లో సిల్టు వస్తుందని సిల్టు కంట్రోల్ కొరకు 18 కోట్ల రూపాయలు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఆ ప్రాజెక్టు సిల్టు కంట్రోల్ పని ఎందుకు జరగడంలేదు. అదే విధంగా మీరు గోదావరి వాటర్ ట్రిబ్యునల్ యొక్కరిపోర్ట్ చదివి దాంట్లో లోయర్ పెనుగంగ ప్రాజెక్ట్ 1976వ సంవత్సరం అక్టోబర్ 6వ తేదీనాడు జాయింట్ ప్రాజెక్ట్ కట్టాలని నిర్ణయం జరిగింది. నేను గౌరవనీయులైన సభాధ్యక్షులద్వారా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. లోయర్ పెనుగంగ ప్రాజెక్ట్ ఏదైతే అగ్రిమెంట్ మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేసిందో ఆ లోయర్ పెనుగంగ ప్రాజెక్ట్‌కు ఆ ఒక్క టి.ఎం.సి. వాటర్ వివాదాన్ని పరిశీలించి అదిలాబాద్ జిల్లాలో అతివృష్టి, అనావృష్టితో బాధపడే ప్రాంతాన్ని ఎప్పటివరకు అభివృద్ధి చేస్తారు. ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో ప్రతి సంవత్సరం అతివృష్టి, అనావృష్టితో బాధపడుతున్నారు. ఆ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేయాలి. ఇక్కడ గిరిజనులు, హరిజనుల సంఖ్య దాదాపు 38% వుంది. ఈ ప్రాంత ప్రజలకు ఎప్పటికి లాభం చేస్తారు. పెనుగంగ ప్రాజెక్ట్‌కి గాను ఫ్లడ్ కంట్రోల్ ఏదైతే పెట్టారో ఇందుకు సంబంధించిన వివరాలు మంత్రిగారు చెప్పాలి. ఏ విధంగా తెలంగాణాకు అన్యాయం జరిగిందో మీకు తెలుసు. ఇందుకు ఉద్యమాలు జరుపుతున్నాము. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాలో వున్న పెండింగ్ ప్రాజెక్టులపై తెలుగు దేశం ప్రభుత్వహయాంలో ఒక్క పుస్తకం వచ్చింది. ఈ పుస్తకంలో ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో వట్టివాగు ప్రాజెక్టు మాత్రమే మెన్షన్ చేసారు. కాని 1979 సంవత్సరంలో జరిగిన నిర్ణయంలో ఆ ప్రాజెక్టు క్రింద వెనుకబడిన ప్రాంతమైన ఆదిలాబాద్ ప్రాంతంగురించి ఎందుకు అడగలేదు? పెనుగంగ, ప్రాణహిత, గోదావరి ప్రాజెక్టులమీద లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకాలు ఎన్నయినా పెట్టుకోండి. స్కై ఈజ్‌ది లిమిట్

అని చెప్పడం జరిగింది. కాని ఎన్ని లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్‌లు పెట్టారు? తెలంగాణా ప్రజలకు ఏ విధంగా అన్యాయం జరుగుతోంది అనేదానిపై ఒక్క విషయం మనవి చేస్తాను. ఇప్పుడు తెలంగాణాలో స్కీములు ఏవైనా వస్తే ఏదోవిధంగా టెక్నికల్ అబ్జక్షన్స్ పెట్టి, టెక్నికల్ క్వెరీస్ వేసి ఈ క్వెరీస్‌కి ఆన్సర్ రావటంలేదని చెప్పి ఎస్టిమేట్స్ వాపసు చేస్తున్నారు. ఒకవేళ శాసన సభ్యులు పట్టుదలతో అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షన్ చేయించి ఎస్టిమేట్స్ శాంక్షన్ అయినాకాని టెక్నికల్ అబ్జక్షన్స్‌వలన వాపసు పంపడంజరుగుతోందనే విషయం మంత్రిగారికి దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఏ విధంగా చేసి తెలంగాణా ప్రాంతంలో డబ్బు ఖర్చు కాకుండా, ఖర్చు కాలేదని నెపంతో ఆ డబ్బును ఆంధ్రాప్రాంతనికి తీసుకువెళ్ళే ఏర్పాటు జరుగుతున్నాయి. గత ప్రభుత్వ హయాంలో ప్రభుత్వాధికారులు శ్రీరాంసాగర్ నుంచి నీటిని మళ్ళించి దవళేశ్వరం వరకు పంపిన విషయం ఇక్కడ శాసనసభలోకూడా చర్చకు వచ్చింది. ఆనాడు ప్రభుత్వం దీనిపై అన్నదేమిటంటే మాకు తెలీయకుండానే అధికారులు వారికే వారుగా అక్కడ నీటి ఎద్దడిని చూసి పంటలు ఎండిపోతున్నాయనే ఉద్దేశంతో పంపారు అని చెప్పారు. ఈ కారణంవల్లనే తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలకు నీరు పంపడం జరిగిందన్నారు. ఈ తెలంగాణా ప్రాంతంలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో వున్న వనరులవద్ద పనిచేసే అధికారుల సంఖ్య పెద్దమనుషుల ఒప్పందం ప్రకారం 2:1 నిష్పత్తి ప్రకారం వుండవలసివుంటే అట్లాకాకుండా జరుగుతోంది. ఏ ఆఫీసుకు వెళ్ళినా, ఇంజనీరింగ్ ఆఫీసుకు వెళ్లి చూసినా, సెక్రటేరియట్‌కు వెళ్ళి చూసినా ఎక్కడకూడా 2:1 నిష్పత్తి ప్రకారంగా ఉద్యోగుల సంఖ్య లేదు. తెలంగాణా అధికారులు లేరు. ఈ విషయాన్ని నేను ఘంటాపథంగా చెప్పగలను. ఈ అన్యాయాన్ని సరిచేయలేని నాడు, ఈ విషయాలమీద పరిష్కారం చేయనినాడు (బెల్)

మిస్టర్ స్పీకర్: ఐయామ్ సారీ. ఇప్పటికే మీరు 10 నిమిషాలు టైం తీసుకున్నా. దయచేసి ముగించండి. పార్లమెంటరీ డెమోక్రసీలో సెకండ్ బెల్‌కు కూర్చోవాలి.

శ్రీ రాంచంద్రారెడ్డి: మీరంటే నాకు చాలా గౌరవం ఉంది. అయితే మాకు అవకాశం తక్కువగా వస్తోంది. నేను నిన్న పేరు ఇస్తే, గం.1.30 ప్రాంతంలో అవకాశం వచ్చింది. నేను వాస్తవ విషయాలే చెబుతున్నాను. ఇంతకు ముందు మాట్లాడిన గౌరవ సభ్యులు కవర్ చేసిన విషయాలు చెప్పడం లేదు. ఏ విధంగా తెలంగాణాకు అన్యాయం జరిగిందో అనేది చెబుతున్నాను. మా ప్రాంతంలో సాత్నాల ప్రాజెక్టు మీడియం ఇర్రిగేషన్ ద్వారా మంజూరు అయింది. అది గత ప్రభుత్వంలో మంజూరయినా కానీ, ఇంత వరకు గ్రాండ్ కాలేదు. టెండర్స్ కాల్‌ఫర్ చేయలేదు. కారణం ఏమిటి? తెలంగాణా అంటే ఇంత వ్యతిరేకమా? తెలంగాణా ప్రజలకు మేలు చేయాలనే ఉద్దేశం లేదా? తెలంగాణా ప్రాంతము అభివృద్ధి కావద్దా? తెలంగాణా ప్రాంతానికి అన్యాయం జరుగుతోందనే విషయం ప్రతి వారి హృదయంలోను ఉంది. స్పందన ఉంది. భావనఉంది. ఈ దురుద్దేశాలను ఆ విధంగానే కంటిన్యూ చేస్తే, ప్రజలు విడిపోవడానికి పోరాటం చేస్తారు.

ఈ విధమైన ధోరణిని తొలగించాలంటే, న్యాయం చెయ్యండి. మాకు విభజన చేసుకోవాలని లేదు. కలసి ఉండాలనే కోరుకుంటున్నాము. ఇది వరలో మేము కలిసిన విధంగానే కలిసి ఉండాలనే కోరుకుంటున్నాము. కానీ న్యాయం చెయ్యడం ప్రభుత్వ ధర్మం. ఈ ప్రభుత్వం డా.చెన్నారెడ్డి గారి అధ్వర్యంలో ఉంది కనుక వారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రాంతానికి న్యాయం చెయ్యాలంటే ఈ ప్రాంతంలో ఉండే అసమానతలు తొలగించాలి. ఉద్యోగాల విషయంలో కానీ, నీటి పంపకాల విషయంలో కానీ, ఇర్రిగేషన్ పోటేన్షియల్‌లో కానీ, పరిశ్రమల స్థాపన విషయంలో కానీ, విద్యుచ్ఛక్తి కేటాయింపులో కానీ న్యాయం జరగాలి. 220 కె.వి.లైను తెలంగాణాలో ఒక్క హైదరాబాదులో తప్ప మరెక్కడా లేదు. ఎందుకు ఇంత అన్యాయం జరుగుతోంది? ఎందుకు స్పందించరు? శాసన సభలో 107 మంది తెలంగాణా శాసన సభ్యులున్నారు. నేను సగౌరవంగా వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇంతకు ముందు మాట్లాడిన వారు ఎన్నో విషయాలు చెప్పారు. 220 కె.వి.లైన్స్ తెలంగాణాలో ఇంకా మిగతా చోట్ల కూడా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఆంధ్ర ప్రాంతంతో పోల్చి చూసినట్లయితే తెలంగాణాలో పని చేసే తెలంగాణా ఉద్యోగుల సంఖ్య 2:1 నిష్పత్తి ప్రకారంగా లేదు. ఇవన్నీ ఈ ప్రాంత వాసులకు జరుగుతున్న అన్యాయాలు. న్యాయం చెయ్యకపోతే తప్పనిసరిగా ప్రజలు ఆందోళన చేస్తారు.

మిస్టర్ స్పీకర్: సభకు ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. గం.1.30 కి క్లోజ్ చేయాల్సి ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలని సభ్యులు అడిగారు. వారు రెడీగా ఉన్నారు. వారికి ఇతర కార్యక్రమాలు ఉంటాయి. కనుక ఇంతటితో ముగించి, ముఖ్యమంత్రిగారి సమాధానం తరువాత క్లారిఫికేషన్స్‌లో వివరాలు అడగండి. (ఇంటర్షన్స్)

శ్రీ ఎం.బి.చౌహాన్: (దేవరకొండ) ముఖ్యమంత్రిగారు క్లారిఫికేషన్స్ ఇస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఇస్తారు. మీకు చెప్పేందుకు హక్కు ఉంది. వాస్తవమే. సమయం లేనందున ముందు వారు రిప్లయి ఇస్తారు. తరువాత అడగవచ్చు. నేను అందరినీ రిక్వెస్ట్ చేస్తున్నాను. దయచేసి సహకరించండి. నేను క్లారిఫికేషన్స్‌కి అవకాశం ఇస్తాను. లిస్టులో పేర్లు ఉన్న వారికి ముందుగా అవకాశం ఇస్తాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్.వి.కృష్ణయ్య: (సిరిసిల్లా) నాది ఒక ప్రతిపాదన. మాట్లాడిన వారికి క్లారిఫికేషన్స్‌కు అవకాశం ఇవ్వకుండా, మాట్లాడని వారికి ఇస్తే న్యాయం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఓ.కె.నాకు కూడా ఇంకా చర్చించాలనే ఉంది. అయితే ముఖ్యమంత్రి గారి సమాధానం వినదలచుకున్నారు. కనుక వారు రెడీగా ఉన్నారు. ముందు వారిని సమాధానం

ఇవ్వనివ్వండి. మాట్లాడేందుకు అవకాశం రాని వారికి క్లారిఫికేషన్స్‌కి ఇస్తాను. వేరే వారికి ఇవ్వను. ఇక కూర్చోండి. టైం సేవ్ చేయండి. ఒక్కొక్కసారి సమయాన్ని బట్టి సహకరించాలి. మీకు చాలా బాధ కలుగుతుందని నాకు తెలుసు, ఇంకా 10 మంది పేర్లు లిస్టులో ఉన్నాయి. క్లారిఫికేషన్స్ ఇస్తాను. టైం లేదు కనుక దయచేసి సహకరించండి. ఏ దాని మీద కూడా మీరు సహకరించకపోతే ఎట్లా? నేను చేసేదేం లేదు. ఈ 30 సంవత్సరాలుగా అసెంబ్లీలో చూస్తే, ఇంతకంటే ఎక్కువ సమయం ఎప్పుడూ ఇవ్వలేదు. కూర్చోండి, ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెబుతారు. గొడవ చేయవద్దు.

శ్రీ పి.జనార్ధన రెడ్డి:- అధ్యక్షా. ఒక నిముషం.........

మిస్టర్ స్పీకర్:- మిస్టర్ జనార్ధన్, బాధ్యత కల పార్టీకి చెంది ఉండి కూడా నేను రిక్వెస్ట్ చేసినా కూర్చోక పోతే ఎట్లా ? పరిస్థితులను బట్టి సహకరించాలి. దయచేసి కూర్చోండి.

ఇంటరప్షన్స్ ।

ఐ యాం సారీ, టైం లేదు. అంజనేయులుగారూ మీకు క్లారిఫికేషన్స్‌కి అవకాశం ఇస్తాను. కూర్చోండి.

శ్రీ ఎన్. అంజనేయులు :- అధ్యక్షా, ... (ఇంటరప్షన్స్)

మ.1.50 MR. SPEAKER:- I am sorry, no more time please. I am sorry - no more time please. Do you wantme to be harsh? When I am requesting you repeatedly, you will not respect. Heavens are not falling if you don't speak. Please note down the points and I will give you time for clarifications. Before that on behalf of Hon'ble Chief Minister, the Minister for Education will speak about Panel Teachers. I do not give time to you, whatever you want to do, you do, whatever you like.

(interruptions)

Yes, this is my order, Don't disobey the order. Certain times you must realise the difficulty. Please resume your seat. Mr.Raghuma Reddy, you ask your Member to sit down. I got many items and I have got a list.

شری محمد امان اللہ خان:۔ حیدرآباد میں ایک بہت بڑا مسئلہ پیدا ہوا ہے۔ ایک ایم ایل اے کے گھر میں بم پھٹا ہے۔ متعلقہ منسٹر صاحب کو اسکے تعلق سے جواب دینے کہیئے۔

مسٹر اسپیکر:۔ آپ کل یہ سوال اٹھا سکتے ہیں۔ میں کل اسکے لئے وقت دونگا۔

డాక్టర్ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి: అధ్యక్షా, పేనల్ టీచర్స్ గురించిన విషయం ఇదివరకు చర్చించబడ్డది. విద్యాశాఖామాత్యులు ఇక్కడ స్టేట్‌మెంటు కూడ చేశారు. దాని తరువాత ఇంకా కొన్ని వివరాలు కావలసేటటు వంటి ఆలోచన కొరకు నన్ను స్టేట్ మెంటు ఇవ్వాలని చెప్పబడ్డది. మొత్తం ఇప్పుడు పేనల్ టీచర్స్‌గా ఉండే వారి సంఖ్య 4,050 మంది. దీనికి జనవరి 23 నాడు

ఉండే వేకెన్సీలను భర్తీ చేస్తే సరిపోతుందని భావించారు.ఇది ఇప్పటికి ఎక్కడా తేలకుండా చిక్కుల్లో ఉంది. కోర్టులో ఈ కేసు వచ్చినప్పుడు వారు స్పష్టముగా కొన్ని ఆదేశాలు ఇచ్చారు. "In this batch of writ petitions filed by the panel Teachers, the Andhra Pradesh Administrative Tribunal. order, that those selected and kept in the waiting List,are entitled for appointment on the basis of rank assigned in the Selection List." ఈ విధంగా ఆదేశం ఇచ్చారు. దానితో పాటు వారు ఏమన్నారు అంటే గవర్నమెంట్ ఫైల్డ్ రెవ్యూ పిటిషన్ అని ఇచ్చారు.నిజముగా చూస్తే రెవ్యూ పిటిషన్ తేలేవరకు మేము ఏమీ చేయవలసిన అవసరం లేదనేటటువంటి భావానికి కొంత ఆధారం ఉంది.అయినా కూడా ఇప్పుడు ఉంటే ప్రత్యేక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని సెలక్టైడే టీచర్స్ బాధను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ పేనల్ యథావిధంగా సాగుతూ ఉండాలి అందరూ అయిపోయేవరకు అని చెప్పి ఆదేశం కూడా కోర్టు ఇచ్చారు. దానితోపాటు ఏమన్నారు అంటే ఆర్థిక పరిస్థితి దృష్ట్యా ప్రభుత్వం ఏ నిర్ణయం అయినా చేసుకోవచ్చుననే మాట ఉంది. ఇప్పుడు ఏమి చేయడానికి వీలు లేకపోతే ఆగవచ్చు కాని, అప్పటికి ఈనాడు ఉండే పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని టీచర్సు బాధపడుతున్నట్లుగా ఒక అవస్థ ఉన్నప్పుడు మేము చేసినటువంటి నిర్ణయం కోర్టు ఇచ్చినటువంటి ఆదేశాలు వారు మాకు ఇచ్చిన ఎగ్రెంప్షన్స్‌ట్టి ఎకానమీ చూసికొని నిర్ణయం చేయవచ్చునే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఇచ్చినా, రెవ్యూ పిటిషన్ తేలలేదని ఉన్నా కూడా మేము వారు ఇచ్చిన ఆదేశాన్ని అమలు పరచడానికి సిద్ధముగా ఉన్నామని మనవి చేస్తున్నాను. దీనిలో నిజంగా ఒక సంవత్సరానికి ఆ లిస్టు అయిపోతుంది. ఆలిస్టును ముగిసినట్లుగా ప్రకటించకుండా వారందరూ భర్తీ అయ్యేవరకు మేము అదనముగా టీచర్స్‌ని తీసుకోకుండా ఈ లిస్టును పెట్టుకుంటామనే మాట కూడా మనవి చేస్తున్నాను..

(అధికార పక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

అందులో ఏదయినా చేస్తే ఇది డిస్ట్రిక్ లిస్టు కాబట్టి డిస్ట్రిక్ట్‌లో ఉండే వేకెన్సీస్‌ను బట్టి మనము వారిని చేర్చుకోడానికి అవకాశాలు ఉంటాయి. ఒక డిస్ట్రిక్స్‌లో వేకెన్సీ కన్నా అదనంగా ఒకవేళ కేండిడేట్స్ ఉంటే వారిని మరొక ప్రక్క డిస్ట్రిక్ట్‌కు పంపించడం సాధ్యం కాదనే సంగతి గౌరవసభ్యులకు తెలుసు. అటువంటప్పుడు వారిని ఆ డిస్ట్రిక్ట్‌లో అంతా పూర్తి చేసుకొని ఈసారి కాకపోతే మళ్ళా ఛాన్స్ ఎప్పుడెప్పుడు వచ్చినా వారిని భర్తీ చేసుకొని వారు పూర్తి అయ్యేవరకు మేము కొత్త కాండిడేట్స్‌ను పెట్టుకోమనే మాట నేను మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి, ఈ 4,050 మందిని ఈ కండిషన్ మీద డిస్ట్రిక్ట్‌లో ఉండే వేకెన్సీస్, ఆ డిస్ట్రిక్ట్‌లో ఉండే కేండిడేట్స్ ఈ రెండింటిని పూర్తి చేసే పద్ధతి పెట్టుకొని మిగతా ఎక్కడయినా పూర్తి అంటే అంతటితో ఉంటుంది. దీనితో పాటు ఒకమాట మనవి చేయవలసి ఉంది.ప్రభుత్వ నిర్ణయం - ఈ సెలక్ట్ టీచర్స్ అనే పద్ధతి ఎప్పటికి లేకుండా ఎబాలిస్ చేయాలని చెప్పేటటువంటి నిర్ణయం

ఉన్నదని కూడా నేను మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి మరి ఎవరయినా ఈ 4,050 మంది కాని సెలక్ట్ టీచర్స్ అనే పద్ధతి ఉండకూడదని ఆదేశాలు, మేము ఇదివరకు కూడా చెప్పాము కాని సెలక్షన్ ఎక్కువ చేసినారు. అయినా లెక్క పెట్టలేదు కాబట్టి మేము ఒది చేసుకుంటూ ఇకముందుకు మాత్రం సెలక్ట్ టీచర్స్ లేకుండా ఉండాలని ఉన్న వారందరిని మేము చేర్చుకుంటామనే మాట మీతో సవినయంగా మనవి చేస్తూ వారు ఇచ్చిన కోర్కెను వారు చెప్తున్న మాటను ప్రభుత్వం సంపూర్ణముగా అంగీకరిస్తుందని చెప్పి మనవి చేస్తూ వారు దీనితో తృప్తి పడతారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. రఘుమారెడ్డి(నల్గొండ):- ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా కాలం నుంచి పెండింగుగా ఉన్న ఇష్యూ గురించి ఈరోజు పరిష్కరించినందుకు వారికి ఒభినందనలు తెలియజేస్తూ తమరు 'ఆహ్వానం' హోటల్‌లో జరిగిన దొంగతనం గురించి ఇప్పుడు 1-30లోపల స్టేట్‌మెంట్ ఇస్తారు అన్నారు. MR.SPEAKER :- After the reply of the Hon'ble Chief Minister, the Home Minister will reply. He is ready.

శ్రీ సిహెచ్.విద్యాసాగరరావు :- ఏజ్ లిమిట్ గురించి ....

MR. SPEAKER:- The Statement of the Hon'ble Chief Minister will be circulate to you after 4'o clock. We will discuss.

శ్రీ సి.హెచ్.విద్యాసాగర రావు: ఆ ఆర్డర్ మేము చూశాము.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు రిప్లయి వినదలచుకున్నారా, లేదా? ముఖ్యమంత్రి గారిది వినదలచుకొంటే కూర్చోండి. ఆ స్టేట్‌మెంట్ కాపీ మీకు ఇవ్వబడుతుంది. ఇందులో ఉండవచ్చు. చూడండి.

శ్రీ సి.హెచ్.విద్యాసాగరరావు :- దానిలో లేదు.

శ్రీ వి.రామయ్య:- (నిడుమోలు) అధ్యక్షా.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- రామయ్యగారు ఎట్లా బిజినెస్ నడిచేది? ఇంత పెద్ద చర్చ జరిగాక స్టేట్‌మెంట్ మీద డిస్కషన్ ఉండదు. కాపీ దాన్ని మీకు ఇస్తాము. అందులో లేకుంటే - మీకు కాపీ రానివ్వండి. Are you not interested in the reply of the Chief Minister?

SRI CH. VIDYASAGAR RAO:- I am also interested in the reply but there is no mention about the age Sir.

డాక్టర్ ఎమ్.చెన్నారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఏజ్ బారేని మేము కండోన్ చేయడానికి సిద్ధముగా

ఉన్నాము. ఆ లిస్టు పూర్తి అయ్యేవరకు, చివరకు అతను 50 సంవత్సరాలు అయినా ఉద్యోగములో చేర్చుకుంటాము. ఏజ్ కండోన్ చేస్తాము.

అధ్యక్షా, తెలంగాణాలో ఇరిగేషన్ ప్రాజక్ట్స్ గురించి చాల మంది గౌరవనీయ సభ్యులు మాట్లాడినారు. ఇంకా ఎంతో మంది మాట్లాడేవారు ఉన్నారన్నది కూడా స్పష్టముగా కనపడుతోంది. వారి ఆవేదన, అందోళన, అభివృద్ధి కార్యక్రమాల పట్ల ఈ విధంగా చూపిస్తున్నందుకు నేను వారందరినీ హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. ఇప్పుడు ఉండే పరిస్థితులలో ఏమి జరుగుతున్నదనే మాట చెప్పాలంటే స్థూలంగా ఇప్పుడు తెలంగాణాలో రు.97 కోట్లు మేజర్ ప్రాజక్ట్స్‌కు, రు.6.6 కోట్లు మీడియమ్ ప్రాజక్ట్స్‌కు, రు.12.12 కోట్లు మైనర్ ఇరిగేషన్‌లో పెట్టినటువంటివి ఉన్నాయి. మొత్తము రు.115.18 కోట్లు. ఇరిగేషన్‌కు మొత్తము రాష్ట్రములో ఇచ్చినది రు.347.88 కోట్లు. ఈ విధంగా రఫ్‌లీ వన్‌థర్డ్ అవుతుంది. సరిగ్గా వన్‌థర్డ్ కాదనే మాట నేను అంగీకరిస్తున్నాను. 30 పాయింట్ అండ్ అడ్ అవుతుంది. 33 1/3 ఉంటే ఇంకా బాగుండేదేమో. కాని ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులలో 30% అని ఇచ్చారు. మొత్తం పిక్చర్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆలోచించడానికి గౌరవ సభ్యుల ముందు ఈ ఫిగర్స్ పెట్టమని మనవి చేస్తున్నాను. మేజర్ ప్రాజక్టులలో ఎస్.అర్.ఎస్.పి. స్టేజ్-1 కు 45 కోట్ల 59 లక్షలు, ఎస్.అర్.ఎస్.పి. స్టేజ్-2 కు 50 లక్షలు, ఎస్.ఎల్.బి.సి కి 10 కోట్లు , జూరాలకు 24 కోట్లు, సింగూరుకు 5 కోట్లు, నిజాంసాగర్ అండ్ అదర్స్ ఇంక్లూడింగ్ ఎస్.ఎస్.పి. 12 కోట్లు- ఈ విధంగా మొత్తం 97 కోట్ల రూపాయలు తెలంగాణాలో మొత్తం మేజర్ ప్రాజెక్టుల కొరకు పెట్టినటువంటి డబ్బు. ఎస్.అర్.ఎస్.పి. స్టేజ్-1కు కేటాయించింది 870 కోట్లు, ఇప్పటి వరకు ఖర్చు అయింది 503 కోట్లు, ఇంకా ఖర్చు పెట్టవలసింది 267 కోట్లు.

As per the latest cost revision, the cost will be increased to 9-20 crores rupees గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడిన అన్ని విషయాల గురించి ఈ సమయంలో చెప్పడం సాధ్యం కాదు. కొన్ని ముఖ్యమైన పాయింట్స్ తీసుకొని వాటిగురించి వివరాలు చెప్పదలచుకొన్నాను. జూరాల ప్రాజెక్టుకు గత సంవత్సరం 15 కోట్లు ఉండేది ఈ సంవత్సరం దానికి 24 కోట్లు కేటాయించబడ్డాయి. to a level of 244 this year - to give partial irrigation benefit to 44,800 acres by June'92. ఈ 24 కోట్లు ఖర్చు పెట్టిన ఫలితంగా ఈ ప్రయోజనం కలుగుతుంది. జూరాల ప్రాజెక్టు పని ఇక ముందు ఎట్లా కొనసాగుతుందన్నదని చూస్తే నాలుగు సంవత్సరాలలో ఆ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేసేందుకు రాష్ట్రం ప్రభుత్వం ప్రయత్నంచేస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లాగే భీమా లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీము ఈ రీజియన్‌లో చాలా మేజర్ స్కీము. అందు వల్ల ఈ ప్రాజెక్టుకు రిపోర్టు తయారుచేయడానికి ముగ్గురు ఛీఫ్ ఇంజనీర్లతో కమిటిని కాన్స్టిట్యూట్ చేశాము. తొందరలో రిపోర్టు తయారుచేయమని చెప్పాం. ఆ రిపోర్ట్ రాగానే మున్ముందు ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకొనడం సాధ్యమవుతుందో తప్ప

కుండా ఆలోచిస్తాం. ఇక సిల్టింగ్ ఆఫ్ శ్రీ రాం సాగర్ ప్రాజెక్టు గురించి చాలా మంది గౌరవ సభ్యులు ఆందోళన వెలిబుచ్చారు. అది నిజమే. అందు వల్ల - now we have ordered execution of 152 minor irrigation schemes and 26 check dams in the catchment area at a cost of Rs.18.72 crores and to prevent this silting, the aforestation programme is also taken up. అది ఫారెస్టు డిపార్ట్‌మెంట్ వారు చేస్తున్నారు, దాని వల్ల సిల్టింగ్ చాలా వరకు కంట్రోల్ కాబడుతుంది. ఇక శ్రీ రాం సాగర్‌కు సంబంధించి ఫోర్‌షోర్ నుంచి ఒక ఫ్లడ్ ఫ్లో కెనాల్ తీసుకోవాలని ఉంది. దీని గురించి చాలా కాలం నుంచి ఆందోళన జరుగుతుండింది. 20 టి.ఎం.సి.కెపాసిటితో తీసుకోవడం జరుగుతుంది. దాని కొరకు a special Division is doing investigation. This is one of the long standing demands of the Telangana area. This scheme may cost about Rs 510 crores. దీని ఇన్వెస్టిగేషన్ తొందరగా పూర్తి చేయడానికి నాలుగు ప్రత్యేకమైన టీంలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయని మనవిచేస్తున్నాను. అట్లాగే శ్రీశైలం లెఫ్ట్ కెనాల్ పని ఏవిధంగా జరుగుతుందనే విషయంలో ఒక అనిశ్చితమైన వాతావరణం ఉండేది. ఒక ప్రక్క దీనిని లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్‌తో చేస్తే బాగుండేదన్న అభిప్రాయం ఉండేది. అయితే దీనివల్ల రికరింగ్ ఛార్జెస్ పెరుగుతాయి. రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ ప్రతి సంవత్సరం 25 కోట్లు ఉంటుంది. కాస్టు కూడా ఎక్కువగానే వుంటుంది. దాని బదులు టన్నెల్ చేయాలని ఉండింది. అయితే ఏమి నిర్ణయం తీసుకోకుండా ఇంత కాలం గడిచిపోయింది. కొన్ని రోజుల క్రితం టన్నెల్ ద్వారా చేస్తే బాగుంటుందని రాష్ట్ర మంత్రి వర్గం నిర్ణయం తీసుకొందని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే దానిని మామూలుగా నిర్మించేకంటే ఫారిన్ టెక్నాలజీతో చేసినట్లయితే తొందరలో, అంటే ఏడు సంవత్సరాలలో పూర్తి అయ్యే అవకాశాలు ఉన్నాయి. కాబట్టి ఫారిన్ టెక్నాలజీ తీసుకొని తొందరగా చేయాలనే నిర్ణయం తీసుకొన్నాం. ఇక ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. స్టేజ్-2 కు సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ నుంచి క్లియరెన్స్ రావలసిన అవసరం ఉంది. త్వరలోనే క్లియరెన్స్ తీసుకొనేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఈ స్కీముకు 725 కోట్ల రుపాయలు అవుతుందని అంచనా, ఇక ఒక గౌరవ సభ్యుడు జూరాల ప్రాజెక్టు గురించి ప్రశ్నించారు. జూరాల ప్రాజెక్టు మొత్తం చేసేందుకు నేను ఇది వరకే మనవి చేసినట్లు 44,800 under right and left canals- ఇప్పుడు ఫస్టు రిలీజ్‌తో అది జరుగుతుంది. The entire ayacut is 1,02,200 aceres in first phase and will be completed by June 1995. జూన్ 1995 వరకు అది పూర్తి అవుతుంది. ఇయర్-వైజ్ ఫిగర్స్ కూడా ఉన్నాయి.

692.. 44,800 acres,	693..14,800 acres
694... 14,800 acres,	694..27,000 acres

total one lakh two thousand and two hundred acres. మొత్తం 1,02,200 ఎకరాలు.

జూరాల ప్రాజెక్టుకు పని ఈ విధంగా జరుగుతుంది. పని తొందరగా పూర్తిచేయాలన్న ఉద్దేశంతో గత సంవత్సరం 15 కోట్లు దీనికి ఇస్తే ఈ సంవత్సరం 24 కోట్లు ఇచ్చాం, వచ్చే సంవత్సరం వీలైతే అదనంగా కేటాయిస్తాము. దీనిని షెడ్యుల్ ప్రకారం పూర్తిచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.R.S.D.4 OF D-363 is not developed.కాంట్రాక్టరు ఒక భాగం మాత్రం చేయకుండా వదిలిపెట్టారు. ఇప్పుడు రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్ వేస్తున్నాం. ఛీఫ్ ఇంజనీర్, అడ్మినిస్ట్రేషన్ , రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్ వేస్తున్నారు. అది పూర్తికాగానే It will be completed duly getting approval from the Govemment.ఇక బొగ్గులవాగు ప్రాజెక్టు గురించి కూడా ఒక గౌరవ సభ్యులు అడిగారు. 2,085 హెక్టార్లకు సంబంధించి - the entire position is created. But the possibility of extension of channel to Jonnawada Tank is being exmined.

దానిని ముందుకు తీసుకుపోవాలని గౌరవ సభ్యులు కోరారు. అది ప్రభుత్వం కూడ అంగీకరిస్తూ ఏ విధంగా ఎక్స్‌టెన్షన్ కావాలన్నది పరిశీలన చేస్తున్నది.ఇక మైనర్ ఇరిగేషన్ విషయానికి వస్తే తన నియోజకవర్గమలో 43 మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్క్స్ ఉన్నాయని, వాటిని త్వరగా పూర్తిచేస్తే బాగుంటుందని ఒకగౌరవ సభ్యుడు అన్నారు. వారు చెప్పినదానితో ప్రభుత్వం కూడా ఏకీభవించింది. ఆ గౌరవ సభ్యుడు మరియు మైనర్ ఇరిగేషన్ ఛీఫ్ ఇంజనీర్ ఈ విషయమై మాట్లాడుకున్నారు. తిరిగి వారు మాట్లాడుకొని ఈ 43 వర్క్సులో ఎన్ని తీసుకోగలమో చూసి ఛీఫ్ ఇంజనీర్ పని మొదలుపెడాతారని మనవిచేస్తున్నాను. ఖమ్మం జిల్లా, మ.2.10 నల్లగొండ జిల్లాను వరల్డు బ్యాంకు స్కీమ్‌లో ఇది ఎందుకు చేర్చలేదని అన్నారు. వరల్డు బ్యాంకు వారు సైక్లోన్ రిలీఫ్ ప్రోగ్రాము ఫర్ 9 కోస్టల్ డిస్ట్రిక్టులలో తీసుకుంటామని చెప్పారు. ఇంటెన్సివ్‌గా దెబ్బ తిన్న చోట ఏదో ఒక కంపొక్టులో ఉంటే, స్టేట్ బడ్జెట్‌లో చేసుకోవాలని వారు సలహా ఇచ్చారు. ఆ విధంగా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఒక గౌరవ సభ్యుడు అడిగారు - 152 మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్స్ - 26 చెక్ డామ్స్, క్యాచ్‌మెంటు ఏరియా చేస్తున్నారనే మాట నేను ఇంతవరకు మనవి చేసినట్లు అన్నారు. దానికి రు.18 కోట్ల 76 లక్షలతో మొదలు పెట్టాం. ఆ స్కీమ్స్ ప్రోగ్రెస్‌లో ఉన్నాయి. క్యాచ్‌మెంటు ట్రీట్‌మెంటు యీజ్ టేకెన్ ఆఫ్. అది కూడా చేస్తున్నాము. ఎఫారెస్టేషన్, ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు చేస్తున్నది నేను మనవి చేశాను. సరస్వతి కెనాల్ నుంచి మొత్తం ఆయకట్టు అభివృద్ధి కాలేదు అనే మాట కూడా ప్రస్తావనకు వచ్చింది. అది నిజమే. మొత్తం ఆయకట్టు మొదలు ఊహించిన 42 వేల ఎకరాలు, అందులో ఇరిగేషన్ పోటెన్షియాలిటి క్రియేటెడ్ ఎంతవరకు అంటే, 20,980 ఎకరాల వరకు ఉంది. డి-1 నుంచి డి-26 వరకు.Balance irrigation potential to be created under 27,28 and 25 (part) is 11,750 acres. The work could not be proceeded with as the off take and portion of the canal are within the forest area.ఏ ఫారెస్టు ఏరియా అయినా గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా నుంచి క్లియరెన్సు తెచ్చుకుని పని చేయవలసి ఉంటుంది. మేము గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియాను మూవ్ చేశాము. క్లియరెన్సు

రాగానే మిగతా భాగం తీసుకుంటాము. మాకు ఏమీ ఇబ్బంది లేదు. మరొక గౌరవ సభ్యులు ఇరిగేషన్ స్కీమ్స్ అండర్ కిన్నెరసాని గురించి అడిగారు- కిన్నెరసానికి రు.8 కోట్ల 26 లక్షలు అవసరం ఉంది. 10 వేల ఎకరాలు వస్తుంది. ఇది గవర్నమెంటుకు పెట్టారు. ఈ మధ్య ఎలక్ట్రిసిటి బోర్డు వారు మాకు నీరు కావాలని చెప్పి అడిగారు. ఎందుకంటే, ప్రపోజ్డ్ ఎక్స్‌టెన్షన్ థర్మల్ స్టేషన్ తొందరలో ఎక్స్‌పాండు చేయబోతున్నారు. దానికి కావలసిన నీరు ఇవ్వాలని వారు కోరారు. ఈ రెండూ రాష్ట్రప్రభుత్వం పరిశీలించి ఏదో నిర్ణయం చేసి వారికో, వీరికో ఇచ్చి స్కీమ్ మాత్రం పూర్తి చేస్తాము. గౌరవనీయ సభ్యులు కొందరు జనరల్‌గా చెప్పారు. ఈ స్కీమ్స్‌లో మీరు -We are expediting the clearance of the projects by the Central Water and Power Commission and the Department of Environment and Forests.ఇప్పుడు ఏమి చేస్తున్నామంటె, ఆలస్యం కాకుండా ఒక కమిటీని పెట్టాము, ఉపస్థింగ్ ఆఫ్ ఎగ్రికల్చర్ సెక్రటరీ, ఫారెస్టు, ఎగ్రికల్చర్, ట్రైబల్ అండ్ ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు అండ్ ఫైనాన్సు డిపార్టుమెంటు టు గివ్ క్లియరెన్సు, ఆలస్యం జరగకుండా చర్య తీసుకుని తొందరగా ముగించాలనే ఆలోచనతో ప్రభుత్వం ఉంది. సిటి వాటర్ సప్లయి గురించి - గౌరవ సభ్యులు పని ఏవిధంగా జరుగుతుంది అని అడిగారు-సింగూరు గురించి వచ్చే వాటర్ ఇది వరకే రావలసి ఉండే, షష్టి సెప్టెంబరుకు వాటరు లెవల్ 1920 ఉన్నది నాకు సరిగా తెలియదు-ఇది సక్రమంగా వస్తే అప్పటి నుంచి రాగలుగుతాయని వేట్ చేశారు. ఈ వారం రోజుల్లో నీరు వస్తుందని చెప్పి, ప్రారంభం చేయాలనె కార్యక్రమం కూడా పెట్టుకుని చివరికి వని వదిలి పెట్టి నీరు ఇవ్వలేక పోయాము. లీకేజి వచ్చింది. ఫ్లడ్‌గేట్ దెబ్బ తిన్నది. అందుకు ఆలస్యం అయింది కాని స్కీమ్ రెడిగా ఉన్నది. దురదృష్టాన యీ ఆలస్యం జరగడం బాధగా ఉన్నది. ఎందుకు అలా అయిందో చూడాలని ఒక సీనియర్ ఇంజనీరును విచారణ చేయాలని చెప్పారు. కన్‌షన్ డిఫెక్టా? ఏమిటి అని విచారణ చేయబడుతుంది. ఒక గౌరవసభ్యుడు లిఫ్ట్ స్కీమ్- టన్నెల్ లెఫ్ట బ్యాంక్ కెనాల్ గురించి ఏమంటున్నారంటే, మీరు implement the lift scheme and later take up the tunnelవర్క్ తీసుకోండి, మొదలు చేయండి- వర్కు అయ్యేవరకు ఆలస్యం కావచ్చు. కాబట్టి, లిఫ్టు స్కీమ్ పెట్టి, తరువాత టన్నెల్ స్కీమ్ చేయమన్నారు. ఎంత ఖర్చు అవుతుందో అంటే, ఒకటి- కాస్టు రు.353 కోట్లు ఇన్ ఎడిషన్ టు రు.353 కోట్లు అయితే అక్కడ కావలసిన పంపింగ్ పవర్ కావాలి. కనుక పవర్ స్టేషన్ కట్టాలంటే రు.220 కోట్లు కావాలి. టోటల్ కాస్టు కుడ్ బి రు.573 కోట్లు టన్నెల్ స్కీమ్ కొరకు ఖర్చు అవుతుంది. అది కాకుండా కేవలం రు.480 కోట్లు మాత్రం అవుతుంది. అది కాకుండా రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ ఉంటుంది. మామూలుగా లిఫ్టు చేస్తే సంవత్సరానికి రు.26 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. దాన్ని చేసి దీన్ని చేయకుంటే బాగుండదు. టన్నెల్ సిస్టం తొందరగా పెట్టాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. అయితే టన్నెల్ స్కీమ్ అయినా కూడా కనీసం 7 సం॥లు పడుతుంది. తొందరగా అంటే, కొద్ది కాలంలో వస్తుంది. అనే మాట కంటే, అది ఫారిన్ ఎక్స్‌ఛేంజ్, ఫారిన్ మిషనరీ, టెక్నాలజీ తీసుకొనిసర్దుబాటు అయ్యేవరకు 7 సం॥లు

పడుతుందనే మాటకూడా మనవి చేస్తున్నాను. అందుకని 7 సం॥లు జరగడం ఒక పక్క ఉన్నది. ఇంకొకటి ఏమిటంటే, సెటిల్‌కాకుండానే కెనాలు కడుతూ పోయారు. కెనాల్ ఖర్చు ఉపయోగంఉండదు. అందుకు, దానికి కేటాయించిన 10 కోట్లు రూ.లతో మొదలే కెనాల్ పని చేయడం జరిగింది. రిజర్వాయరు ఉండి నీరు సొర్ప్లస్ ఉంటే కెనాల్ ఆలస్యం అవుతుంది:ఇక్కడ దాని కన్న అతిరిక్తంగా ఇక్కడ కెనాల్ అవుతున్నది కాబట్టి దీన్ని సింక్రొనైజ్ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. ఎన్ఆర్ఎస్‌పి ఫస్టు స్టేజిలో దాని ఖర్చు రు. 870 కోట్లు -ఇప్పటివరకు ఖర్చు చేసింది. రూ .603 కోట్లు - ఇంకా ఖర్చు కావలసిఉంది రూ. 257 కోట్లు అట్లాగే ఉంది .యాజ్‌పర్ లేటెస్టు కాస్టు రివిజన్ రూ.950 కోట్లకు పెరుగుతుంది. అధ్యక్షా; ఈ విధంగా మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు తెలంగాణాలో మీరు ఫిగర్స్ చూసిన దాన్ని బట్టి కావాలని, అధికంగా ఇచ్చాము. మైనర్ ఇరిగేషన్ పొటన్షియాలీటి ఇక్కడ ఉన్నందుకు అధికంగా ఇవ్వబడింది. మొత్తానికి ఇంకా ఇతర గౌరవసభ్యులు చెప్పిన మాటలకు వెంటనే జవాబు చెప్పలేదని బాధ పడాల్సిన అవసరం లేదు. మొత్తానికి జనరల్‌గా ఇది జరిగిన కధ. తెలంగాణా ప్రాంతానికి అన్యాయం జరిగింది అనేది ఉన్నదో, అదే విధంగా భర్తీ చేయాలనే మాట వారందరు చెప్పారు. ఒక స్టేజీలో అసెంబ్లీ ఎన్నికలు పూర్తికాగానే, ప్రభుత్వం ఏర్పాటు అయిన మొదటి సారే, రాష్ట్రంలో ఒకరీజినల్ కమీటీను-ప్లానింగ్ అండ్ ఏర్పాటు అయిన మొదటి సారే, రాష్ట్రంలో ఒక రీజినల్ కమీటీను -ప్లానింగ్ అడ్ డెవలప్‌మెంటు బోర్డును పెట్టు కోవాలనే మాట అనుకున్నాం. కాని, కొందరు గౌరవసభ్యులు దాని పైన ఆసక్తి చూపిన వారు కొందరు, కొందరు అభ్యంతరం తెలిపిన వారు ఉన్నారు, ఇప్పుడు ఈ విషయం చూస్తే రేపు రాయలసీమ డిస్ట్రిక్టును కూడా రిటైర్డ్ ఛీఫ్ ఇంజనీర్సుతో అనేక వివరాలు చూపించి, పరిశీలన చేయించి, ఇంజనీరుతో సహాకారానికి మాట్లాడాము. నిజంగా, యీ విషయం వదిలి పెట్టడానికి బదులుగా ఈ అసెంబ్లీ సభ్యులు ఇటువంటి వాటిని వివరంగా పరిశీలించి అధికారులతో చెప్పి, ప్రభుత్యం చేస్తున్న పనిని ప్రోత్సాహించి, బలపరిస్తే చాలా మంచిది అనే అభిప్రాయం ఇప్పటికి ఉన్నది. అ ది గౌరవసభ్యులు ఆలోచిస్తే రేపు రాయలసీమ గురించి చర్చ జరిగినప్పుడు కూడా వారు ఆ విధముగా కమిట్‌మెంట్ పెట్టుకుంటే, బాగుంటుంది. ఆఫీసర్స్ వస్తారు. చర్చలు జరుగుతుంటాయి. దానిపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టె ప్రయత్నం చేస్తాము. ప్రభుత్వానికి చాలా సంతోషంగా ఉన్నది. కాని వ్యతిరేకం చేసి వీరు ఏదో చెబుతున్నారని మాట కాదు. గౌరవ సభ్యులు ఆ కమిటి ద్వారా పనులు బాగుచేసుకోవడానికి తోడ్పడతారని నా విశ్వాసం. ఆ మ.2.30 విధంగా చూస్తే, నేను దాని గురించి మళ్లీ వారిద్దరితో చర్చించిన తరువాత, వారి అభిప్రాయాలు తెలుసుకుని, కావలసిన డెవలప్‌మెంట్ బోర్డులు పెట్టుకుందాము. అంతే కాకుండా ప్లానింగ్ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డుకి అధ్యక్షులుగా ఉంటున్న వారిని స్టేట్ బోర్డులో కూడా అధ్యక్షులుగా పెట్టుకుంటే, మొత్తం స్టేట్ యొక్క ఓవర్ అల్ పిక్చర్ కూడా చూసుకోవచ్చు. వారి వారి రీజియన్‌లో పిక్చర్‌ని చూసుకోవచ్చు. అడ్మినిస్ట్రేషన్ పనులు ఆలస్యంగా

జరుగుతున్నాయా, లేక చురుకుగా జరుగుతున్నాయా అనే దానిపై సలహాలు ఇడగడానికి, అవగతం చేసుకోవడానికి మనకు వీలుంటుంది. 43 మైనర్ ఇర్రిగేషన్ వర్క్స్ గురించి చెప్పినప్పుడు, చీఫ్ ఇంజనీర్ స్వయంగా అసెంబ్లి సభ్యులతో మాట్లాడాలని సూచించారు. ఆ విధంగా జరిగితే, గౌరవ సభ్యుల యొక్క సహకారం సంపూర్ణంగా ఉంటుంది. దాని పైన కూడా గౌరవ సభ్యులు ఆలోచించాలి. నేను ప్రత్యేక తెలంగాణా కావాలని అన్నాను. నిజమే నేను కావాలి అన్నది 1956లో. ఫజర్ ఆలీ కమిషన్ వచ్చినప్పుడు నేను ఈ మాట చెప్పాను నిజమే. ఆ తరువాత ఆ ఉద్యమం నడుస్తూ పోయింది. 1969 తీవ్రమైన ఉద్యమం నడిచింది అంతకు ముందు ఒక ప్రాంతం బడ్జెటు నుంచి మరొక ప్రాంతానికి పోకూడదని అగ్రిమెంటు వ్రాసిన దానిలో నేను ఒక సభ్యుడిని అని ఒక గౌరవ సభ్యుడు చెప్పాడు. నిజమే. ఆనాడు మేము ఏమన్నామంటే, ఈప్రాంతం నుంచి వచ్చిన ఆదాయం మరొక దానికి పెట్టరాదని చెప్పాము. అది అంగీకరించిన విషయం. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత రెండు సంవత్సరాలు చెప్పాము. అప్పుడుండే ప్రభుత్వానికి నేను చెప్పాను. ఈ రెండు సంవత్సరాలలో రు.22 కోట్లు ఇక్కడ నుంచి అక్కడ ఖర్చు చేశారని చెప్పాను. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న సంజీవరెడ్డిగారికి వ్రాసినప్పుడు, ఆ రు.22 కోట్లు కూడా అదనంగా తెచ్చి ఈ ప్రాంతానికి ఖర్చు చేశామని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లా జరిగిన తరువాత రాను రాను, హైదరాబాదు సిటికి రు. 100 కోట్లు ఒక అగ్రిమెంటు ప్రకారం ఇచ్చాను. ఆనాటి తెలంగాణా ఉద్యమానికి ఒక బేసిస్ ఉంది. దాని ప్రకారంగా హైదరాబాదుకు వేరే ప్రాంతలనుంచి వచ్చినవారు 12 సంవత్సరాలలోపు అయితే ముల్కీ అనము. 12 సంవత్సారాలకంటే ఎక్కువ కాలము హైదరాబాదులో ఉంటే ముల్కీ అంటాము. నిరాకరించడానికి లేదు. ఉదాహరణకు మనకు చిరపరిచితులైన అప్పటివారు వి.బి. రాజుగారు, శ్రీ వెంగళరావుగారు ఈ విధంగానే తెలంగాణా వారు అయిపోయారు. వారు 12 సంవత్సరాలుకాదు, చాలా సంవత్సరాలు ఉన్నారు. ఆ కొలబద్దపెట్టిచూస్తే, ఈనాడు హైదరాబాదు సిటిలో ఉండేవారందరు కూడా తెలంగాణా వారే అవుతారు. ఒక గౌరవ సభ్యులుఅడిగారు. హైదరాబాదు పట్టణం తెలంగాణా ? ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రనిదాఅన్నారు. హైదరాబాదులో ఉండే అడ్వకేట్స్, బిజినెస్మేన్, 1956 నుంచి లెక్కవేస్తే, వారు కూడా తెలంగాణా వారే అయినారు. ఇక్కడ పుట్టినావారే అయిపోయినారు. ఆ విధంగా యిప్పుడు లెక్కవేస్తే కష్టంగా వుంది. ఏమైనా సరే, ప్రాజెక్టుకు సరియైన విధంగా న్యాయంచేయడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం సంపూర్ణంగా గౌరవ సభ్యుల సహకారంతో కృషి చేస్తుందని మనవి చేస్తు సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. జనార్దన్ (ఆదిలాబాద్) అధ్యక్ష, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు. రెండు క్లారిఫికేషన్స్ కావాలి. శ్రీరాంసాగర్ స్టేజి - 1కి 112 టి యం సిలు వాటరు ఉండాలి. కాని ఈరోజున80 టి యం సిలే ఉండటం వాస్తవం కాదా? 32 టి.

యం సి యు సిల్ట్ వచ్చినమాట వాస్తవమా? కాదా? సిల్ట్ తీయడానికి కెనాడాలో ఇ.జ.ఎల్ సి సెయస్సు అంతార్జాతీయ ఖ్యాతి చెందిన వ్యక్తి. సిల్ట్ రీమూవర్‌కు సంబంధించి నాలుగు నెలలుగా ఎట్లాచేయాలిఅనే ప్రయత్నం చేశాము. అతని పరిశోధనకు గాను జట్ బోర్టుకు రు.15 లక్షలు ఇచ్చిన యింతవరకు నిధులు విడుదల చేయలేదు. వాస్తవమేనా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఒకేసారి ప్రశ్నలు వేసి కన్‌ఫ్యుజ్ కావాడం కంటే, రెండు అడిగి సమాధానము పొందండి. అష్టవాదానము వద్దు అంటున్నారు.

శ్రీ బి. జనార్ధన్ :- నేను నాలుగే అడుగులాను. శ్రీరాంసాగరు స్టేజి 11 సేంక్షన్ కావాలి అంటే, ఈ క్లియరెన్సు ఉండాలి. శ్రీరాంసాగర్ స్టేజి 1లో కరక్టుగా వాటరు సప్లయి ఇవ్వలేకపోతున్నాము. స్టేజి -1 లో లేకపోతే స్టేజి 11కి పర్మీషన్ రాదు. పర్మీషన్‌కోసం వ్రాశాము అని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. వాటరు లేకపోతే ఎట్లా పర్మీషన్ వస్తుంది?

మిస్టర్ స్పీకర్:- ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పండి.

శ్రీ బి. జనార్ధన్ :- నా ప్రశ్న కంప్లీంట్ కాలేదు.

డాక్టర్ ఎమ్. చెనారెడ్డి:- స్టీరింగ్ గురించి ముందే చెప్పారు. రూపాయాలు 18.20 కోట్లు గవర్నమెంటు ఖర్చు చేసి ప్రత్యేకంగా పనిచేస్తున్నామని చెప్పాను. ఫారెస్టు డిపార్ట్‌మెంటువారు పారెస్టేషన్ చేస్తున్నారు. దాని వల్ల సిల్ట్ నదిలోకి పోయే ప్రమాదం ఉండదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఇంజనీర్ రికమండేషన్ పైన బోట్‌కి నిధులు ఇచ్చారుట. కొన్నారా ?

డాక్టర్ ఎమ్. చెన్నారెడ్డి:- బోట్ విషయం నా దగ్గర లేదు. నేను దానిని నోటీసుకు తీసుకున్నాను. వారికి తెలియపరచుచున్నాను.

శ్రీ బి. జనార్ధన్ :- సి.డబ్ల్యు. సి.ఇ. స్టేజి -11 కి పంపాము అన్నారు. అందులో 171.72 టి.యం సి ఉండని పంపారు. కాని వారు 177.5 ఉంటే తప్ప క్లియరెన్సు ఇవ్వమని రాష్ట్రప్రభుత్వానికి చెప్పారు. అది కూడా 10.9 లోగా రిపోర్టు ఇస్తేనే, చెస్తామని చెప్పడం వాస్తవమా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మీకు చివరకు అవకాశం ఇస్తాము. మీరు ప్రశ్న అడగటంలేదు. ఇన్‌వర్‌మేషన్ పర్మిషి చేస్తున్నారు. మీకు తర్వాత ఇంకో అవకాశం ఇస్తాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట):- గౌరవ ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు 1978-79 లో శ్రీశైలం లెఫ్టు కెనాల్, రైట్ బ్యాక్ కెనాల్ - రెండుకూడా ప్రారంభిస్తామని వాటికి ఒకేసారి పర్మిషన్ తెచ్చుకుందామని చెప్పినమాట నిజము కాదా? దానికి భిన్నంగా

రైట్ బ్యాంక్ పూర్తి అయినది. లెఫ్ట్ బ్యాంక్ కేవలం పొలిటికల్ స్లోగన్‌గా నిలచిపోయింది కదా? ఇందుకు ఏ చర్య తీసుకోబోతున్నారు? 1988-89 ఆర్థికమంత్రిగా కె.యి. కృష్ణమూర్తిగారు ఉండగా, మా ఫ్లోర్ లీడర్స్‌ను పిలిచి, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుకు చేయవలసిన పనులను వివరంగా చర్చించి, ఒక నిర్ణయానికి రావడం జరిగింది. ఉన్నతాధికారులు కూడా వచ్చారు. ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ, ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంట్ నుంచి సంతానంగారు కూడా వచ్చారు. స్టీరింగ్ వల్ల వచ్చే ప్రమాదాన్ని నివారించడానికి ఆల్టర్‌నేటివ్‌ను ఇప్పుడే ఏర్పాటు చేయలనేది ఒకటి వుండేది. కెనాల్స్ అన్ని ఏ విధంగా త్వరగా పూర్తి చేయాలనేది మరొకటి. టెయిల్ఎండ్స్‌కు నీరు అందించాలి. రీక్లారిఫికేషన్ ఆఫ్ ల్యాండ్ చేయాలి. రిజర్వాయరు నుంచి నీరు తీసుకుని సిద్ధిపేట, జనగామ, ఘనపూర్, కోడగండ్ల ప్రాంతాలకు పారెటట్లుగా చేయాలని ఒక సమగ్ర పథకము తయారుచేయాలని అనుకోవడం జరిగింది. ఈ పథకం విషయము ఏమి అయింది?

మిస్టర్ స్పీకర్:- టర్నల్ ద్వారానా, కేనాల్ ద్వారానా అనేది ఉంది. దీని డిలేకు కారకులు ఎవరు అని అడుగుతున్నాను.

డాక్టర్ ఎం. చెన్నారెడ్డి:- ఫ్లెడ్ వాటరు గురించి ఇది వరకే నేను మనవి చేశాను. 2 లక్షల 20 ఎకరాలకు వస్తుంది. నాలుగు డివిజన్స్‌ను పెట్టి పని చేస్తాము. దానికి రు.20 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- అదే ఇంజనీర్స్ రెండు అభిప్రాయాలు తెలుపవచ్చును. వాలామంది కెనాల్ కోరారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్: - ఇంజనీర్స్ ఏమి చెప్పారు అని నేను అడగలేదు. శ్రీశైలం లెఫ్ట్ బ్యాంక్, రైట్ బ్యాంకు కెనాల్‌కు రేండు ఒకేసారి ప్రారంబిస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపక్ష నాయకులను పిలిచి చెప్పారు. అప్పుడు సుందరయ్యగారితో ఉపనాయకునిగా నేను కూడా వెళ్లాను. రైట్ బ్యాంకు పూర్తి అయినది. లెఫ్ట్ బ్యాంకు ఇంతవరకు మొదలు కాలేదు. ఇది కావాలని చేసిన నిర్లక్షము కాదా? ఎవరు బాధ్యులు? చెన్నారెడ్డిగారి సమక్షంలోనే ఇది జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఈ ప్రశ్న ఐదరుగురు ఛీఫ్ మినిష్టర్స్‌ని అడగవలసి ఉంటుంది.

Lift Irrigation, Back waters, Siddhavagu Projects and silt arrest.

Mr. Speaker: Mr. Hon'ble Chief Minister ... What assurance..........

శ్రీ ఏన్. యతిరాజారావు :- (చెన్నూరు) అధ్యక్షా, ఎస్. అర్ ఎస్. పి. స్టేజ్-11ని ఇది వరకే క్లియరెన్సుకు పంపామన్నారు. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా వద్దకు అర్ పార్టీ డెలిగేషన్‌ను పంపి, క్లియరెన్స్ తెప్పిస్తారా? రెండవది. ఇందిరాగాంధీ గారు ప్రధానిగా ఉన్నప్పుడు, 1984 అక్టోబరు మాసంలో అమె వచ్చి, వాగ్దానం చేశారు. తెలంగాణా ప్రజలకు ముఖ్యంగా కరీంనగర్, వరంగల్, నల్గొండ ప్రాంతాలలో ఎత్తిపోతల పథకం గురించి వాగ్దానం చేశారు. చాలా రోజుల నుంచి ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయి. అందోళన ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారిని సూటిగా అడుగుతున్నాను. ఇది చాలా పెద్ద కార్యక్రమం. దాదాపు రు.689 కోట్లతో ఉండే పథకం. దానిని చేపట్టడానికి ప్రభుత్వం ఏ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది? మీరు ఇచ్చిన స్టేట్‌మెంట్‌లోనే ఉంది. మెన్షన్ చేస్తాను. Revised feasibility report of Rs.510 crores was submitted on 3rd September, 1989. తరువాత డిటెయిల్డ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ ఏం జరిగింది? ఇన్‌ప్రిన్సిపుల్ ఒప్పుకున్నారా లేదా? రెండిటి గురించి అఖిలపక్ష కమిటీ వేసినట్లయితే, వారి నాయకత్వంలో మేము అంతా కూడా పెడాతాము. ఢిల్లీకి వెళ్లి ప్రధానమంత్రిగారిని కలసి, కేంద్రప్రభుత్వంతో మాట్లాడేందుకు ఈ ప్రభుత్వం అనుకూలంగా ఉందా ?

డా.ఎం. చెన్నారెడ్డి:- నిజంగానే శ్రీరాంసాగర్ స్టేజ్ 11ని మొదలు పెట్టలేదు. ఎందుకు మొదలుపెట్టలేదని చాలా కాలం నుంచి చాలా మంది అడుగుతున్నారు. ఇప్పుడు మాటాలడిన గౌరవ సభ్యులు కూడా గతంలో మంత్రిగా ఉన్నారు. 1989 వరకూ పంపలేదు. అంటే వారితో పాటు నాకు కూడా బాధాగా ఉంది. ఆ తరువాత 1989 నుంచి 90 వరకు పెద్ద సమయం కాదు. ప్రిన్సిపుల్‌గా అపోజ్ చేయడం కాదు. తప్పకూండా సి.డబ్ల్యు . సి. పర్మిషన్ తెస్తాము. వారి వద్దనే వుంది. అవసరంఅయితే గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులను, కల్పుకొని ఏట్లాగైనా సాంధించాలని వారికి, మాకు ఉంది.

ఇంటర్‌ప్షన్

శ్రీ ఎస్. యతిరాజారావు:- దయచేసి వినండి. నవంబరు 1986లో నేను మంత్రిగా ఉండగా సి.డబ్ల్యు.సి కి పంపాము.

మిష్టర్ స్పీకర్:- దయచేసి కూర్చోండి. మీరు అంతగా ప్రావోక్ అయ్యేది కాదు. ప్రావోక్ అయ్యేంతగా వారు ఏమి మాట్లాడలేదు. మీరు పంపారు. మీరు 89 చివరలో పంపారు. వారు మంచి ఉద్దేశ్యంతో చెప్పారు.

శ్రీ ఎస్. యతిరాజారావు:- వారు అన్నారు పంపలేదని..........

మిస్టర్ స్పీకర్:- అంటారు. అవ్వగానే లేస్తే ఎట్లా ?

SRI K. SURESH REDDY (Balakonda):- Speaker, Sir, my grievance is the same as what Mr. Gaddenna has said. You are aware today it is not only water which is flowing through the canals of Sriramsagar Project but also the tear-drops of the people whose properties were submerged under the Project. My request to the Chief Minister is - two years ago a meeting was held in the Chambers of the Minister for Medium and Minor Irrigation wherein an assurance was given to take up lift irrigation schemes for the submerged and rehabilitated villages. I would like to know at what stage the lift irrigation schemes are and when they will be taken up.

MR.SPEAKER:-On Pochampad Project?

SRI. K. SURESH REDDY: The villages which were submerged under Pochampad Project. The villagers have to be rehabilitated.

MR. SPEAKER: Lift irrigation from back waters?

SRI K. SURESH REDDY: Yes, Sir.

డా.ఎం చెన్నారెడ్డి: ఇపుడే ఒక గౌరవ సభ్యుడు మాట్లాడుతూ, కూర్చుని మాట్లాడి, తేలుద్దాము అన్నారు. ఇంత వరకూ ప్రభుత్వం రెండు సంవత్సరాల ముందు ఇచ్చిన హామీని పూర్తి చేయలేదని, అన్నారు. నేను కూడా కనుక్కుంటాను. ఆలోగా వారితో మాట్లాడినప్పుడు చెబుతాము. సి.డబ్ల్యు.సి.ని అడిగినప్పుడు 177 టి.ఎం.సి. ఉందని మేము చెప్పాము. వారు 150 టి.ఎం.సి మాత్రమే ఉంది అన్నారు. ఈ 27వ తేదికు జవాబు ఇచ్చి, పంపాము. దానిని చూసుకుని, పర్స్యూ చేస్తాము.

శ్రీ పి. నారాయణ రెడ్డి (మెదక్):- ఇది మెదక్ జిల్లాలో సింగూరు ప్రాజెక్టుకి సంబంధించిన విషయము. 1980లో ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు 40 వేల ఎకరాలకు వ్యవసాయం కోసం నీరు ఇవ్వాలని జి.వో. జారి చేసిన మాట వాస్తవమా ? అయితే, ఎందుకు ఇంత వరకూ పని జరగలేదు? 45 రోజులు జోగిపేట ప్రాంతంలో గల ప్రజలు, రైతులు అంతా నిరాహారదీక్షలు చేసిన విషయం వారికి తెలిసే ఉంటుంది. ఇప్పుడయినా 45 వేల ఎకరాలకు నీరు ఇచ్చేందుకు చర్యలు తీసుకుంటారా ? ఘనపూర్, ఆనకట్ట - మంజీరా నదిపై కట్టెబడి ఉంది. ప్రక్కన ఫతేపూర్, మహబూబ్‌నగర్ అనే కాలువలు త్రవ్వి ఉన్నాయి. వాటి లైనింగ్ కోసం బడ్జెటులో డబ్బును కేటాయిస్తారా ? మెదక్ జిల్లాలో మంజీరా నదిపై ఎన్ని డ్యామ్స్ కట్టినా, జంట నగరాల నీటి సప్లయికే నీరు వస్తోంది. మంజీరా నదికి రెండు వైపులా ఉన్న గ్రామాలకు లిఫ్ట్ ఇర్రిగేషన్ స్కీములు అయినా చేపట్టేందుకు ప్రభుత్వం పూనుకుని, నీటి సప్లయి చేస్తుందా ?

డా.ఎం. చెన్నారెడ్డి :- 45 వేల ఎకరాలకు నీటి పారుదల కోసం పథకం గురించి చెప్పారు. నిజమే. ప్రపోజలే ఉంది. నాకు కూడా గుర్తు ఉంది. Proposal is made. Tech-

nical examinination by the Committee regarding the drinking water supply. .

డ్రింకింగ్ వాటర్ సప్లయి పైన ఇది ఇవ్వరాదని ఫైనాన్స్ ఏజెన్సి చెప్పిన మాట ఉంది. అయినా ముగ్గురు సి.ఇ.లలో పరీక్ష చేయిస్తున్నాము.

శ్రీ పి. నారాయణ రెడ్డి :- ఘనపూర్ ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :- దాని గురించి మీరు ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక రిప్రజెంట్ చెయ్యండి.

శ్రీ పి. వీరన్న : భీమా ప్రాజెక్టుకు చాలా సార్లు సర్వే చేసి, 1988లో ఫైనల్ రిపోర్టు సబ్మిట్ చేశారు. ఆ తరువాత అప్పుడున్న ముఖ్యమంత్రిగారు కన్‌స్ట్రైన్సితో మాట్లాడి, ఏమి చేయలేదు. ఈ మధ్యన 5.7.90 న జి. వో.ఎం. ఎస్ నెం. 807 ప్రకారం రీ ఎగ్జామినేషన్‌కి పంపారు. ఈ రకంగా జరిగితే ఎన్ని రోజులు కన్‌స్ట్రైన్సీతోనే అవుతుంది ? ముఖ్యమంత్రిగారు దయచేసి చెప్పాలి. డెఫినిట్ పీరియడ్ చెప్పాలి. జూరాల, రామన్న పహాడ్ నుంచి మహబూబ్‌నగర్ పట్టణానికి నీరు పంపింగ్ చేసి, తేవాలనే ప్రపోజల్ ఉందా? చెప్పాలి.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి : అటువంటి స్కీము, ఈ కెనాల్ నుంచి లేదు.

శ్రీ ఎస్.ఆంజనేయులు (ఎల్లారెడ్డి):- అధ్యక్షా, నిజాంబాద్ జిల్లాకు సంబంధించిన మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల విషయం గురించి మాట్లాడుతున్నాను. వెనుక బడ్డ ప్రాంతం, కరువు కాటకాలకు గురి అయ్యే ప్రాంతామయిన గాంధారి మండలంలో గుజ్జలవాగు ప్రాజెక్టుకు అప్పటి భారీ నీటీపారుదల శాఖమంత్రి కె.ఇ.కృష్ణమూర్తిగారు 31.7.1985న పౌండేషన్ వేయడం జరిగింది. అక్కడ 15 శాతం పని అయిన తరువాత 2 1/2 సంవత్సరాలుగా పని పూర్తిగా నిలిపి వేయడం జరిగింది. దీని నిర్మాణం పనిని యూరోపియన్ ఆర్థిక సంస్థ ద్వారా చేపట్టబడ్డది. రాష్ట్ర బడ్జెటు కూడా దీనికి అవసరం లేదు. నిధులు కూడా వున్నవి. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేపట్టి ఎప్పటిలోగా పూర్తి చేస్తామనే హామీ యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. చెన్నారెడ్డి: - ఆ పని, ఎందుకు ఆపు చేయబడ్డదో నాకు తెలియదు. నోటు చేసుకొని చూస్తాము.

శ్రీ డి. ఎస్. రేడ్యానాయక్ :- అధ్యక్షా, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశ సర్వే చేసేటప్పుడు మర్రిపెడ, మహబూబాబాద్ తాలూకాల వరకు సర్వే చేయడం జరిగింది. ఆ సర్వేలో పెన్నారం కాలువ, మర్రిపెడ కాలువ అని నిర్ధారణ చేయడం జరిగింది. కాని 1986 లో కేంద్ర జల సంఘానికి పంపించే రిపోర్టులో మాత్రం ఆ ప్రాంతం అంతా తీసి వేయడం జరిగింది. ఎందుకంటే మహబూబాబాద్, డోర్నకల్ ఈ రెండు నియోజక వర్గాలు కాంగ్రెసువి కాబట్టి అప్పటి ప్రభుత్వం కావాలని తీసి వేయడం జరిగింది. ఆ ప్రాంతాన్ని రెండవ దశకు చేర్చుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. చెన్నారెడ్డి:- ఆ ఏరియా ఎక్స్‌క్లూడ్ అంటున్నారు. అది చూసుకొని చేస్తాము.

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు :- ముఖ్యమంత్రిగారు తెలంగాణా ప్రాంతానికి అన్యాయం జరగలేదన్నట్లుగా మాట్లాడుతున్నారు. దాని పైన ఏమయినా వైట్ పేపర్ యివ్వగలుగుతారా ? రెండవది శ్రీశైలం కెనాల్ నీటి మునకలో భూములు కోల్పోయిన వారికి ఇంకా రీ హెబిలిటేషన్ సౌకర్యాలు పూర్తి కాలేదు. అదే గాకుండా కాంపెన్‌జేషన్ అమౌంట్ యివ్వకపోవడంతో 30,40 సంవత్సరాలలో ఎదిగిన ఆడపిల్లలు బజారులో పడే దుస్థితికి వచ్చింది. వారి గురించి ప్రభుత్వానికి ఏమయినా బధ్యత వున్నదా ? మూడవది సి.డబ్ల్యు.సి . నుండి క్లియరెన్స్ రాక చాలా ప్రాజెక్టులు పెండింగ్‌లో వున్నాయి. సి.డబ్ల్యు.సి. నుండి క్లియరెన్స్ తెప్పించుకోవానికి సమర్థులైన రోశయ్యలాంటి మంత్రికి అప్పజెప్పితే బాగుంటుంది. మరి ఆ విధంగా పెట్టి చేయిస్తారా ?

శ్రీ ఎం. చెన్నారెడ్డి :-అధ్యక్షా, వాటర్ కమీషన్ విషయంలో వారు చెప్పిన సూచనను దృష్టిలో పెట్టుకొని అవసరం అయితే గౌరవ సభ్యుల సహాయం కూడా తీసుకొంటాము. తెలంగాణాకు ఏమి నష్టం కలుగలేదనే మాట నేను అన్నట్లు అంటున్నారు. అది నాకు తెలియదు.

డా. జి. చిన్నారెడ్డి (వనపర్తి):- కృష్ణా వాటర్ డిస్ప్యూట్ ట్రిబ్యునల్ 17.84 టి.యం.సి.ల వాటర్ అలాట్ చేయడం జరిగింది. కానీ ఈ నాడు మన ప్రక్క రాష్ట్రం అయిన కర్నాటకలో సబ్మెర్షన్ వస్తుందని. దీనిని 12 టి.యం.సి. లకు కుదించడం జరిగింది. ఈనాడు జూరాల ప్రాజక్టు ఒక్క ఇరిగేషన్ పర్‌పస్‌కే గాకుండా బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్టుగా విద్యుత్‌ను కూడా ప్రోడ్యూస్ చేసుకునే అవకాశం ఉన్నది. దీనిలో కొంత వాటా కావాలని కర్నాటక ప్రభుత్వం అడుగుతూ వున్నదనే విషయం పేపర్ ద్వారా చదివాను. అందుకని కర్నాటక ప్రభుత్వంతో మాట్లాడి ఈ కట్టే కట్టడాన్ని ఇంకొక మూడు ఫీట్లు, నాలుగు ఫీట్లు వరకు పెంచితే మనం 18 టి.యం.సిల నీటిని నిల్వ చేసుకోవచ్చు.ఈ ప్రాంతం బీద రైతులకు సహాయం చేయవచ్చు. కాబట్టి ఈ ప్రతిపాదన కర్నాటక ప్రభుత్వంతో టేకప్ చేస్తారా? ఇరిగేషన్ పర్‌పసే గాకుండా విద్యుచ్ఛక్తి కూడా 100 మెగావాట్స్ నుంచి 300మెగావాట్స్‌కు పెంచుకునే అవకాశం ఉన్నది.ఈ భీమా ప్రాజెక్టు 1936వ సం॥ లో నిజాం ప్రభుత్వం వున్నప్పుడు దీనిని గుల్‌బర్గా జిల్లాలో 400 లక్షల ఏకరాలకు, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో నీటి సౌకర్యం కల్పించడానికి ఏర్పాటు చేయబడిన ప్రాజెక్టు. కాని ఈ నాడు గ్రావిటేషనల్ కెనాల్‌గా గాకుండా లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ అని చెబుతున్నారు. ఈ భీమా ప్రాజెక్టును కర్నాటకలో కట్టడానికి ఏమయినా అవకాశం ఉన్నాదా?

MR.SPEAKER:- I request the Government to note it.

శ్రీ జి. నర్సయ్య :- (ఎల్లందు) నేను మాట్లాడుదామనుకున్నాను. మీరు అవకాశం

ఇవ్వలేదు. క్లారిఫికేషన్స్ అడుగుదామనుకున్నా అవకాశం ఇవ్వలేదు.

MR. SPEAKER :- Please do not attack the Chair. If you want, you put the question.

SRI G.NARSAIAH :- I am not attacking you, Sir.

MR. SPEAKER:- Do you want to ask the question? If you want,you ask or else sit down.

SRI G.NARSAIAH:- Whether ny name is included in the list or not? That I want to know.

MR.SPEAKER :- There are two hundred names, If you wnat, you come and see.

శ్రీ బి.జనార్దన్:- అధ్యక్షా, ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో ఆసిఫాబాద్ దగ్గర చెలిమల వాగు ప్రాజెక్టు పైన ఇప్పటికి వంద కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేసిన మాట వాస్తవమేనా? ఇక్కడ కోల్ మైన్స్ వున్నాయని ప్రాజెక్టు కట్టకూడదని సింగరేణి మేనేజ్‌మెంట్ సంస్థ ప్రభుత్వాన్ని కోరిన మాట వాస్తవమేనా? ప్రస్తుతానికి ఈ ప్రాజెక్టును ఆపివేసిన విషయం వాస్తవమేనా?

Mr.SPEAKER: Government has taken a note of it.

శ్రీ ఎం.బి.చౌహాన్:- అధ్యక్షా, మీడియం ఇరిగేషన్ లెండి ప్రాజెక్టుపైన మూడు అడుగుల చట్ట నిర్మాణం చేయాలని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అవతరణ జరిగిన నాటి నుంచి డిమాండ్ వున్నది. సర్వే కూడా చేయబడింది. రు.5 కోట్లు మాత్రమే వున్నది. కాబట్టి రాబోయే బడ్జెట్‌లో ఇంకా కొంత మొత్తం కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. రెండవది నాగార్జున సాగర్‌కు 6 కిలో మీటర్ల దూరములో వున్న నాగార్జున పేట అనే చోట 1975లో సర్వే చేయబడ్డది. దానిని లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ చేస్తారా? ఎస్. ఆర్.బి.సి.కి ఏ విధంగా మూడు కిలో మీటర్ల పొడవున అప్రోచ్ కెనాల్ కట్టారో అదే విధంగా ఎస్.ఎల్.బి.సి. కి ఒక కిలో మీటర్ల పొడవున అప్రోచ్ కెనాల్ కడతారా? రెండవది తెలిదేవరపల్లి వద్ద బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ పనిని త్వరితగతిన ప్రారంభిస్తారా ?

శ్రీ ఎం. చెన్నారెడ్డి : - అప్రోచ్ కెనాల్ అవసరం లేదని పరిశీలనలో తేలింది. కాబట్టి దాని సమస్య వుండదు.

శ్రీ జె. రత్నాకరరావు (బుగ్గారం):- అధ్యక్షా, నా నియోజక వర్గంలో వంద గ్రామలు వున్నాయి. అందులో 40 గ్రామాలకే నీరు రావడం జరుగుతున్నది. గోదావరి ఒడ్డున ఫుల్ టేలెండ్ ప్రాంతాలకు నీరు రావడం లేదు. అయిదు ట్రయబల్ గ్రామలకు నీరు యివ్వవలసిన

కెనాల్‌ను హై లెవల్‌కు త్రవ్వి ప్రక్కన వున్న మన్నును తీసి పోసి కంట్రాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు కలిసి ఆ లెక్కలు చూపుతున్నారు. ఆ కెనాల్ సరిగ్గా లేదు కాబట్టి ఆ 5 గ్రామాలను డిలీట్ చేయడం జరిగింది. ప్రపంచ బ్యాంక్ ద్వారా లోన్‌లు యివ్వడం ఇప్పటివరకు మొదలు పెట్టలేదు. 70 మంది సూపర్‌వైజర్స్ అవసరం వుంటే కేవలం 10 మంది సూపర్‌వైజర్స్ వున్నారు. కాబట్టి సి.ఇ. ద్వారా ఒక కమిటీని వేస్తే అక్కడ మేము చెప్పుకునే దానికి వీలు వుంటుంది.

MR. SPEAKER: - I request the Government to note it.

Dr. M. CHANNA REDDY :- We will enquire into it.

శ్రీ పి. పురుషోత్తమరావు (సిర్పూరు):- అధ్యక్షా, 1986-87సం॥లో వచ్చిన వరదలకు వరా ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో మైనర్ ఇరిగేషన్ ట్యాంక్స్ దెబ్బతింటే కోటిరూపాయలు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సెంక్షన్ ఇచ్చి జి.ఓ. కూడా ఇష్యూ చేసినారు. పనులు జరిగాయి గాని డబ్బులు మాత్రం విడుదల చేయలేదు. కాబట్టి దయచేసి ముఖ్యమంత్రి గారు ఆకోటి రూపాయలు విడుదల చేయడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- డబ్బు వుంటే ఇచ్చి వేస్తారు. కొంచెము చూడండి.

శ్రీ ఎస్. వి. కృష్ణయ్య :- ధవళేశ్వరం వద్ద సర్ ఆర్థర్ కాటన్ 140 సం॥ ల క్రితం కట్టిన ధవళేశ్వర ప్రాజెక్టు అది.140సం॥ ల క్రితమే ఈప్రాజెక్టుకు రూ. 2 కోట్లు 30 లక్షలు వ్యయం అయింది, 11సం॥ల లోపల 10 లక్షల ఎకరాలకు సాగు నీరు ఇచ్చింది.అదే ప్రకారం సర్ ఆర్థర్ కాటన్ మరల విడయవాడలో కృష్ణా నది మీద కట్టిన బ్యారేజీ దాదాపు 2 వేల 110 చదరపు మైళ్ళకు కాలువలు త్రవ్వబడ్డాయి. అది కూడా 20సం॥ల లోపలే అయింది. 1956సం॥లో ప్రారంభించబడ్డ నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఈ నాటి వరకు పూర్తిగాకుండా ఉన్నది. ఇంత టెక్నాలజీ, ఇంత సైన్స్ ఇంప్రూవ్ అయిన తరువాత కూడా ఇంకా పూర్తి కాలేదంటే శోచనీయంగా వున్నది. ఎవరో సామ్రాజ్య వాదులు కట్టిన విధంగా ఈ నాడు ఈ స్వతంత్ర భారతదేశంలో ఎందుకు ఈరకంగా అవుతున్నది.

మ.2-50 మిస్టరు స్పీకర్ :- కృష్ణయ్య గారు, క్లారిఫికేషన్ అంటే అట్లాగాడు. క్లారిఫికేషను అంటే వారు చెప్పిన దానిలో ఏదైనా పూర్తిగా క్లారిటీ లేకుంటే దాని గురించి చెప్పాలి, ప్రాజెక్టువైజ్ చెప్పారు. దానిలో ఏదైనా ఒకటి అడిగితే అడగండి. కాని జనరల్‌గా కాదు.

శ్రీ ఎస్. కృష్ణయ్య:- ప్రభుత్వం యొక్క ఆలోచనలోనే పొరపాటు ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మరొక సందర్భంలో మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ.కె.గంగాధర్ (బాన్సువాడ):- అధ్యక్షా, ఈ చర్చలో తెలంగాణాకు చెందిన శాసన సభ్యులకు సవివరమైనటువంటి అవకాశం దొరకలేదు. కాబట్టి ప్రత్యేకంగా తెలంగాణా శాసన సభ్యులతో ముఖ్యమంత్రి గారు సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్:- రీజనల్ బోర్డును యిస్తామన్నారు అందులో శాసనసభ్యులు అందరు సభ్యులగా ఉంటారు. అక్కడ విపులంగా చర్చించుకోవచ్చు అని చెప్పారు.

శ్రీ డి. నరసయ్య (ఆసీఫాబాద్) :- అధ్యక్షా , నెంబర్ 1,15 సం॥ ల క్రితం ఆసీఫాబాద్ లో ప్రారంభించిన వట్టివాగు ప్రాజెక్టును, యీ రోజు సింగరేణీకాలరీస్‌లో వారు దాని గర్భములో బొగ్గు నిక్షేపాలు ఉన్నాయిని చెప్పడం వల్ల పని అపుజేయమని ప్రభుత్వము ఆదేశాలు ఇచ్చింది. ఈ సంవత్సరము బడ్జెట్‌లో 50 లక్షలు మాత్రం కేటాయించడం జరిగింది. ఈ 50 లక్షలు కేవలం సిబ్బంది జీతాలకే సరిపోతాయి. సింగరే ణీ కాలరీస్ వారు ఒప్పుకునే విధంగా, అక్కడి సింగరేణీ కాలరీస్ వారు బొగ్గు తీసుకునే విధంగా, రెండవ వైపు ప్రాజక్టును ప్రారంభించే విధంగా రెండింటిని సైమల్టేనియస్‌గా ప్రారంభించడానికి. ప్రభుత్వము ఆదేశాలు జారీ చేయాలని కోరుతున్నాను. నెంబరు 2,1976 వ సం॥లో 6, అక్టోబరు నాడు మహారాష్ట్ర ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వాల మధ్య ఒక అగ్రిమెంటు జరిగింది. లోయర్ పెన్‌గంగా ప్రాజెక్టునం ప్రారంభంచడానికి ఆ రోజు ఒప్పుకోవడం జరిగింది. ఆప్రాజక్టునం ప్రారంభించడానికి ప్రభుత్వం ఆదేశాలు ఇస్తుందా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మంత్రిగారు, వారు రెండు ప్రాజక్టుల విషయం అడిగారు. ఆసీఫాబాద్‌లోని వట్టివాగు ప్రాజెక్టు కోలా మైన్ ఏరియాలో మునుగుతుందని ఆ ప్రాజక్టును వద్దు అన్నారట. అదేమైన ఎవాయిడ్ చేసి బండ్‌లాగా చేసి ఆ ప్రాజక్టును కడులారా అని ఒకటి అడిగారు. రెండవది, లోయర్ పెన్‌గంగా ప్రాజక్టు గురించి అడిగారు. ఎనీ థింగ్ టు సే.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి :- అవి కూడా ప్రభుత్వం పరిశీలనకు తీసుకుంటుంది. తగిన సమాధానం చెప్పబడుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :-సభ్యులు ఏవైతే క్లారిఫికేషన్ అడిగారో, ప్రాజక్టుల పేరు చెప్పారో వ్రాసుకొని వుంటారు. డిపార్టుమెంటు వారిని సంబంధిత శాసనసభ్యులకు కమ్యూనికేషన్ పంపుమనండి, వాటి స్టేజీ విషయం.

Now the House is adjourned to meet again at 5.00 P.M. today.
(The House then adjourned at 2.53 P.M. at again 5.00P.M.

సభ తిరిగి సాయంత్రం 5 గం॥లకు సమావేశము అయింది.

(సభాపతి) అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు.

ప్రభుత్వ బిల్లులు :-
1990, ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయాల బిల్లు

MR. SPEAKER :- Discussion on University Bill. Mr. Rajagopal, you can start.

శ్రీ డి.రాజగోపాల్ (ఆచంట):- అధ్యక్షా, మంత్రిగారు యూనివర్శిటీ బిల్లును ప్రవేశపెట్టారు. ఈ యూనివర్శిటీ బిల్లును ఏ యాస్పెక్టులో చూసినా ఆటానమిని ప్రతిబింబించేదిగా లేదు. మొత్తం మన రాష్ట్రంలో 12 యూనివర్శిటీలు ఉంటే ఈ బిల్లు కేవలము 6 యూనివర్శిటీలకు వర్తించేట్లుపెట్టడం జరిగింది. తెలుగు యూనివర్శిటీ, జె.ఎన్.టి. యూనివర్శిటీ. మహిళా యూనివర్శిటీ, ఎ.పి. ఓపెన్ యూనివర్శిటీ. వ్యవసాయ యూనివర్శిటీలలో వేరే యాక్టు అని చెప్పి వీటిని దీని పరిధిలోకి తీసుకుని రాలేదు. ఈ 6 యూనివర్శిటీలకు కామన్ యాక్టుపెడితే మిగిలిన యూనివర్శిటీలకు ఎట్లాగ లీగల్ పరిస్థితి ఉంటుందో మాకు అర్థం గావడం లేదు. అదే సందర్భంగా ఈ బిల్లు ఆ యూనివర్శిటీల అటానమికి ఆటంకంగా ఉంది. ఇది ఎకడమిక్ ఎక్స్‌పర్ట్సు ఒపీనియనుకు పంపించాలి లేకపోతే పబ్లిక్ ఒపినియనుకు పంపించాలి లేకపోతే ఉన్నటువంటి టీచర్సు ఒపీనియనుకు పంపిచాలి లేకపోతే సెలక్టు కమిటీకి అయినా పంపించి చేయాలి. ఈ బిల్లులో చాలా లోపాలు ఉన్నాయి. ఏందుచేతనంటే 63 పేజీలు ఉన్నటువంటి ఈ బిల్లుకు కనీసం 7 రోజుల ముందు నోటీసు ఇవ్వాలి. ఆవిధంగా కాకుండా ఇప్పుడు ప్రవేశ పెట్టి పాస్ చేయాలని అంటున్నారు. మేము 13 అమెండు మెంట్సు ఇవ్వడం జరిగింది. ఎఫిలియేటెడ్ కాలేజీల గురించి మెన్షను అనేక ఆటంకాలు వస్తాయి. అందుచేత మేము అమెండుమెంటు పెట్టము. ఎక్కడ మంత్రిగారు మెన్షను చేయలేదు. ఎఫిలియేటెడ్ కాలేజీల గురించి Affiliated college means any cllege or Govemment or privateor aided which is specifically affiliated under statute so declared by an Ordinance. ఎఫిలియేటెడ్ కాలేజీ అనేటటువంటిది. క్లియర్‌గా బిల్లులో మెన్షను చేయలేదు.కనుక పేజీ 6లో క్లాజు 2 లో మేము చెప్పడం జరిగింది. అదేవిధంగా పేజి 6లో క్లాజు 3లో బై నోటీకేషను అనేవిధంగా వారు చెప్పడం జరిగింది.ఒక యూనివర్శిటీ ప్రారంభించాలని అన్నా ఓపెన్ చేయాలని అన్నా సభ్యులకు తెలియాలి కనుక బై నోటిఫికేషన్ బదులుగా బై లెజిస్లేషన్ అటువంటిది పెట్టాలని మేము అమెండు ఇవ్వడం జరిగింది. అట్లాగచేస్తే మన శాసనసభకు ఏక్కడ ఏ యూనివర్శిటీ పసరమో తెలుసుకొనడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

మిస్టరు స్పీకరు :- శ్రీ బాపిరాజుగారు :- మీ చీఫ్ విప్‌గారి కోఆపరేషను దొరకడంలేదు. బిల్లు ఇంట్రడ్యూస్ అయింది. వారు స్పీకర్సును కాంటాక్టుచేసి పేర్లు ఇవ్వాలి, వారు నాకు అడ్వాన్సుగా ఇవ్వాలి.

SRI K. BAPIRAJU :- Certainly sir, we will see that the list is given at the proper time.

మిస్టరు స్పీకర్ :- వారిని కదలమని చెప్పండి. నేను చెబితే వారిమీద ఇన్‌ఫ్లూయన్సు పడడం లేదు. మీరు అయినా చెప్పండి. మీరు అయినా చెబితే ఇన్‌ఫ్లూయన్సు పడుతుంది.

శ్రీ కె.బాపిరాజు:- అధ్యక్షా ,తప్పకుండా మీ మాట అంటే గౌరవం ఉంది.

మిస్టరు స్పీకర్ :- ప్రొద్దున 300 మెంబర్సు నేమ్సు తెచ్చి ఇచ్చారు. ఇంతమంది యీపార్టీ వారు, యింత మంది యిలా పార్టీ వారు అని యిస్తే బాగుంటుంది. బర్డెన్స్ తగ్గుతుంది. ప్రొద్దున ందరు పేర్లు యిచ్చారు.

శ్రీ కె.బాపిరాజు:- ఎక్కువమంది మాటాలడడానికి ఎగ్జైటీ చూపించారు. వ్రాయకుపోతే వారు బాధపడుతారు. వయా మీడియా మీరు మోర్నింగ్ ఎడ్జస్టు చేసి మీరు మేసేజ్ చేశారు.

శ్రీ డి. రాజగోపాల్:- పేజీ 16,లో కాజు 11 సబ్ కాజ్ (1) The State Goverment shall constitute a search committee consisting of

(i) a nominee of the Board of Mangemente

(ii) a nominee of the University Grants Commission; and

(iii) a nominee of the State Government.

వేరుగా నామినేషను స్టేట్ గవర్నమెంటు పెట్టడం వలన యూనివర్సిటీలో డైరక్టుగా స్టేట్‌గవర్నమెంటు ఇన్‌వాల్వ్ మెంటు కనిపించుచున్నది. దానిని డిలీట్ వేయండి. Substitute the following for sub-clause (1) of Clanse 10

"The Finance Officer shall be a whole time officer of the University appointed by the Board of Management on such terms and conditions as may be fixed under statutes."

అని ఒక ఎమెండుమెంటు యివ్వడం జరిగింది.·అదేవిధంగా 22వ పేజీలో క్లాజు 16 లో దానికి బదులు మొత్తం పేరా డిలిట్ చేయండి. ఫైనాన్షియల్ ఆఫీసరు యూనివర్సిటీకి అవసరం. కాని స్టేట్ గవర్నమెంట్ డైరక్టుగా ఫైనాన్షియర్ ఆఫీసరును ఎపాయింట్ చేసి ప్రతి చిన్న విషయంకి ఫైనాన్షియర్ ఆఫీసరు ద్వారా స్టేట్ గవర్నమెంటు యూనివర్సిటీ వ్యవహారముల్లోకి జోక్యం చేసుకుంటూ పోతూ ఉంటే యూనివర్సిటీస్ ఎటానమీ దెబ్బతీసే విధంగా ఉంది. కాబట్టి వారు ఫైనాన్షియల్‌గా ఏ పని చాయాలన్నా చేయలేరు కాబట్టి యిక్కడ ఏక్ట్‌లో మాత్రం స్టేట్ గవర్నమెంటే ఫైనాన్సియర్ ఆఫీసరును ఎపాయింట్‌మెంటు చేస్తుంది.కాని ప్రతి చిన్న విషయాన్ని

స్టేట్ గవర్నమెంట్‌ను కన్సల్ట్ చేయాలి అని లేకుండా ఉండాలి. దీని మీద ఎమెండుమెంటు ఇచ్చాము చెప్పేది ఏమిటంటే ఇక్కడ ఫుల్‌టైమ్ ఆఫీసరు ఉండాలి. అతను యూనివర్సిటీ పరిమితి వరకు ఉండి అతనికి ఫుల్ అయిడెంటిటి, ఫుల్ ఇండిపెండెన్స్ ఫుల్ పవర్స్ ఇచ్చినట్టయితే ప్రతి చిన్న విషయానికి స్టేట్ గవర్నమెంటును సంప్రదించకుండా ఉండే విధంగా ఉంటుంది. అవిధంగా మేము అమెండుమెంటు యివ్వడం జరిగింది. శాసనసభ ఈ అమెండుమెంటును అమోదించాలని కోరుతున్నాను. పేజి 24లో -ఎలక్టెడ్ మెంబరుస్ తో -బోర్డు ఆఫ మేనేజిమెంటుతో లేజిస్లేచర్సును ఇంక్లూడ్ చేయాలి. ఎలెక్టెడ్ మెంబర్లలో లెజిస్లేటర్సు నలుగురు ఉంటే ఇద్దరు లెజిస్లేటర్సు ఎనీ క్లాస్ అని పెట్టాలి, ఒక మహిళా సభ్యురాలు ఉండాలి. ఒకసభ్యుడు యస్.సి. నుండి గాని, యస్. టి. నుంచిగాని , బి. సి నుండి గాని ఉండాలి. ఆవిధంగా లెజిస్లేటర్సుకు ఉంటే అక్కడ ఫంక్షనింగు ఏమిటి, ఏమి జరుగుతున్నాయో విషయాలు లెజిస్లేటర్సుకు తెలియడానికి వీలుగా ఉంటుంది. కాబట్టి నలుగురు లెజిస్లేటర్సు అ విధంగా బోర్డు ఆఫ్ మేనేజ్‌మెంట్‌లో ఉండాలి. .అదేవిధంగా పేజ్ 31లో క్లాజు 20లో యూనివర్సిటీ ఎక్స్‌పెండచర్ విధి కార్యక్రమాలకు సంబంధించి యునివర్సిటి ఆడిట్ రిపోర్టు గేజిట్ ప్రకటన చేస్తారని ఉంది. ఆదే విధంగా ఆడిట్ రిపోర్టును శాసనసభలో కూడా టేబుల్ మీద పెట్టమని కోరుతున్నాను.ఆ విధంగా ఎమెంటుమెంటు ఇవ్వడం జరిగింది. గెజిట్ పబ్లికేషనుతో పాటుగా ఆ రిపోర్టును టేబుల్ మీద పెడితే బాగుంటుంది. పేజి 39 లో కాజు 29లో Sir, I beg to move ; Insert the following as sub-clause (3) to Clause29.

"(d) has been debarred at any time earlier due to academic irregularities.

MR:- SPEAKER :- Amendment moved.

SRI D. RAJAGOPAL.Sir, అట్లా పెట్టడం వలన ఏ టీచరు ఏవరు అయినా డిబార్ అయినట్లయితే అతను అన్‌క్వాలిఫైడ్ అని చెప్పడానికి వీలు ఉంటుంది,ఆవిధంగా ఏక్టులో పెట్టమని కోరుతున్నాను. పేజి 43 లో క్లాజు 38నురెండు ఎడ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎందువలన అంటే డిగ్రీస్ కు వేరే డిప్లమాస్ కు వేరే యూనివర్సిటీ ఉంటాయి. వాటి గురించి చెప్పలేదు. 44 పేజీలో క్లాజు 41 లో 9వ లైలులో-మోర్ దేన్ ఒన్ ఇయర్- అని ఉంది. అట్లాకాకుండా Sir, I beg to move...

In Clause 41 for the words "more than one year " substitute the words "for the examinations conduceted more than once."

MR.SPEAKER :- Amendment moved.

SRI D. RAJAGOPAL :- Sir, యూనివర్సిటీలలో ఎగ్జామినేషన్సు రెండు సంవత్సరాలకు జరుగుతాయో ఒక సంవత్సరానికి జరుగుతాయో అనే పరిస్థితులు కనిపిస్తున్నాయి.

కొన్ని యూనివర్సిటీలలో రెండు సంవత్సరముల కొకసారి ఎగ్జామినేషన్సు జరుగుతున్నాయి. కాబట్టి ''మోర్ దేన్ ఒన్ ఇయరు బదులుగా మోర్ దేన్ ఒన్స్ ఎగ్జామినేషను '' అని పెడితే అది రీజనబుల్‌గా ఉంటుంది. కాబట్టి మంత్రిగారు దీని గురించి ఆలోచించి దీనిని ఇంక్లూడ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. పేజి 46 లో క్లాజు 44లో ఫస్ట్ లైను డిలిట్ చేసి....

Sir, I beg to move ---

" In the 1st proviso to clause 44 for the words "who entered the Osmania University Service before 1st April, 1953 substitute the words.

"Appointed whether teaching , or non teaching."

చాలా యూనివర్సిటీలలో పెన్షను లేకుండా టీచింగు నాన్ టీచింగు యిబ్బందులు పడుతున్నారు. గవర్నమెంటు ఎంప్లాయీస్‌కు పెన్షన్స్ ఉన్నాయి. పెన్షన్ లేకుండా టీచింగు నాన్ టీచింగు వారు యిబ్బందులు పడుతున్నారు. అక్కడఉన్నటువంటి మొత్తం లైన్సు డిలిట్ చేసి నాన్ టీచింగు టీచింగు వారికి పెన్షను యివ్వాలని ఆ క్లాజు ఇంక్లూడ్ చేయాలి. అట్లాగయితే వారు రిటైరు అయిన తరువాత వారికి సెక్యూరిటి ఉంటుంది.

Sir, I beg to move ....

"Add the following as para (m) at the end of clause 53,

"All metters regulating the academic functioning and service conditions of teaching and non-teaching staff of the aided and unaided private effiliated colleges."

MR. SPEAKER:- Amendement moved.

SRI D. RAJAGOPAL :- Sir, యునివర్సిటీలలో ప్రొఫెషర్స్, లెక్చరర్స్ పెన్షన్ లేకుండా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఈ పేరలలో 46 క్లాజులలో 44 ఫస్ట్ లైను హాఫ్ నుండి డిలిట్ చేసి టీచర్సు నాన్ టీచర్సు ప్రొవిజన్ చేర్పించాలని కోరుతున్నాను. 52 పేజిలో 53 క్లాజులలో పేరా (యం) గా చేర్చి - ప్రయివేటు కాలేజీలలో ఎకడమిక్ కండిషన్సు గాని, సర్వీసు కండిషన్సు గాని వాటిలో ఇర్రెగ్యులారిటీస్ ఉన్నప్పుడు వారి మీద గవర్నమెంటుకు కంట్రోలు ఉండాలి కాబట్టి ఆ క్లాజులలో ప్రయివేటు కాలేజీలు అని కూడా చేర్చాలి. అందుగురించి ఎమెండుమెంటు మా పార్టి తరపున యిచ్చాము. వైస్ చాన్సలరు ఏజ్ లిమిట్ తగ్గించారు. 65 సంవత్సరాల ఏజ్ లిమిట్ ఇచ్చింతగా పెట్టాలి. కేవలం వారివారి యిష్టానుసారం చేసుకావడానికి వారిని కాంగ్రెసు పార్టీ మనుష్యులను వేసుకోవడానికి వారికి అనుకూలంగా ఉన్న వారిని వేసుకోవాడానికి ఈ విధంగా చేశారు. కాబట్టి తప్పనిసారిగా 65 సంవత్సరాలు ఏజ్ లిమిట్ పెట్టాలి. వైసచాన్సలర్సు మీద కంప్లయింట్సు వచ్చినప్పుడు వారికి రిప్రజెంట్

చేసుకునే హక్కు లేదు. వారికి రిప్రజెంట్ చేసుకునే అవకాశం కల్పించాలి. గవర్నమెంటు ఫైనల్ ఆథారిటి కాకుండా గవర్నరుకు ఫైనల్ అథారిటి యిస్తే నిష్పక్షపాతంగా చేయడానికి వీలు ఉంటుంది. కాబట్టి వైస్‌చాన్సలరు మీద ఏమైనా ఎంక్వైరి వస్తే ఆయన రిప్రజెంట్ చేసుకునే హక్కు కల్పించి ఫైనల్ డేసిషను గవర్నరుకు యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ప్రొఫెసర్స్, లెక్చరర్స్ సెలక్షను విషయంలో వైస్ చాన్సలరు నామినేషను లేకుండా చేయడం జరిగింది. వైస్‌చాన్సలరు నామినేషను లేకుండా చేయడం వలన సెలక్షన్సులో ఎన్నో అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. అందువలన యూనివర్సిటిలో అశాంతి పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. వైస్‌చాన్సలరు కనుక ఉంటే పక్షపాతం లేకుండా నిష్పక్షపాతంగా ఉంటుంది. కాబట్టి సెలక్షను బోర్డులో అయనతో పాటుగా ఉండాలని వైస్ చాన్సరుగా సెలక్షన్ బోర్డులో ఆయనతో పాటుగా ఉండాలని వైస్ చాన్సలరుగా సెలక్షన్ బోర్డులో ఇంక్లూడ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రొఫెసర్స్, లెక్చరర్స్ సెలక్షన్స్ విషయంలో డిఫరెంటు ఒపినియన్ వచ్చినప్పుడు ఫైనల్ డెసిషను స్టేట్ గవర్నమెంటుకు ఉండకూడదు. అట్లాగ యివ్వడం వలన స్టేట్ గవర్నమెంటు ఆప్రమేయం ఉన్నట్లు అయితే రాజకీయాలు జొరబడతాయి. ప్రతిభ దెబ్బ తిని పోతుంది. కాన్సిల్ ఫర్ ఏడ్యుకేషను అని ఇండిపెండెంట్ బాడి ఉంది. దానికి ఫైనల్ డెసిషన్ తీసుకునే అధికారం దానికి అప్పగించండి. డిఫరెంటు ఒపీనియన్ వచ్చినప్పుడు స్టేట్ గవర్నమెంటుకు అప్పగించితే , డైరక్టుగా స్టేట్ గవర్నమెంటు ఇన్‌వాల్వ్ అయ్యే పరిస్థితి తీసుకుని వస్తే దాని వలన యూనివర్సిటిల ఎటానమీ దెబ్బ తీనే పరిస్థితి ఉంటుంది కాబట్టి మా పార్టీ యీ బిల్లును పూర్తిగా వ్యతిరేకించుతున్నది. బిల్లులో పెట్టినటువంటి అన్ని సెక్షనులు కూడా -- ప్రొఫెసర్స్ సెక్షన్స్ విషయంలో కానివ్వండి, ఫైనాన్షియల్ మ్యాటర్సులో కానివ్వండి , అన్ని అస్పెక్ట్సులోను కన్‌సర్న్డ్ మినిస్టరో, స్టేట్ గవర్నమెంటో, కాంగ్రెసు పార్టీ వారో ఇన్‌వాల్వ్ అయ్యే విధంగా ఈ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టినారు. అందువలన యూనివర్సిటీల ఎటానమీ దెబ్బ తింటుంది కాబట్టి మేము మా పార్టీ తరపున ఈ బిల్లులు పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాము. నేను కోరేది ఏమిటంటే తొందరపడి బిల్లును ప్రవేశపెట్టవద్దని, ఈ బిల్లును ఎకడమిక్ బాడిస్‌కు పంపించండి , పబ్లిక్ ఒపీనియన్ సేకరించండి. సెమినార్సు కండక్టు చేయండి. తరువాత సెలక్టు కమిటికి పంపించండి. మీరు అట్లా చేయకూండా తొందరపడి ఈ బిల్లును పాసు చేసుకున్నట్లయితే యూనివర్సిటీలకు ఎటానమీ ఉండాలని మూరు ఏదైతే కబుర్లు చెబుతున్నారో, అవి వట్టి కబుర్లేనని , మీరు దానిని ఆచరణలో పెట్టడానికి ఎటువంటి ప్రయత్నం చేయడం లేదని నేను ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు స్టేట్‌లో అనేకమైన యూనివర్సిటిలలో ప్రొఫెసర్స్ సెలక్షన్స్ విషయంలో లెక్చరర్స్ సంక్షన్స్ విషయంలో అనేక అల్లర్లు , గొడవలు జురుగుతున్నాయి. దాని మూలముగా యూనివర్సిటిలలో ఆశాంతి ఏర్పడుతున్నది. ఈ విషయం మనకు తెలుసు. యింతకు ముందున్నటువంటి ప్రభుత్వము బిల్లును ప్రవేశపెట్టినప్పుడు మీరు ప్రతిపక్షములో కూర్చుని యూనివర్సిటీలకు అటానమీ ఉండాలని కోరారు. మీరు అట్లాగ చెప్పినప్పుడు మీరు యిప్పుడు యూనివర్సిటీల అటానమీ దెబ్బ తీనే బిల్లును

ప్రవేశపెట్టారు కాబట్టి ఆ బిల్లును విత్‌డ్రా చేసుకోవాలి. దీనిని సెలక్టు కమిటీకి పంపించండి. పబ్లిక్ ఒపీనియన్‌కు పంపించండి. అందరము డిస్కస్ చేద్దాము. మేము మా పార్టీ తరపున నుంచి వ్యతిరేకించబోతున్నాము. నిరసన తెలియచేస్తున్నాము. సెలక్షను కమిటీకి రిఫరు చేసిన తరువాత యిచ్చట బిల్లు పెట్టండి. లేకపోతే మీరే డైరక్టుగా ఇన్‌వాల్వ్ అయ్యే పరిస్థితి ఉంది, దానివలన ప్రమాదం ఎదురయ్యే పరిస్థితి ఉంది. మీరు కనుక ఇన్‌వాల్వ్ అయినట్లయితే యూనివర్సిటీలలో అన్‌రెస్ట్ యింకా ఎక్కువ అయ్యే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి ఈ బిల్లును మా పార్టీ తరపున నుంచి వ్యతిరేకిస్తూ ఈ బిల్లును సెలక్టు కమిటీకి పంపించవలసిందిగా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

సా. 5-20 | శ్రీ ఎం .బి. చౌహాన్- అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు నెంబరు 37. విశ్వ విద్యాలయాల బిల్లు, అసలు బిల్లులో ఉన్న కొన్ని పాయింట్స్ గురించి మాట్లాడే ముందు బిల్లు యొక్క ఉద్దేశాలు, లక్ష్యాలు గురించి మంత్రివర్యులు ఈ నోటులో మెన్షన్ చేసి ఇచ్చారు, దీనిలో ఉన్న కొన్ని లైన్సు చూసిన తరువాత, ఈ బిల్లు జనార్దనరెడ్డి గారి లాంటి సీనియర్ మంత్రులు, అనుభవజ్ఞులు ప్రవేశపెట్టవలసిన బిల్లు కాదు. ఎవరో క్రొత్తగా వచ్చిన అనుభవం లేనివారు ప్రవేశపెడితే అది వేరే రకంగా వుండేది. బిల్లు యొక్క ఉద్దేశములో ఏమి చెప్పారంటే, ప్రధానంగా ప్రభుత్వ విధానములో ఏదయినా మార్పు వచ్చి, ఏదయినా సవరణ చేయవలసిన అవసరం వచ్చినప్పుడల్లా, ఆరు విశ్వవిద్యాలయాల చట్టాలలో శాసన సభాపరమైన మార్పులు చేయాలి గనుక వాటిని మీట్ చేయడం ఇబ్బందని అన్నారు. మరల లాస్ట పేరాలో ఏమన్నారంటే, వివిధ రాజకీయ అనుభవ సంపన్నులైన వారినిచేరదీసి, ఎకడమిక్ సెనేట్ సభత్వాన్ని విస్తృతపరిచి, దాన్ని మహోన్నత విద్యామండలిగా రూపొందించేదుకు టైపు మిస్టేక్స్ ఉన్నాయి. ప్రతిపాదించడం జరిగింది అన్నారు. ఇప్పుడు ఈ ప్రభుత్వ విధానములో మార్పు ఏమిటంటే, ఆయారాం, గయారం ప్రభుత్వాలు వస్తూ ఉంటాయి. పోతూ ఉంటాయి. ఎవరి విధానము వారు చెబుతూ ఉంటారు. స్వతంత్ర గౌరవ ప్రతిపత్తిగలిగిన, గౌరవప్రదమైన విశ్వ విద్యాలయాల మీద మన అజమాయిషీ ఎందకుండీ? మన ఆధిపత్యము ఎందుకు? వైస్ ఛాన్సెల్ లేదా రిజిస్ట్రార్ ఫైలు చేతపట్టుకొని మంత్రి వర్యులు లేదా సెక్రటరీ దగ్గరకో, డి.హెచ్. దగ్గరకో వెళ్లవలసిన గతి వీరికి పట్టించాలనే ఉద్దేశములో ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లు, దీనిలో అది క్లియర్‌గా వుంది. వివిధ రంగాలలో అనుభవజ్ఞునలైన, సంపన్నులైన వారిని మీరు నామినేట్ చేస్తారు. దీన్నిబట్టి చూస్తే వారిని మన గుప్పిట్లో వుంచుకొని, మన ఆధిపత్యాన్ని చెలాయించాలనేది ఒకటి. దీనికి నిదర్శనాలు ఈ బిల్లులో ఏమన్నారంటే, (1) ప్రభుత్వ నామినేటెడ్ సభ్యులని మీరు కొందరిని చూపారు. దానిలో ఈవిశ్వవిద్యాలయాల ప్రొఫెసర్స్ వాళ్ళువీళ్లని పేజి 96 చెప్పారు. అందులో పది మంది ఉంటారు. ఈ పది మంది పోతే అసలు వాళ్లు ఎవరు? ఇక వుండేది మనం. శాసన సభ్యులనుండి ఎన్నుకొనే వారు పది మంది శాసన సభ్యులన్న మాట. యూనివర్సిటీ సభ్యుల

కోసము ఎన్నికలు పెట్టి, మనం పోటీలు పడి, అత్యధిక మెజారిటీ కలిగిన మీరు ఉన్నారే, కొంచెము ఇరుక్కుంటారు. నా ఉద్దేశం ఏమిటంటే ఏదో మాలాంటి వాళ్లం రాముని బాధ కాదు. ఇది రాజకీయమయి. యూనివర్శిటీలు రాజకీయ స్థావరాలయిపోయాయి. మెజారిటీ మీరే వుంటారు కాబట్టి, యీవాళ మీరే ఉంటారు. రేపు ఎవరుంటారు? కోన్ కేసా? ఊరకంగా పాలకపక్షాలు, అందులో మెజారిటీ వుండే వారు అందులో గూరి ఆ వైస్ చాన్సెలర్‌ను, రిజిస్ట్రార్‌ను మొప్పుచేతుల్లో వుంచుకొని, విశ్వవిద్యాలయాన్ని కలుషితం చేసి, రొచ్చు చేసుకొనేటందుకే కాబట్టి, ఈ బిల్లును మా పార్టీ పక్షాన వ్యతిరేకిస్తూ, దీన్ని సెలెక్ట్ కమిటీకి పంపటమే ఏకైక మార్గమని, అనుభవజ్ఞులైన సీనియర్ మంత్రి పర్యేలు జనార్ధన రెడ్డిగారు పట్టింపులకు, పంతాలకు పోకుండా, మెజారిటీ ఉంది కాబట్టి. ఈ బిల్లును ఆమోదించడానికి పట్టుపట్టవద్దండి, గతములో పెట్టిన వాళ్లను మేధావి వర్గాలు పనిష్మెంట్ ఇస్తారు. ఆరు విశ్వవిద్యాలయాలు ఎటానమస్ బాడీస్, ఇవి కలుషితము చేయకూడదని చెబుతూ అనుభవజ్ఞులైన జనార్ధన రెడ్డి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి:- అధ్యక్షా, మొన్న 2 రోజుల క్రితమే విశ్వవిద్యాలయ సమన్వయ సవరణతో కొత్తగా ప్రవేశపెట్టిన బిల్లుపై కొన్ని విషయాలు చెప్పడం జరిగింది. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము నూతనంగా అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఒక ప్రకటన చేశారు. విశ్వవిద్యాలయాల స్వయం ప్రతిపత్తిని కాపాడి, ఉన్నత విద్యలో నైతిక విలువలను పెంపొందించి వాటి స్వయం ప్రతిపత్తికి ఏవిధమైన విఘాతము కలుగకుండా మేము కార్యక్రమాన్ని తీసుకొని రావడం జరుగుతుందని అన్నారు. కానీ దానికి భిన్నంగా ఈ రోజు విశ్వవిద్యాలయాల సవరణతో ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లు పూర్తిగా అప్రజాస్వామికంగా, వాటి స్వయం ప్రతిపత్తికి విఘాతం కలిగించే రీతిలో చేశారని నేను విచారిస్తున్నాను. ఇపుడు గౌరవ సభ్యులు సి.పి.యం. సోదరులు రాజగోపాల్ గారు చెప్పిన ప్రకారం, ఇపుడు వైస్ ఛాన్సెలర్ అనేది విశ్వవిద్యాలయాల నిర్మాణ కార్యక్రమాల నిర్వహణ పాత్రలో వైస్ ఛాన్సెలర్ పాత్ర చాలా ప్రముఖంగా వుంటుంది. వైస్ ఛాన్సెలర్ వ్యక్తిత్వాన్ని కాపాడుకుంటూ, విశ్వవిద్యాలయం యొక్క స్వయం ప్రతిపత్తిని కాపాడుకొనే విధంగా ఈ సవరణ బిల్లును ప్రవేశపెట్టవలసిన అవసరం వుండె వైస్ ఛాన్సెలర్ కు సంబంధించిన విషయాలు ఒకమాటలో చెప్పాలంటే సెర్చ్ కమిటీ పానెల్‌ను ఏదయితే గవర్నరుకు పంపిస్తుందో గవర్నరుకు పంపిన ఆ పానెల్‌లో రాష్ట్రప్రభుత్వము ఏమాత్రం సూచనలు చేయకుండా, నేరుగా ఛాన్సెలర్‌గారినే వైస్ ఛాన్సెలర్ గారి ఎంపిక చేయవలసిన అవసరం ఈ బిల్లులో వుండె. వైస్ ఛాన్సెలర్ నియమాకంను ఛాన్సెలర్ గారే వైస్ చాన్సెలర్ గారిని ఎంపిక చేసే అవకాశం క్లాజు 12 సబ్‌క్లాజు 1లో నేరుగా చేరిస్తే సమంజసంగా వుంటుందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను అంతేకాకుండా, వైస్‌ఛాన్సెలర్‌పైన కంపేరిటివ్ స్టేట్‌మెంట్‌లో స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. వైస్ ఛాన్సెలర్‌పైన అనేక సందర్భాలలో వచ్చిన ఆరోపణలను ఎదుర్కొనడానికి వైస్ ఛాన్సెలర్‌కు అవకాశం కల్పించాలి. వైస్ ఛాన్సెలర్‌పైన వచ్చిన ఆరోపణలను హైకోర్టు న్యాయ మూర్తితో గాని, సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తితోగాని,

లేదా లోకాయుక్తతో గాని, విశ్వవిద్యాలయ పరిధిలో వున్న వారితో విచారణ జరిపిన సందర్భములలో అలాంటి సందర్భాలలో వైస్ ఛాన్సలర్ గారి ఆరోపణలను విచారణచేసినటువంటి వ్యక్తిపైన అతని విచారణ కోసము అవకాశం కల్పిస్తూ తుదినిర్ణయాన్ని ఛాన్సలర్ గారికే పంపవలసిన పరిస్థితి ఉండే. ఇపుడు మరల వైస్ ఛాన్సలర్ పైన వచ్చిన ఆరోపణలను విచారణ చేసిన హైకోర్టు జడ్జి నుండి గాని, సుప్రీంకోర్టు జడ్జి నుండిగాని, లోకాయుక్తానుండి గాని ప్రభుత్వానికి రిపోర్టురావలెననడం చూస్తే ఇది ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వము వైస్ ఛాన్సలర్‌పైన అజమాయిషీచేయడానికి ఇది తోడ్పడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అందువల్ల వైస్ ఛాన్సలర్ పైన విచారణకు సంబంధించిన విషయంపై వైస్ ఛాన్సలర్ గారికే నేరుగా రిపోర్టు పంపాలి. వైస్ ఛాన్సలర్‌పైన వచ్చిన ఆరోపణలను ఛాన్సలర్‌గారే విచారణ చేసి, తుది నిర్ణయం తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంటుందని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. విశ్వవిద్యాలయస్థాయిలో యిలో రీడర్స్ గాని, ప్రొఫెసర్స్ గాని, కాలేజి సెలెక్షన్ కమిటీద్వారా సెలెక్టయిన వారి విషయంలో స్పష్టంగా సెలక్షన్ కమిటీ పూర్తి అధికారం ఉండాలి. సెలక్షన్ కమిటీలో విభేదాలు వచ్చినప్పుడు దాన్ని తిరిగి ప్రభుత్వానికి పంపాలని బిల్లులో తీసుకొని వచ్చారు. దీనిలో ఉపాధ్యాయుల ఎంపిక విషయంలో, వైస్ ఛాన్సలర్ విషయంలో అదేవిధంగా ప్రభుత్వము వైస్ ఛాన్సలర్ పానెల్‌ను ఫయినలైజేషన్ ప్రభుత్వమే చేయాలని అంటే, విశ్వవిద్యాలయాలు పూర్తిగా ప్రభుత్వ ఏజెంట్లుగా, కార్యాలయ కేంద్రాలుగా మారే అవకాశం వుందని ఈ సందర్భంగా ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరిస్తున్నాను. అందువల్లనే లెక్చరర్స్ సెలక్షన్‌లో డిఫరెన్స్ ఆఫ్ ఒపినియన్ వచ్చినప్పుడు, విశ్వవిద్యాలయ స్థాయిలో, జాతీయ స్థాయిలో ఉన్నత విద్యలో నూతన విప్లవాత్మకమైన మార్పును ప్రవేశపెట్టడంకోసం, గతములో వారి ప్రభుత్వమే కేంద్రములో అధికారంలో వున్నప్పుడు, యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ కోసము అన్ని రాష్ట్రాలలో ఉన్నత విద్యను సమన్వయం చేసి, ఆర్థికపరమైన పరిపాలనా పరమైన పాత్యాంశాలలో మౌలికమైన మార్పు తీసుకొని రావడంకోసము కౌన్సిల్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ పెట్టడం జరిగింది. రీడర్స్ సెలెక్షన్ విషయంలో సెలెక్షన్ కమిటీలో డిఫరెన్స్ ఆఫ్ ఒపినియన్ వస్తే, నేరుగా కౌన్సిల్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్‌కు పంపాలి. కానీ ప్రభుత్వము జోక్యము చేసుకోకూడదని ఈ సందర్భంగా డిమాండు చేస్తున్నాను.

వైస్ చాన్సలర్‌కు సంబంధించిన ఏజ్ విషయంలో కూడా ఒక మాటలో చెప్పాలంటే నేడు విశ్వవిద్యాలయాలు పూర్తిగా సిద్ధాంతపరమైన కేంద్రాలుగా మారినాయి. టీచర్సు మధ్య, సా।।వ.30 స్టూడెంట్సు మధ్య, స్ట్రగుల్స్ జరుగుతున్నాయి. చాలా యూనియన్స్ ఉన్నాయి. ఈ మధ్య ట్రేడ్ యూనియన్స్ లాగ విశ్వవిద్యాలయాలలో కూడా వున్నాయి. 60 సంవత్సరాల వ్యక్తిని వైస్-ఛాన్సలర్‌గా వేస్తే ఏ విధంగా విశ్వవిద్యాలయ నిర్వహణ ఆ వ్యక్తి చేయగలడు? ఆ వ్యక్తి ఏవిధంగా నోహదపడలాడో ఎంతో పరిపాలనా అనుభవం ఉన్న జనార్దనరెడ్డిగారు చెప్పాలి. జనార్దనరెడ్డిగారు అనేక సంవత్సరాలుగా మంత్రిగా ఉన్నారు. పరిపాలనా అనుభవం ఉన్నవారు

మరి ఇలాంటి బిల్లును ఏ విధంగా బలపరుస్తున్నారో? విశ్వ విద్యాల స్వయం ప్రతిపత్తిని ఏ విధంగా రక్షిస్తారో చెప్పాలని మీ ద్వారా వారిని కోరుతున్నాను. దీనిమీద ఏమీ తర్జన భర్జనలు చేయకుండానే దీనిని పునరాలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అదే విధంగా సెలెక్షన్ కమిటీలో ఒక ప్రొఫెసర్‌గాని, ఒక రీడరు గాని ఒక లెక్చరర్ గాని బోర్డు ఆఫ్ మేనేజిమెంటు కమిటీలో గవర్నమెంటు నామినేట్ చేస్తారని ఉంది. అట్లా కాకుండా వైస్- ఛాన్సెలర్ సిఫార్సుల మేరకు బై రొటేషన్, బై సినియారిటి నియమిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇదే విధంగా యూనివర్సిటీ సెలెక్షన్ కమిటీలో యు.జి.సి. నామినీ ఉండాలి అని అన్నప్పుడు తీసివేయడం జరిగింది. అది సమంజసమైన విషయం కాదు. యు.జి.సి. అనేక సంవత్సరాలలో వనరులు ఇస్తున్నారు. భవనాలకు సంబంధించినటువంటి అంశాలను ఆర్థిక సహాయాన్ని యు.జి.సి.వారు ఇస్తున్నారు. కాబట్టి యు.జి.సి. నామినీ సెలెక్షన్ కమిటీలో కూడా ఉండాలని మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా ఇక్కడ బోర్డు ఆఫ్ మేనేజిమెంట్‌లో పబ్లిక్ పర్సన్ అని పెట్టినారు. నలుగురు మెంబర్సు. ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు, మెడికల్, అదే విధంగా ఎక్స్‌పీరియెన్స్, బ్యాంకింగు, వివిధ రంగాలలో ప్రవేశం ఉన్న వ్యక్తులను పెట్టుకోవచ్చు. అభ్యంతరం లేదు. కాని పబ్లిక్ పెర్సన్ అంటే మంత్రిగారికే చాలా ప్రాబ్లెమ్ వస్తుంది. రూలింగ్ బెంచెస్‌లో. రేపటి నుంచి పైరవీకారులు తయారవుతారు. ఇదే పొలిటికల్‌గా మీరు తీసుకోవలసిన నిర్ణయం. మీకే ఇబ్బంది ఉంటుంది కాబట్టి విశ్వవిద్యాలయాన్ని రాజకీయాలకు అతీతంగా ఉంచి రాజకీయ కలుషితం చేసే కార్యక్రమాన్ని ఈ ప్రభుత్వం చేపడుతోంది. దాని పరిణామాలు తీవ్రంగా ఉంటాయి. విశ్వవిద్యాలయాలలో విద్యా కార్యక్రమాలను ప్రక్కకు నెట్టివేసి రాజకీయ కార్యక్రమాలలో పూర్తిగా భాగస్వామ్యం అయ్యే ప్రమాదం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. వీటన్నిటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని దీనిని సెలెక్టు కమిటీకి పంపించి సవరణలతో కూడిన బిల్లును తేవాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి.వి. శేషారెడ్డి (సర్వేపల్లి):- అధ్యక్షా, ఉన్నత విద్యాశాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయ చట్టము, 1990, ఎంతో విద్యారంగమునందు పరిణితి చెందిన అనుభవంతో అధ్యాపకుడిగా జీవితము ప్రారంభించిన మన విద్యాశాఖ మంత్రి సర్వ కోణాలనుంచి ఆలోచించి తీసుకువచ్చిన ఉత్తమ బిల్లుగా దీనిని నేను అభివర్ణిస్తున్నాను. అధ్యక్షా, మొట్టమొదటి సారిగా ఈ విశ్వవిద్యాలయం బిల్లు ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా అధ్యాపకవర్గంలోనూ అన్నివర్గాలవారికి అటు యూనివర్సిటీ విద్యాలయాలకు అదే విధంగా ప్రయివేటు కళాశాలలకి వృత్తి కళాశాలలకి అన్ని రకాల ప్రాతినిధ్యం దీంట్లో కలిగించడంలో ప్రజాస్వామ్యబద్ధమైన బిల్లు అని చెప్పి నేను మనవి చేస్తున్నాను. మేనేజిమెంటు బోర్డులోగాని అదే విధంగా ఎకడమిక్ విషయంలో గాని ఎన్నికలకు అవకాశం కలిగించే దాన్ని రాజకీయాలకు అతీతంగా తీసుకువచ్చిన ఉత్తమబిల్లు అని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను. సెలెక్టు కమిటీకి పంపించాలి అని ప్రతిపక్షాలు ప్రతిదానికి ఏదో ఒక వ్యతిరేకత స్పష్టంగా కనబడాలి అని చెప్పే విధానం తప్పితే ఆనాటి విద్యాశా

మంత్రి ఇంద్రారెడ్డి గారు కూడా దీనిని వ్యతిరేకించడం శోచనీయమైన పద్ధతి అని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఏదో ఒక వ్యక్తి వైస్ ఛాన్సెలర్‌గా వస్తారని, ఏజ్ లిమిట్ పెట్టిన మహానాయకులు వారు, ఇటువంటి ఉత్తమమైన బిల్లుని ఆక్షేపణ చేయడంలో అర్థంలేదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. వైస్ ఛాన్సెలర్‌కి సర్వఅధికారాలు ఈ బిల్లులో వున్నాయి. వైస్‌ఛాన్సెలర్‌మీద ఎటువంటి ఎంక్వయిరీ వచ్చినాకూడా ఏదో ప్రభుత్వం ఆ వైస్ ఛాన్సెలర్‌మీద అధికారం చెలాయించాలి, ఆర్బాటం చేయాలి అని లేకుండా ప్రభుత్వం దానిని ఉత్తమ న్యాయస్థానంలో విచారించి ఏది తీసుకువచ్చినా ఆ విధంగా చేసేది గవర్నర్‌కి అధికారం యివ్వడంలో దానిలో వైస్‌ఛాన్సెలర్‌ని స్వేచ్ఛాజీవిగా జీవించటానికి, స్వేచ్ఛాయుత పరిపాలన యివ్వడానికి వీలు అయ్యిందని చెప్పి నేను మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాదు అధ్యక్షా, ఆరు ప్రాంతాలలో వున్న ఆరు యూనివర్సిటీలకు ఆరు రకాలయిన చట్టాలు లేకుండా, దానిని కూడా ఏకీకృతం చేసి రాష్ట్రంలో వివిధ చట్టాలలో విశ్వవిద్యాలయాలు లేకుండా, ఒక చటము లోనే సమగ్రంగా తీసుకువచ్చిన బిల్లుగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతాకూడా సమైఖ్యంగా ఉంది, కాని ప్రాంతానికి ఒక యూనివర్సిటీ కలిగి యూనివర్సిటీకి ఒక చట్టం కలిగి రకరకాలుగా ఉన్నటువంటి ఈ చట్టాన్ని అంతా కూడా ఏకీకృతం చేసి సమైఖ్యంగా సమగ్ర ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి పనికివచ్చేటటువంటి ఉత్తమ బిల్లును తయారుచేసినందుకు విద్యాశాఖామంత్రిని బలపరుస్తూ కేవలం కుంటిసాకులు చెప్పి ఈ బిల్లుకి వ్యతిరేకం తెల్పర్దని ప్రతిపక్షాల నాయకులకు విజ్ఞప్తి చేస్తూ ఈ సమగ్ర విద్యాబిల్లుని బలపరచవలసిందిగా కోరుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను. జైహింద్.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి: అధ్యక్షా, ఈ ఆరు యూనివర్సిటీలను ఒకే చట్టంక్రిందికి తీసుకురావడం దానికి మాత్రం మా భారతీయ జనతా పార్టీ తరపున అభినందిస్తున్నాను. కానీ దీంట్లో వాళ్లు అధికారులను మరి రాజకీయంగా గాని, లేకపోతే ప్రభుత్వ పరంగా గాని జోక్యం చేసుకోవడం మాత్రం మేము పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాము. ఎందుకంటే వైస్ ఛాన్సెలర్‌ని ఎవరిని నియమిస్తారు అనేటటువంటిది మేము వేరు చెప్పేదేమి లేదు. ఈ ప్రభుత్వం ఉంటుంది మీ ఇష్టంవచ్చినవారికి నియమించుకోవచ్చు. గవర్నర్‌గారు ఛాన్సెలర్‌గా వుంటారు కాబట్టి మీకు అభ్యంతరం ఉండకూడదని నేను అనుకుంటున్నాను. అయితే అప్పుడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు గవర్నర్‌కి, ప్రభుత్వానికి, ముఖ్యమంత్రికి బేధాభిప్రాయాలు రావటంవల్ల ఇది తలెత్తిందేమో గాని ఇప్పుడు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కాబట్టి ఆ విషయాలు తలెత్తడానికి వీలులేదు. మరి మనకు ఉన్నటువంటి విశ్వవిద్యాలయాలను ఏరకంగా అయితే అటానమస్ బాడీ అంటున్నామో, ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి కలిగినటువంటి బాడీగా మనం దాన్ని గుర్తించుకోవలసిన అవసరం వుంది. ప్రభుత్వం యొక్క ఆధీనంలో, ప్రభుత్వం యొక్క చెప్పుచేతలలో పెట్టుకోవడానికి వీలులేదు. మరి మనకున్నటువంటి విద్యాశాఖ మంత్రిగారు అనుభవజ్ఞులు, పెద్దలు. జనార్ధనరెడ్డి గారు కూడా మొదలుగా అనేక కాలేజీలు నడిపినటువంటి ఒక

పరిపాలనాధ్యక్షుడని నేను అనుకుంటున్నాను. కాలేజీలకు కరస్పాండెంట్‌గా పనిచేసినట్లు కూడా నేను విన్నాను. అప్పటి విద్యామంత్రి గారు శ్రీ ఇంద్రారెడ్డి గారు దీనిని సెలెక్ట్ కమిటీకి పంపమన్నారు. అది సరయిన పద్ధతి కాదు. అయినప్పటికి దీనిలో చాలా లొసుగులు వున్నాయి. కేవలం తమ చెప్పుచేతలలో పెట్టుకోవడానికి సింగిల్ విండో పద్ధతిలా ఈ బిల్లుని ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. అన్ని లోపభూయిష్టంగా వున్నాయి. కాబట్టి దీనిని సెలెక్టు కమిటీకి పంపించాలని సా 5.40 కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా, మేము యూనివర్సిటీకి వెళ్లినవారము కాము, టెంపరరీ ఎడ్యుకేషన్ పూర్తి చేసిన వారము. ఓపెన్ యూనివర్సిటి విషయంలో ఏజ్ లిమిట్ లేకుండా వుంటే బాగుండేదని నేను అనుకుంటాను. ఇక్కడ, ఏజ్ లిమిట్ లేదు అనే పద్ధతి మంచిది కాదు. ఏజ్ లిమిట్ వుండడం ఎంతయినా అవసరం. అందువల్ల మన విద్యాప్రమాణాలు పెరుగుతాయనే నేను తమ ద్వారా నా అభిప్రాయం వ్యక్తం చేస్తున్నాను. నామినేషన్ విధానం ద్వారా ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖూనీ చేయడం అనేది మంచి పద్ధతి కాదు. దానికి వున్నటువంటి పరిధిని, అక్కడి విద్యా ప్రమాణాలను పెంచడానికి, అక్కడున్న సెలెక్షన్ కమిటీకి పూర్తి అధికారాలు యివ్వవలసిన అవసరం వున్నది. సెలెక్షన్ కమిటి లెక్చరర్స్, ప్రొఫెసర్స్, అక్కడ వున్న వారిని మా ఆధీనంలో వుంచుకొని చూస్తాము అనే పద్ధతి మంచిది కాదని తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఈ బిల్లును తీసుకురావడం ఎంతయినా అవసరం అని ప్రభుత్వం అనుకుంటే సెలెక్ట్ కమిటీకి పంపించి, అక్కడ తర్జనబర్జనలు చేసి, పూర్తిగా న్యాయం అనుకున్నప్పుడే తమరు ప్రవేశపెట్టాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు:- అధ్యక్షా, ఈ బిల్లును సంపూర్ణంగా సమర్థిస్తూ ఒకటి, రెండు సూచనలు మాత్రం చేయదలచుకున్నాను. ఇది వాస్తవంగా ఒక విప్లవాత్మకమైన బిల్లు. ఈ బిల్లు ద్వారా చారిత్రాత్మకమైన మార్పులు తీసుకువచ్చినా, తాము ప్రతిపక్షం వారు గనుక ఏవో లొసుగులు చూపాలనుకోవడమే తప్ప, లొసుగులు ఖచ్చితంగా చూపలేక సంకోచిస్తున్నారు. గతంలో ఒక కాలేజీ ఎఫిలియేట్ కావాలంటే వేల్యుయేషన్ యూనివర్సిటీని నుండి తీసుకోవలసి వచ్చేది. రికగ్నిషన్ ప్రభుత్వంతో తీసుకోవలసి వచ్చేది. అందువల్ల ఒక కాలేజ్‌ను ఎస్టాబ్లిష్ చేయడానికి నానా బాధలు, శ్రమ పడవలసి వచ్చేది. ఈ బిల్లు ప్రకారం వేల్యుయేషన్ మరియు రికగ్నిషన్ యూనివర్సిటీ యిస్తుంది కనుక ఎంతో సదుపాయం కలిగించే మార్పు అని మనవి చేస్తున్నాను. సెర్చ్ కమిటి అని ఒకటి వుంది. ఇంత క్రితం ఆ కమిటీలో యు.జి.సి. మెంబర్ వుండేవారు కాదు. ఇప్పుడు క్రొత్త మార్పు తీసుకురావడం నిజంగా హర్షించదగిన విషయం. అంతేకాకుండా అకాడమిక్ సెనేట్ ఒకటి ఏర్పాటు చేశారు. క్లాజు-2లో గవర్నమెంట్ నామినేట్ చేసే ప్రొఫెసర్ ఒకరు వుంటారు. ఇందులో ఒక సవరణ చేస్తే బాగుండేది. ప్రొఫెసర్స్‌ను సినీయార్టీని బట్టి నామినేట్ చేస్తారు కనుక, ఆఫీస్ టెర్మ్ మూడా సం॥లకు బదులు ఒక సం॥ చేసినట్లయితే చాలామంది ప్రొఫెసర్లకు, అవకాశం వచ్చే మార్గం వుంది. ఇంతకుముందు వున్నటువంటి లైఫ మెంబర్ సిస్టంను గత ప్రభుత్వం రద్దు చేసింది. తిరిగి రెన్యువల్ చేయడం

హర్షించదగిన విషయం . ఈ అవకాశం యిచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలను తెలియజేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ యస్. రఘువీరారెడ్డి :- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో వున్నటువంటి ఆరు యూనివర్సిటీలను ఒక చట్ట పరిధిలోనికి తీసుకునిరావడానికి, వీటన్నింటికి ఒక రూపం యివ్వడానికిగాను విద్యాశాఖామంత్రిగారు ఈ సవరణ తీసుకురావడం చాలా హర్షించదగిన విషయం. మూడునాలుగు సంవత్సరాల క్రితం నేను యూనివర్సిటీ విధ్యార్థిగా ఉండేవాడిని. కృష్ణదేవరాయ యునివర్సిటీ లో చదువుతున్నప్పుడు ఆ యునివర్సిటీ సమస్యలు, యితర విషయాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వానికి రిప్రజెంట్ చేయడం జరిగింది. ఒక్కొక్క యూనివర్సిటీకి ఒక్కొక్క చట్టం వున్నందున అనేక యిబ్బందులను, అటు విద్యార్థులు, అధ్యాపకులే కాకుండా, యిటు ప్రభుత్వం కూడా ఎదుర్కోవలసి వచ్చేది. వీటన్నింటిని విద్యాశాఖామంత్రిగారు గుర్తించి, వీటన్నింటిని ఒక పరిధిలోనికి తీసుకురావడం చాలా హర్షించదగిన విషయం. కృష్ణదేవరాయ యూనివర్సిటీ అనంతపూర్‌లో వున్నది. 1981 లో అది యూనివర్సిటీగా అప్‌గ్రేడ్ చేయబడింది. ఇంతవరకు అక్కడ సెనేట్ ఎన్నికలు కాని సిండికేట్ ఎన్నికలు కానిజరుగలేదు. అప్పుడు అధికారంలో వున్నవారు. ఎవరికి కావలసిన వారిని వారు నామినేట్ చేస్తూ అధికార దుర్వినియోగం చేయడం జరిగింది. ప్రజాస్వామ్యయుతంగా యిక్కడ సెనేట్ ఎన్నికలు, మేనేజ్‌మెంట్ బోర్డులకు ఎన్నికలు నిర్వహించాలనే వుద్దేశంతో ఎమెండ్‌మెంట్ తీసుకువచ్చిన విద్యాశాఖ మంత్రిగారిని ఈ సందర్భంగా అభినందిస్తున్నాను.అంతే కాకుండా చాలా అనుభవజ్ఞులైన వారిని ఈ యూనివర్సిటీలకు నామినేట్ చేయడం ద్వారా, వాటిని యింకా పకడ్బందిగా చేయాలని సంకల్పించి నందుకు హర్షిస్తున్నాను. ఈ బిల్లు ఎమెండ్‌మెంటు బిల్లును పూర్తిగా సమర్థిస్తూ, విద్యాశాఖ మంత్రిగారిని అభినందిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి.నర్సిరెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఆరు యూనివర్సిటీలను ఒకే చట్ట పరిధిలోనికి తీసుకువచ్చినందుకు, ముఖ్యంగా విద్యాశాఖ మంత్రిగారికి ధన్యవాదాలను సమర్పిస్తున్నాను. ఎంతో మంచి పని చేసేటప్పుడు ఎంతో జాగ్రత్తగా అలోచించి చేయవలసిన అవసరం వున్నది. మనం తొందరపాటులో కాకుండా, యింకా ప్రజాస్వామికంగా, యింకా విస్తృతంగా బాగా ఆలోచించి ఏ లోటుపాట్లు లేకుండా ఈ బిల్లును తయారు చేయవలసిన అవసరం వుంది. ఇది చాలా ముఖ్యమైన బిల్లు. దీన్ని తొందరపాటుగా పాస్ చేయడం సరి అయిన నిర్ణయం కాదు. ఈ బిల్లును బాగా పరిశీలించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. దీన్ని సెలక్టు కమిటికి రిఫర్ చేసి పాస్ చేస్తే బాగుంటుందని నా సలహా అందజేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వర రావు:- అధ్యక్షా, మా పార్టీ తరపున మా వైఖరిని తెలియజేయడం జరిగింది. నేను ఎమెండుమెంట్ కూడా యిచ్చాను. అన్ని యూనివర్సిటీలను ఒకే పరిధిలోనికి తీసుకురావడం మంచిదే. కానీ యిందులో అధికార కేంద్రీకరణ జరిగింది, దాన్ని

వికేంద్రీకరిస్తూ ప్రజాస్వామికంగా చేస్తున్నామని మంత్రిగారు అన్నారు. ఈ బిల్లులోని కొన్ని క్లాజులు ప్రజాస్వామ్య విరుద్ధంగా వున్నాయి. నా విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే, ఇంత హడావిడిగా కీలకమైనటువంటి ఈ బిల్లును పాస్ చేయడం మంచిది కాదు. సెలక్టు కమిటీకి పంపడానికి అనుమతించవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- సెలక్టు కమిటీకి పంపడానికి మీరు యిష్టపడుతున్నారా ?

శ్రీ యస్. జనార్దనరెడ్డి :- లేదండి.

శ్రీ బి.వెంకటేశ్వరరావు:- దయచేసి అంగీకరించవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యస్. జనర్దనరెడ్డి : - నా ఉపన్యాసం అయిన తరువాత లప్పటికి ప్రెస్ చేస్తే చూద్దాము. మీరు విషయాలను అర్థంచేసుకోకుండా సెలక్టు కమీటికి పంపించాలనే ఉద్దేశంతో వచ్చినట్లుగా వున్నారు. నామాటలను విని న్యాయా న్యాయాలను విచారించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మీరు పొలిటికల్‌గా ఆలోచిస్తున్నారు అనే దృక్పథంతో నేను చెబుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వర రావు:- బిల్లు వెనుక రాజకీయాలు లేవు అనేది కాదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మీరు కూర్చోండి. మినిష్టరుగారు మాట్లాడిన తరువాత ఓటింగ్ పెడతాను. మంత్రిగారు కొంచెం ఆశ చూపించారు. వారు మాట్లాడితే ఆశో, నిరాశో తేలిపోతుంది.

శ్రీ యస్. జనార్దన రెడ్డి :- అధ్యక్షా, సాయంత్రం 5 గంటలకు సభ పెట్టినా విద్యాభిమానులుగా సభ్యులు వచ్చి కూర్చున్నారు. ముఖ్యంగా గతంలో ఈ శాఖను నిర్వహించిన ఇంద్రారెడ్డి గారు యిక్కడ వున్నారు. వారు తెచ్చిపెట్టిన బాధలోనే యిక్కడకు వచ్చాము. లేకపోతే ఈ అమెండుమెంట్ అవసరం యింతగా వుండేదికాదు. స్టేట్ జూరిస్‌డిక్షన్ కలిగిన ఆరు అఫిలియేటింగ్ యూనివర్శిటీస్‌కు ఒక విధంగా, మెడికల్ యూనివర్శిటీ, ఓపెన్ యూనివర్శిటీ, తెలుగు యూనివర్శిటీనిమహిళా యునివర్శిటీ, ఈ యునివర్శిటీలకు ఒక్క విధంగా యక్టు తీసుకురావాలని యోచన చేయుడం జరిగింది. ఇలా చేసినందువల్ల ఒక యునివర్శిటీని క్రొత్తగా ప్రారంభించాలనుకున్నప్పుడు యాక్టును తీసుకు రావలసిన అవసరం లేదు. మిత్రులు రాజగోపాల్ గారు మాట్లాడుతూ అది కూడా తీసుకువస్తే బాగుండేదని అన్నారు. అప్పుడు గవర్నమెంట్‌నోటిఫై చేస్తుంది. రిజెక్టు చేయడమా, లేక యాక్సెప్టు చేయుడమా అనేది లెజిస్లేచర్ ముందుకు వస్తుంది. మిత్రులు వెంకటేశ్వరరావు గారు యిచ్చిన ఎమెండుమెంట్స్‌కు కొంతవరకు యిందులో సమాధానం దొరుకుతుందేమో చూడమనండి. నేను ఈ చట్టాన్ని ఒక కాంగ్రెస్ పార్టీ వ్యక్తిగా మాత్రం తీసుకురాలేదు. మన రాష్ట్రంలో

యిప్పుడున్నటువంటి విద్యా సంస్థలు, విశ్వవిద్యాలయాలు వాటియొక్క స్వయంప్రతిపత్తి, వీటి గురించి ఎంతో ఆలోచించి చేశాము. 9 నెలలుగా యిది జరిగింది. నేను విద్యాశాఖా మంత్రిగా లేకపోయినా 9 నెలలుగా ఈ ఎక్సర్‌సైజు జరిగింది. క్యాబినెట్ సబ్ కమిటీ ఒక దానిని వేసి వైస్ చాన్స్‌లర్స్ అందరితోను మాట్లాడం జరిగింది. ఈ వైస్-ఛాన్సలర్లను పొలిటికల్‌గా ఆ పార్టీ నిర్ణయించింది అనే బాధతో చేయలేదని మనవి చేస్తున్నాను. 9 నెలలు సబ్‌కమిటి డిస్కస్ చేసిన తరువాత నేను ఈ శాఖను చేపట్టిన తరువాత తిరిగి వైస్-ఛాన్సలర్లను నేను పిలుచుకొని,

సా.5.50. ప్రతి ఒక్కరితోను రెండు గంటలు చర్చించడం జరిగింది. వారియొక్క భావాలు తెలుసుకున్నాను. అంతేకాదు. యూనివర్సిటిలలో ఉన్న టీచర్సుకు సంబంధించిన సమస్యలు, రాష్ట్రంలో ఉన్న కాలేజీల టీచర్సును, ప్రయివేటువారిని, గవర్నమెంటువారిని అందరిని కూడా కలిసి వారి అభిప్రాయాలు తెలుసుకున్నాము. ....గతములో వైస్-ఛాన్సలర్‌గా పనిచేసిన రాజ్యలక్ష్మి, బుల్లయ్య మొదలైన వారితో మాట్లాడినాను. వారి అనుభవాలు తెలుసుకోవడానికి ఈ విషయంలో గత సంవత్సరంలో ఉన్న విసి.ఆర్. రామమూర్తి గారికి బి,పి. అర్. విఠల్, వైస్- చైర్మన్‌గా ఉన్నవారిని అంతేకాకుండా రిజిస్ట్రార్సును బి.ఎన్.రెడ్డిగారిని అందరిని అడిగినట్లు మా డైరక్టర్సుగారు చెప్పారు. అంతేకాకుండా చైర్మన్ స్టేటు గవర్నమెంటు కౌన్సిల్, హయ్యరు ఎడ్యుకేషన్ గారిని, యింకా ఇదివరకు వైస్-ఛాన్సలర్స్‌గా ఉన్నవారినందరిని కూడా సంప్రదించడం జరిగింది. వారి సలహాల మేరకే యీ బిల్లులోని ఎమెండుమెంట్సును ప్రొపోజ్ చేయడం జరిగింది. ఇంకా యిక్కడ సభ్యులు ఏమైనా చెబితే వాటిని కూడా ఎమెండుమెంటుద్వారా యీ బిల్లుతో ప్రొపోజ్‌చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఇపుడు యిక్కడ సభ్యులు సెలక్టు కమిటీకి రిఫర్ చేసి అక్కడ చర్చల తరువాత మార్పులు చేయలంటున్నారు. కాని ఆ మార్పులు ఏమిటో మీరు చెప్పండి. యిక్కడనే చర్చించుకొని అవసరమైన వాటికి ఎమెండుమెంట్సు తీసుకురావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. శ్రీ కె. వెంకటేశ్వర రావు వారి పార్టీ తరపున యిచ్చిన ఎమెండుమెంట్సును తిరిగి రాజగోపాల్‌గారితో డిస్కషన్ చేసినాను. వారుయిచ్చిన ప్రతి ఎమెండుమెంటుకు కూడా యిందులో స్థానం ఉంది. ఇపుడు సభ్యులు యీ ఎమెండుమెంట్సును అర్థం చేసుకుంటే నేను తరువాత చెబుతాను. గతములో జరిగిన విషయాలు మీకు చెబుతాను. ఈ విషయాలు రాజకీయంగా నేను మాట్లాడడం కాదు. ఒక యూనివర్సిటీలో వైస్-చాన్సలర్‌గా ఉంటే సంవత్సరం ఆ పోస్టులో ఉన్నవారిని తిరిగి మరల సెకండు టెరమ్ యివ్వవలసివస్తున్నదని చెప్పి యూనివర్సిటీ యాక్టును ఎమెండు చేసి దానిని వైస్-ఛాన్సలర్ ఏజ్ 65 సంవత్సరాలనుంచి 68 చేసారు. అది యిక్కడనే ఉన్న మహానుభావులు మాజీ మంత్రిగారు చేసిన పని. వారు యిక్కడ లేరు అనుకుంటే మరల యిపుడే సభలోకి ప్రవేశిస్తున్నారు. అందుకు సంతోషం. వారు చేసిన పని ఏమిటంటే 68 సంవత్సరాలకు వయోపరిమితిని పెంచిన వారే మరల వైస్ ఛాన్సలర్ పోస్టుకు ఏజ్ 65 సంవత్సరాలుగా ఎమెండుమెండు తీసుకువచ్చారు. ఏదైనా ఒక యూనివర్సిటీ వైస్-ఛాన్సలర్ అంటే ఆయనకున్న

ఆలోచన అవుట్‌లుక్ యూనివర్సిటీని డెవలప్‌మెంటు యాస్పెక్టులు అన్నీ కూడా యూనివర్సిటీని డెవలప్‌చేసిన వ్యక్తులపై ఆధారపడి ఉంటుంది. కాని యూనివర్సిటీలతోను వాటి ఆటోనమస్ ప్రతిపత్తితోను, వైస్-ఛాన్సలర్స్‌తోను చెలగాటం ఆడటం అనేది మంచి పద్ధతి కాదని మనవి చేస్తున్నాను. అయితే వైస్- ఛాన్సలర్స్ కూడా ప్రభుత్వానికి లొంగి తగులకూడదు. అటువంటి మనస్తత్వానికి యీ ప్రభుత్వం తరఫునుంచి నేను కోరేది ఏమిటంటే అటువంటి వాటికి స్వస్తి చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఈ విషయంలో ఉపాధ్యాయులనుంచి ఆఫిలియేటెడ్ కాలేజీలనుంచి కూడా మెంబర్స్‌గా కూడా పెట్టాలని అనుకున్నాము. అట్లాగే యూనివర్సిటీలనుంచి కాలేజీలనుంచి టీచర్స్‌ను ఒక ప్రొఫెసర్‌ను తీసుకోవాలని అనుకున్నాము. ఈ విధంగా చేస్తే ఆ ప్రజాస్వామ్యం అవుతుందా? నిరంకుశం అవుతుందా? తరువాత నామినేషన్స్ అనేది యూనివర్సిటీ వైస్- ఛాన్సలర్ రికమెండేషన్ మీదకి జరుగుతుంది. ఎవరైనా సభ్యులను నామినేట్ చేసినప్పుడు అనుభవం గల వారినే వేయడం జరుగుతుంది. ఇప్పుడు రాజుగారు అంటున్నారు. సదా పబ్లిక్ లైఫ్‌లో ఉన్నవారిని మీరు పెడుతున్నారు ఏమిటీ అని అంటున్నారు. ఒక వేళ ఈరోజు లంచంగొండి విషయాలు ప్రజాస్వామ్యాలలో ఏమైనా జరుగుతూ ఉంటే ఉండవచ్చును. కాని పొలిటీషియన్స్‌కు మనం ఈ సంస్థలలో స్థానం కల్పించినంతమాత్రాన యిబ్బంది. ఏమీ ఉండదు. నిజంగా డెమొక్రసీలో ఈ పొలిటీషియన్స్‌కు ఈ విద్యా సంస్థలో, వ్యాపార సంస్థలలో నామినేషన్ మీద, ఎన్నికల ద్వారా సభ్యులుగా ఉండటంలో అభ్యంతరం ఉండకూడదు. ప్రజాస్వామ్యంలో పొలిటీషియన్స్ పార్టీ లేకుండా డెమొక్రసీ అనేదే ఉండదు. కాబట్టి వారిని కించ పరిచే విధంగా మనం చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. ఏదో 10 మంది ఎం.ఎల్.ఏలు ఈ యూనివర్సిటీలకు పోతే ఏదో అవి కాలుష్యం అయిపోతాయి రాజకీయంగా అవి చెడిపోతాయి అని అనడం శోచనీయం. నేషనల్ కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడైన మదన్ మోహన్ మాలవ్యా బెనారస్ హిందూ యూనివర్సిటీ సృష్టించిన మహావేత్త. అట్లాగే ఆచార్య నరేంద్ర దేవ్ లక్నో యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్‌గా పని చేసి మహాత్మాగాంధీగారితో బేధించి బి.జె.పి. నాయకుడైన రాజ్యసభలో కూడా ఆయన నాయకుడైనాడు. ఆయన పొలిటీషియన్ గ్రేట్ మేన్. ఆయన విద్యావేత్తగా కూడా రికగ్నిషన్ పొందినాడు. అంతెందుకు డాక్టర్ సి.ఆర్.రెడ్డి రాజగోపాలచారిగారితో ఉండి ఆయన దెబ్బకు తట్టుకోలేక వైస్- ఛాన్సలర్‌గా పంపిస్తే యీరోజు భారత దేశంలో న్యూక్లియర్ థీసిస్‌తో ప్రపంచంలో మహోన్నత స్థాయిని మన భారత దేశం అందుకొనేట్లు చేసి ఆయన మన భారతదేశాన్ని ముందుకు తీసుకొని వెళ్లినాడు. దూర దృష్టిగల సి.అర్.రెడ్డిగారు, రాధాకృష్ణన్‌గారు వెుదలైన వారిని యూనివర్సిటీలలో వైస్-ఛాన్సలర్‌వేసిందువల్ల చేస్తేమీపు అభ్యంతరం పెట్టరనినాకు వుంది. అట్లాగ యూనివర్సిటీలకు ఈ విద్యావేత్తలు, పొలిటీషియన్స్‌గా ఉన్నవారిని కూడా నేనందువల్ల యూనివర్సిటీ స్థాయికి వారు ఎదగాలని ఆశిస్తున్నాను. ఆస్థాయికి యిప్పుడువారినందరినీ కూడా వేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. మన అందరము కూడా ఎదగాలి అనేది కాంగ్రెసు పార్టీకి ఉంది. అంతేకాని ఈ ఎమెండుమెంటుద్వారా ఒక రాజకీయవేత్తను యూనివర్సిటీకి నామినేట్ చేస్తే

పొలిటికల్‌గా ఏదో అయిపోతుందనేది తప్పు. ఈ యూనివర్సిటీల వల్ల ప్రతి ఒక్కరు కూడా విద్యావేత్తలుగా తయారుచేసే విధంగా మనము చెయాలి. ఈ విధంగా ఆలోచించకుండా మిస్ గైడెడ్ ఐయి ఆపార్టీ ఐడియాలజీతో యీ పొలిటికల్‌వారిని యూనివర్సిటీలకు నామినేట్ చేస్తే ఏదో అనవసరంగా వారు ఆ యూనివర్సిటీలను నాశనం చేస్తారని అనుకోకూడదు. నాకు పార్లమెంటెరియన్‌గా 18 సం||లు అనుభవం ఉంది. I have now removed it. మేము ఇస్తాం మూడు పేర్లు

శ్రీ పి. ఇంద్రారెడ్డి :- జె.ఎస్.టి.యు లో పెడుతున్నారు?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి :- అది కూడా చూస్తాము. మహానుభావులారా ,ఈ పుణ్యమంతా తమరి ప్రసాదమే అని మొదటే చెప్పాను. దానిగురించి ఈ సభలో మాట్లాడడానికి మీకు హక్కు లేదు అనను కాని మంచిది కాదని అంటున్నాను. అది తీసివేసాం, వాళ్లను అపాయింట్ చేసుకొమ్మన్నాం. భవిష్యత్తులో ఇంకా ఏమైనా ఇబ్బందులు వస్తే చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నావిశ్వవిధ్యాలయాలకు స్వయం ప్రతిపత్తి ఇచ్చి వాటి స్థాయిని పెంచాలనుకొంటున్నాం. కాని ఎవరైనా పొరపాటుచేస్తే దానిగురించి ఆలోచించకతప్పదు. ఇంద్రారెడ్డిగారు అన్నారు, పెనలు తయారుచేసి దానిని అట్లానే గవర్నరుకు పంపాలని అట్లనే ఉండింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ హాయాములో దానిని మెండ్‌చేసింది.వారే.

The Governor shall accept the recommendations of the Government. అని వారే చేశారు. ఇప్పుడు అటు కూర్చున్నారు. కాబట్టి మళ్ళీ తీసివేయమంటున్నారు. సెలక్షన్ కమిటీలో యు.జి.సి. సభ్యుడు ఉండాలి,అది తీసివేశారని అన్నారు. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న వైస్-ఛాన్స్‌లర్లనే కాదు. నేను బయట రాష్ట్రాలలోని వైస్-ఛాన్సలర్లను అడిగాను,. never in the history,U.G.C. Member attends the meeting. It is only a provision. ప్రొవిజన్ ఉండడం ఎందుకు? ఇక యూనివర్సిటీలలో దగ్గరి బంధువులను, స్నేహితులను లేదా ప్రభుత్వం చెప్పిన అభ్యర్థులను సెలక్ట్ చేస్తున్నారు, ఎక్స్‌టర్నల్‌గా వచ్చే ఎక్స్‌పర్ట్స్-

they are simply managed by the authrities of the universities

అందువల్ల మెరిట్‌కు అన్యాయం జరుగుతున్నది. అనేమాట వచ్చినప్పుడు ప్రత్యేకంగా సెలక్ట్ కమిటీ గురుంచి శ్రద్ధ తీసుకోవడం జరిగింది. the external panel should be prepared.

ఇంతకు ముందు వైస్-ఛాన్స్‌లర్ నిర్ణయించేవాడు. ఇప్పుడు ఎక్స్‌టర్నల్‌గా ఎవరిని పిలవాలన్నా పేనల్ బోర్డ్ ఆఫ్ స్టడీస్ ఇన్ కన్సల్టేషన్ విత్ ది డీన్ - తయారుచేసి ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీలో అంటే బోర్డ్ ఆఫ్ మేనేజ్‌మెంట్‌లో ఆప్రువ్‌చేసి ఏ పేనల్ వైస్-ఛాన్స్‌లర్ ఉంచే ఆ పేనల్‌ఆఫ్ లో ఆయన పిలుచుకొంటారు, అంతేకాదు, ఫోర్ మెంబర్ కోరం దానిలో తప్పకుండా ఉండాలి. ఇట్లాంటి మార్పులు కొన్ని తెచ్చి సాధ్యమైనంతవరకు తప్పులు జరగనివ్వకుండా ప్రయత్నంచేస్తాం. ఇక ప్రత్యేకించి మనందరం ఆలోచించవలసిన విషయం ఏమిటంటే మన

[illegible], వేశారుగురించి వరల్డ్ బ్యాంక్ స్పాన్సర్ ... రిపోర్టు ఇచ్చింది ... in any low developed country the higher education enrolment is 3% of the studeent population but our state has got 9% అందువల్ల - the ... in elementary education has become diffcult and enrollment cont... has become a difficulty in higher education మనము ఉండే విద్యార్థుల రిపోర్టు ... 20 పర్సెంట్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ ఖర్చు పెడుతున్నాం. Whereas the students population is only 6% మనం యూనివర్సిటీ విద్యార్థుల మీద ఖర్చు పెడితే - the ratio, when compared is very poor

అందువల్ల ... గురించి ... కాంగ్రెస్ పార్టీనే ... జోడించి ... ఎందుకంటే మన యూనివర్సిటీలలో వైస్-ఛాన్సలర్ల స్థాయి పడిపోతున్నదని మనం ఘోషిస్తున్నాము. అందువల్ల మనం ఏమి చేయాలో ఆలోచించాలి. అందుకనే ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఊరికే ... ఒక చిన్న దీపాన్ని వెలిగించాలన్న ప్రయత్నంతో ఈ పని చేశాను. అందువల్ల దీనిలో భేషజాలు లేవు. దీనిని కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం తెచ్చింది కాబట్టి సెలెక్ట్ కమిటీకి పంపమని, దానివల్ల ప్రయోజనం వుంటుందని అనుకొంటే అది పొరపాటు. పోతే సర్చ్ కమిటీగురించి, వైస్-ఛాన్సలర్ ఏజ్ గురించి చెప్పారు. The Vice-Chancellor'sage should be taken into consideration as suggested by U G C or such Committee

కె. ఎస్. రావుగారిని వైద్య విశ్వవిద్యాలయానికి నియమించినప్పుడు ... అమెండ్‌మెంట్ తీసుకొని వచ్చారు. There are people, though aged, they can work There are people, though they are not aged, they cannot work because of their ill-health ఇప్పుడు సర్చ్ కమిటీకి రెటలైన్స్ ఉన్నాయి. దురదృష్టవశాత్తూ వైస్-ఛాన్సలర్‌గా ఏ రీజియన్‌లో ఏ కులంవాడు ఉండాలో నిర్ణయించే స్థాయికి విశ్వవిద్యాలయాలు దిగజారాయి. ఆ స్థాయినించి వాటిని బయటపడేసేందుకు మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఇది ఎవరికి కించపరచడం కాదు. విద్యార్థులకు ప్రజాస్వామ్య విలువలను గురించి తెలియజేసి వారిలో నాయకత్వం లక్షణాలను కల్పించవలసిన సంస్థలలోనే ప్రజాస్వామ్యం పోయింది. నామినేట్ చేయాలంటే ఎట్లా? అందువల్ల కొంత ప్రయత్నం చేశాం. దానిలో ప్రత్యేకించి ఏమిలేదు. ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ అన్న పేరును బోర్డ్ ఆఫ్ మేనేజ్‌మెంట్‌గా యు.జి.సి సలహా ప్రకారం మార్చాం. దానిలో వున్నటువంటి కేటగిరీస్ సేమ్. ఇంతకుముందు ఏవి ఉన్నాయో అవే పెట్టాం. నామినేటెడ్ ఎలిమెంట్‌ను తగ్గించాం. ఎలెక్టెడ్ ఎలిమెంట్స్‌ను చూడ్‌చాశాం. అకడమిక్ సెనేట్ పెట్టాం ఆటానమీ అన్న పేరుతోనో, ఇంకో పేరుతోనో అసలు యూనివర్సిటీల ప్రవర్తన జరుగుతున్న విషయాలగురించి కూడా తెలుసుకొనేందుకు అవకాశం లేకుండాపోయింది. నిన్న ఒక వైస్-ఛాన్సలర్ వచ్చి నాతో మాట్లాడుతున్న సందర్భంలో నేను అడిగాను. మీ జిల్లాలో

పొగాకు పండిస్తారు. పొగాకును ప్రాసెస్ చేస్తారు. పొగాకు ట్రేడ్ చేస్తారు. ఇంటర్నేషనల్ ట్రేడ్ ఉంది, ఇంత పెద్ద యాక్టివిటీ జరుగుతోంటే మీ యూనివర్సిటీ దానిలో ఏదైనా సబ్జక్ట్ డెవలప్ చేశారా అని అడిగితే ఐయామ్ సారీ సర్. దేరీజ్ నో సచ్ థింగ్'' అని అన్నారు. Then, how can you think that the Universities be delivering their social obligation, when they are not aware as to what problem, i.e. going on there?

కొత్తగా ఇంట్రొడ్యూస్ చేయవలసిన ఎన్నో సబ్జక్ట్స్ ఉన్నాయి. ఎన్విరాన్‌మెంట్ గురించి స్టడీ చేయాలి. ఎన్నో చేస్తే యూనివర్సిటీలు ఒక స్థాయికి వస్తాయి. ఇలాంటి పరిస్థితులలో.Government should have contact and there should be proper relationship between the University and theGovernment.

విశ్వవిద్యాలయాలకు స్వయం ప్రతిపత్తి ఉండాలంటూనే రాజగోపాల్‌గారు ఇచ్చిన ఎమెండమెంట్‌లో వాళ్ల ఎన్యువల్ రిపోర్టును ఇక్కడ పెట్టమన్నారు.. Annual Reports will be placed only for the Government institutes and the Universites are autonomous bodies. మనం నిర్వహించే ఇండస్ట్రీస్‌కు సంబంధించిన రిపోర్ట్ ఇక్కడికి వస్తుంది.

That is a Government institution and the University is an autonomous institute.

అందువల్ల అది తీసుకురాలేదు. అట్లాగే వారు మళ్లీ ఒక కొత్త యూనివర్సిటీ అన్నారు. అది ఇబ్బంది. డీమ్డ్ యూనివర్సిటీ యాడ్ చేయమన్నారు. క్లాజ్ 38 లో క్లియర్‌గా ఉంది-There is no need to have another Dean in University recognised by the U.G.C., - will be authomatically recognised- that degree with be automatically recognised.యు.జి.సి. వారు గుర్తించని యూనివర్సిటీ ఏమైనా ఉంటే వాటి డిగ్రీలకు గుర్తించడం కూడా మంచిది కాదు. పుట్టపర్తిలో సాయిబాబాగారు ఒక యూనివర్సిటీ పెట్టారు. ఇన్స్టిట్యూషన్ యూనివర్సిటీలాగా డెవలప్ అయింది. దానిని ఆదర్శప్రాయంగా చేశారు. దానిని యు.జి.సి వారు అంగీకరించి డీమ్డ్ యూనివర్సిటీ అన్నారు. అందువల్ల వారు ఇచ్చే డిగ్రీలను మనం అంగీకరిస్తున్నాము. Any institution or Deemed University, autoatically their degrees will be recognised.

అందువల్ల ఆ ఇబ్బంది ఏమీ ఉండదని అంటున్నాను. ఇక ఎక్స్-వి.సి. అను దానిలో పెట్టినందువల్ల వచ్చే ఇబ్బంది ఏమిటో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఇక్కడ సభలో ఒక ఎక్స్ సి.ఎం. సభ్యుడుగా వుంటే తప్పు లేనప్పుడు యూనివర్సిటీలో అనుభవం గడించిన మహావ్యక్తి అయిన మాజీ వి.సి. ఎకడమిక్ సెనేట్‌లో సభ్యుడు అయితే ఇబ్బంది ఏమిటి ? ఆయన ఏదైనా సలహా ఇవ్వదలుచుకొంటే పోతే పోతాడు, లేకుంటే లేదు. అంతేతప్ప ఆయనను సెనేట్‌లో పెడితే న్యూసెన్స్ క్రియేట్ చేస్తాడు, ఇబ్బంది అవుతుంది అనుకొంటే - we cannot run any institution.

యూనివర్సిటీలో వైస్ ఛాన్సలర్స్‌కు గౌరవప్రతిపత్తి కల్పించడం అంటే, వారి సలహాలు కూడా తీసుకోవడం బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నను. లైఫ్ మెంబర్సు పెట్టారు. శ్రీ ఇంద్రారెడ్డి గారు అన్నారు వెయ్యిమంది వచ్చేట్లుగా ఉంటె ఏమి చేస్తామన్నారు. ఇంద్రారెడ్డి గారు వెయ్యి మందిని మేనేజ్ చేస్తే సంతోష పడతాను. కాని This should not be thinking. We should feel that every one is a gentle man unless proved otherwise. Every donenstoin will be scrutinised by the Executive Committee and unwanted people will not be allowed. ఇది ఒక విధమైన పార్టిసిపేషన్ కోసమే. వారు డబ్బు కోసం కాదు. ఈరోజు ఇండస్ట్రీస్ ఉన్నాయి. పోతే, అదర్ ఎక్టివిటీస్ జరుగుతాయి. యూనివర్సిటీతో సంబంధాలు లేవు. వారు వచ్చి సలహాలు ఇచ్చే వారు ఉన్నారు. అందువలన ఎకాడమిక్ సెనేట్‌లో కూడా ఇంతకు ముందు 5 మందిని,10 మందిని చేశాను. ఇంజనీర్సు, డాక్టర్స్, ఎమినెంటు పీపుల్, లాయర్స్,ఎకౌంటెంట్సు ఆర్ ఎనీ అదర్ పీపుల్- ఒక 10మందిని నామినేట్ చేస్తే వారి ఎకాడమిక్ సెనేట్ లోనించి సిండికేట్‌కు సెలెక్టు చేయడానికి అవకాశం ఉంటే. That will go a long way and bring the society nearer to the University or make the University understand the society and develop the better needed subjects ఈ భావంతో బిల్లు తీసుకోచ్చాను కాని, సంకుచిత భావాలు దీనిలో లేవు. దీని ద్వారా, యూనివర్సిటీ పరిపాలన చేయాలనే మనస్తత్వం లేదు. పరిపాలన చేస్తున్నటువంటి మనస్తత్వంలోంచి బయటకు తీయడానికి దీనిలో ప్రయత్నంచేయడం జరిగింది. ఎంక్వయిరీ కమిటీ వైస్ ఛాన్సలర్ మీద, ఛాన్సలర్‌కు ఇవ్వకుండా గవర్నరుకు ఇచ్చినా గవర్నమెంటుకు పెట్టారన్నారు. అధ్యక్షా, తమకు తెలుసు. గవర్నరుకు ఇచ్చినా గవర్నమెంటుకు పోతుంది కదా, To avoid delay, we have said that the report should be submitted to the Government. Whatever decision they take, it will be forwarded to the Chancellor. ఆయన దగ్గర ఇచ్చినా ఒక్కటే, ఈయన దగ్గర ఇచ్చినా ఒక్కటే. దాని వల్ల బేధాభిప్రాయం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సభకు, ప్రతిపక్ష నాయకులకు, ప్రతిపక్ష సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. - విద్యాశాఖమాత్రం రాజకీయాలకు అతీతంగా మనంచేసు కున్నప్పుడే మన భవిష్యత్తు, దేశ భవిష్యత్తును తీర్చిదిద్దడానికి, యువకులను తయారు చేయడానికి, యూనివర్సిటీలను దేవాలయాలుగా చేసినప్పుడే,దీన్ని కాంగ్రెసుపార్టీ కమిటీకి తెలుగుదేశం భావం లేకుండ పెద్ద విమర్శలకు పోకుండ సెలక్టు కమిటీకి పంపించకుండా పాసు చేయాలని కోరుతున్నాను. 9 నెలలు అయింది యీ రాష్ట్రప్రభుత్వం గవర్నరు నివేదికలోనే చెప్పడం జరిగింది. యూనివర్సిటీ చట్టాలను సవరిస్తామని . ఒక రోజు కూర్చుని, రాత్రి 4గ॥లకు ఒక మంత్రి కి బుద్ధి వస్తే,గుర్తువస్తే 5గం॥ కల్లా బిల్లు తయారు చేసే పద్ధతి కాదు ఇది. 9 నెలలుగా డైలాగు జరపావు రాజగోపాల్‌గారు చెప్పినట్లు పబ్లిక్ ఒపీనియన్ తీసుకోవడం,విద్యావేత్తలు, ఉపాధ్యాయులు అందరితో సంప్రదించిన తరువాతనే తీసుకోవడం జరిగింది. దీన్ని, సెలెక్టు కమిటీ అని ఆలోచన లేకుండా పాసు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- నేను ఎక్కువ వివరాల్లోకి పోను. విద్యాశాఖ మంత్రిగారు చాలావివరాలు ఇచ్చారు. నేను మీద్వారా విజ్ఞప్తి చేసేది ఏమిటంటె, నేను యీ శాసనసభలో రెండవసారి ఎన్నికైన సందర్భంలో విద్యాశాఖ మంత్రి గారు రెండవ పోర్టుఫోలియో నిర్వహిస్తున్నారు. చాలా లోతుగా పరిశీలించి, డగ్నిటిగా, హుందాగా వారు సమాధానాలు ఇచ్చారు. చెప్పగొట్టే విధంగా ఉండదు. అదే విధంగా విద్యా రంగంలో కూడా తాను ప్రత్యేకంగా అనేక విద్యాలయాలు నడిపిన అనుభవం కూడా వారికి ఉన్నది. చాలా వివరణ ఇచ్చారు. పోయినసారి ఈ యూనివర్సిటీ బిల్లులు వగైరా విడివిడిగా చర్చ జరిగిన సందర్భంలో తమరు ఇక్కడ ఉన్నారు. ఇంద్రారెడ్డి గారు అక్కడ ఉన్నారు. ఆసందర్భంలో విద్యాలయాలలోవారు.....

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఇక్కడ పోయిన వారు ఓల్డు టెస్టామెంటు బైబిల్ ఇక్కడ వచ్చినవారంతా న్యూటెస్టామెంటు బైబిల్...

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- కావచ్చు ...అనుభవం లేదు, కొత్తవారిగా వ్యవహరిస్తున్నారని చెప్పాము. ఈసందర్భంలో రెండ సార్లు వాకౌట్ చేశాం. తమకు గుర్తు ఉండవచ్చు. మంత్రిగారు చెప్పినట్లు రాజకీయం లేని ప్రజాస్వామం లేదని చెప్పారు. నేనూ అదే చెప్పాను. కాని ,ఏపార్టీ అయినా విద్యాలయాలు అనే పవిత్రమైన దేవాలయాలుగా ఉండాలని చెప్పారు. వారి మాటతో నూటికి 90 పాళ్లు నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. నేను, సెలెక్టు కమిటీకి పోయినందువల్ల ప్రత్యేకమైన మార్పు వస్తుందని నమ్మకం కూడా లేదు. కారణం ఏమిటంటె టైమ్ తీసుకుని చర్చించడానికి అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టు, ప్రధానంగా అధికార పార్టీ సభ్యులు ఎక్కువగా ఉంటారు- ఆరంకగా పరస్పర అవగాహనతో రావడానికి అవకాశం ఉంటుందని ఇప్పటికి నేను బలంగా ఫీల్ అవుతున్నాను. ఒక చిన్న ఉదాహరణ - ఇక్కడ , 16వ క్లాజులో ఫైనాన్సుగురించి చెప్పారు. Finance Officer shall be a whole time officer of the University appointed by the Government of such terms and conditions as may be prescribed by the Rules made by the Government in this behalf. దీనికి నేను కూడా సవరణ ఇచ్చాను. దానిలో ఒకే ఒక మాట పెట్టారు. సవరణ ఏమిటంటే, దీన్ని మళ్ళి మారుస్తూ యూనివర్సిటీ ఎప్పాయింటు చేస్తుంది. ఎట్లా అప్పాయింటు చేస్తుందంటే, విద్యాశాఖకు సంబంధించి ముగ్గురు ఆఫీసర్స్ పెడితే అందులోంచి ఎన్నిక కావాలని నేను సవరణ పెడితే, దానిలో ఏటు తిరిగి పెత్తనం ఉంటుంది. గవర్నమెంటు ఫైనాన్సెస్ ఇస్తున్నదని కాబట్టి ఉంటుంది. దానితో పాటు గవర్నమెంటు ఆడిట్ కూడా ఉంటుంది. ఆసందర్భంలో రోజు వారి వ్యవహారాలను, ఫైనాన్స్ వ్యవహారాలను చూసుకోవడానికి మేనేజ్‌మెంటు ఎపాయింటు చేసుకునేటటువంటి హోల్ టైమ్ ఆఫీసర్స్ ఉంటే నష్టం ఏమిటి? ఉదాహరణ మాత్రం చెప్పుతున్నాను. సవినయంగా మరొక్కమారు మనవి చేస్తున్నాను. నేను ఇప్పటికీ బలమైన ఫీలింగులో ఉన్నాను. దీని వల్ల పెద్ద ఏదో

విప్లవాత్మక మార్పులు వస్తాయని అనడంలేదు. మేమూ, మీరు పరస్పరం అర్థం చేసుకోవడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని చెప్పుతున్నాను. యూనివర్సిటీలకు సంబంధించి ఒకే రకమైన బిల్లు తీసుకురావడంలో నాకు అభ్యంతరం లేదు. ఆరకంగా చట్టం ఉండాలనేకోరే వారిలో నేను ఒకన్ని. నేను చాలా ఎమెండుమెంట్సు ఇచ్చాను. గవర్నమెంటు వీటిని అంగీకరిస్తుందా? నాకు బలమైన అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. అందుకని సవినయంగా మరొక్కసారి గవర్నమెంటుకు తమద్వారా ఎడ్యుకేషన్ మినిష్టరుకు సెలెక్టు కమిటీకి పంపించాలని కోరుతున్నాను. అందులో మినహాయింపు లేదు.

Mr. Speaker: Any reconsideration?

Sri N.Janardhan Reddy:- I have made it quite clear about all the amendments. For example, I will tell you, affiliated college means any college of Government or private, aided or unaided located in the jurisdiction. University is not concerned whether the Government gives grant or not. University is only concerned with the affiliation, wherher it is aided or unaided Government or anything. I have already such kind of things to the Hon. Member. అట్లాగే ఏది చూసుకున్నా బై నామినేషన్, సబ్‌స్టిట్యూట్ బై లెజిస్లేషన్ అన్నారు. That notification will be confirmed by the Government and the House. Sole, any new Act that comes will be automatically done I like that. All these things, I have clarified. దీనిలో -డీమ్డ్ యూనివర్సిటీ గురించి మీరు వ్రాసిన దాన్ని నేను వెరిఫై చేశాను.

It is already there. As approved by the U,G.C, it will be there.

శ్రీ ఎం. బి.చౌహాన్:- మీరు మాట్లాడినట్లుగా బిల్లులో ఉంటే, మేము దాన్ని విత్‌డ్రా చేసుకుంటాము. జీవితకాలపు సభ్యులు అన్నారు. ఏమి లేదు కాని,98 పేజీలో ప్రభుత్వం నామినేట్ చేసిన సభ్యులు అన్నారు, వారి సంఖ్య 85. మీరు ఏవరిని చేస్తారండి? మాకు ఒక సామెత గుర్తుగు వస్తుంది-కృష్ణుడి కాళ్ళ వైపు పోయి కూర్చున్న వాడిని ముందు గుర్తించాడు కాని, తలవైపు కూర్చున దుర్యోధనున్ని గుర్తించడు - నీవు ముందు వచ్చినా కూడా నేను ముందు అర్జునున్ని చూచాను అన్నట్లు, కృష్ణుడు ఏ ట్రాక్టిక్సు ఉపయోగించాడో యీ 85 మందిని ఆ విధంగానే కృష్ణుడు అర్జునున్ని పలకరించినట్లు, మీ ఇష్టం వచ్చిన వారిని నింపుకుంటారు.కాబట్టి,ఈనామినేషన్ అనే పాయింటు రాజకీయానికి ఆస్కారం కాదా?

సా.6-20 శ్రీ ఎన్.జనార్ధన రెడ్డి :- అధ్యక్షా, మీకు తెలుసు వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఎప్పుడూ మా పార్టీలో ఉండేవారు కాదు. కానీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య గారిని ఆంధ్రయూనివర్సిటీలోనో, వేంకటేశ్వరా యూనివర్సిటీనో ఆయన అనుభవాన్ని వాడుకోవడానికి కూడా నామినేట్ చేసింది, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం. రేపు ప్రొద్దున్న చౌహాన్ గారికి కూడా నామినేట్ చేస్తామేమో.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- మినిష్టర్ గారూ, ఓపెన్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేట్సు చాలామంది ఉన్నారు మన దగ్గర. రాఘవ రెడ్డి గారూ, విఠల్ రెడ్డి గారు, చౌహాన్ గారు. వారికి

కూడా ఒక సీటు పెట్టండి అందులో.

శ్రీ పి.నాగేశ్వరరావు (ఖమ్మం): వాహాబ్ గారు ఒరిజనల్ గ్రాడ్యుయేటే. ఆయన టీచర్‌గా కూడా పని చేసారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఐ యామ్ సారి, విఠల్ రెడ్డి, రాఘవ రెడ్డి గార్లు ఉన్నారు. The Open University people can keep one representation.

శ్రీ ఎన్ జనార్ధనరెడ్డి :- రిప్రజెంటేషన్ ఇవ్వమంటారా? లేక వీళ్లకు డిగ్రీలు ఇవ్వమంటారా?

MR.SPEAKER:- Degree frist and then representation..

(Laughter)

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- విద్యాశాఖామాత్యులు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు ఎప్పుడూ కాంగ్రెసులో లేకపోయినా వారిని నామినేట్ చేసుకున్నాము అన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:-ఎస్. నిన్ను కూడా వేస్తాము అన్నారు.

(Laughte)

శ్రీ సి.నర్సిరెడ్డి :-నాకు అక్కర లేదు. కానీ ఒక విషయం. ఆరోజు కాంగ్రెస్ వారికి ఉండే సహృదయం ఇప్పుడు ఇక్కడ ఉందా? చాలా మార్పు వచ్చింది. ఆ సహృదయం కనుక వారికి ఉన్నట్లయితే చాలా సంతోషించే వాళ్లలో నేను ఒకడిని.

MR. SPEAKER :- We shall restore the old culture.

శ్రీ డి. రాజగోపాల్ :- అధ్యక్షా, 46 వ పేజిలో క్లాజు 44లో యూనివర్సిటీ ఎంప్లాయిసెస్ పెన్షన్ గురుంచి చెప్పారు.ఈవెన్ ఎల్.డి.సి., యు.డి.సి కూడా దే ఆర్ గెటిగ్ పెన్షన్స్. యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్స్, రీడర్స్గా అయి ఉండీ దే ఆర్ నాట్ గెటింగ్ పెన్షన్స్, ఫ్రం ది యూనివర్సిటీ బాడీ.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ఒరిజినల్ బిల్‌లో ఉండవచ్చు. ఒరిజినల్ యాక్ట్ ఉంది.

శ్రీ డి. రాజగోపాల్ :- లేదు సర్.

శ్రీ ఎన్. జనార్థన రెడ్డి:- ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ విషయంలో ప్రొవిజన్ ఈజ్ నాట్ దేర్ ఇన్ 1953. వారు ఒక ఎమెండుమెంటు తీసుకు వచ్చారు. దేరీజ్ ఏ రిప్రజెంటేషన్ ఫ్రం ది ప్రొఫెసర్స్. అన్ని యూనివర్సిటీలలో పని చేస్తున్న ప్రొఫెసర్లకు రిటైర్ అయ్యేనాటికి పెన్షన్ రు.1000 లు మాత్రమే. కానీ అదే యూనివర్సిటీలో పని చేస్తున్న సూపరింటెండెంట్ రిటైర్ అయిత్ హాఫ్ ది పెన్షన్ గవర్నమెంటు ఎంప్లాయీసకు ఏ విధంగా ఉన్నాదో ఆ విధంగా

ఉంది. కానీ కంవెన్షన్ ఏమంటే వాళ్ల రిటైరిమెంట్ ఏజ్ 60 సంవత్సరాలూ, పీర్లకు 58 సంవత్సరాలు. ఏది ఏమయినా ప్రభుత్వం చాలా సహృదయంతో ఆలోచిస్తున్నది. దాని మీద చర్య తీసుకుంటాము. ఇటీజ్ ఏ గుడ్ సజెషన్.

MR. Speaker :- Even under request for rethinking, you are not prepared for a Select Committee.

SRI N. JANARDHAN REDDY:- No, Sir.

MR. SPEAKER :- Now the question is :

"That the Bill be referred to the Select Committee of the House"

(Sri B. Venkateshwar Rao pressed for division)

MR. Speaker :- Today, we are using the electronic voting. Let the Members go to their respective seats.

The House divided thus ;

Ayes	26
Noes	48
Neutrals....	None

MR. SPEAKER :- Now the question is:

"That the Bill be taken into consideration"

(pause)

The motion was adopated and the Bill was considered.

CLAUSE -2

SRI B. VENKATESHWAR RAO :- Sir, I beg to move :

"Add the following as sub-clause (29) after sub-clause (28) of clause 2.

"Affilliated college means, any college of Government or private, aided or un-aided, located within the jurisdiction of the University, which is specifically affiliated under status so declared by an ordinance of the University."

MR. SPEAKER: Motion moved.

MR. SPEAKER: - Now the question is :

"Add the following as sub-clause (29) after sub-clause (28) of clause 2 :

"Affiliated college means, any college of Government or private, adided or un-added, located within the jurisdiction of the University, which is specifically affiliated under statutes so declared by an ordinance of the University."

(pause)

The motion was negatived and the amendment was lost.

6-30 p.m.: MR. SPEAKER : - Now the question is :

'That Clause 2 do stand part of the Bill."

(pause)

The motion was adopted and Clause 2 was added to the Bill.

CLAUSE 3

Sri B. Venkateswara Rao : Sir, I beg to move :

"That in sub-clause (1) of Clause 3 for the words

"by notification' substitute the words

'by legislation.'

MR. SPEAKER : - Amendment moved.

Now the question is:

"That in sub-clause 3 for the words 'by notification' substitute the words 'by legislation."

(Pause)

The amendment was negatived.

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That delete sub-clause (2) of Clause 3 and re-number sub-clause 3 and 4 as sub-clauses (2) and (3) respectively."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is:

"That delete sub-clause (2) of clause 3 and re-number sub-clauses 3 and 4 as sub-clauses (2) and (3) respectively."

(Pause)

The amendment was negative.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That clause 3 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 3 was added to the Bill.

CLAUSES 4 to 10

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 4 to 10. Now, the question is:

"That Clauses 4 to 10 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 4 to 10 were added to the Bill.

CLAUSE 11

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That delete para (iii) of sub-clause (1) of Clause 11."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now the question is:

(Pause)

"That delete para (iii) of sub-clause (1) of Clause 11."

(Pause)

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That Clause 11 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 11 was added to the Bill.

CLAUSE12

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That insert the words 'as specified in sub-section(1) of section 11 after the words 'as the Vice Chancellor', and before the words 'and the Vice-Chancellor' in the sixth line of sub-clause (5) of Clause 12."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now the question is:

"That insert the words'as specified in sub-section (1) of section 11 after the words 'as the Vice-Chancellor', and before the words 'and the Vice-Chancellor' in the sixth line of sub-clause (5) of Clause 12."

(Pause)

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER:Now, the question is:

"That clause 12 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 12 was added to the Bill.

CLAUSE 13 to 15

MR.SPEAKER:There are no amendments to Clauses 13 to 15. Now, the question is:

"That Clauses 13 to 15 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 13 to 15 were added to the Bill.

CLAUSE 16

MR.SPEAKER: There is one official amendment and two non- official amendments.

SRI N.JANARDHAN REDDY: Sir, I beg to move:

"That in sub-clause (1) of Clause 16 for 'appointed by the Government' substitute 'appointed by the University from out of a panel of 3 Officers to be obtained from the Government in the Education Department.'

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is:

"That in sub-clause (1) of clause 16 for 'appointed by the Government' substitute 'appointed by the University from out of a panel of 3 Officers to be obtained from the Government in the Education Department.'

(Pause)

The amendment was carried.

SRI B VENKATESWARA RAO.Sir, I beg to move:

"That substitute the following for sub-clause (1) of Clause 1[illegible] [illegible] Finance Officer shall be a whole-time Officer of the University appointed by the Board of Management su\\on such terms and conditions, as may be fixed under statutes

MR.SPEAKER: Amendment moved

శ్రీ ఎన్.జనార్ధన రెడ్డి: అధ్యక్షా, వారిచ్చే అమెం[illegible] డ్రాప్ చేసింది [illegible] వారు చెప్పేది ఏమంటే గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటు నుంచి [illegible] Uni-versity will maintain any Finance Officer The [illegible] Department will sup-ply. That is their choice . అంతే కాని వాళ్ళ డిపార్టుమెంటు [illegible] అందుకని It is the age-old tradition that they request the Government [illegible] ప్రీవియస్‌గా ఉండేది. గవర్నమెంటు ప్యానెల్ పంపించి అపాయింట్‌మెంటు [illegible] ఉన్నది కూడా గవర్నమెంటే డిసైడ్ చేసి, వాళ్ళకు జీతాలు కూడా వాళ్లే ఇచ్చి [illegible] బాడీ పెట్టిన దానివల్ల అది తీసేసి మళ్ళీ Out of the panel we give. They may take one. The choice is by the University, appointment is made by the Univer-sity and salary is also paid by the University..

మిస్టర్ స్పీకర్: ఆఫీషియల్ ఎమెండుమెంటు వచ్చింది. క్లాజ 16 క్రింద ఆఫీషియల్. ఎమెండుమెంటు సపరేట్‌గా క్యారీ అయింది. Therefore, the amendment No.(7) moved by Sri B.Venkateswara Rao is withdrawn. The amendment No.(8) given notice of by Sri C.Ramachandra Reddy is also withdrawn.

శ్రీ సి.రామచంద్రా రెడ్డి: అఫీషియల్ ఎమెండుమెంట్ ఏదయితే పెట్టారో దానిని విత్‌డ్రా చేసుకుందాము.

శ్రీ ఎన్.జనార్ధన రెడ్డి: విత్‌డ్రా చేసుకునే సమస్య లేదు.

MR.SPEAKER: Whenever official amendments come and your amendment not pressed . అనండి.

శ్రీ సి.రామచంద్రా రెడ్డి: నాట్ ప్రెస్డ్.

MR.SPEAKER: Now the question is:

"That Clause 16, as amended, do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 16, as amended, was added to the Bill.

CLAUSE 17

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clause 17.

Now, the question is:

"That Clause 17 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and clause 17 was added to the Bill.

CLAUSE 18

SRI B. VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

To insert the following as para (5) under Clause III. Elected Members in sub-clause (1) of Clause 18. 'Four Members of Legislature to be elected by the Members of the Legislative Assembly, out of whom one shall belong to women and another to SC/ST/BC Community.'

MR.SPEAKER: Amendment moved..

శ్రీ బి.వెంకటేశ్వర రావు: దానిని ప్రెస్ చేస్తున్నాము.

SRI P.NAGESWARA RAO: What is wrong in it? .

అధ్యక్షా, కమ్యూనిటి చేద్దాము. ఒక వుమెన్ ఎస్.సి., ఎస్.టి. ఉంటే తప్పా? ఇందాక చాలా పెద్దగా చెప్పారు కదా? డెమొక్రటిగా బడుగు వర్గాలకు చేద్దాము అన్నారు. కనుక ఒక వుమెన్, ఒక ఎస్.సి.,ఎస్.టి ఉంటే బాగుంటుంది.

When you are so large hearted man accepted it magnanimously. what is wrong in it?

MR.SPEAKER: In 1960s and 70s the Assembly used to send six Members to each University elected among its Members.

శ్రీ యస్.జనార్దన రెడ్డి: తమకు మనవి చేస్తున్నాను.

I have introduced the element of nomination - four Members to be nominated by the Government from various fields including public life.

మిస్టర్ స్పీకర్: వాళ్ళు స్టాటస్కో యాంటీ అడుగుతున్నారు.

Till 1970 six Members were used to be elected from Assembly to each University.

SRI N.JANARDHAN REDDY That ...

Previously the TDP Government - even be... the Te... Desa... ernment there used to be only six people to be ... for the Senate from this House

MR.SPEAKER: Do not take their example.

SRI N.JANARDHAN REDDY: Now I made it ten

MR.SPEAKER: You take your own previous Government ... upto 1970.

SRI N.JANARDHAN REDDY: That is what I say The Telugu Desam Government never inducted any MLA Now, I made ten MLAs to go to Senate.

MR.SPEAKER: Instead of nomination why not election from among the Members of the Legislature?

SRI N.JANARDHAN REDDY: That is what I say. Ten Members from amongst the MLAs. అందుకే కదా చౌహాన్ గారు మీ వాళ్లు ఎక్కువగా ఉన్నారు. మీరే గెలుస్తారు అంటే, నేను ఆయనకు కూడా ఛాన్స్ ఇస్తానూ అని చెప్పాను.

MR.SPEAKER: Right

శ్రీ బి.వెంకటేశ్వర రావు: ఆలోచించండి. మీరు డెమాక్రటిక్‌గా ఉండాలి అంటున్నారు. నామినేట్ చేసేది మీరే. దానిలో ఒక లేడీ ఉండాలి. ఒక ఎస్.సి., ఎస్.టి. ఎడ్యుకేషన్ ఉన్న వాళ్లను చేయండి. దానిలో చాలా డెమక్రటిక్‌గా ఉంటుంది.

Mr.SPEAKER: Are you accepting this amendment?

SRI N.JANARDHAN REDDY: No. Already, it is covered. Sir, That is why, I did not put it.

అందుకని ప్రత్యేకంగా ఏమీ లేదు.

సా॥ 6-40 MR.SPEAKER: Now the question is:

"That insert the following as para (5) under Clause III. Elected Members in sub-clause (1) of Clause 18, 'Four Members of the Legislature to be elected by the Members of the Legislative Assembly, out of whom one shall belong to women and another to SC/ST/BC Community.'

(Pause)

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That Clause 18 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 18 was added to the Bill

CLAUSE 19

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clause 19. Now, the question is:

"that Clause 19 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 19 was added to the Bill.

CLAUSE 20

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That insert the words 'and also laid on the table of the House' between the words 'Andhra Pradesh Gazette and the words 'and copies thereof'.

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is:

"That insert the words'and also laid on the table of the House' between the words 'Andhra Pradesh Gazettee' and the words 'and copies thereof'.

(Pause)

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER: Now the question is:

"That Clause 20 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 20 was added to the Bill.

CLAUSE 21 to 28

(Pause)

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 21 to 28.

Now the question is:

"That Clauses 21 to 28 do stand part of the Bill."

The motion was adopted and Clauses 21 to 28 were added to the Bill.

CLAUSE 29

SRI B.VENKATESWARA RAO· Sir, I beg to move.

"That insert the following as sub-clause (3) to Clause 29.'(d) has been debarred at any time earlier due to academic irregularities."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is;

"That insert the following as sub-clause(3) to Clause 29. '(d) has been debarred at any time earlier due to academic irregularities "

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER: Now the question is:

"That Clause 29 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 29 was added to the Bill.

CLAUSE 30 to 37

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 30 to 37.

Now the question is:

"That Clauses 30 to 37 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion wad adopted and Clauses 30 to 37 were added to the Bill.

CLAUSE 38

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That insert the following as sub-clause (2) of Clause 38 and number the existing para as sub-clause (1) of Clause 38.'(2) The University shall also recognise every degree conferred or diploma granted by any other University and deemed Universities under the provisions of the University Grants Commission Act."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is:

'That insert the following as sub-clause (2) of Clause 38 and number the existing para as sub-clause (1) of Clause 38.'(2) The University shall also recognise every degree conferred or diploma granted by any other University and deemed Universities under the provisions of the University Grants Commission Act."

(Pause)

The Amendment was negatived.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That Clause 38 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 38 was added to the Bill.

CLAUSE 39 to 40

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 39 to 40.

Now, the question is:

"That Clauses 39 to 40 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 39 to 40 were added to the Bill.

CLAUSE 41

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That in Clause 41 for the words 'more than one year' substitute the words 'for the examinations conducted more than once."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is:

"That in Clause 41 for the words 'more than one year' substitute the words 'for the examinations conducted more than once."

(Pause)

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER: Now the question is:

"That Clause 41 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 41 was added to the Bill

CLAUSE 42

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clause 42

Now, the question is:

"That Clause 42 do stand part of the Bill.

The motion was adopted and Clause 42 was added to the Bill

CLAUSE 43

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move

"That delete (i) of sub-clause (1) of Clause 43 and renumber (ii) and (iii) and (iv) as (i). (ii) and (iii) respectively."

"That add the following after (iv) re-numbered as (iii) of sub-clause (i) of Clause 43. 'The Chairman of the concerned Board of Studies shall be the Chairman of the Selection Committee."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

శ్రీ ఎన్.జనార్ధన్ రెడ్డి: వారు ఇన్ఫర్మేషన్ తెలుసుకోకుండా చెప్పారు. సెలక్షన్ కమిటీలో వైస్ ఛాన్సలర్ లేకుండా ఎలా సెలక్షన్ అవుతుంది.

శ్రీ డి.రాజగోపాల్:వారు ఇచ్చిన యాక్ట్‌లో బోర్డు ఆఫ్ మేనేజ్‌మెంటు అని అందులో మెన్షన్ చేశారు. మరల వైస్ ఛాన్సలర్ ఎందుకు? బోర్డు ఆఫ్ మేనేజ్‌మెంటు వైస్ ఛాన్సలరే కదా? మరి బోర్డు ఆఫ్ మేనేజ్‌మెంటు అంటే అర్థం ఏమిటో చెప్పండి?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధన రెడ్డి; బోర్డు ఆఫ్ మేనేజ్‌మెంటుకు వైస్ ఛాన్సలర్‌కు తేడావుంటుంది. ఛైర్మన్ బోర్డు ఆఫ్ స్టడీస్ అని వుంది అక్కడ, వారు చూడలేదు. The Board of Management is different. The Vice-Chancellor is heading the Board of Management.

MR.SPEAKER: Rajgopal, let me finish.

Now, the question is:

"That delete (1) of sub-clause (1) of Clause 43 and renumber (ii) (iii) and (iv) as (i), (ii) and (iii) respectively."

"Add the following after (iv) re-numbered as (iii) of sub-

clause (1) of Clause 43. 'The Chairman of the concerned Board of Studies shall be the Chairman of the Selection Committee "

(Pause)

The amendments were negatived.

SRI N JANADHAN REDDY: Sir, I beg to move:

"That in sub-clause (1) in item (ii) of Clause 43 for 'by the Vice-Chancellor or' substitute 'by the Vice/Chancellor from out of a panel prepared every year by the Board of Studies and approved by the Board of Management of."

MR SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is:

"That in sub-clause (1) in item (ii) of Clause 43 for 'by the Vice-Chancellor or' substitute 'by the Vice-Chancellor from out of a panel prepared every year by the Board of Studies and approved by the Board of Management of.

(Pause)

The amendment was carried.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That Clause 43, as amended, do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 43, as amended, was added to the Bill.

CLAUSE 44

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That in the 1st proviso to Clause 44 for the words ' who entered the Osmania University Service before 1st April, 1953', substitute the words 'Appointed whether teaching or non-teaching."

MR.SPEAKER: Amendment moved. Now. the question:

"That in the 1st proviso to Clause 44 for the words 'who entered the Osmania University Service before 1st April, 1953', substitute the words 'Appointed whether teaching or non-teaching."

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER:

Now, the question is:

"That Clause 44 do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clause 44 was added to the Bill.

CLAUSE 45 to 52

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 45 to 52 Now, the question is:

"That Clauses 45 to 52 do stand part of the Bill "

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 45 to 52 were added to the Bill.

CLAUSE 53

SRI B.VENKATESWARA RAO: Sir, I beg to move:

"That add the following as para (m) at the end of Clause 53. 'All matters regulating the academic functioning and service conditions of teaching and non-teaching staff of the aided and unaided private affiliated colleges."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now, the question is:

"That add the following as para (m) at the end of Clause 53. 'All matters regulating the academic functioning and service conditions of teaching and non-teaching staff of the aided and un-aided private affiliated colleges."

(Pause)

The amendment was negatived.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That Clause 53 do stand part of the Bill."

The motion was adopted and Clause 53 was added to the Bill.

CLAUSES 54 to 57, ENACTING FORMULA, LONG TITLE AND SCHEDULE

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 54 to 57, Enacting Formula, Long Title and Schedule.

Now, the question is:

"That Clauses 54 to 57, Enacting Formula, Long Title and Schdule do stand part of the Bill."

(Pause)

The motion was adopted and Clauses 54 to 57, Enacting Formula, Long Title and Schedule were added to the Bill.

SRI N.JANARDHAN REDDY: Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Universities Bill, 1990 be passed."

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now, the question is:

"That the Andhra Pradesh Universities Bill, 1990 be passed."

The motion was adopted and the Bill was Passed.

(2) ప్రభుత్వ బిల్లులు 1990, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలేజ్ సర్వీసు కమీషన్ (సవరణ) బిల్లు

SRI N. JANARDHAN REDDY : Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh College Service Comision (Amendnent) Bill, 1990 be taken into consideration."

MR. SPEAKER: Motion moved. Discussion.

శ్రీ సిహెచ్. విధ్యాసాగరరావు:- అధ్యక్షా, "స్టేట్‌మెంట్ ఆఫ అబ్జెక్ట్సు అండ్ రీజన్స్" లో అడ్వయిజర్ టు సి.ఎం. వమూర్తిగారి రిపోర్టు ప్రకారంగా మేమం ఏదో చేసినామని చెప్పారు. ఆ రిపోర్టు ఏమిటో మాకు చూప లేదు.డార్క్‌లో వుంది.

That is the basis for the report......

MR. SPEAKER :- You wait. The Minister is busy. I draw the attention of the Minister for Higher Education. The remainting Hon'ble Members, you resume your seats. Mr. Vidyasagar Rao has raised some points. Mr. Vidyasagar Rao, you please state again.

SRI CH. VIDYASAGAR RAO : - Sir, it is stated that the Government have carefully examined the report of Sri S.R. Rama Murthy, former

Chief Secretary to Government. What is his report? అదేది మాకు తెలియదు.

MR. SPEAKER: - Do you want a copy of it?

SRI CH. VIDYASAGAR RAO:- Yes,

6-50 p.m. SRI N. JANARDHANA REDDY:- It was placed on the Table of the House.

SRI CH. VIDYASAGAR RAO :- In this concext, along with this Bill, it is not mentioned.

MR. SPEAKER:- It means, it may be in your bundle. You want a copy of it. I will try to trace out one copy.

(శ్రీ సిహెచ్. విధ్యాసాగరరావు) అది లేకపోతే, యీ ఆబ్జక్ట్స్ అండ్ రీజన్స్‌లో ఏమీ లేదు, ఎందుకు చేయబోతున్నారో మంత్రి గారు ఏమీ చెప్పలేదు.

MR. SPEAKER:- When the first Bill was moved, they have done. But the Second Bill, I remember............

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు :- అధ్యక్షా, ఇది ఎట్లా వుందంటే, కొండ నాలుకకు మందు వేస్తే ఉన్న నాలుక వూడిపోయినట్లు చేశారు. మేము యిట్లా తీసుకు వస్తున్న లేదు బిల్లును . వారి రైట్స్‌ను, హక్కులను సర్వనాశనం చేసి వారిని బజార్లో వేసినట్లుగా వుంది. అది తప్ప యింకేమీ లేదు. That we never intended.

MR. SPEAKER:- One thing. I received a representation. I pass it on to you. Whether private colleges are exempted from the college Service Commision.......

SRI N. JANARDHANA REDDY:- No Sir, the apprehension in the Opposition Party Members........

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్‌రావు: - ప్రైవేటు కాలేజి టీచర్లు యిదివరకు రెండు వేల చిల్లర ఉన్నారని వారే చెప్పారు. వారందరికి ఎస్యూరెన్సు యివ్వడానికి ఇందులో ఒక పదం లేదు. వారందరు బజార్లో పడ్డట్లే గదా .

Mr. SPEAKER: Some delegation has come.

That is a request. That is what they sayis-- their representation is that their services must be safeguarded Now, you are passing the Bill for Government College. Under that purview, they are not coming . Certain security of services is required. There must be some clause, as they suggested in their representation, which I will pass it on to you. Is it possible?

SRI N. JANARDHANA REDDY:- Shall I mention Sir? Mr. Indra Reddy himself says that it is a problem. But he is the man who has not utilised the selected people. When we took over, a Cabinet Sub-Committee was formed. ఆ కేబినెట్ సబ్ కమిటీలో - లీగల్ ప్రాబ్లమ్స్ వున్నవి - ఏది చేసినా -any thing that is going to be aided is -- But this Government is very much sympathetic. We want to help them. Due weightage will be given for hheir services. So, Accordingly, the amendment was brought to make a way for them; they are not even parttime . they are NMRS. కాని వారికి అయిదారు సంవత్సరాల సర్వీసు ఉంది కాబట్టి We are specially considering their request and we are trying to help them . It is for this reason I am bringngng it. కాని విద్యాసాగరరావు గారుచెప్పినట్లు ఒక ఎస్యూరెన్సు యివ్వమంటే. I shoul not bring in illegal things and make the problems more difficult. I will definitely look into that.

MR. SPEAKER:- In your speech, you can mention, Mr. Sivarama Raju, I will call you to discuss on the Bill. TDP is the main majority party. The gentleman who is standing (Mr.Sivarama Raju) is an expert in educational field. Let him speak.

SRI D. SIVARAMA RAJU (Attili): Sir, decided exclude the private colleges.

ఇదండి ఆయనకు కావలసింది. దానికి కారణాలు ఏమి చెప్పారంటే, ఎస్.ఆర్. రామ్మూర్తి గారి- చీఫ్ మినిస్టరు స్పెషల్ సెక్రటరీ -కమీషను వేసి, వారి రిపోర్టు తెప్పించుకొని

మిస్టరు స్పీకర్:-సెక్రటరీ టు సి.యం. అనండి. సి.యం. పదం మొదలుకాదు.

శ్రీ డి. శివరామ రాజు: కమీషన్ ఎంపిక చేయుడవులో ఎంతో జాప్యం జరుగుతుందని- ప్రైవేటు కాలేజీలకు సంబంధించి జాప్యం జరిగింది. పాపం వాటిని అసలు తీసివేశారు. ప్రభుత్వకాలేజీలలో జాప్యం లేదునుకుంటాను ఆ కమీషను చేసే పనులలో. అసలు మామూలుగా యు.జి.సి. యింప్లిమెంటు చేసినప్పుడు 1976 లో ది దెన్ గవర్నమెంటు ఆస్కేల్స్‌ను ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి ఒక కమిటీని ఎపాయింటు చేసింది. ఆ కమిటీలో సి.ఎన్.శాస్త్రి, ది దెన్ ఏడ్యుకేషన్ సెక్రటరీ, బీ.పి.ఆర్.విఠల్, దీ దెన్ ఫైనాన్స్ సెక్రటరీ, అలాగే జగన్‌మోహన్ రెడ్డి, ఆనాటి వైస్ ఛాన్సలర్ గార్లతో ఒక ఉమిటీని వేసి దాని ఫీజిబులిటి రిపోర్టును అడిగారు. దాని మీద వారు ఎగ్జామిన్ చేసి 1976 నుండియు జి సి. స్కేల్స్ గవర్నమెంటు, ఏడెడ్, అనే భేధం లేకుండా అమలు చేయడానికి వారు ఒక రిపోర్టును ఇవ్వడం, దానికనుగుణంగా ఏడడ్ కాలేజీలన్నింటిలో పూర్తి గ్రాంటును ప్రభుత్వం భరాయిస్తున్నప్పుడు,- ఏడెడ్ కాలేడీలలో అనేకమైనటువంటి అక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. రిజర్వేషన్సు పాటించడం లేదు, సమర్థులైన అభ్యర్థులను ఎన్నుకోవడంలో తప్పులు చేస్తున్నది

మేనేజ్ మెంటు అనే ఉద్దేశముతో వారికి ఒక స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి గల ఒక కమీషనును ఎపాయింటు చేసి వారి ద్వారా ప్రైవేటు కాలేజీలకు కూడా ఆ కమీషన్ ద్వారా - లెక్చరర్లను సెలక్ట్ చేయడం మంచిదని- వారి రికమండేషన్సులో ఆ రికమెండేషన్‌ను కూడా పేర్కొన్నారు - గాబట్టి అట్లా చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. అయితే ఆనాటి ప్రభుత్వం 1976 నుండి యు.జి.సి. స్కేల్సును అమలు చేసినా, యీ రెండవ రికమెండేషనును అమలు చేయడం జరుగలేదు. తరువాత 83 లో తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత అదే రికమెండేషన్ బేస్‌గా తీసుకుని 1985 లో కమీషనును ఎపాయింటుమెంటు చేయడం జరిగింది. ఆకమీషను 1988 లో రిటన్ ఎగ్జామినేషన్ కండక్ట్ చేసి 89 లో ఓరల్ టెస్ట్ కూడా కండక్ట్ చేయడం జరిగింది. కాని యీలోపల కొంప మునిగిపోయినట్లు మీరు కేబినెట్ సబ్‌కమిటిని వేసి ఏదో ఎగ్జామిన్ చేయమన్నారు. అది డిలే కావడానికి కారణం ఏమిటి? డైరెక్టర్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ యీ పర్టిక్యులర్స్ అన్ని తెప్పించుకొని చేసిన డిలే, మొత్తానికి మసి పూసి మారేడు కాయ చేయాలనే వుద్దేశము మీకు కలిగి యీ ప్రకారముగా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఈ సెలక్షన్స్ ఇప్పుడు ప్రైవేటు కాలేజీలకు యిచ్చారు. బాగా జీతాలు పెరిగాయి. ఇవాళ నాలుగైదు వేల వరకు జీతము డ్రా చేస్తునారు వారు. మీరు హృదయం మీద చేయి వేసుకొని చెప్పండి. ఇవాళ లక్ష రూపాయలకు అమ్ముకుంటున్నారు ఒక పోస్టును, కాదంటారా? కమ్యూనల్ రోస్టర్స్ మెంటేన్ చేయరు. మెరిట్ పోతున్నది. యిది సర్వ అనర్థాలకు దారి తీస్తున్నది. నిజంగా, విద్యాసాగర్‌రావు గారు చెప్పినట్లు, ఎస్.ఆర్. రామ్మూర్తి గారి రిపోర్టు అంటే నేను నమ్మను. ఆయన రిపోర్టులో ఏమి వ్రాశారో మాకు డౌట్‌గా వుంది. ఆ రిపోర్టు లెక్క పెట్టలేదు.

మిస్టరు స్పీకర్ :- రాజు గారు మీరు చదవకుండా పడవేసే బండల్‌లో అది ఉంది. ఇంకొకటి కావాలంటే తీసుకొని చదవండి.

శ్రీ డి. శివరామ రాజు :- ఏమిటండీ చదివేది? మాకు యిచ్చినది ఎస్.ఆర్. రామ్మూర్తి గారి రిపోర్టు లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- రోజూ యిచ్చే బండల్‌లో ఉందే.

శ్రీ డి. శివరామ రాజు :- ఎప్పుడు యిచ్చారో, యిప్పుడు యివ్వకూడదా? ఎస్ ఆర్. రామ్మూర్తి గారు చీఫ్ మినిష్టరు గారి సెక్రటరీ అయిన తరువాత మార్పు వచ్చిందేమో తప్ప ఆయనే కాలేజియట్ సర్వీస్ కమీషను లాగే ప్రైవేటు కాలేజీలకు కూడా పెట్టుమని చెప్పడం జరిగింది. స్కూలుకు గూడా అమలు చేయమన్నారు. మరి యీవేళ సియం. గారికి స్పెషల్ సెక్రటరీ అయన తరువాత మీరు వ్రాయమన్నారో లేకపోతే మీమీద ప్రేమ కలిగి యిలా వ్రాశారో తెలియదు గాని ఎస్. ఆర్. రామ్మూర్తిగారి ఆనాటి రికమెండేషన్ ఏమంటే, వారి సలహా ఏమంటే, కాలేజీ సర్వీసు కమీషను ఎట్లా పెట్టారో ఫర్ కాలేజెస్ అట్లాగే ప్రైవేటు స్కూల్స్‌కు కూడా -

ఫుల్ గ్రాంటు యిస్తాం గాబట్టి- సెలక్షన్స్‌కు అటువంటి ఒక పరిధిని క్రియేటు చేస్తే బాగుంటుందనేది- అట్లా వారు అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు. ఇవాళ తమరు వారి రిపోర్టును బేసిగా తీసుకొని యిది తీసుకువచ్చామని చెబుతున్నారు. చాలా హాస్యాస్పందం ఆ రిపోర్టు యింతవరకు, మాకు ఇవ్వడంపెట్టలేదు. ఒక షాట్‌తో రెండు దెబ్బలు తీయడానికి.......

మిస్టరు స్పీకరు :- పెట్టారు. మీ అన్‌సేన్ డాక్యుమెంట్సు వుంటవి మీ వెంట, క్వార్టర్సులో పడేస్తారు. అందులో వుండవచ్చు. సెపరేట్‌గా చెప్పి పెట్టలేదు. యిది చాలా మంది చదివిన వారు నాకు చెప్పారు. మా ఆఫీసు వారు కూడ చెప్పారు. తమకు ఒక కాపీ అవసరం వుంటే, ఇక్కడ వుండేది ఏదో తీసుకోండి. అది లేకుండా స్పీచ్ యివ్వగలిగితే యివ్వండి, రెఫర్ చెయాలంటే యిక్కడ ఒక కాపీ వుంది.

శ్రీ డి. శివరామరాజు :- మీకు తెలుసు. గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు ఉపాధ్యాయునిగా పని చేసారు, కరస్పాండెంటుగా పని చేసారు. వారు దొంగకు తాళాలు ఇచ్చినట్లుగా వ్యవహరిస్తున్న వ్యవహారం ఇది. మీరు కాలేజీ ఏసోసియేషన్సుతో మాట్లాడారా? ఈ వేళ ఈవిధంగా చేస్తున్నాను. సర్వీసు కమిషను పరిధి నుంచి తీసివేస్తున్నాను, స్వేచ్ఛగా మేనేజిమెంట్సే సెలక్టు చేసుకొంటాయి. దీనితో మీ ఉద్దేశం ఏమిటని ఒకసారి వారిని అడిగారా? ప్రయివేటు మేనేజ్‌మెంట్స్ వారు సెలక్షను చేసుకొనే అధికారం ఇస్తే వారు బజారులో అమ్మివేస్తారు. చాలా దారుణం జరుగుతుంది. అందుచేత ఈ బిల్లు విత్ డ్రా చేసుకుంటే బాగుంటుంది. లేకపోతే దీనిని సెలక్టు కమిటీకి అయినా రిఫర్ చేయండి. అసలు మీరు ఈ బిల్లును విత్ డ్రా చేసుకొనడం ఉత్తమం. లేకపోతే సెలక్టు కమిటీకి రిఫర్ చేయాలని తమద్వారా గౌరవనీయులైన మంత్రిగారికి విన్నవించుకొంటూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

డాక్టరు ఎమ్. వి. మైసూరా రెడ్డి (కమలాపురం) :- అధ్యక్షా, ఇప్పుడు విద్యాశాఖామాత్యులు ఏదైతే అమెండుమెంటు బిల్లు తీసుకొని వచ్చారో దానిని నేను బలపరుస్తున్నానని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ప్రయివేటు కాలేజీలను ఈ కమిషను పర్ వ్యూనుంచి తొలగించడం వల్ల చాలా మేలు జరుగుతుందని కూడా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ప్రవేటు కాలేజీలలో ఉన్నటువంటి ఖాళీలలో రిక్రూట్‌మెంట్ చేసుకోవాలంటే కమీషనుకు రావడం, వీరు నోటిఫై చేయడం. అప్పాయింటు చేయడంలో చాలా ఆలస్యం జరిగుతుంది. కనుక దీనివల్ల కాలేజీలలో విద్యావిధానం దెబ్బతినిపోయే అవకాశం ఉంది. ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఈ బిల్లు తీసుకొని వచ్చినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ప్రభుత్వంవారు విద్యాసంస్థలకు ఎటువంటి లెక్చరర్సును సెలక్టు చేసున్నారో నాకు అర్థం కాలేదు. ప్రభుత్వం వారు సెలక్టుచేసిన ప్రొఫెసర్సు పుస్తకాలు ఎలాగ వ్రాస్తున్నారో ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. ఇంటర్మీడియట్ పౌరశాస్త్రం ద్వితీయ భాగం సెలక్టు చేసారు. దానిలో వ్రాసిన విధానం చూడండి. చట్టసభల గురించి ఎంత ఘోరంగా వ్రాశారో చెబుతాను. మీరు

ఇది వింటే చాలా అవమానంగా ఫీల్‌అవుతారు. పాఠశాస్త్రం ద్వితీయ భాగంలో శాసన సభను గురించి ఏవిధంగా వ్రాసారో చెబుతాను. శాసనసభ్యుల సాధారణ పరిజ్ఞానం శాసనసభను కార్య నిర్వాహకవర్గానికి ప్రక్క వాయిద్యంలాగ వ్యవహరించేట్లు చేసాయి అని వ్రాసారు. అది 20 వ పేజీలో వ్రాసారు. అలాగ శాసనసభను గురించి 121వ పేజీలో ఏమి వ్రాసారో చూడండియు శాసనసభ అధికారాలు పరిమితం కావడమే కాకుండా క్రమ క్రమంగా దాని ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోతున్నది. గత 5సం॥లుగా రాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశ కాలం రాజ్యాంగ నిబంధనలను అనుసరించడానికే రెండు సమావేశాల మధ్య విరామ కాలం 6 మాసాలకు మించరాదు. కేవలం మొక్కుబడిగా జరుగుతున్నాయి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ సమావేశాలను పరిశీలిస్తే ఈ అంశం స్పష్టం అవుతుంది. కేవలం ముఖ్యమంత్రికి మెజారిటీ మద్దతును కల్పించడానికి లేదా పార్టీల మార్పిడిద్వారా పదవినుంచి తప్పించడానికి మాత్రమే శాసనసభలు పని చేస్తున్నట్లు అనిపిస్తున్నది. అలాగే మంత్రిమండలి గురించి కూడా వ్రాసారు. ఈపుస్తకంలో. 83వ పేజీలో వ్రాసారు. ఇప్పుడు మంత్రుల ప్రాబల్యం, ప్రాముఖ్యం తగ్గి వారు ఉత్సవ విగ్రహాలుగా తయారు అయినారని వ్రాసారు. ఈ పుస్తకంలో ముఖ్యమంత్రిగారి గురించి అయితే మహా ఘోరంగా వ్రాసారు. 112వ పేజీలో వ్రాసారు.

శ్రీ కె. రోశయ్య :- అది ఏ సంవత్సరం ప్రచురితం అయింది.

డాక్టరు ఎమ్.వి. మైసూరారెడ్డి:- ఈ పుస్తకం 1986 నుంచి ఇప్పటి వరకు ఉంది.

శ్రీ కె. రోశయ్య :- అది ఏ సంవత్సరం ప్రింటు అయింది అని అడిగాను.

మిస్టరు స్పీకరు:- ఆపుస్తకంలో ఏ సంవత్సరం ప్రింటు అయిందో ఉంటుంది.

డాక్టరు ఎమ్.వి.మైసూరా రెడ్డి :- నేను చెబుతాను. 186 నుంచి ఇప్పటివరకు ఉంది. ముఖ్యమంత్రిగారి గురించి చాలా ఘోరంగా వ్రాశారు. నామినేటెడ్ ముఖ్యమంత్రులు అని ఒక హెడ్‌లైను పెట్టి 112 వ పేజీలో వ్రాసారు. కాంగ్రెస్-ఐ అధికారంగల రాష్ట్రాలలో ముఖ్యమంత్రుల నియామకం లాంఛనప్రాయంగా శాసనసభా నాయకుడిని ఎన్నుకున్నప్పటికి నిజానికి ఆయన నియామాకం ఢిల్లీలో అధిష్ఠానవర్గం ఎంపికతో జరుగుతున్నది. పార్టీ శాసనసభ్యుల సమావేశంలో ఆ సమావేశానికి వచ్చిన కేంద్ర పార్టీ పరిశీలకులు ఒక వ్యక్తి పేరును అధిష్ఠాన వర్గం తరుపున సూచించడం, సభ్యులు ఆవ్యక్తిని ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడం జరుగుతున్నది. అదే పేజీలో క్రింద ఇంకొక రకంగా వ్రాశారు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :- అది తప్పు అంటారా? అందులో తప్పు ఏమి లేదు.

డాక్టరు ఎమ్.వి. మైసూరా రెడ్డి:- ఈ విధంగా నియమించిన ముఖ్యమంత్రులవల్ల రెండు పరిణామాలు ఏర్పడుతున్నాయి. అధిష్ఠానవర్గం సూచించిన వ్యక్తి అధిష్ఠాన వర్గం

MR. SPEAKER:- Unless you host a dinner ....If the Hon'ble Minister is willing to hoste us a dinner.....

(laughter)

శ్రీ ఎస్. జనార్ధన రెడ్డి :- నా తరువాత వారు పెట్టవలసి వస్తుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ ; - దేవునికి సంబంధించినది, శాపం పెడతాడు అది పాస్ కాకుంటే విద్యకు సంబంధించినది. దేవునికి సంబంధించినది. if you host us a Government dinner we have no objection.

(again laughter)

శ్రీ ఎస్. జనార్ధనరెడ్డి :- తరువాత విద్యాసాగరరావుగారు కూడా పార్ట్‌టైమ్ లెక్చరర్స్ గురించి చెప్పారు. దీని గురించి వారికి ఎంత కన్సరన్ ఉందో గవర్నమెంటుకి అంత కంటె ఎక్కువగా ఉండే కేబినెట్ సబ్ కమిటి వేసి విచారించి అన్ని చేసింది. We will try our best to help them all therefore legal complications and also problems. In that process we should not keep the institutions" posts vacant. I will do my best in the matter.

MR. SPEAKER:- Let us proceed with good intensions.)

శ్రీ. పి. నాగేశ్వరరావు :- మంత్రిగారు చాలా ఎంఫటిక్‌గా చెప్పారు. భవిష్యత్తులో ఏమి చేయబోతున్నారో కూడా అర్ధమవుతుంది. ఏది ఏమైనా వారికి కూడా సానుభూతి ఉంది. పార్ట్‌టైమ్ లెక్చరర్స్‌కి చాలా వెయిటేజ్ ఇస్తామన్నారు. ఏదో లీగల్ కాంప్లికేషన్స్ అంటే నేను రిక్వెస్ట్ చేసేది ఏమిటంటే దీనిని సెలక్టు కమిటీకి పంపించండి. ఈ లోపుగా రెగ్యులేషన్ తీసుకురండి. ప్రీవియస్ ఎగ్జాంపుల్స్ ఉన్నాయి. ఆల్‌రెడి జి.వో ఎమ్.ఎస్.నెం.122 ద్వారా, అట్లాగే జి.వో ఎమ్. ఎస్‌నెం.413 ద్వారా గతములో రెగ్యులరైజేషన్ చేశారు. కాంగ్రెస్ పార్టి అధికారములో, అలాగే తెలుగు దేశం పార్టీ వారు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఒకసారి రెగ్యులరైజ్ చేసి ఈ లోపల ఒక రెండు నెలలు ఆగుదాము. మళ్లా అసెంబ్లీలో పాస్ చేద్దాము. పాస్ చేయమని అనడం లేదు. నేను కోరేది ఏమిటంటే సెలక్టు కమిటీకి పంపిద్దాము. దయచేసి ఏక్సెప్ట్ చేయమంటున్నాము. వారు ఏమి చెబుతారో దానిని బట్టి మేము ప్రొసీడ్ అవుతాము. You come out with true colours.

MR.SPEAKER:- Mr. Venkateswara Rao garu, most probably the something may be rreferred to, by you I think, I will ask him to reply jointly....

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- రెగ్యులరైజేషన్ కోసం ఒక జి.వో తీసుకురండి. దీనిని తరువాత పాస్ చేద్దాము.

రా. 7-30.. MR. SPEAKER: I will tell their names.

రచయిత పేరు సీతారామశర్మ, వి. కృష్ణారావు, ఆచార్య కె. మధుసూదనరెడ్డి ఈ ముగ్గురు కూడా డిన్‌డెంట్స్ కారు.

శ్రీ యం.బి. చౌహాన్ : - అధ్యక్షా, నేను ఆ వివరణలోకి పోను. కాలేజి సర్వీసు కమీషనుకు సిలబసుతో సంబంధం లేదని నేను అనుకుంటున్నాను. కాలేజి సర్వీసు కమీషను బిల్లుకు పెడుతున్న సవరణలో అసలైనది ఆరవ పేజిలో In the sixth page .... ప్రయివేటు కళాశాలలకు ఎపాయింట్ చేసే అధికారం యివ్వడం వలస జీతాలు బాగా పెరిగిన ఈ రోజులలో ప్రయివేటు కాలేజీ వారు ఒక్కొక్క పోస్టు లక్ష రూపాయలకు అమ్ముకోవడానికి, వారికి వీలు కల్పించే వారిని ప్రోత్సహించడానికి తీసుకుని వచ్చిన బిల్లు. ఈ సవరణ అతి ప్రమాదకారమైనది, అప్రజాస్వామికమైనది, అభివృద్ధి నిరోధకమైనది. కులాలకు సంబంధించినవారికి ఉద్యోగాలు యిచ్చుకోవడానికి అందువలన అసమర్థులు, మూర్ఖులు, అధ్యాపకులుగా రావడానికి వీలు కలుగుతున్నది. రెండవది ఈ సవరణ వలన రోష్టర్నును తుంగలోకి త్రొక్కడానికి అధికారం యివ్వడం జరిగింది. కాలేజి సవరణ బిల్లులో ఈ అవకాశాలు యివ్వబడ్డాయి. కమిటీ వారు చేసిన రికమెండేషన్సు ప్రకారం ప్రయివేటు ఇన్స్టిట్యూషన్సు ఉపాధ్యాయులకు ప్రభుత్వము జీతాలు యిస్తుంది కాబట్టి -- కాలేజీ కమీషను దీంట్లో అవకాశం ఉంటుంది; అని కమిటి రికమెండు చేసింది. మొన్న మొన్నటివరకు ఇంటర్వ్యూలు జరిపి, రిటన్ టెస్టులు జరిపి నా అర్హులైన వారికి ఉద్యోగాలు రాకుండా పోయినవి. గవర్నమెంటు మారగానే " స్టాఫ్ ఇట్" అని అన్నారు. హైదరాబాదులో ఒక మహిళ అధ్యాపకురాలుగా రిటన్ టెస్టుకు ఎటెండ్ అయి ఓరల్ లో కూడా సక్సెస్ అయిన తరువాత గవర్నమెంటు ఆర్డర్సు వలన ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకున్నది. కాలేజీ కమీషను నియామకపు ఆర్డర్సు యివ్వబోయే పరిస్థితులలో వీటిని తుంగలో త్రొక్కబోతున్నారు. రోష్టర్సు ప్రక్కకు పెట్టి కులాలకు సంబంధించి వారి బంధువులకు యిచ్చుకునే లాగున ఈ బిల్లు ఉంది.కాబట్టి దీనిని సెలక్టు కమిటికి రిఫరు చేయడం మంచిది. ప్రస్తుతమున్న మంత్రిగారు మంచి అనుభవజ్ఞులు. వారు అనుభవజ్ఞులైన ఉపాధ్యాయులు, కరస్పాండెంటు అని అంటారు, నాకు తెలియదు గాని, వారు మంచి అనుభవజ్ఞులైన మంత్రిగా తెలుసు కాబట్టి ఈ పొరపాటు మంచిది కాదని సూచన చేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. రాజగోపాల్: - మంత్రిగారు పెట్టిన ప్రొవిజను 2ఎ లో ప్రయివేటు కాలేజీలు ఇంక్లూడు చేశారు. ప్రయివేటు కాలేజీలలో ఇర్రెగ్యులారిటీస్ జరుగుతున్నాయి. వారి కండిషన్సు మెరుగుపరచడంలో మేనేజిమెంటు కంట్రోలు చేయడానికి పెట్టారు. ప్రయివేటు కాలేజీలు ఇంక్లూడ్ చేశారు. రాష్ట్రం మొత్తం మీద ప్రయివేటు ఇన్స్టిట్యూషన్సులో యస్.సి. లకు, యస్.టి లకు , బి.సిలకు సంబంధించిన రిజర్వేషను ఫిలప్ చేయడం లేదు. వారికి సీనియారిటి

ప్రమోషన్లు యిప్పుడు ఫాలో కావడం లేదు. నేను ప్రూవ్ చేస్తాను. యిప్పుడు ఈ బిల్లు వలన కాంగ్రెసు స్వరూపము బయటపడుతున్నది. ఈ ప్రభుత్వము వారికి ఏజెంటుగా ఉపయోగపడుతున్నది. యిప్పటికైనా సరే ప్రయివేటు కాలేజీలను ఇంక్లూడ్ చేయండి. ప్రయివేటు కాలేజీలను తీసివేస్తే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము ప్రయివేటు కాలేజీలకు ప్రయివేటు మానేజ్‌మెంట్లకు వ్యాపారం చేసుకోవడానికి యిచ్చే లైసెన్సుగా భావిస్తున్నాను. మీరు ప్రొవిజను ఎ గురించి ఆలోచించి ప్రయివేటు కాలేజీలను ఇంక్లూడ్ చేయాలి. యస్ సీ లను, యస్ టీ లకు, బిసిలకు రిజర్వేషను ఫాలో అవుతామని ఎస్యూరెన్సు యివ్వండి. ఎస్యూరెన్సు యివ్వకుండా ప్రయివేటు కాలేజీలను ప్రక్కకు పెట్టి మరొకసారి వాటిని ఒమిట్ చేయకుండా ప్రయివేటు కాలేజీలను ఇంక్లూడు చేయండి. లేకపోతే ప్రజలు క్షమించరు. దొంగ సీట్సు, లెక్చరర్స్, రీడర్సు పోస్టులు అమ్ముకుంటున్నారు. ప్రయివేట్ కాలేజీలలో ఇర్రెగ్యులారిటీస్ కంట్రోలు చేయాలంటే ప్రయివేటు కాలేజీలను ఇంక్లూడ్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. యర్రన్నాయుడు (హరిశ్చంద్రపురం): కాలేజి కమీషను 1988 సంవత్సరములో అసెంబ్లిలో పాసు చేసుకున్న తరువాత 4 వ తేదిన రిజల్ట్సు ఎనౌన్సు చేశారు. జాప్యము జరగడానికి కారణం ప్రయివేటు కాలేజీలు అని తప్పించుకున్నారు. బిల్లులోని ఆబక్ట్సు అండ్ రీజన్సులో చూసినట్లయితే ఈ విషయం తెలుస్తుంది. గత 2 సంవత్సరాలుగా పార్టు టైము లెక్చరర్సు అందోళన చేస్తున్న విషయం తమరికి తెలుసు. 1982,83 సంవత్సరములలో మూడు మాసాలు పని చేసిన వారిని పర్మనెంటు చేసిన ప్రిసిడెంట్సు ఉన్నాయి. యన్ యం ఆర్ గా పని చేసినటువంటి వారిని పర్మనెంట్ చేశారు. తమరు, పానెల్ టీచర్సు విషయంలో చొరవ తీసుకుని వారిని కనికరించి వారికి ఎంతో మేలు చేశారు. 7000మంది ప్రయివేటు కాలేజీలలో ఉన్నట్లు లెక్కలు ద్వారా తెలిసింది. గత సంవత్సరం ఆదేశాల ప్రకారం ఎన్‌రోల్ అయిన 1989-90 సంవత్సరపు పార్టు టైము లెక్చరర్సు లెక్కలు తీసుకోండి. మేము బిల్ పాసు చేయడానికి సిద్ధముగానే ఉన్నాము. నాలుగు వేల మంది పార్టు టైము లెక్చరర్సుకు ఈ సభావేదిక నుంచి వారికి ఎస్యూరెన్సు యివ్వండి. పానెల్ టీచర్సులాగ వారు కూడా అందోళన చేయబోతున్నారు. 4000 మందికి పార్టు టైము లెక్చరర్సుకు ఎస్యూరెన్సు యిచ్చి వారికి సహాయపడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు :- నేను టెక్నికాలిటీస్, లీగాలిటీస్‌లోకి పోకుండా .... తమరు పానెలు టీచర్సు విషయంలో చొరవ తీసుకుని వారి రెస్క్యూకు వచ్చారు. పానెలు టీచర్సు విషయంలో తమరు చాలా శ్రమ తీసుకుని పరిష్కారం చేశారు. పార్టు టైములెక్చరర్సు తమ దగ్గరకు, మంత్రిగారి దగ్గరకు వచ్చారు. రా. 7-20 మేము మంత్రిగారితో కూడా రిక్వెస్ట్ చేసాము. ఈ పార్ట్‌టైం లెక్చరర్లకు కాలేజి సర్వీస్ కమీషన్‌లో రిటన్ టెస్ట్, ఓరల్ టెస్ట్ పెట్టినట్లయితే జనరల్ విద్యార్థులతో వారు కాంపీట్ చేయలేరు. 5,6,7 సంవత్సరాలు సర్వీస్ వీరు కలిగివున్నారు. ఆ సర్వీసును కౌంట్ చేస్తూ సర్వీస్ కమీషన్‌లోనే వుంచుతూ ఒక వెయిటేజి ఇవ్వాలని మంత్రిగారితో అన్నాము. మంత్రిగారు ఆ ఉద్దేశముతోనే యిదివరకే కాలేజి సర్వీస్

శ్రీ డి. నరసింగరావు:- (సికింద్రబాద్-కంటోన్మెంట్) మన ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టర్ గారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును బలపరుస్తూ ఆయన చాలా దీర్ఘంగా ఆలోచన చేసి పిల్లల భవిష్యత్తులో మంచిగా ఉండే దానిక సవరించి ఈ బిల్లును తీసుకువచ్చినందుకు ఆయనను అభినందిస్తూ సెలక్ట్ కమిటీకి ఇది పోకుండా దీనిని పాస్ చేయాలని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి.ఇంద్రారెడ్డి :- ఇప్పటికే చాలా సమయం తీసుకోవడం జరిగింది. నేను మంత్రిగారిని కోరేది ఏమిటంటే - సుప్రీం కోర్టు జడ్జిమెంటు గురించి వారు చెప్పడం జరిగింది- ఇప్పుడుఉన్నటువంటి పార్ట్‌టైమ్ లెక్చరర్స్‌ని స్పెషల్ క్వాలిఫైడ్ పోస్టు కాలేజీ సర్వీస్ కమీషన్ ద్వారా నిర్వహించి అందరిని ఎబ్జార్బ్ చేస్తారన్ మాట చెబితే బాగుంటుంది. ఇది అవసరం. దీనిలో కాలేజీ సర్వీసంకమీషన్ పర్వ్యూ నుంచి ప్రైవేటు కాలేజీలను తీసివేయడం అంటే ఈ దేశములో, ఆంధ్ర రాష్ట్రమంలో రూ.100 కోట్లు ప్రైవేటు స్కూల్స్‌కు, ఇన్ ఎయిడ్ పొందుతున్న ప్రైవేట్ మేనేజ్‌మెంట్సును కాలేజీ సర్వీసం కమీషన్ పర్వ్యూ నుంచి తీసివేయడం విద్యా వ్యతిరేకం. అధ్యాపక వ్యతిరేకమైన నిర్ణయమని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

MR.SPEAKER:- Any thing further the Hon'ble Education Minister wantst to say about this?

శ్రీ ఎన్.జనార్ధనరెడ్డి:- నేను ఒక్క బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావుగారు అన్న పాయింటు మాత్రము జవాబు చెప్తాను. వారు ఇది ప్రైవటేజేషన్ చేస్తున్నట్లు అర్థంఅయిపోతోంది అన్నారు. మనము ఈవిధంగా మాట్లాడ బట్టే ఎక నాటి మాట మీకు తెలుసు. విద్యా వేత్తలు విద్యాదానం చేయాలని ఎన్నో విద్యా సంస్థలు పెట్టారు. వాటిల్లోనే పెద్దపెద్ద వారు చదువుకున్నారు. బోడేపూడి వారు ఎక్కడ చదువుకొన్నారో నాకు తెలియదు. నేను వెంకటగిరి రాజాగారి కాలేజీలో చదువాను. మొదట అవిధంగా వచ్చాయి. నిజమే, వారు చెప్పినట్లు కొన్ని వ్యాపారసంస్థలు ఉండవచ్చు. బ్లాక్ షీప్ ఉండవచ్చు.

black -sheep is there - is every where-

కాని వాలంటరీగా దానాన్ని మాత్రము ఈ విధంగా మాటాలడి చింపేసాము. ఎవరైనా కలవారు ముందుకు వచ్చి ఒక సంస్థ నిర్వహించాలి అంటే ఒక మాటగా లేకుండా పోయింది. అందుకనే ఆదృక్పధముతో ప్రైవేటు వారు వచ్చి ఎఫిషియంట్‌గా చేయాలి కాబట్టి- నేను రిసెంటుగా

విజయవాడ వెడితే ..... I apealed the industrialists to came of forward adn run the institutions and bear the expenditure....

వారి ద్వారా కొంత మంచి జరగనివ్వాలి చెప్పాను. ఇంతకు మునుపు నేను హాయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ ఎన్‌రోల్‌మెంట్ ఎట్లా ఉంది, ఎట్లా ప్రాబ్లమ్స్ వస్తున్నాయి బిల్లులో చెప్పాను. ఇవి

ఆన్నీ కూడా తప్పులు జరిగేదానికి అవకాశం లేకుండా నేను సర్వీస్ కమీషన్ మెంబర్‌కి కూడా కమ్యూనల్ రోటేషన్ కోసంగా, సెలక్షన్ కోసంగా అన్నిటిని కంట్రోలు చేయడానికి ఈ పెట్టాము. అంటుపెట్ట......

MR.SPEAKER:- Kindly answer two things. One is Lecturers' matter. Another is Select Committee.

శ్రీ ఎన్. జనార్దనరెడ్డి:- సర్, నేను చెప్పాను-Any utterance r of mine should not create a legal problem. That I cannot assure..

ఎష్యూరెన్స్ ఇచ్చినా, మనస్సులో ఏమి ఉన్నా కూడ నేను ఈరోజు సభకు చెప్పి అవతల వారికి డిస్ క్రిమినేషన్ క్రింద తీసుకు వచ్చేటటువంటి పని చేయకూడదు. నాచిత్తశుద్ధిని హౌస్‌లో శంకించవద్దని చెపుతున్నాను.

We have taken up the problem of these part-time Lecturers.

MR.SPEAKER:- You consider simpath eticaly and do the needful.

SHRI N. JANARDHANA REDDY :- No Select Committee Sir.

దాని అవసరం లేదు.

MR.SPEAKER:- There is an amendn ent to the main Motion moved by Shri N. Raghave Reddy...(interruptions)

శ్రీ వి. నాగేశ్వర రావు:- మేము వాకౌట్ చేస్తాము.

MR.SPEAKER:- Wait please- walking out stage has not reached. When it is voted down, you do walking out please-Let me read out please.

శ్రీ ఎన్. జనార్దనరెడ్డి:- వారు వాకౌట్ చేసి పార్ట్‌టైమ్ లెక్చరర్స్‌కి ద్రోహం చేస్తున్నారని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

MR. SPEAKER:- Please resume you seats. Please follow the norms- there aresome democratic norms..

మీరు తొందర పడకండి ఈ మోషన్ వోటింగ్‌కి పెడదాము మీ ఇచ్చినది. ఆ తరువాత మీకు ఇష్టమైతే వాకౌట్ చేయండి కాని ఇప్పుడుయితే కూర్చోండి. లెట్‌మి రీడ్ అవుట్. మీరు పోయాక ఏమి వోటింగు పెట్టాలి?

SHRI N. RAGHAVA REDDY :-Sir ,I beg tomove:

"That the Andhra Pradesh College Service Commission (Amedment)Bill,1990

be referred to a Select Committee"

MR. SPEAKER:- Moved

The Question is:-

"That theAndhra Pradesh Collage Service Commission (Amendment) Bil,1990 be regerrde to a Select Committee."

(pause)

Motion was negatived .

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:- ప్రభుత్వ వాఖరికి నిరసనగా మా పార్టీ వాకౌట్ చేస్తోంది.

(సి.పి.ఎమ్ పార్టీకి చెందిన గౌరవ సభ్యులు వాకౌట్ చేశారు.)

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు :- నిన్న, ఈ వేళ వరాలు ఇచ్చారు పొద్దుటి వరకు, వరాలు ఇచ్చినటువంటి దశలో ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టర్‌గారు ఈ మాత్రం చిన్న వరం ఇవ్వడానికి హృదయము లేనటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది. ఏదయినా వారి వైఖరికి నిరసనగా మా పార్టీ వాకౌట్ చేస్తోంది.

(సి.పి.ఐ. పార్టీ చెందిన గౌరవసభ్యులు వాకౌట్ చేశారు.)

శ్రీ డి. శివరామరాజు :- గౌరవ మంత్రిగారు చెప్తుతూ ప్రైవేటు ఇన్స్టిట్యూషన్స్ మీద ....-

MR. SPEAKER :- One sentence please...

శ్రీ డి. శివరామరాజు:- ప్రైవేటు హాస్పిటల్స్ చాలా బాగా ఉన్నాయి. గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్స్ కన్నా వాటికి కూడా ఒక చట్టం తెచ్చి పుణ్యం కట్టుకోండి. దీనిని పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తూ, దీనికి నిరసనగా మా పార్టీ వాకౌట్ చేస్తోంది.

(తెలుగు దేశం పార్టీ కి చెందిన గౌ. సభ్యులు వాకౌట్ చేశారు.)

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు : - మంత్రిగారికి ఒక రిక్వెస్ట్ చేసుకోనివ్వండి. సుప్రీం కోర్టు జడ్జిమెంట్ అన్నారు కదా అది బైండింగ్ కాదు. గతములో చేసిన జి.వోలు ఉన్నాయి. జి.వోల ద్వారా అప్పాయింట్‌మెంట్ చేశారు. మీరు రెగ్యులరైజ్ చేశారు. కాలేజి సర్వీస్ కమిషన్ వచ్చిన తరువాత ఇవన్నీ ఇన్‌ఫ్రక్ట్యుయస్ చేయవచ్చు, అది వేరే. ఆ లైన్‌లో మీరు మళ్లీ చేయవచ్చు. మంత్రిగారి హృదయములో వారి పట్ల ప్రేమ ఉంది. వారిని రెగ్యులరైజేషన్ చేయాలని ఉంది. నా బాధ ఏమిటంటే వారు మారకుండా ఉంటే ఫరవాలేదు. అన్‌ఫార్చునేట్‌లీ పోర్టుఫోలియో ఛేంజ్ అయితే - he is bound to forget about Lecturers, Let him go on record

about the same.

ఇప్పుడే ఒక ఎస్యూరెన్స్ ఇస్తే బాగుంటుంది.

MR. SPEAKER :- Anything more to say from the MInister's side?

SHRI N. JANARDHANA REDDY:- Sir, do you want me to give an assurance and ,make the unemployed teachers to get into problems?

MR. SPEAKER:- It is left to you.

SHRI CH. VIDYASAGAR RAO :- Sir, if that is the asssurance, Sir, I protest. Under protest, I am resuming my seat.

MR. SPEAKER:- Are you staying in or going out please ?

SHRI CH. VIDYASAGAR RAO :- Why the Hon'ble Speaker should try to have such clarification on that Sir - with protest I am sitting Sir.... In protest I am resuming my seat. If the Hon'ble Minister is assuring to some extent, I will satisfy and I hope he will do.

MR. SPEAKER :- On so many points, he has said. He does not want to go further because it may create complications in helping them. Leave it there please.

MR. SPEAKER:- The Question is:

"That the Andhra Pradesh College Service Commession (Amendment) Bill, 1990 be taken into consideration."

(pause)

The Motion was adopeted and the Bill was considered.

MR. SPEAKER:- Now, I shall put the clauses to vote. There are no amendments to Clauses 2 to 4, Clause I, Ehacting Formula and Long title.

The Question is:

"That Clauses 2 to 4 Clause I, Ehacting Formula and Long Title" do stand parof the Bill."

SHRI N. JANARDHAN REDDY:- Sir, I beg to meve.

"That the Andhra Pradesh College Commission (Amendment) Bills, 1990 be passed." MR. SPEAKER.:- The Question is:

"That the Andhra Pradesh College Service Commission (Amendment) Bill, 1990 be passed."

The Motion was adopted and the Bill was passed.

SHRI K. BAPI RAJU ;- Mr. Speaker Sir, I beg to move

" That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 1990, be taken into consideration.

MR. SPEAKER:- Motion moved.

Now discussion by Shri n. Yethiraja Rao.

SHRI N.YETHIRAJA RAO:- Sir, this bill can be taken tomorrow ... since there is no time.....

(Interruptions)

MR. SPEAKER:- I entirely agree with you - but under the given circumstences, I am helpless. Please co-operate. Tomorrow's business is not a pleasure for me to have evening Session. In English, it seems, only in the II World War time, they had morning and evening Session. In Westminster, there is no Evening Session

ఈ బిల్లు విషయానికి వస్తే ఇందులో ఉన్న ఎం.ఓ. అండ్ ఆబ్జెక్ట్సు ఒకసారి పరిశీలించాలి. ఇందులో

"To orivude qyakufucatuibs for aooiubtnebt ti the office fo Additional Commissiner,Regional Joint Commissioner,by making rules rather than providing the same in the Act, for the purpose of flexibility"

అన్నారు. ఇది ఆక్టులో పెట్టాం. ఇన్ని సం॥ లు డిప్యూటీ కమీషనర్‌గా పనిచేస్తే జాయింట్ కమీషనర్ పదవికి అర్హులవుతారు. అని క్లియర్‌గా పేర్కొనడం జరిగింది. ఇప్పుడు వాటిని మారుస్తున్నారు. రూల్స్‌నుగానీ, ఆక్టునుగానీ మార్చకుండదని కాదు, ఎప్పుడైనా మారుటకోవచ్చు. కాని ఇదివరకు చేసిన ఆక్టును అనవసరంగా ఈ క్లాజుద్వారా చెడ్డచేస్తున్నారని సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల దీనిని పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఇప ట్రస్ట్ బోర్డు మెంబర్స్ టర్మ్‌ను తగ్గించడమన్నది. మరీ ఘోరమైన విషయం.

Reduce the term of the Members,of the Trust Boards, from three years to two years.

గతంలో మా ప్రభుత్వం వుండగా కోఆపరేటివ్ బాడీస్ టర్మ్‌ను 3 సం॥ అయితే 5 సం॥లకు పెడితే కోర్టువారు ఎన్నికైంది 3 సం॥ ల కొరకే కాబట్టివారి టర్మ్‌ను పొడగించడకూడదు. అలా పొడగించినట్లయితే అది రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్ ఉండకూడదు, ప్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్ ఉండాలని చెప్పడం జరిగింది. మీరు చేసిన కాంబర్ కూడా ఉంది. అలాంటప్పుడు ఇప్పుడు మూడు సం॥ల టర్మ్‌ను

రెండు సం॥లు చేయడం సమంజసం గాదు , ఇలాచేస్తే రేపు వచ్చే ప్రభుత్వం ఒక పీరీయడ్. రాష్ట్రపతి ఎన్నికయ్యేది5 సం॥ల కొరకు .మనం కూడా 5 సం॥ము కొరకు మనం కూడా 5 సం॥ల కొరకు ఎన్నిక అవుతున్నాము. అలాంటప్పుడు 3 సం॥ల ఉన్నదానిని 2 సం॥ లకు తగ్గించడం చాలా అన్యాయం మీరు తెచ్చిన ఆర్డినెన్స్‌ను కోర్టు కొట్టి వేసింది కాబట్టి విత్ గవర్నక్ష్ ప్లెజర్ అని తెస్తున్నారు. దీనిలో క్లాజ్ 30 ఒకటి పెట్టారు.

శ్రీ ఎస్.యతి రాజారావు (కం) రెండు సం॥లు పూర్తికాగానే టర్మ్ అయిపోతుంది. 3 సం॥ల కొరకు ఎన్నికైనా యీ బిల్లు ద్వారా టరమ్ అయిపోతుందని చెప్పారు. మేము చల్లా కొండయ్యగారి రపోర్టు ప్రకారం చేశాము- ఏక్టులో మేము పెట్టాము ఇదివరకు ఏ కమిటీ ఉన్నప్పటికీ కూడా ఇకెవడ మూడు సం॥ల కాలము పూర్తి చేసిన తరువాతే 5 గురు సభ్యులు ఉన్నవారిని ముగ్గురు చేసినా, 7 గురిని 5 చేసినా9 మందిని 7 చేసినప్పటికి కూడా, స్వరూపాన్ని, కంపొజిషన్‌ను మార్చినప్పటికి కూడా మేము అప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. యీ బిల్లులో, ఏక్టులో అప్పటికి ఉండే కమిటీస్‌లో అదేవిధంగా ఉంటాయి, యీకమింటీకి వర్తిచందనిచాలా క్లియర్‌గా చెప్పడం జరిగింది. అయినప్పటికి ఇవాళ ఏమి వ్రాశారు మీరు -లాస్టు క్లాజు (30) దానిలో ఇది 2 సం॥ లు పూర్తి కాగానే వెళ్లిపోతారు.ఇంతకన్నా దారుణం ఉండదు - ఇంతకన్నా ప్రజాస్వామ్యరహితమైన బిల్లు ఉండదు. అందుకు ,మీరు దీన్ని రెండు సం॥ లు పెట్టండి రేపు వచ్చేవాటికి- ఒక సం॥కూడా చేయవచ్చు - 6 నెలలు అయినా మార్చవచ్చు. కాని, ఇది మాత్రం సరైందికాద. మీరుమూడు సం॥ ఉంచండి? ఏదిఅయితే నామినేట్ చేసిన బాడీ, ఎప్పాయింటు చేసిన బాడీ ఉన్నదో దానికి మూడు సం॥ల ఉంచండి? వచ్చేవాటికి మీరు కొత్త వాటికి రెండు సం॥లు పెట్టండి.రెండు సం॥లు పెటటడానికి పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తున్నాం,ఇది మరీ అన్యాయమని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే తరువాతకొన్ని దేవాలయాలకు-

To specify the appointing authorities for the post of Executive Officers by making Rules and also to apotino Reginal Joint Commissioner,Deputy Commisioner and Assistant Commissioners as Executive Officers;

ఇప్పుడు వారు దేవాలయాలలో పనిచేసేవారు కాదా? వారు ఏమి కావాలి? దేవాలయాలలో పనిచేసే వారిని తీసేస్తున్నారు. వేల సంఖ్యలో ఉద్యోగస్తులను తియ్యడానికి పెడుతున్నారు - ఈ క్లాజు ఎందుకు పెడుతున్నారు? ఒకవేళ ఆదాయం ఉంటే, కమీషన్ దాని ఏదైనా ఉంటే, అక్కడ అదాయం మించి ఉంటే మీరు ఆఫీసర్ను పెట్టండి? ఇది దారుణం గా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. కళ్యాణ మండపాలు కట్టడానికి ఏక్టులో పెట్టు కుంటారా? ఇదేనా మీరు చేసే ఏక్టు? మీకు వచ్చే కామన్ గుడ్ ఫండును రెండు కోట్లు వస్తే దానిలో కాళ్యాణ మండపాలకు తిరుపతి దేవస్థాం కామన్ గుడ్ ఫండును పోతుంది. మీరురూల్సు మారుచకోండి. వద్దు అనం. టిటిడి వద్ద బోర్లుడబ్బు ఉన్నది. వారు కడతావుంటున్నాం . మండల్ హెడ్క్వార్టర్సులో కట్టండి? రెవిన్యూ డివిజనల్ హెడ్క్వార్టర్స్‌లో కట్టండి? జిల్లాహెడ్

క్వార్టర్స్‌లో కట్టండి? పెద్దపెద్ద పట్టణాలలో కట్టండి? దానికి ఒక లిమిట్ ఫిక్సు చేయడం జరిగింది. 5 లక్షల రూపాయలు మండల్స్‌లో, 10 లక్షల రూ. లు రెవిన్యూ డివిజన్ హెడ్‌క్వార్టర్‌లో, రూ. 20 లక్షలు జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్‌లో కట్టడానికి వారికి మార్గదర్శక సూత్రాలు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. టిటిడికి, కళ్యాణ మండపం వాసన్ గుడ్ ఫండులో పెట్టాను టిటిడిమేనేజ్‌మెంటు కమిటీ చేశారని చెప్పారు. ఇది 13 మందికి మీరు ఒక సం॥కి 5 గురుని ఇంకొక సం॥ 5 గురుని వేస్తారా అండి? ఏమైనా అర్థం ఉందా? ఎవరండీ వ్రాసింది? ఎవరు తయారు చేశారు. ఏమైనా లాజిక్ ఉందా చెప్పండి? ఎట్లా హౌసును కన్విన్సు చేస్తారో చెప్పండి? 13 మందితో కమిటీ జరుగదు. నెలకొకసారి సమావేశం కావాలి. అప్పుడు అసెంబ్లీ లో 294 మంది ఉంటే, సెలెక్టు కమిటీ వేయడానికి ఇష్టపడరు. మేనేజ్‌మెంటు కమిటీలో 13 మందిని విభజించి 10 నుంచి 5 మందిని వేస్తామని చెప్పడం ఎంతవరకు సమంజసంగా ఉన్నది? మేనేజ్‌మెంటు కమిటీ ఉండడం వల్ల, సక్రమమైన ఫలితాలు ఇవ్వలేరు. ఏదో పోస్టు ఆఫ్ ప్రెస్టీజ్ ముందుకు రావాలనే వసరం లేదు- దీనికి సాక్ష్యాధారాలతో, మతసంస్థల పెద్దలు చెప్పిన దానితో నిర్ణయం తీసుకోవడే జరిగింది. దాన్ని సమూలంగా మార్పు అందుకని అఫిషియల్ ఎమెండుమెంట్సు ఇచ్చారు మంత్రిగారు. దానిలో సరే అదె విధంగా బిసిలు ఉండాలి, లేడీలు ఉండాలి అన్నారు, అభ్యంతరం లేదు. కాని, 18 సం॥లు అది పెట్టింది అయితే ఉందో ఏమిటు పెద్దలు ఆలోచించండి? ఇది పార్లమెంటులో గానీ, అసెంబ్లీలో గాని ఎక్కడా లేదు. కాని 25 సం॥లు క్వాలిఫికేషన్ పెట్టారు. ఏజ్‌లిమి

లేకుండా 30 సం॥లు పెట్టాము. కాకపోతే ఇష్టం లేకుంటే, 25సం॥ లు చేసుకోండి, మాకు అభ్యంతరం లేదు. 18సం॥లలో మాచ్యూరిటీ ఉండదు. - 18 ఇయర్స్ అంటే, పిల్లవాడు వస్తాడు, ఏమి చేస్తారు? దేవాలయాలలో సంబంధంగానీ, దాని పూజా విధానంగాని, చేయవలసిన గాని తెలిస్తుందా? ఏదైనా అర్థం ఉందా చెప్పండి ? ఎవరు చెప్పారు? ఎవరు డ్రాఫ్టు చేశారు. దీన్ని తీకుని మా ముంచు పెట్టి ఒప్పుకొమంటే మేం సిద్ధంగా లేము. మళ్లీ ఒకసారి జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను. 1978లో యీ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత తీసివేయబడిన అర్చక మిరా సీదార్లను పునరుద్ధరించబడిందని మనవి చేస్తున్నాను. దాన్ని మాత్రం రీపీట్ చేయవద్దు, ఇంతకు ముంచు ఉన్న మంత్రి గారు చెప్పారు ఇక్కడ దేవాలయాల అర్చకులు సుప్రీం కోర్టు కుపోతే, సుప్రీం కోర్టులో ఎడ్వకేట్స్‌కు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చి తొందరగా పరిష్కారం చేస్తామని రికార్డులోకి వెళ్లారు. అర్చక మీరా సీదార్లు లక్షల ,కోట్ల రూపాయలు గడిస్తున్నారు - అప్పు చేయాలి. అర్చక మిరాసీదార్లు ఉండకూడదని మేము, మొట్టమొదటి నుంచి వాదిస్తున్నాం. ఈ రోజు కూడా వాదిస్తున్నా. దానిపై గవర్నమెంటుకు అనుకూలంగా హైకోర్టుతీర్పు ఇస్తే, సుప్రీంకోర్టుకు పోవడంజరి గింది. అది కూడా పెండింగులో ఉన్నది. దాన్ని తేల్చాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది అప్రజాస్వామ్యానికంగా ఉంది, దయచేసి దీన్ని విత్‌డ్రా చేసుకుంటే మంచిది. ఇది పూర్తిగా ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖూనీ చేసినవారు అవుతారని మనవి చేస్తున్నాను. నేను చెప్పిన సూచనలు

పాటించండి? రెండు సం॥లు రేపు వచ్చే వాటికి తీసుకోండి.- నిర్బాంధిగా చేయకూడదు.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- మంచి మాట మాట్లాడే వారు ఒక్కరూ లేరా?

శ్రీ పి. నాగేశ్వరరావు:- మేము మంచి మాట ఒకటే చెబుతాము. 25 యేళ్లకు తగ్గించండనే మంచి మాట చెబుతున్నాము.

శ్రీ.కె. బాపిరాజు:- అధ్యక్షా, తమరు బిల్స్ పాస్ చేయడానికి ఎంతో దయతో ఓపికతో ప్రత్యేకంగా ప్రొద్దుటి నుంచి సాయంత్రము దాకా ఇన్ని గం॥లు సహనంగా ఉన్నందుకు ముందు మీకు, తరువాత ఇంత ఓపికగా ఉన్నందుకు శాసన సభ్యులకు మా ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. యతిరాజారావుగారు గతంలో దేవాలయశాఖ మంత్రిగా ఉన్నారు. ఆయనకొన్ని సూచనలు చేసిని. వారు వార్నింగ్ ఇచ్చి ఏదో భయపెట్టారు. భయం అనేది నాపుట్టుకతోనే లేదు.

శ్రీ ఎస్. యతిరాజరవు:- నేను ఏమి భయపెట్టలేదు.

శ్రీ కె. బాపిరాజు:- అలా కాదులెండి. నవ్వుతూ మాట్లాడితే కొంత ఆలోచించే వాడినేమో. కాని చాలా తీవ్రంగా వార్నింగ్ ఇచ్చినట్లు వున్నది. వారు సలహా ఇచ్చిననట్లు గా నేను ఫీల్ కాలేదు. అందువని ఆలోచించడానికి కూడా అవకాశం లేకుండా పోయిందినుకుంటున్నాను. 1987లో చల్లా కొండయ్యగారి కమీషన్ రిపోర్టు మీద సుప్రీంకోర్టు చేసిన సెషన్స్ వేటిని కూడా మేము ముట్టుకోలేదని మనవి చేస్తున్నా. అన్నింటికన్నా ఎక్కువగా ప్రాధాన్యత యువకుల గురించి 30సం॥లు పాతిక సం॥లకు తగ్గిస్తే ఫరవాలేదన్నారు. 18 ఎళ్ళకు మెచ్యూరిటీ లేదని అంటునారు. వారు దేవాదాయశాఖ నిర్వహించి వున్నారు. ప్రహ్లాదుని వయస్సు ఏంతో వేదాలు వ్రాసేప్పుడు శంకరాచార్యుల వయస్సు ఎంత వున్నదో అది కూడా ఒక్కసారి పునః పరిశీలన చేస్తే మంచిది.

(అంతరాయం)

యతిరాజారావుగారికి డెమక్రసి వాల్యుయేషన్ బాగా తెలుసు. వారితో తగాదా పెట్టుకోను. వారి అనుభవంలో ఇంకా మంచి పాయింట్లు ఉంటే తీసుకుంటాను. చెడ్డ వాటిని డిస్కస్ చేయను. ప్రతి వాడిలోను అంతో ఇంతో మంచి ఇమిడి వుంటుంది. వారి సలహాలలో ఉన్న మంచిని తప్పనిసరిగా మేము జీర్ణించుకుంటాము. అనవసరమైన వాటిని వదిలివేస్తాము. ఈ దేశాన్ని ఎవరి చేతిలో పెడితే ఏ రీతిగా ఉంటుందో ఆలోచించే అవకాశాన్ని 18 ఏళ్ళలో ఇచ్చినందుకు ఆయనతో ఎంతో సంతోషిస్తారు, అప్రిషియేట్ చేస్తారని అనుకున్నాను. కాని ఇంత ప్రత్యేకంగాదానిని పాయింట్ అవుట్ చేస్తున్నారనుకోలేదు. ఇప్పటివాగా గతంలో దేవాదాయ శాఖలో 43 సం॥ల వయస్సు వున్న వారే చేయలేదు. అందుకని చిన్నవాడిని ఇలాంటిఆలోచనలే వస్తాయి. వారు అధికారిని తప్పు పట్టవలసిన అవసరం లేదు. వారు కూడా వీరిలాగేఏవో సలహాలు ఇస్తూ వుంటారు. పూర్వం తిరుపతికి వెళ్లాలంటే 7 రోజుల ప్రయాణం పట్టేది. ఇవాళ ఒక

గంటన్నర ఫ్లయిట్‌తో వెళుతున్నారు లేకపోతే ఒక రాత్రి ట్రెయిన్‌తో వెళుతున్నారు. ఈ సృష్టి చాలా ఫాస్ట్‌గా వున్నది. అందుచేత 3 సం॥ల కాలాన్ని 2 సం॥లకు రెడ్యూస్ చేస్తున్నాము.

(అంతరాయం)

వారు ఐదన్నా చేస్తే పార్టీ పరంగానే ఎక్కువ సలహాలు ఇచ్చారు తప్ప ఆయన స్త్రీలకుగాని, మాకు సభ్యులకు సలహా ఇచ్చినట్లుగాలేదు. ఏమయినా ఇంత కంటే పెద్ద వివరంగా, మెప్పించేటువంటి నాకు కనబడడం లేదు. వారందరు సహకరించి ఈ బిల్లు పాస్ చేయాలని కోరుతున్నాను. పరిస్థితి చూసిన తరువాత ఎప్పుడు కూడా ఎవ్వరయి మళ్ళీ అమెండ్ చేసుకునే అవకాశం వుంటుంది. నాన్ అఫీషియల్ అమెండ్‌మెంటు చేసుకునే అవకాశం ఉంటుంది. నాన్ ఆఫీషియల్ అమెండ్‌మెంట్‌లో కూడా ఎస్.సి. కాని, బి.సి. కాని అందులో ప్రత్యేకంగా ఒకరయినా ఆడవారు వుండి మిగతా సభ్యులు కూడా ఆడవారే ఉంటేబాగుంటుంది.-

SRI A.VEERAPPA : There is discrimination in Sub-clause (2) of clause 4 ."In every Board of Trustees,there shall be at least one woman member and one membeer belonging to the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes whoever' population is greater in the concerned village: Provided that it shall not be necessary to appoit--

a)a woman member where any person appointed to represent the Scheduled Castes or the Scheduled Tribe is a woman;

b) a member of the Scheduled Caste or the Scheduled Tribe where any woman member appointed belongs to the Scheduled Castes or the Schedul Tribes." This provision is not neceary because there is discrimination .The woman belonging to those castes is discriminated from other women . It is not necessary. I request the Minister to omit that provision.

శ్రీ కె.బాపిరాజు:- బి.సి. అనే వాళ్లను ప్రత్యేకంగా ఇప్పుడు ఇంట్రడ్యూస్ చేయడం వలన ఆయన ధన్యవాదాలు చెబుతారనుకున్నాను. ఏది ఏమైనా ఇప్పుడు దీనిని పాస్ చేయమనికోరుతున్నాను.

MR.SPEAKER:- Now the question is:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 1990 be taken into consideration."

(pause)

The motion was adopted and the Bill was considered.

MR. SPEAKER: - There are no amendments to clauses 2 and 3. The question is:

"That clauses 2 and 3 do stand part of the Bill "

(pause)

The motion was adopted and clauses 2 and 3 were added to the Bill.

SRI K. BAPI RAJU:- Sir, I beg to move :

"That After clause 3 insert the following clause 4. In section 15 of the Principal Act,--

(1) in sub-section (1) -

(i) in clause (a) for the words 'Seven persons" the words 'nine persons' shall be substituted.

(ii) in clause (b) for the words 'five persons' , the words 'seven persons' shall be substituted; "

(2) in sub-section (2), for the words 'five persons', the words 'seven persons' shall be substituted.

(3) in sub-section (3), for the words 'three persons' the words 'five persons' shall be substituted.

MR. SPEAKER: Motion moved.

Now the question is:

"That after clause 3 insert the following clause

(4) In section 15 of the Principal Act, --

(1) in sub-section (1) -

(i) in clause (a) for the words 'seven persons' the words 'nine persons' shall be substituted;

(ii) In clause (b) for the words 'five persons' the words 'seven persons' shall be substituted;

(2) in sub-section (2), for the words 'five persons' the words 'seven persons' shall be substituted;

The motion was adopted and the amendment was carried.

MR.SPEAKER: Now the question is:

"That new clause 4 do stand part of the Bill"

(Pause)

The motion was adopted and new clause 4 was added to the Bill.

SRI K.BAPIRAJU: Sir, I beg to move:

"Re-number clause 4 as clause 5"

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now the question is:

"Re-number clause 4 as clause 5"

(Pause)

The motion was adopted and the amendment was carried.

SRI N.RAGHAVA REDDY: Sir, I beg to move:

"Delete proviso to sub-section (5) of sub-clause (2) of clause 4"

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now the question is:

"Delete proviso to sub-section (5) of sub-clause (2) of clause 4"

The motion was negatived and the amendment was lost.

SRI K.BAPI RAJU: Sir, I beg to move that:

"That in clause 5, as so-re-numbered, in sub-section (2) for the new sub-section (5) substitute the following:

"(5) In every Board of Trustees, there shall be at least one woman member and one member belonging to the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes whoever's population is larger in the concerned village and one member belonging to the Backward Classes;

Provided that it shall not be necessary appoint ---

(a) a woman member where any person appointed to represent the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes or the Backward Classes is a woman;

(b) a member of the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes where any woman member appointed belongs to the ScheduledCastes or the Scheduled Tribes: Member of the Backward Calsses where any woman member appointed belongs to the Backward Classes."

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now the question is:

"That in clause 5, as so re-numbered, in sub-section (2) for the new sub-section (5) substitute the following:

(5) In every Board of Trustees, there shall be at least one woman member and one member belonging to the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes whoever's population is larger in the concerned village and one member belonging to the Backward Classes; Provided that it shall not be necessary to appoint

(a) a woman member where any person appointed to represent the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes or the Backward Classes is a woman;

(b) a member of the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes where any woman member appointed belongs to the Scheduled Castes or the Scheduled Tribes;

Member of the Backward Classes where any woman member appointed belongs to the Backward Classes."

The motion was adopted and the amendment was carried.

MR.SPEAKER: Now the question is:

"That clause 4, re-numbered as clause 5, as amended, do stand part of the Bill."

The motion was adopted and clause 4, re-numbered as clause 5, as amended, was added to the Bill.

SRI K.BAPI RAJU: Sir, I beg to move:

"That after clause (5) as so re-numbered insert the following clause:

6. In section 19 of the principal Act, in sub-section (1) in clause (i) for the words"thirty years', the words 'eighteen years' shall be substituted."

MR.SPEAKER: Amendment move.

Now the question is:

"That after clause (5) as so re-numbered insert the following clause:

7. In section 19 of the Principal Act, in sub-section (1) in clause (i) for the words 'thirty years' the words 'eighteen years' shall be substituted."

The motion was adopted and the amendment was carried.

SRI K.BAPI RAJU: Sir, I beg to move:

"That re-number clauses 5 to 30 as clauses 7 to 32 respectively"

MR.SPEAKER: Amendment moved.

Now the question is:

"That re-number clauses 5 to 30 as clauses 7 to 32 respectively"

The motion was adopted and the amendment was carried.

MR.SPEAKER:There is an amendment given notice of to clause 7. The Member is not present and the amendment is not moved. Now the question is:

"That clauses to 5 to 30, re-numbered as clauses 7 to 32 respectively, clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

The motion was adopted and clauses 5 to 30, re-numbered as clauses 7 to 32 respectively, clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

SRI K.BAPI RAJU: Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 1990 be passed."

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now the question is:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments(Amendment)Bill, 1990 be passed."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was passed.

MR.SPEAKER: Now the House is adjourned to meet again at 8.30 A.M. tomorrow.

(The House then adjourned at 8.30 P.M. to meet again at 8.30A.M. on Tuesday, the 16th October, 1990).